

**AZ
ERDÉLYI MAGYAR
GAZDASÁGI EGYESÜLET
MUNKÁJA**

1941—1942.

KOLOZSVÁR
MINERVA IRODALMI ÉS NYOMDAI MŰINTÉZET R.-T.
1942.

AZ ERDÉLYI MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET MUNKÁJA

1941—1942.

**KOLOZSVÁR
MINERVA IRODALMI ÉS NYOMDAI MŰINTÉZET R.-T.
1942.**

Felelős kiadó: Demeter Béla.

Minerva Rt. 13879. — Felelős vezető: Major József.

BEVEZETŐ.

Ha elismerjük, hogy Erdély a magyarság tengely kérdése, akkor azzal is számot kell vetnünk, hogy a múltban épen úgy, mint napjainkban, a megoldásra váró feladatok sokaságát jelent. Előző jelentésünkben felmértük az 1940. augusztus 30-iki bécsi döntéssel visszatért erdélyi területek mezőgazdasági birtokállományát, a kisebbségi idők örökségét s nagy vonalakban utaltunk arra a rengeteg kérdésre, amely a magyar államiság vállaira nehezedik.

Az első szabad esztendő a beilleszkedést jelentette a régi államkeretbe. Egyfelől megismertette a való helyzetet, tájékoztatást kellett adni az erdélyi föld és az erdélyi falu gondjairól. Másrészről az új helyzetnek és lehetőségeinek felismerésével kellett indulni a történelmi jóvátétel útján.

Az első szabad esztendő tehát megvalósította a beleilleszkedést, az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület átállítását, a szervezet kiteljesedését. Ugyannyira, hogy a második munkaesztendő küszöbén már a mezőgazdaság újjáépítésének gyakorlati kezdőkérdéseivel foglalkozhattunk.

Az EMGE közel száz esztendő s múltja történelmi hagyományokban gyökerezik. A nagy alapító, gr. T e l e k i Domokos épen így, mint gr. M i k ó Imre Erdély Széchenyije, és az 1936 virágvasárnapján újjászülető EMGE vezetője, dr. S z á s z Pál a mezőgazdasági népnevelés szellemében munkálkodtak. Azt a nézetet képviselték, hogy az erdélyi falu életének kibontakozása, gazdasági lehetőségeinek célirányos kihasználása, a földművelő réteg szociális kérdéseinek megoldása — mindig a műveltség terjesztésétől, a műveltségi színvonalától függ. Tevékenységük súlypontja ezért volt a mezőgazdasági népnevelés. Tudták, hogy a gazdatudomány a széles néprétegekben lendítő, hajtóerő, mely alkalmassá teszi Erdély földnépét, hogy a nemzeti vagyonnak birtokukba levő

részeivel bölcsen és jól sáfárkodjék s az életlehetőségek megteremtésében és kibővítésében Erdély magyar gazdatársadalma mindég lépést tarthasson a kór követelményeivel, a fejlődéssel.

Az ismeretek terjesztése kevésbé múlik anyagi tényezőkön. Inkább az erkölcsi szemléleten, a közösségi érzésen. Ez az alap, amire építeni lehet és ez a termőtalaj, ami gyümölcsöt és virágot adhat.

Néhai gr. Teleki Domokos és gr. Mikó Imre ezt a közösségi felfogásba sarjadzó erkölcsi rendet az akkori időknek megfelelően Erdély birtokosrétegében és rétegével alakították ki. Szász Pál viszont továbbterjeszkedett. A birtokos réteg mellé felsorakoztatta az erdélyi magyar kiscgazdatársadalmat is, mely immár elérte az értelemnek, az általános műveltségnek olyan határát, amelyről már teljes biztonsággal lehet átlépni a közösségi munkakeretbe. Ennek a teremthő gondolatnak segthő eszköze volt az önkudatosítás és a műveltségterjesztés szóban és írásban, s ami legfontosabb: példaadásban egyaránt. A sorrend, az érdeklődés felébresztésén át az okszerű gazdálkodás alapelemeinek átadásán és a jó példán keresztül vitte el odáig, hogy rövid hat esztendő leforgása alatt néhány száz EMGE tagból hetvenezres munkahadsereg bontakozhatott ki. Az erkölcsi tartalom pedig áldást hozó eredményeket gyümölcsoztetett. A gazdatársadalom szakított és leszámolt a káros felfogással, mely minduntalan azt hirdette, hogy sorsáért a felelősség az állam egyedüli gondja. Meggyőződött arról, hogy övék a gazdasági lehetőségek és az irányító hang mellett — a magyar állam is csak olyan arányban képes gyakorlati segítséget nyújtani, amilyen mértékben a nemzetársadalom alkotó elemei is teljesítik az állam iránti kötelességüket. Természetes, hogy más volt az élet törvénye a megszállás alatt, amikor a magyarság nem csak, hogy nem számíthatott egy idegen nép segítségére, hanem meg kellett állania a helyét a szétzüllesztő törekvések gyilkos hullámaiban is.

Az EMGE eme korszakának méltatását csak akkor lehetne vállalni, ha pontosan felmérhetnők, hogy csak egyedül az utóbbi hat esztendő alatt a műveltség terjesztésével, a tanítással, a példával és a közösségi munkával, minden egyes erdélyi faluban mennyiben emelkedett a termésátlag, javult az állatállomány és fajtája iránt mennyivel lett áldozatosabb Erdély mezőgazdatársadalma. Az Erdélyi Gazda, az EMGE tanfolyamok, gazdaggyűlések, nemes vetőmagvak, fajállatok és egyéb támogatások mind ezt a célt szolgálták.

*

A legutóbbi munkaesztendő mérlegénél nem csak az egyesület vezetői, hanem a tárgyilagos szemlélő is azt látja, hogy a gazdatársadalom lelki és szellemi értékei egyetemes kincsek, olyan tulajdonságok, amelyeknek továbbfejlesztése egyenesen parancsszerű követelmény. A közösségi munkában gyökerező hite csak most tűndöklök a maga teljes fényében és pompájában. Az elmúlt esztendőben a problémák miatt megduzzasztott EMGE tisztviselői-kart annyira igénybe vették az egyre szaporodó kérdések, hogy aránylag keveset foglalkozhatott a szervezkedéssel. Ennek ellenére önként jelentkezett az erdélyi magyar gazda s kért részese-dést a közösségi munkából.

T e l e k i Béla gr., aki a bécsi döntés óta hordozza az EMGE irányításának minden gondját, az EMGE hagyományai szerint örködött a népi szellemen, az eredeli rendeltetés, a népnevelés folyamatosságán s megtalálta a földművelésügyi kormányzattal az együttműködés szilárd alapját, mely lehetővé teszi a sok-sok nagy kérdés intézményes megoldásának előkészítését, sőt sokszor problémák gyors rendezését is. Már itt az előjáró szavakban is meg kell mondanunk, hogy B á n f f y Dániel br. m. kir. földművelés-ügyi miniszter és az egész földművelésügyi kormányzat részéről az elmúlt évben a legértékesebb és messzemenő támogatásban részesültünk. Ezért egész gazdaközösségünk szívből jövő elismerését fejezzük ki.

*

A számadás megítélésénél azonban nem szabad elfelednünk, hogy hadban álló ország vagyunk. Ez a körülmény lényeges változásokat hozott a már kész és kézenfekvő tervek intézésében. A minőség kérdése nagy általánosságban háttérbe szorul a mennyiség követelménye előtt, a munkaerő csökkenése pedig látszólag szintén kedvezőtlen befolyást gyakorol. Azért csak látszólag, mert a most folyó küzdelem a váltságdíja annak a jobb magyar jövődönnek, amelyért a visszatért Erdély magyarsága épen úgy, mint az ország bármelyik tájának népe a győzelem rendíthetetlen hitében hozza meg áldozatait. Továbbá, mert a hadbanállás és az ezzel kapcsolatos anyagi terhek ellenére is Erdély mezőgazdasága össze sem hasonlítható azzal az állapottal, amiben a bécsi döntés találta.

Mindez pedig kitűnik e jelentés fejezeteiből.

Jelentésünket azzal a tudattal bocsátjuk Erdély gazdatársadalmának ítéletére, hogy amit lehetett, s amit a körülmények megengedtek, mindazt igyekeztünk megvalósítani.

ERDELYI MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET

AZ ERDELYI GAZDA ELTERJEDTSEGE

1942 MARCIUS NO 1-EN
MEGJELNIK HAVONTA
40. OLD. TERJEDELEMBEN

PÉLDÁNYSZÁM:
31500

Az

ERDÉLYI MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET

**igazgató-választmányának az 1942. évi május hó 31-én tartandó
egyesületi közgyűlés elé terjesztendő jelentése az Egyesület
1941—42. évi működéséről.**

Tisztelt Közgyűlés!

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület 1941—42. évi működését tárgyaló jelentésünket az alábbiakban van szerencsénk a Tisztelt Közgyűlés elé terjesztetni, kérve, hogy azt tudomásu venni és az igazgató-választmánynak a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Az EMGE igazgató-választmánya nevében:

Kolozsvár, 1942 április hó 30-án.

TELEKI BÉLA gr. s. k.
vezető alelnök.

SZÁSZ ISTVÁN s. k.
igazgató.

WARGA ANDRÁS s. k.

Dr. DARKÓ ÁKOS s. k.
bizottsági tagok.

I. Erdély mezőgazdaságának helyzetképe.

Másfél esztendővel a visszatérés után kötelességszerű feladatunk számbavenni önmagunkat, erőinket és lehetőségeinket, s egyben számotvetni azzal, hogy a visszatért Észak-erdély mit jelent a megnagyobbodott Magyarország életében, erőink és lehetőségeink minő gyarapítást jelentenek, a kapott javakért mit ad és mit adhat Erdély az egész országnak.

Főként gazdasági viszonylatban elődázhatatlan ez a számbavétel és ez a számvetés. A felületes szemlélő ugyanis csak annyit láthat, hogy Magyarország gazdasági életébe való bekapcsolódásunk — például a mezőgazdaság vonalán — alig állott egyéből, mint egyodalu juttatásokból, amelyeket anyaországunk, a mutatkozó nehézségek ellenére is, készséggel bocsátott Észak-erdély mezőgazdaságának rendelkezésére. Mennyiségileg és értékben sokszor felmérődött annak az áldozatnak a nagysága, amelyet az anyaország Észak-erdély részére az elmúlt másfél éven át juttatott; eljött az ideje annak is, hogy felmérjük mennyiségileg és értékben lehetőségeinket, amelyeket hálából az egész ország javára akarunk kiaknázni. Erdély nem a „kitartott” szerepére hivatott, s ha becsülettel számbavesszük értékeinket, úgy nyilvánvaló, hogy Észak-erdély is, minden szegénysége ellenére, jelentékeny mértékben részt tud venni abban a munkában, amelyet a megnagyobbodott Magyarországnak gazdasági vonalon folytatnia kell.

Természetesen tudatában vagyunk a nehézségeknek és a hiányoknak. Országunk mezőgazdaságára más feladatok várnak ma, a háború kellős közepén, mint békés időkben. Ezek a feladatok a termelés fokozását, a munkaerő teljes kihasználását, minden energia latbavetését kívánják meg a magyarságtól s így Erdély magyarságától is. A feladat már önmagában is nehéz, hát még Erdélyben, ahol az elmúlt másfél esztendő alatt — anyagi és szellemi erőfeszítéseink ellenére sem sikerült a román uralom alatti rombolás nyomait teljes egészükben eltüntetni s az újjáépítés tervbevett munkáját befejezni. Közismert tény, hogy éppen a mezőgazdaságnak sajátossága, hogy amilyen könnyen le lehet rombolni eredményeit, éppen olyan nehéz a regenerálódás művét végrehajtani, a mezőgazdaság területén idő és anyagi áldozat nincsenek arányban az eredménnyel: ami másfél éves erőfeszítésünk és áldozatvállalásunk is csak éppen elindította mezőgazdaságunk újjáéledését.

De tudatában vagyunk annak is, hogy minő nehézségeket állít Erdély gazdasági szolgálata elé az a tény, hogy országrészünk súlyosan megcsönkített állapotban került vissza az anyaországhoz. Erdélyi és nem erdélyi magyarok egyaránt saját bőrükön tapasztalják nap-nap után, hogy milyen következménnyel járt Erdély egyetlen gazdasági egységet alkotó medencéjének kettévágása a második bécsi döntés alapján meghúzott országhatárral. Köztudomásu, hogy Erdélyből az a rész jutott Magyarországnak, amely mezőgazdasági termelés szempontjából a kisebb jelentőségű, s amely a másik rész nélkül önálló életet élni nem tud. Azt sem kell bizonyítani, hogy Erdélyben — az erdélyi medence különállása folytán — ősidők óta önállóságra irányuló gazdasági élet fejlődött ki s ennek keretén belül a mezőgazdasági termelés is úgy rendezkedett be, hogy az önállóság szükségleteit lehetőleg fedezze. A mellékelt térkép szemléletesen ábrázolja, hogy Erdélyben, mint önálló gazdasági egységben, mezőgazdasági termelési munkamegosztás alakult ki, különböző értékű önellátási övezetek, s ezeken belül sajátos mezőgazdasági üzemszervezetek, abból a célból, hogy az egész medence gazdasági életének keretében a mezőgazdasági termelés a reális feladatokat a természeti viszonyok által megengedett lehetőségek között a legjobban elláthassa. A közlekedési utak is úgy alakultak ki a földrajzi lehetőségek tekintetbevételével, hogy a különböző termelési övezetek egymásközi forgalmának lebonyolítását minél célszerűbben megoldhassák. Tehát Erdély gazdasági fejlődése bizonyos rendszer irántlan törvénye szerint alakult, s a bécsi döntéssel ez a rendszer jutott válságba. Egy pillantás a térképre és megállapíthatjuk, hogy a felszabadult részek csaknem kizárólag nem önellátók, vagy csak saját maguk szükségleteinek fedezésére termelő területek, míg a fölösleget előállító területek a határon túl maradtak. Ugyancsak egy pillantás a térképre és megállapítható, hogy ez a határ kettévágja a természetes közlekedési utakat, azokat az utakat, amelyek Erdély többlettermelő középső részét a külső ellátásra szoruló zónákkal összekötötték. Sőt e határmegvonás következtében a Magyarországhoz visszacsatolt területek egymásközi anyagforgalma is teljesen megbénult. Egyszóval Észak-erdély mezőgazdasági társadalmára és a magyarságra nemcsak a leromlott mezőgazdasági viszonyok megjavítása, a süllyedt termelési színvonal felemelése, a meggyengült termelő erők felerősítése hárul, mint elodázhatatlan feladat, hanem egy új rendszernek a megtervezése és életbeléptetése, hogy a csonka országrész megélhetését biztosítani lehessen. Ma a helyzet ugyanis az, hogy a visszacsatolt észak-erdélyi és székelyföldi részekben túlméretezett szántóföldi kultúrát találunk, a kívánt mértékeken felüli gabonatermelést, aránylag visszamaradt állattartást, általában ezek a részek magukon viselik annak a jegyét, hogy egy nagyobb gazdasági egység rendszerébe tartoztak bele. S hogy milyen nehéz ilyen körülmények között a segítség, annak bizonyítékaiként csak utalunk arra, hogy az ellátó területeitől elvágtat Észak-erdélyben a szántóföldi és kenyérmagkultúra további erőszakolt kiterjedé-

sére lehet számítani, s ezt a nem kívánatos „fejlődést“ még elősegíti az a körülmény is, hogy az állattenyésztési termékek messze a megfelelő árszínvonal alatt voltak értékesíthetők, míg ezzel szemben a kenyérmaghiány következtében a gabonamagvak értékesítése sokkal kedvezőbben alakult.

*

A részletekre rátérve mindenekelőtt a növénytermelésre anynyira jellemző viszonylatokat, a művelési ágak arányát kell megvizsgálnunk, összehasonlítva a megnagyobbodott ország különböző vidékeire jellemző arányszámokkal:

Művelési ág	Dunán- túl	Alföld	Észak	Kárpát- alja	Dél- vidék	Észak- Erdély
	‰					
Szántóföld	77·8	78·6	73·6	35·5	84·1	53·6
Rét	10·8	7·1	9·5	34·0	6·2	23·7
Legelő	11·4	14·3	16·9	30·5	9·7	22·7

Ennek a kimutatásnak az adatai szerint Észak-Erdélyben a szántóterület nagyobb arányt foglal el, mint amelyet a domborzati és egyéb természeti viszonyok megengednének. Ez arra mutat, hogy itt a kenyérmagvak előállítása céljából a szántóföldet olyan részekre is kiterjesztették, ahol az okszerűség ezt egyébként nem engedné meg. A rét- és a legelőterület természetesen csökkenő százalékot mutat, ámde mind a talaj, mind a domborzati és csapadékviszonyok következtében ennek sokkal nagyobb arányúnak kellene lennie.

A kenyérmagvak iránt való szükséglet — az önellátás ellenállhatatlan parancsára — a szántóföldi termelés arányaiban is egészségtelen eltolódásokat idézett elő. Bár Erdélyben a természeti viszonyok elsősorban a szálaskormánynövények termelését mozdítják elő, mégis ezek a növények összehasonlíthatatlanul kisebb arányban szerepelnek a szántóföldi termelésben, mint a gabonafélék s ez a jelenség a termelés okszerűtlenségének az előidézőjévé lett.

**Szántóföldi termelés arányai
terület szerint**

A termés neve	Dunántúl	Alföld	Északi d. v.	Erdély
	%			
Kenyér gabonák	62·6	76·5	63·1	71·5
Takarmány gabonák	16·2	11·2	18·1	13·9
Szálas takarmányok	19·4	9·6	16·5	11·1
Kereskedelmi növények	1·8	2·7	2·3	3·5

Mindezekből természetesen következik, hogy Erdélyben a növénytermelés erőszakolt arányokat mutat s az ilyen erőszakolt növénytermelés valahol megbosszulja magát, elsősorban a termés-átlagokban. Így ha az erdélyi termésátlagokat összehasonlítjuk a megnagyobbodott ország termésátlagaival, világosan szembeötlik az a nagy különbség, amely e tekintetben Erdély hátrányára mutatkozik.

Termésátlagok az 1938. évben.

A termés neve	Dunántúl	Alföld	Északi dom- bos vidék	Erdély
	q			
Búza	10·2	9·5	8·3	5·2
Róz	7·8	6·9	7·7	4·4
Árpa	9·8	9·3	7·7	5·2
Zab	8·6	7·5	6·6	4·3
Szemes tengeri	13·3	13·2	11·2	6·9
Burgonya	47·1	38·5	40·8	23·5
Lóhere	21·2	20·2	24·6	18·4
Lucerna	26·1	28·0	29·0	20·3
Napraforgó	4·7	6·4	5·6	2·0
Mák	2·9	3·2	2·6	2·8
Lenmag	4·2	5·1	4·5	2·1
Repce	7·0	5·3	5·1	4·2

Ilyen termésátlagok mellett, — amelyeknek előállítására a termelési költségek távolról sem kisebbek, mint az ország többi részein, — elképzelhető, hogy milyen jövedelmezőséggel bír a szántóföldi termelés túlnyomórésze a visszacsatolt észak-erdélyi területeken. De ezek az átlagok arra is utalnak, hogy itt mennyire drágábban állítják elő a szántóföldi növények túlnyomórésztét, mint az ország többi területein. Vitathatatlan, hogy egész Magyarországon éppen Észak-erdélyben terem a legdrágább gabona.

A növénytermelés ilyen alakulása mellett az állattenyésztés sem mutat különösen kedvező képet Észak-erdélyben, s ennek oka az állati termékek rossz jövedelmezősége mellett éppen az, hogy

az erőszakolt növénytermelés nagy területeket vont el az állattartás szolgálataiból, az e célra megmaradó természetes rétek és legelők pedig igen gyenge hozamot mutatnak, miután azoknak karbantartása az állattenyésztés termékeinek gyenge értékesítése következtében nem fizette ki magát. Ezek és egyéb itt nem részletezhető körülmények határozzák meg Északerdély állatállományának nagyságát:

100 k. hold mezőgazdasági területre vonatkoztatott állatállomány.

Dunántul	Alföld	Északi dombos vidék	Erdély
s z á m o s á l l a t			
33·47	26·44	28·44	18·87

Az állattenyésztés gyenge jövedelmezősége azonban nemcsak az állatlétszámban, hanem az állattenyésztés csökkent színvonalában is kifejezésre jut. Az állattenyésztési termékek rossz árai mellett semmi sem ösztönözte az erdélyi gazdákat arra, hogy tetemes költségekkel színvonalas állattenyésztést folytassanak. Így az állattenyésztés erősen külterjes irányzatot mutat.

Az állattartással és a szántóföldi termelés kiterjesztésével kapcsolatosan önként felmerül az erdélyi részek talajerővisszapótlásának kérdése is. A szántóföldre vonatkoztatott gyenge állatállomány magával hozza a talajerő visszapótlás nehézségeit is, amit még súlyosbít az a körülmény, hogy a szántóföldön termelt növények túlnyomóan erős tápanyagelvonók, kevés talajkímélő, vagy talajgazdagító növény kerül termelésre. Az ugartartás kérdését is — az ugarlegelő szükségességén kívül — éppen a nehéz talajviszonyokkal és a nagymérvű istállótrágyahiánnyal indokolják. E tekintetben a helyzet az alábbi:

Egy k. hold szántóföldre eső istállótrágyahozam.

Trianoni Magyarország	Kárpátalja	Délvidék	Észak Erdély
q			
25·4	37·3	21·8	22·7

Az előbb vázolt viszonyokból önként adódnak azok a teendők, amelyeket Északerdély mezőgazdaságának újjáépítése szempontjából a magyar agrárpolitika jövőbeli feladatai közé sorolhatunk.

A növénytermelés terén mindenekelőtt a művelési ágak aránya szükségessé tesz olyan intézkedéseket, amelyek az erőszakol szántóföldi termelés köréből elvonják és a rét- és legelőművelésnek visszaadják mindazokat a területeket, amelyek akár természeti viszonyaik, akár fekvésük, vagy más okoknál fogva szántóföldi termelésre kevésbé alkalmasok. Erdélyben a rét- és legelő területnek a szántóföldhöz viszonyított aránya legalább 50%-ig vagy azon túl is emelkedhetik. A megfelelő arányt csak így érhetnénk el.

A szántóföldi termelés keretén belül szükséges a termelés átállítása. A gabonafélék termelési arányait a takarmánynövények kiterjesztése érdekében kell megváltoztatni, hogy a szántóföldi termelés veszteséges voltát megszüntethessük. Elsősorban a tengeri-termelést kell revízió alá vonni, mert nálunk már évtizedek óta nemcsak mennyiségileg, hanem minőségileg is olyan gyengébb termést hoz, hogy gondolkozni lehet: vajjon érdemes-e ennek a növénynek a termelésével továbbra is az eddigi mértékben foglalkozni. Hasonló megfontolások merülhetnek fel a kalászos gabonafélékkel kapcsolatban is. Természetesen csak abban az esetben, ha az erdélyi részek ellátása kenyérmagvakkal, az ország többi részeinek bevonásával kellőképpen biztosítható. Minden esetben az általános közérdek szempontjából mérlegelendő az, hogy a lóhere és a lucerna termésátlagai, de egyáltalán a szántóföldi takarmánynövények termésátlagai nem maradnak el más sem az ország többi részeinek termésátlagai mögött, s az erdélyi természeti viszonyok biztosítékot nyújtanak arra, hogy megfelelő művelés mellett ezek a termésátlagok nagymértékben növelhetők. Természetesen nem jelentéktelen szempont az sem, hogy a pillangós virágú szántóföldi takarmánynövények termelése, illetőleg azoknak nagyobb arányban való bevezetése a talajerő fenntartásában is lényeges segítségül lehet.

E r d é l y növénytermelési arányai az átállítás után.

A művelési ágak arányai		A szántóföldi termelés arányai	
%			
Szántóföld	45—50	Kenyér gabona	55%
Rét és legelő	50—55	Takarmány gabona —	15%
		Szálas takarmányok	25%
		Kereskedelmi növények —	5%

Az állattenyésztéssel kapcsolatosan adataink azt mutatják, hogy Északerdély állatállománya túlságosan kicsiny. Erdély a meglevő természetes takarmánytermő területekre támaszkodva is sokkal nagyobb mennyiségű állat eltartására képes, mint amelyet manapság itt találunk. Ez az állatállomány azonban még jobban fokozhatóvá válik akkor, ha a szántóföldi termelésben nagyobb szerep jut a takarmánynövényeknek. Tehát Erdély állattartása elsősorban mennyiségi szempontból szorul lényeges kiegészítésre. Természetesen a minőségi kérdés is megoldásra vár s az állattenyésztési termékek értékesítésének megfelelő megszervezése sem maradhat el. Ez utóbbit nem lehet a maga medrére hagyni, mint ahogy azt a növénytermeléssel kapcsolatban tehetjük. Az állattartás csak akkor válik jövedelmezővé, ha minden terméké számára biztosítjuk a megfelelő értékesítési lehetőséget.

Általában megállapíthatjuk, hogy Erdély mezőgazdaságának fejlesztése az állattenyésztés irányába kell, hogy igazódjék. Magyarországnak ebből a szempontból a új Európa mezőgazdaságában nyilvánvalóan döntő szerepe lesz s ebből a szerepből Erdélynek kell vállalnia a nagyobb részt. Erdélynek át kell vennie a tenyész-, ígás- és növedékhaszonállat nevelés túlnyomó részét és vállalnia kell az állati termékek előállításában őt megillető szerepet. De még egyszer hangsúlyozzuk, hogy ebben az új termelési rendben Erdélynek nem lehet gondja a gabonaönállátás, ez a feladat az ország más részeire hárul.

Br. Bánffy Dániel földmívelésügyi miniszter.

II. Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület munkája az elmúlt egy esztendő folyamán.

I. A szervezet fejlődése.

A bécsi döntéssel ismét szabaddá lett Erdély gazdasági és társadalmi szervezetei hatalmas kérdőjel előtt állottak. Arról volt szó, hogy vajjon a felszabadulás nem kongatja-e meg felettük a lélekharangot, — az az életszemlélet, amit a kisebbségi idők alakítottak ki, történelmi hagyományokból él, nincsen-e helyzetre és időre szabva? A társadalom önkéntes alkotó munkája tényleges meggyőződésben gyökerezik-e, ez indította cselekvésre a társadalom erőit, jelen esetben az erdélyi magyar gazdát, vagy pedig csak egy elnyomó hatalom kényszerítette rá addig, míg az elnyomatást a magyar államiság gondoskodása váltja fel, hogy utána azt mondja az ember: végre megszabadultam bajtól és felelősségtől, ismét fajtám államkeretében élhetek s eddigi gondjaimat majd a szabad haza hordozza.

A hivatástudat népi jellege.

Kemény tűzpróbának ígérkezett ez az idő. De az erdélyi gazda nemcsak helyt állott, hanem olyan biztató jeleket, ígéretekkel mutalott, amelyek megnyugvással tölthetnek el mindenkit. Ma még fokozottabb mértékben érzi a ránehezedő felelősséget s ez további munkára serkenti. Immár megszűntek a gátló akadályok, a hatósági korlátozások, érvényüket veszítették a tiltó rendelkezések és a magyar gazdának ismét szabad családjáról és fajtájáról munkájának árán gondoskodnia.

A felelősségtudata.

a) Egyéni tagmozgalom.

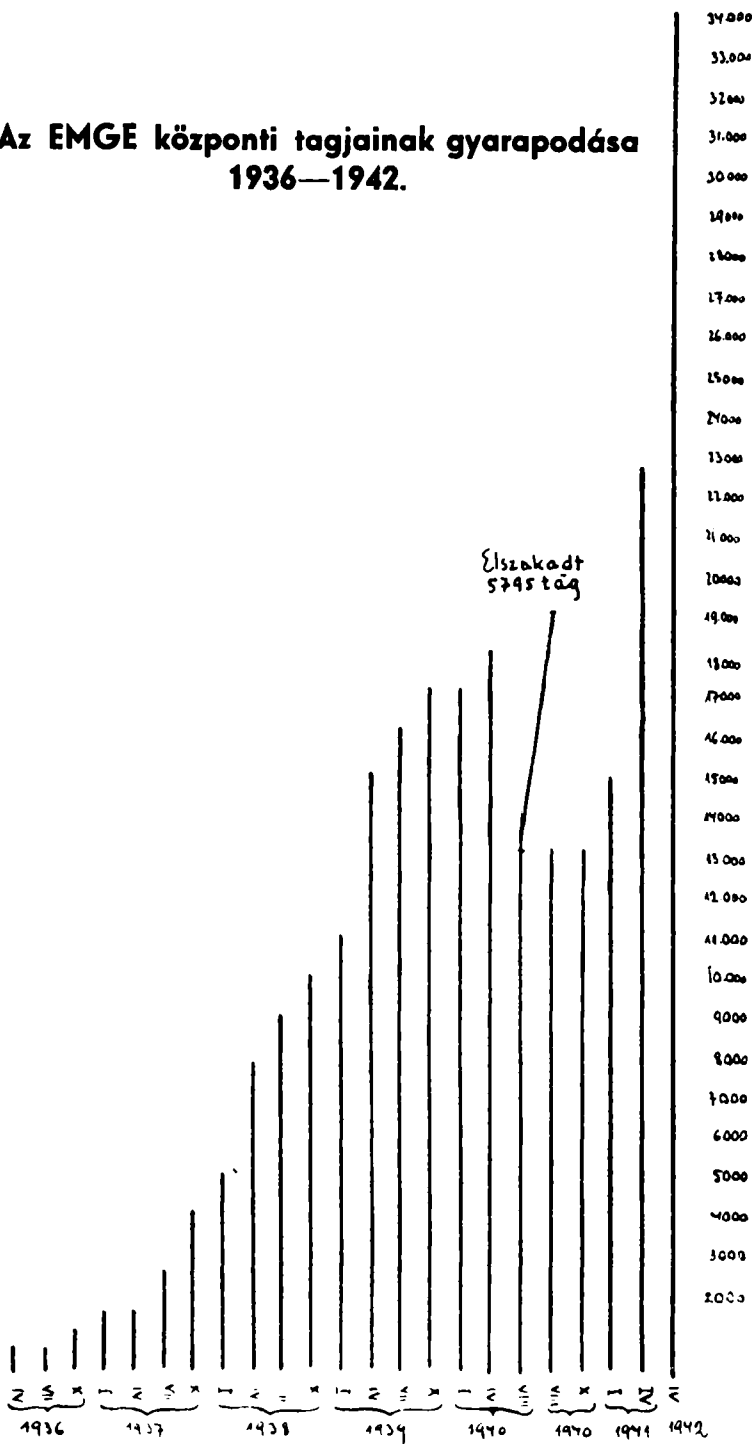
A bécsi döntés napja 19.134 egyéni EMGE tagot számlált, amelyből 5795 maradt Délerdélyben és 13.339 a visszatért területen. Súlyos veszteség volt ez az EMGE szervezetének is, de a bécsi döntés utáni fél év már válaszolt a nagy kérdésre. 1940. augusztus hó 31—1941. május hó 1-ig 9486 taggal gyarapodott az EMGE egyéni taglétszáma. A tavalyi közgyűlésünkön tehát 22.825 egyéni tagunk volt, ezzel szemben 1942. május 1-én 34.008. Egy év alatt az egyéni tagok száma 11.183-mal, vagyis kb. 50%-kal gyarapodott. Kell-e ennél beszédesebb és meggyőzőbb tény?!

Beszédes számok.

Kimutatás az EMGE központi tagmozgalmról

V a r m e g y e	T a g l é t s z á m			Taglétszám Eszak- Erdélyben 1941. máj. 1-én	Taglétszám Eszak- Erdélyben 1942. máj. 1-én	Tagszaporulat Eszak-Erdély- ben a bécsi döntés óta
	Egész Erdélyben	Dél- Erdélyben	Észak- Erdélyben			
Alsófehér	478	478	—	—	—	—
Arad	951	951	—	288	480	267
Beszterce-Naszód	213	—	213	2636	4512	3481
Bihar	1238	207	1031	—	—	—
Brassó	323	323	—	2401	3336	2263
Csik	1073	—	1073	—	—	—
Fogarasz	89	89	—	2973	3969	1597
Háromszék	2561	189	2372	—	—	—
Hunyad	294	294	—	—	—	—
Kisküküllő	800	800	—	2130	3179	1983
Kolozs	1597	401	1196	2802	3904	1711
Maros-Torda	2256	63	2193	147	214	106
Máramaros	108	—	108	—	—	—
Nagyküküllő	161	161	—	2968	4002	3018
Szatmár	984	—	984	—	—	—
Szeben	63	63	—	—	—	—
Szörény	138	138	—	—	—	—
Szilágy	1720	—	1720	2128	4362	2642
Szolnok-Doboka	530	—	530	971	1335	805
Temes	438	—	—	—	—	—
Torda	855	438	—	—	—	—
Udvarhely	2123	204	1919	3270	4274	2355
Orománia	141	141	—	—	—	—
Anyarszág	—	—	—	111	441	441
Összesen	19134	5795	13339	22825	34008	20679

Az EMGE központi tagjainak gyarapodása 1936—1942.

**Az EMGE központi tagmozgalmának havi kimutatása
1941. április 1-től—1942. április 30-ig.**

1941. április	22500
május	22875
június	23273
július	23445
augusztus	23484
szeptember	24044
október	24317
november	24967
„ december	25803
1942. január	27670
február . .	31136
március	33573
április	34008

b) Gazdakörök.

Hasonló gyarapodást jelez a gazdaköri mozgalom is. 1940. augusztus 30-án 563 EMGE gazdakör működött, 26.484 taggal. Ebből Délerdélyben maradt 188 gazdakör, 8962 taggal és viszontatért 375 gazdakör, 17.522 taggal. A gazdakörök száma hat hónap alatt 208-al, míg a gazdaköri tagok száma 9065-el emelkedett. Ezzel szemben az előző közgyűlésünkől folyó év április 1-ig eltelt időben a gazdakörök száma 104-el, a gazdaköri tagok száma pedig 15.928-al szaporodott a visszatért területeken. A gazdakörök jelenlegi száma 687, gazdaköri tagok száma 37.334. Az EMGE össztagszáma jelenleg 76.422.

Az EMGE kötelékébe tartozó gazdakörök és azok elnökei:

Beszterce-Naszód vármegye:

1. Magyarneemegye, Kovács István ref. lelkész.	3. Nagysajó, ifj. Nagy Pál.
2. Mezőszentmihály, Borbély Kálmán.	4. Sőfalva, Jakab Imre.
	5. Tacs, Székely Márton.
	6. Zselyk, Kerekes Mihály.

Bihar vármegye:

1. Albis, Szabó Kálmán.	7. Biharfőlegyháza, id. Kerescsenyi Imre.
2. Apátkeresztur, Kádár Miklós.	8. Biharpüspöki, Ort Imre.
3. Aszonyvására, Kovács Márton.	9. Biharvajda, Kelemen Elek.
4. Berettyószéplak, Mátyási István.	10. Biharszentandrás, Tóth Imre.
5. Bihar, Szabó József.	11. Biharszentjános, Tóth Jenő.
6. Bihardiószeg, Bodnár Sándor.	12. Bors, Kiss Károly.
	13. Cséffa, Kiss Gyula.

14. Csókaly, Farkas Loránd.
15. Éradony, Szodoray Árpád.
16. Érábrány, Perger Károly.
17. Érkenéz, Szlavy József,
18. Érkörtlényes, Biró György
ref. lelkész.
19. Érmihályfalva, Tóth Zsig-
mond.
20. Élesd, Dávid Gyula.
21. Érbogyoszló, Cs. Gáspár
Sándor.
22. Érkeserű, Kiss Ferenc ref.
lelkész.
23. Érköbölkut, Bonis Ferenc.
24. Érolaszi, Keér Jakab.
25. Érselénd, Vass Lajos.
26. Érsemlyén, Horváth Kálmán.
27. Értarcsa, Fucskó József.
28. Fugyi, Hevesi Gáspár.
29. Fugyivásárhely, Berkes
István.
30. Fugyivásárhely Hegyközség,
Szabó Károly.
31. Geszt, gr. Tisza Lajos Kálmán.
32. Gyapju, Kracsem János.
33. Hegyközsatár, Szács László.
34. Hegyközkovácsi, Zathureczky
Károly.
35. Hegyközpály, Kovács Antal.
36. Hegyközsárdobágy, Asztalos
Ferenc.
37. Hegyközszentimre, Vida
Mihály.
38. Hegyköztótelek, Király István.
39. Hegyközújlak, Magyar Vince.
40. Kiskereki, Boruzs Lajos.
41. Kisszántó, Bertalan Károly.
42. Kügypusztá, Kenéz András.
43. Margitta, Nagy Lajos.
44. Magyarbék, Kulcsár Dezső.
45. Mácsapuszta, Szentés György
ref. lelkész.
46. Mezőbikács, Betucker Ferenc.
47. Mezőszabolcs, Malajcs Gyula.
48. Mezőtelki, id. Tóth Lajos.
49. Micske, Jakó Ödön.
50. Magyarberek, Mersány Géza
51. Monospetri, Hajos János.
52. Nagykakucs, Péter Viktor.
53. Nagyszántó, Gáthi István.
54. Nyüved, Muriny János.
55. Ottomány, K. Kovács Sándor
56. Örvend, Sorbán Mihály.
57. Paptamási, Kovács Sándor.
58. Pelbárhida, Szoboszlai
József.
59. Piskolt, Bakos József ref. lel-
kész.
60. Poklostelek, id. Tunyogi
Emil.
61. Posalaka, Barcsa Mihály re-
lelkész.
62. Pusztáújlak, Bodis Vince.
63. Szalacs, Perjesi Ambrus.
64. Szalárd, Gy. Molnár István.
65. Szalonta, Lajos Károly.
66. Szentjobb, Osváth József.
67. Székelyhid, Kalló Imre.
68. Tóti, Mészáros Lajos.
69. Újpalota, Drosdovszky Géza.
70. Váradles, Öttiker Henrik.
71. Váradszőlős, Szlafkai Mihály.
72. Váradvelence, Kosztelni
István.
73. Vedresábrány, Bárcsa Sándor

Csik vármegye:

1. Ajnád, Orbán Lajos. 2. Csikbánfalva, ifj. Bálint
Ferenc. 3. Csikborzsova, Nagy Lajos. 4. Csikcsatószege, id. Korond
János. 5. Csikcskefalva, Major Do-
mikos. 6. Csikcsicsó, Péter József. 7. Csikcsobotfalva, Bartalis
Dénes. 8. Csikcsomortán, Antal Elek. | <ol style="list-style-type: none"> 9. Csikdánfalva, Antal Gerő. 10. Csikdelne, Kovács Ferenc. 11. Csikjenőfalva, Szekeres Ba-
rabás. 12. Csikkarcfalva, Antal Albert. 13. Csikkozmas, Komán Gyula. 14. Csiklázárfalva, Szántó
Mihály. 15. Csikmadaras, Fazakas Imre
Dénesé. 16. Csikménaság, Tompos Péter. 17. Csiksomlyó, Péter Balázs. |
|--|---|

18. Csíkmindszent, Biró Antal.
19. Csíkpálfalva, Salamon András.
20. Csíkrákos, Fodor Bálint.
21. Csíkszereda, Holló Gábor.
22. Csíkszentdomokos, Kedves Ferenc.
23. Csíkszentgyörgy, Csiszér Antal.
24. Csíkszentimre, Virágh József.
25. Csíkszentkirály, Benedek Ferenc.
26. Csíkszentlélek, Kőszeghi Domokos.
27. Csíkszentmárton, Keresztes Lajos.
28. Csíkszentmihály, Lakatos Lajos.
29. Csíkszentmiklós, Timár Elek.
30. Csíkszentsimon, Virágh Ágoston.
31. Csíkszenttamás, Balogh Ferenc.
32. Csíkszépvíz, Szatmári Péter.
33. Csíktaplóca, Miklós Árpád.
34. Csíkverebes, Kovács Gyula.
35. Csíkszőgöd, Székely Ferenc.
36. Ditró, Fülöp Akos.
37. Göröcsfalva, Bartalis Dénes.
38. Gyimesbükk, Rusz Sánta Albert.
39. Gyimesközéplak, Fazakas István plébános.
40. Gyergyóalfalu, Gál Miklós.
41. Gyergyócsomafalva, Rokály Dénes.
42. Gyergyóhodos, Török Antal.
43. Gyergyóremete, Pál Elek plébános.
44. Gyergyóremete-Csutakfalva, Lackó János.
45. Gyergyószentmiklós, Balázs Sándor.
46. Gyergyóújfalu, Szántó Ádám.
47. Kászonaltiz, Nagy Tamás.
48. Kászonfeltiz, Veres Ádám.
49. Kászonjakabfalva, Apor László.
50. Kászonújfalu, Mihák Lajos.
51. Kilyénfalva, Czirják János.
52. Mádéfalva, Sárosi Béla.
53. Szárhegy, Anghi István.
54. Tekerőpatak, Benedek Lajos.
55. Tusnád, Elthes Pál.
56. Ujtusnád, Elthes Elek.
57. Vacsáresi, id. Biró András.
58. Vasláb, Eröss Lajos.

Háromszék vármegye:

1. Alsócsernáton, Kelemen Gábor.
2. Angyalos, Kovásznai János.
3. Árkos, Végh Benjámín.
4. Barátos, Benkő Ferencz.
5. Barót, Nagy Tamás.
6. Bereck, Barabás Gyula plébános.
7. Bélafalva, Nagy Bálint alsó.
8. Bikfalva, Harkó Lajos.
9. Bita, Sikes András.
10. Bodok, Erdős Sándor.
11. Bodos, Egyed Géza tanító.
12. Bölön, Tana Albert.
13. Czófalva, Farkas György lelkész.
14. Csomakörös, Debreci Lajos felső.
15. Csomortán, Mátyás Béla.
16. Dálnok, Beczási Imre.
17. Egerpatak, Berde Pál.
18. Eresztevény, Backa László.
19. Esztelnek, Péter Imre.
20. Étfalvazoltán, Szakács János.
21. Felsőcsernáton, Bölöni Antal.
22. Feldoboly, Szilágyi János.
23. Fotosmártonos, ifj. Magyarosi Károly.
24. Futásfalva, Vargyasi András.
25. Gelence, Cseh István.
26. Gidófalva, dr. Vajna Ádám.
27. Haraly, Bajcsi János.
28. Hatolyka, Zsigmond Lajos.
29. Hilib, Gál Dénes.
30. Ikafalva, Szőke Miklós ref. lelkész.
31. Illyefalva, Farkas Béla.
32. Imecsfalva, Kicsid Géza.
33. Kézdiabíbis, Bartha Mózes.
34. Kézdikővár, Menyhért Antal plébános.
35. Kézdialmás, Papp István.

36. Kézdimartonos, Máté Gergely.
37. Kézdimárkosfalva, Forró Béla.
38. Kézdimártonfalva, Vajna Andor.
39. Kézdioroszfalu, Bartos András.
40. Kézdisárfalva, id. Bajkó Sándor.
41. Kézdiszázrapatak, György Bálint.
42. Kézdiszászfalu, Jancsó Gyula.
43. Kézdiszentkereszt, Király Ferenc tanító.
44. Kézdiszentlélek, Reményi Márton.
45. Kézdivásárhely, dr. Solyom Miklós.
46. Kilyén, Ráduly András.
47. Kisborosnyó, Damó Gyula.
48. Komolló, Keresztely András Aladáré.
49. Kovászna, Csutak Gyula.
50. Kökös, György Biró István ref. lelkész.
51. Köpec, Nagy Lajos, K.
52. Közéapajta, ifj. Szabó Áron.
53. Kurtapatak, Zanda Géza.
54. Lemhény, Tóth Miklós.
55. Lécfalva, Bitai Gyula.
56. Lisznyó, Bedő Albert.
57. Lisznyópatak, Fám János.
58. Maksa, Labanc Miklós.
59. Málnás, Mihály János.
60. Mikóújfalu, Mátyás Gyula tanító.
61. Miklósvár, Vajda János.
62. Nagyajta, ifj. Darkó Lajos.
63. Nagybacon, Nagy József.
64. Nagyborosnyó, Kovács András.
65. Nyujtód, Kádár István.
66. Oltszem, Mihály Albert.
67. Orbaitelek, Deák Jenő.
68. Oszlola, Gondos Béla.
69. Páké, Bitai Albert.
70. Páva, Finta László.
71. Réty, Kovács László.
72. Sepsihesenyő, ifj. Zajzon Béla.
73. Sepsibükszád, Kádár Béla.
74. Sepsikálnok, Rostás Dénes unit. lelkész.
75. Sepsikőröspatak, Tóglás József.
76. Sepsimagyaros, Jancsó Béla.
77. Sepsiszentgyörgy, Izsák Árpád.
78. Háromszék vármegye és környéke Sepsiszentgyörgy, Séra István.
79. Sepsiszentgyörgy Kisállattenyésztők, Farkas József.
80. Spesiszentgyörgy Szemerje városrész, Csákány Ferenc.
81. Sepsiszentkirály, Gyöngyösi Károly.
82. Szacsva, Gál Jenő.
83. Szárazajta, Kolumbán Géza.
84. Szentivánlaborfalva, Pál Ferenc.
85. Szentkatolna, Hamar Endre.
86. Székelypetőfalva, Haraly Ferenc.
87. Székelytamásfalva, Benedek Lajos.
88. Szotyor, Csiszér Viktor.
89. Szörcese, Szász Ferenc.
90. Torja, Csobot Géza.
91. Uzon, Buci Ignác.
92. Zabola, Pozsony Ferenc.
93. Zalán, Eördögh Dezső.
94. Zágón, Szombathi Gyula.

Kolozs vármegye:

1. Bábony, Eszes Ferenc Jancsi.
2. Bánffyahunyad, Albrecht Elek.
3. Bodonkut, Szilágyi Jenő intéző.
4. Bogártelke, Fekete János.
5. Bonchida, Losonci István.
6. Egeres, Balla Mihály ref. lelkész.
7. Fejérd, Adorjáni István ref. lelkész.
8. Gyalu, Király György.
9. Gyerővásárhely, Batiz Kisbándi István Andikás.
10. Hidalmás, Hatfaludi Ferenc.
11. Inaktelke, Kalló János pihu.
12. Jákótelke, György István Mártoné.
13. Jegénye, Kerekes József András Minya.

14. Kajántó, Smiály József rom. kat. plébános.
15. Kalotadámos, Vince Máté Márton.
16. Kalotaszentkirály, Csáki János.
17. Kandilóna, dr. K. Tompa Artur ref. lelkész.
18. Ketesd, Fekete Ferenc.
19. Kide, Biró Árpád.
20. Kisbács, Bákó Béla.
21. Kiskapus, Ambrus G. János.
22. Kiskaján, Máté Jenő.
23. Kispetri, Kósa András.
24. Kolozs, Máté Sándor ref. lelkész.
25. Kolozsborsa, Beszteri János.
26. Kolozskara, Máté Elek.
27. Kolozsvári Gazdasági Egyesület, Török Bálint.
28. Kolozsvár, Hidelvei Gazdakör, Adorjáni M.
29. Kolozsvár Nagyszopori Düllő, Szabó Márton.
30. Körösfő, Péntek György Pítike.
31. Középlak, Kádár Sándor.
32. Magyarbikal, Kiss József ref. lelkész.
33. Magyarfodorháza, id. Tusai József.
34. Magyarkapus, Tamás Kadét Márton.
35. Magyarkiskapus, Ambrus G. János.
36. Magyarköblös, Pető Miklós.
37. Magyarlóna, Krasznai György Hegyi.
38. Magyarmaeskás, Zalányi György.
39. Magyarókerke, Tamás István k. bíró.
40. Magyarpalatka, Tőkés András.
41. Magyarsárd, Lázár Domokos.
42. Magyarvista, Székely János honvéd.
43. Mákófalva, Kalló István ifj.
44. Méra, Horvát György Kondor.
45. Nádasdaróc, Balázs Bandi István.
46. Nádaskorod, Ötvös János.
47. Nagypetri, Fazekas István.
48. Nyárszó, Péntek Ferenc.
49. Ördögkeresztur, Köhlös István.
50. Páncéleseh, Nagy Gábor ref. lelkész.
51. Súrvasár, Lakatos János.
52. Szamosfalva, Szilágyi László ref. lelkész.
53. Szászfenes, Székely János kondor.
54. Sztána, Mátyás Ferenc Dani.
55. Szucság, Ujvári Samu.
56. Türe, Szabó Ferenc Deritei.
57. Vajdakamarás, Jankó József Gergely.
58. Válaszút, Fülöp Lajos.
59. Váralmás, Sinka József ref. lelkész.
60. Visa, Dupárdi György k. bíró.
61. Zentelke, Csáki János.
62. Zsobok, Muzsi István.

Maros-Torda vármegye:

1. Abafája, Bőjthe Zoltán ig. tanító.
2. Alsóbölkény, Deák Lajos.
3. Akosfalva, Kiss Ferenc.
4. Backamadaras, ifj. Török István.
5. Balavásár, Szalma A. István.
6. Bere, Istvánfi István.
7. Berekeresztur, Csegzi Sándor.
8. Beresztelke, id. Hegyi Péter.
9. Bordos, Moldován Viktor.
10. Búzaháza, ifj. Jánosi Boldizsár.
11. Csejd, ifj. Kacsó Albert.
12. Cserefalva, Pethő János.
13. Csiba, Zsigmond Károly.
14. Csíkfalva, Lőrinczy József.
15. Csittszentiván, Zöld Mihály.
16. Csókfalva, Szoboszlai Dániel.
17. Csőb, Kiss Sándor.
18. Dedrádszéplak, Szilágyi József.
19. Deményháza, Balogh Károly.
20. Disznajó, Lemhényi Zsigmond Dezső lelkész.
21. Ehed, Barabási K. Vencel.
22. Erdőszengyel, Filep Zsigmond áll. tanító.

23. Erdőszentgyörgy, Csizmadia Péter.
24. Fintaháza, Péterfi Ferenc.
25. Folyfalva, id. Sebesi Ferenc.
26. Geges, id. Fülöp József.
27. Gernyeszeg, gr. Teleki Mihály.
28. Gyulakuta, Döngölő János lelkész.
29. Hagymásbodon, Tövisi Béla.
30. Harasztkerék, Ferenczi Lajos.
31. Havad, Mihály Gergely.
32. Havadtó, Molnár Dénes.
33. Jedd, Balázs Mihály.
34. Jobbágyfalva, Zsók Ambrus.
35. Jobbágytelke, Sebesi János.
36. Kebele, Gáspár Gyula.
37. Kelementelke, Kerekes József.
38. Kendő, Kovács Béni.
39. Kibéd, Imreh Zsigmond.
40. Kisadorján, Fekete József.
41. Kisfülpös, Fekete Dénes.
42. Kisilye, Kiss Lajos tanító.
43. Kiskend, ifj. Albert István.
44. Kolozsnagyida, Rápolthi Károly.
45. Koronka, Kiss Imre.
46. Körtvélyfája, Márk Károly.
47. Lukafalva, Bartha Albert.
48. Madaras Szénáságytanya, Orbán Károly.
49. Magyaró, Kiss Lajos.
50. Magyarpéterlaka, Kőrössi Albert.
51. Maja, Sikó László.
52. Makfalva, Gálfi Pál.
53. Malomfalva, br. Kemény Ferenc.
54. Marosagárd, Gáspár Gyula.
55. Marosfelfalu, Baki József.
56. Maroskeresztur, Fülöp János.
57. Marossárpatak, gr. Teleki József.
58. Marosszentgyörgy, Debreczeni Jenő.
59. Marosszentkirály, Mudra Alajos.
60. Marosvásárhely, ifj. Tordai Ferenc.
61. Marosvécs, ifj. Márton Mihály.
62. Márkod, Siklódi Zs. P. János.
63. Meggyesfalva, Dakó Lajos ref. lév. lelkész.
64. Mezőbánd, Tövisi Ödön.
65. Mezőbergenye, Nagy Elek.
66. Mezőcsávás, Simon P. János.
67. Mezőkölpény, gr. Kuun Géza.
68. Mezőmadaras, Fodor Endre.
69. Mezőpanit, Gaál János.
70. Mezősámsond, Zongor Gyula.
71. Nagyadorján, Biró Sándor Samué.
72. Nagyernye, Szakács Dénes.
73. Nagyterem, Zsigmond.
74. Nyárádgálfalva, Keresztesi Zsigmond.
75. Nyárádkarácsony, Muntyán György.
76. Nyárádköszvényes, id. Török Ferenc.
77. Nyárádmagyaros, Csutak Ferenc lelkész.
78. Nyárádremete, Birtok Sándor.
79. Nyárádselye, Péterfi László.
80. Nyárádszentanna, Molnár Vince.
81. Nyárádszentbenedek, Ferenci Gábor.
82. Nyárádszentimre, Balogh Gyula.
83. Nyárádszentlászló, Adorjáni Albert.
84. Nyárádszentmárton, Vargha Sándor.
85. Nyárádtó, Kakassy Sámuel.
86. Nyomát, Pethő Kálmán.
87. Póka, Cs. Nagy Sándor.
88. Pókakeresztur, Madaras András.
89. Radnótfája, Bakk József ref. lelkész.
90. Rigmány, Kiss János.
91. Sáromberke, Vajda Domokos Frici.
92. Sóvárád, Biró Géza.
93. Szabéd, K. Nagy Simon.
94. Szentdemeter, Molnár Sz. János.
95. Szentgerice, Csupor Jenő.
96. Szentháromság, Berecki Tibor.
97. Székelybós, Szövérfi Márton.
98. Székelybő, Szabó József.
99. Székelyhódos, Lakó János plébános.
100. Székelykakasd, Tövisi Antal.
101. Székelykál, Illyés Sándor.

102. Székelykövesd, Ugron Albert
ref. tanító.	110. Szováta, Török Mihály pléb.
103. Székelysárd, Illés Sándor.	111. Szövérd Császár Dénes.
104. Székelyszállás, Molnár
Károly.	112. Tancs, gr. Teleki Arctur.
105. Székelyszentistván, ifj. Bara-
bás Sándor.	113. Teke, Adorján Antal ref.
lelkész.
106. Székelytomp, Simon Gábor
ref. lelkész.	114. Teremiújfalu, Iszlai Lajos.
107. Székelyvaja, Csatlós Mihály.	115. Torboszló, Gálfi Mihály.
108. Székelyvécke, Csiszér G.
András.	116. Udvarfalva, dr. Rozsnyói
György.
109. Székes, Simon Lajos.	117. Vadad, Dániel Zsigmond
tanító.
	118. Vajdaszentiván, Bod Sándor.

Máramaros vármegye:

1. Hosszúmező, ifj. Fekete
Lajos.	2. Máramarossziget, Novák
János.
	3. Visk, Jörös Pál.

Szatmár vármegye:

1. Apahegy, Illés Lajos.	29. Kismajtény, Süveg Árpád.
2. Adorján, Anghi Dániel.	30. Kipeleske, Molnár András
ref. ig. tanító.
3. Amac, Horváth Gyula.	31. Koltó, dr. Vágó Károly.
4. Apa, Gulya Géza ref. lelkész.	32. Köszegremete, Dohi Bertalan.
5. Aranyosmeggyes és Szatmár-
görbed, Svájczér Béla.	33. Krasznabéltek, Reizer János.
6. Atya, Papp Kálmán.	34. Lázári, ifj. Csucs József.
7. Avasújváros, Széll György.	35. Mezőfény, Gendele János.
8. Batiz, Kreinik Pál.	36. Mezőterem, id. Oszáczki
István.
9. Berend, Bikfalvy György.	37. Mikola, Molnár József.
10. Börvely, Kése Elek.	38. Nagybánya, Almássy János.
11. Csengerbagós, Magyaros
Sándor.	39. Nagykároly, Fábíán Ferenc.
12. Domahida, Nagy Zoltán.	40. Nagykolcs, Kocsis Albert.
13. Egri, Szabó Pál.	41. Nagymajtény, dr. Wieland
Pál.
14. Erdőd, Reiz Mihály.	42. Nagypeleske, Mátyás Endre.
15. Érendréd, Kandel Imre.	43. Ombod, Cs. Károly István.
16. Gencs, Tóth Endre.	44. Óvári, K. Nagy Lajos.
17. Géres, Szász Sándor.	45. Patóháza, Kánya György.
18. Gilvács, id. Fecser János.	46. Pettyén, dr. Böszörményi
Károly.
19. Gyöngy, Janicskó László.	47. Pusztadaróc, Ember Géza.
20. Hagymászlapos, Máthé
Mihály.	48. Sándorhomok, Apostol Péter
Pál.
21. Hirip, Puskás Ambrus.	49. Sárköz, Forris József.
22. Iriny, Veres Ferenc.	50. Szakasz, Winkler Ferenc.
23. Józsefháza, ifj. Seer András.	51. Szamosdob, Barra József.
24. Kakszentmárton, Szabó
Sándor.	52. Szamoskóród, ifj. Vajda
Endre.
25. Kaplony, Péter Biró Endre.	53. Szamoskrassó, Forris Lajos.
26. Kálmánd, Tempfly János.	54. Szaniszló, Magyar Bálint.
27. Királydaróc, Gerzon Zsig-
mond.	
28. Kiskolcs, ifj. Nagy Elek.	

55. Szatmárhegy, Magosfalvi
Magos Árpád ref. lelkész.
56. Szatmárnémeti, dr. Harcsár
Géza.
57. Szatmárnémeti Szamosontuli
Király Lajos.

58. Szatmárudvari, Barazsi
József.
59. Szárazberek, Király Antal.
60. Szinérváralja, Mándi Zoltán.
61. Vámfalú, Frond Menyhért.
62. Vetés, Dr. Koronka Pál.

Szilágy vármegye:

1. Akos, Költő Béla.
2. Benedekfalva, Gellérdt Károly.
3. Bogdánd, Pál Károly.
4. Bóháza, Balogh Árpád.
5. Bürgезд, Szabó Lajos.
6. Désháza, Nagy Ferenc.
7. Dobra, Sogor András.
8. Egerespatak, Dobrai László.
9. Erkávás, Puskás Elek.
10. Erkörs, Kacsó Kálmán.
11. Érmindszent, Kovács István.
12. Érszakácsi, Kölus Sándor.
13. Érszöllös, Gellérdt Zoltán
ref. lelkész.
14. Hadad, Máthé Samu ref.
lelkész.
15. Hadadnádasd, Bartha Miklós.
16. Ipp, Faragó István.
17. Kárásztelke, Szabó Elek.
18. Kémer, Szörös Bálint.
19. Kisdoba, Viski Péter.
20. Kraszna, Szabó Béni.
21. Krasznahorvát, Nagy Gyula.
22. Krasznarécse, Antal Miklós.
23. Lela, Szőke Károly.
24. Magyarkecel, Fazekas Zoltán.
25. Menyő, Baksai Gyula.
26. Moesolya, Kun László ref.
lelkész.
27. Monó, Magyar Domokos
ref. lelkész.
28. Nagydoba, G. Kovács István
ref. lelkész.
29. Nagymon, Papp Márton.
30. Nántü, Tyma Frigyes.
31. Pelekeszi, Varga Károly.
32. Ráton, Kiss Sándor.
33. Sarmaság, Dobai Sándor.
34. Selymesilosva, Géci Pál.

35. Somlyóújlak, id. Balázs
Sándor.
36. Sülelmed, Bodor Kálmán.
37. Szamosardó, Mody Pál ref.
lelkész.
38. Szél, Kun László ref. lelkész.
39. Szilagyborzás, Nagy Ferenc.
40. Szilagybagos, Kincses József.
41. Szilagyballa, Demjén Gergely.
42. Szilagyfőkeresztur, Mentő
István.
43. Szilagygyöresön, Vass Lajos
ref. lelkész.
44. Szilagylomperét, Gombos
Sándor.
45. Szilagyecseh, Dr. Ujhelyi
Sándor.
46. Szilagynagyfalu, ifj. Bulyov-
szky Mihály.
47. Szilagypanit, Ar dai Béni.
48. Szilagypér, Kilin György.
49. Szilagysámsond, Pálur Miklós
ref. lelkész.
50. Szilagysomlyó, Brandt József.
51. Szilagyszeg, Benkő Elek.
52. Szilagyszentkirály, Viski
Péter.
53. Szilagysovány, Bulyovszky
Gyula.
54. Tasnád, Dr. Oswald Pál.
55. Tasnádszarvad, Balogh Endre.
56. Tasnádszántó, Sárközi Endre.
57. Varsola, Dénes Jakab.
58. Vervölgy, Szücs János ref.
lelkész.
59. Völcsök, Pávelka Rudolf.
60. Zilah, Dózsa Miklós.
61. Zsibó, Paál János.

Szolnok-Doboka vármegye:

1. Alsóilosva, Vincellér Márton.
2. Almásmálom, Székely Dániel.
3. Alsótők, Szalontai János.
4. Apanagyfalu, Székely Márton
a Sándoré.

5. Árpástó, Balázs Dániel.
6. Baca, Kiss András Istváné.
7. Bálványosváralja, Domokos
Zoltán.
8. Bethlen, gr. Bethlen Béla.

9. Blenkemező, Rácz István.
10. Buza, Papp Sándor.
11. Czege, br. Blomberg Frigyes.
12. Cegőtelke, Szócs József.
13. Csicsó Mihályfalva, Kovács Sándor.
14. Dengeleg, Serlegi Dezső.
15. Dész, Váradi Mihály.
16. Désakna, Gruber István.
17. Dés-Cicsegy, Székely Mihály.
18. Esztény, Bogdánffy László.
19. Feketelak, Hosszu István lelkész.
20. Fellak, Szakács István.
21. Felőr, Szász Sándor.
22. Felsőtők, Tunyogi Cs. Károly.
23. Galgó, Nagy György.
24. Kékes, Hegyi Mózes ref. lelkész.
25. Kérő, Bányai Ferenc.
26. Kisiklód, Imre Ferenc.
27. Kispulyon, Molnár György.
28. Magyarberéte, Rémán Péter Anikóé.
29. Magyarborzás, Gergely György.
30. Magyardécese, Márton I. Lőrinc.
31. Magyarlápós, Szilágyi Károly ref. lelkész.
32. Magyarszarvaskend, Madarász János plébános.
33. Mezőveresegyháza, Nagy Mihály Péter.
34. Noszoly, Czégér Ferenc.
35. Nyires, Füleki Pál.
36. Ördögösfüzes, Sallak András.
37. Radákszinye, Krekes Károly.
38. Sajómagyaros, Schlecht János.
39. Sajószentandrás, Horváth István.
40. Sajóudvarhely, Kесе Attila.
41. Somkerék, Bíró Péter.
42. Szamosujvár, Fejérváry Jenő.
43. Szentmargita, Nagy Ádám.
44. Szelecske, Boros János lelkész.
45. Szentmáté, Mórincz Márton.
46. Szék, Mihály Károly ref. lelkész.
47. Szépkényerűszentmárton, Varga György.
48. Ujós, vitéz Gyenge Sándor.
49. Várkudu, Szilágyi Ferenc.
50. Vice, Takács János.
51. Vizszilvás, Lukács Endre.

Udvarhely vármegye:

1. Abásfalva, Szász István.
2. Agyagfalva, Nagy Béla.
3. Alsósófalva, Fülöp Sámuel.
4. Abránfalva, Orbán Mózes.
5. Árvátfalva, Zsombori József.
6. Bardóc, Benkő József.
7. Bágy, ifj. Dáné Zsigmond.
8. Bibarcfalva, Bándi István.
9. Bikafalva, Tóth Károly.
10. Bogárfalva, Bálint Kálmán.
11. Bögöz, Csont Mihály.
12. Böződujfalu, Péter Ödön unit. lelkész.
13. Cséhhétfalva, Ekhárt Károly.
14. Csekefalva, Sófalvi Domoks.
15. Décsfalva, id. Rácz Gergely.
16. Erdőfüle, Boga Sándor.
17. Etéd, ifj. Somodi Ferenc.
18. Ége, Szabó Mózes.
19. Enlaka, Rófai Gáspár.
20. Farcád, Szabó Dénes.
21. Farkaslaka, Simon Lajos.
22. Felsőboldogfalva, Péter Domokos.
23. Felsőrákos, Csiki Ferenc.
24. Fenyéd, Hodor Jakab.
25. Fiátfalva, Barabás Lajos.
26. Firtosmártonos, Török Elek.
27. Firtosvárálja, Jánosi Ferenc.
28. Gagy, Vargyas Ferenc.
29. Gyepes, Demeter József.
30. Hodgya, Pálffy Márton.
31. Homorodalmás, Rigó József.
32. Homorodjánosfalva, Kiss Sándor.
33. Homorodkarácsonyfalva, Bálint Ödön.
34. Homordkeményfalva, Gergely Dénes.
35. Homorodremete, Kovács Ferenc r. k. lelkész.
36. Homorodszentlászló, Koreh Béla.
37. Homorodszentmárton, ifj. Kádár Mózes.
38. Homorodszentpál, ifj. Incze Pál.

39. Homorodszentpéter,
ifj. Székely Miklós.
40. Homorodujfalu, Végh Mihály.
41. Kadács, Benczédi Ferenc.
42. Kányád, Tóró János.
43. Kecsedkisfalud, Kiss Kálmán.
44. Kénos, Szabó Dezső.
45. Kisbacon, Benedek T. Gergely.
46. Kisfalud, Varga Zsigmond.
47. Kisgalambfalva, Kovács
János.
48. Kiskede, Márton János.
49. Kissolymos, Benkő István.
50. Kobátfalva, Osváth Márton.
51. Körispatak, Rákosi László.
52. Küsmöd, Bodó Sándor.
53. Lokod, Zsigmond József
lelkész.
54. Lövéte, Lázár András.
55. Medesér, Pálffi Géza.
56. Miklósfalva, Antal Ferenc.
57. Mátisfalva, Simó János.
58. Nagyalambfalva, Szabó
Gyula.
59. Nagykede, Fekete Kálmán.
60. Nagysolymos, Balló Dénes
ig. tanár.
61. Nyikómalomfalva, Barta
Péter.
62. Ocfalva, Hodgyai Márton
Dénes.
63. Oklánd, Kelemen Imre.
64. Olasztelek, Bíró István.
65. Oroszhegy, Kovács Lajos.
66. Parajd, Bodó Sándor.
67. Patakfalva, Nagy Géza.
68. Recsnýéd, Bede Emil unit.
lelkész.
69. Rugonfalva, Kossa István
ref. tanító.
70. Sándortelke, Demeter Sándor
71. Siklód, Szilveszter István.
72. Siménfalva, Vári Lázár felső
73. Sükö, Kiss András.
74. Szentegyházsfalu, Márton
István.
75. Székelybethlenfalva, Bokor
Árpád.
76. Székelydália, Szabados József
ref. lelkész.
77. Székelyderzse.
78. Székelykeresztur, dr. Fazekas
Miklós.
79. Székelymagyaros, Balácsi
Albert.
80. Székelypálfalva, Illés Orbán
Balázs.
81. Székelyszentlélek, Geréb Péter.
82. Székelyszáldobos, Kolumbán
Domokos.
83. Székelyszentimre, Geréb Péter.
84. Székelyszentmihály, Papp
Mózes.
85. Székelyszenttamás, Menyhért
György.
86. Székelyudvarhely, Sándor
Miklós.
87. Székelyvarság, Bakó
Vendel.
88. Székelyzsombor, Polgár
András.
89. Szolokma, Jakab Ferenc.
90. Telekfalva, Andrási Lajos.
91. Tibód, Kovács Albert.
92. Tordátfalva, Kiss Albert.
93. Zetelaka, Sebestyén István.
94. Ülke, Szász M. Károly.
95. Vargyas, Kádár Lajos unit.
lelkész.
96. Városfalva, Balogh Lajos.

Ugocsa vármegye:

1. Dabolecz, Belenyi István.
2. Halmi, Szegedi Béla.
3. Kisbábony, Polgár Jenő.

Gazdaköri helyzet 1942. május 1-én:

Vármegye:	Gazdakörök:	Gazdaköri taglétszám:
Beszterce-Naszód	6	321
Bihar	73	5.448
Csík	58	4.334
Háromszék	94	6.445
Kolozs	62	3.137
Maros-Torda	118	6.140
Máramaros	3	142
Szatmár	62	3.412
Szilágy	61	4.545
Szolnok-Doboka	51	2.565
Udvarhely	96	5.809
Ugocsa	3	114
Összesen:	687	42.412

A gazdakör rendeltetése. A minőség termelés, a falu gazdasági irányításának, a földművelésügyi politika kifejlődésének, az érdekvédelemnek és képviseletnek, a falu közösségi életének, egyetlen megingathatatlan, időálló alapja a gazdakör. Az ő hivatása, hogy a mező gazdasági fejlődésnek s Erdélyben magának az EMGE egész szervezetének a tartóoszlopa legyen. A gazdakör azonban nem lehet a gazdák szórakozóhelye, mégkevésbé a pártoskodó politika megbeszélési lehetősége. Egyedül és kizárólag a falu gazdasági színvonalának emelője, ahol a gazdák megbeszélnek az időszerű kérdéseket, közösen tárgyalják meg a jövő terveit, határoznak a munka rendjéről, szerzik be a fajtisztá nemes vetőmagot, a tenyészállatot, munkaeszközöket, gépeket, gondoskodnak termékeik és termelvényeik közös értékesítéséről s teszik szóvá kívánságaikat, védik és képviselik érdekeiket. A gazdakörök életképessége s munkásságuk eredményessége természetesen minden időben a helyes vezetésről függ. Attól, hogy azok a gazdák, akik a gazdakör vezetésére választottak, alkalmasak-e az átfogó munka irányítására, vagy nem.

A gazdaköri vezetők kiválasztása. A gazdaköri vezetők kérdése már több mint hat esztendeje foglalkoztatja az egyesület elnökségét. Az a nézet talált egyöntetű helyeslésre, hogy a gazdaköri vezetők a tanult, vagy tanfolyamot végzett gazdák közül kerüljenek ki, akik tevékenységüket elsősorban is saját gazdaságuk irányítójának és követésére méltó jó példájával kezdi meg, hogy többi társai — már gazdálkodási módjukból is kellő tanulságokat meríthessenek. Szükség

esetén lehet esetleg a pap, a tanító, ha valóban gazda is, s hozzá nagyobb mezőgazdasági ismeretekkel rendelkezik, mint a gazdakör többi tagja. Addig is azonban, míg eljutnak idáig, gondoskodás kell történi a gazdakörök alkalmas vezetőinek kiválasztásáról s e célból már régen kísértett a gondolat, — amit azonban anyagi okok miatt nem lehetett betetőzni, — hogy a gazdaköri vezetőket néhány napos tanfolyamokon oktassuk ki a vezetés ismereteiből.

Séra Istváné, az EMGE sepsiszentgyörgyi körzetvezetőjéé az érdem, hogy Háromszék megyében megtörtént az első lépés. Az EMGE kirendeltség vezetője minden gazdakörbe gazdaköri ügyvezető alelnököt állított be, akiket két csoportban, Kézdivásárhelyre és Sepsiszentgyörgyre négy napos tanfolyamra hívott össze. Az elsőn 31, a másodikon pedig 55 gazdaköri vezető vett részt. A tanfolyam tárgyköre az általános EMGE szervezési és mozgalmi ismereteken kívül kiterjedt a gazdaköri ügyiránytanra is. Majd több előadó ismertette a különböző EMGE mozgalmak célját, továbbá azok keresztülviteli módját. Így például a silőépítési akcióval kapcsolatosan előadás hangzott el, hogy miért kell silót építeni, de természetesen napirenden szerepelt a különböző építkezési munkálatok elvégzése is. Ugyanúgy beszélték meg a többi mozgalmakat is.

Ebben az esztendőben tovább folytatjuk a Háromszékben megkezdett munkát s remélhető, hogy a többi vidékeken is megrendezhetjük az ehhez hasonló négynapos tanfolyamokat.

A gazdakörök helyes irányítása azt is megkívánja, hogy az EMGE szaktisztviselői minél gyakrabban látogassanak el a gazdakörökbe, ott három-négy napot töltve, a terepszemle után kellő tanácsokkal láthassák el a gazdakör vezetőit és tagjait. Ezt a munkát még ma is csak az EMGE kirendeltség vezetők végzik, de sokirányú, más természetű elfoglaltságuk bizony nem engedi meg, hogy eleget foglalkozzanak a gazdakörökkel. Az EMGE elnöksége ezen a téren is világosan ítéli meg a feladatokat, éppen ezért már régen tervbe vette, hogy amint pénzügyi helyzete megengedi, nyomban 8—12 úgynevezett gazdaköri vándortanárt állítson be, akik a kirendeltség mellé beosztva, — állandóan a gazdaköröket járnák és közvetlen irányító tevékenységet fejttenének ki. Egy bizonyos idő múlva ismét visszatérnének, hogy az útmutatások végrehajtását ellenőrizték.

Ebben az évben történt meg első ízben, hogy az EMGE elnöksége beszámolók megtételére szólította fel a gazdaköri vezetőket. Az idő rövideje miatt a beérkezett jelentésekből mindössze 266-ot tudtunk feldolgozni, de a továbbiakra is sor kerül, hiszen hű képet adnak munkáról és helyzetről egyaránt. Az EMGE elnöksége pedig ezekből merítheti tevékenységének legteljesebb indítékait.

Az első tanfolyam.

A közvetlen irányítás.

Gazdakörök évi beszámolója.

KIMUTATÁS

azokról a gazdakörökről, amelyeknek korábban beküldött
évi jelentéseit feldolgoztuk.

Bihar vármegye:

1. Bihar, Szabó József gazdaköri elnök, Kuki Zoltán titkár.	10. Hegyközszentimre, Vida Mihály elnök.
2. Biharszentandrás, Tóth Imre gazdaköri elnök.	11. Hegyközkovácsi, Szücs László elnök.
3. Biharszentjános, Tóth Jenő gazdaköri elnök.	12. Hegyköztótelek, Király István elnök.
4. Berettyószéplak, Mátyássy István tanító, elnök.	13. Mácspuszta, Szentés György.
5. Csókalj, Farkas Lóránd elnök, Benedek Géza titkár	14. Mezőtelegd, Kovács András elnök, Molnár Károly.
6. Éradány, Szodoray Árpád elnök, Babó Károly titkár.	15. Mezőteleki, Lukács István.
7. Érsemlyén, Tóth Zsigmond g. elnök, Tóth Gyula titkár.	16. Nagykereki, Mersány Géza.
8. Élesd, Dávid Gyula elnök.	17. Ottomány, K. Kovács Sándor tanító, g. elnök.
9. Fugyivásárhely-Hegyközség, Szabó Károly elnök, Nagy János titkár.	18. Szalárd, Gy. Molnár István.
	19. Szalács, Perjesi Ambrus.
	20. Székelyhíd, Kató János.
	21. Toti, Mészáros Lajos.
	22. Váradles.

Csik vármegye:

1. Csikszenttamás, Balogh Ferenc g. elnök, Ádám József titkár, Kesze István jegyző.	elnök, Csúky Gergely jegyző.
2. Csikszentkirály, Benedek Ferenc elnök, András István jegyző.	6. Csiklázárfalva, Szántó Mihály elnök.
3. Csiksobátfalva, Bartalis Dénes elnök, Burján János titkár.	7. Ditró, Bajkó Ignác elnök.
4. Csikszentimre, Cseke István elnök, Virágh József alelnök, Bálint József pénztárnok.	8. Göröcsfalva, Bartalis Dénes elnök.
5. Csikdánfalva, Antal Géza	9. Gyergyószentmiklós, Balázs Sándor.
	10. Gyergyóújfalu, Bányász András.
	11. Tusnádujfalu, Ferenczy Béla g. titkár.
	12. Tusnád, Élthes Pál g. elnök.

Háromszék vármegye:

1. Alsócsernáton, Kelemen Gábor g. elnök.	5. Bikfalva, Harkó Lajos.
2. Árkos, Végh Benjamin elnök.	6. Barót, László József.
3. Barátos, Benkő Ferenc elnök, Bedő István titkár.	7. Csomortán, Mátyás Béla.
4. Bita, Sikos András.	8. Dálnok, ifj. Beczássy Imre.
	9. Feldoboly, Bacsó Kálmán.
	10. Gidófalva, Kövér Mózes.

11. Kézdiszászfalu, Jancsó Gyula.	20. Orbaitelek, Deák Jenő.
12. Kézdivásárhely, Dr. Sólyom Miklós.	21. Oszdola, Gondos Béla.
13. Kézdiszentkereszt, Király Ferenc.	22. Réty, Kovács László.
14. Kovászna, Csutak Gyula.	23. Sepsidálnok, Bartos Dénes unit. lelkész.
15. Kézdioroszfalu, Bartós András.	24. Sepsiszentkirály, Bartha Imre.
16. Lemhény, Tóth Miklós.	25. Sepsibükkszád, Kádár Béla.
17. Lécfalva, Bitay Gyula.	26. Szacsva, Gaál Jenő.
18. Nyujtód, Kádár István.	27. Szotyor, Csiszér Viktor.
19. Nagyajta, Darkó Lajos.	28. Szárazajta, Szabó István.
	29. Uzon, Szabó László titkár.

Kolozs vármegye:

1. Fenyéd, Adorjáni István.	7. Középlak, Kádár János, Lippai János titkár.
2. Gyalu, Király György.	8. Magyarsárd, Lázár Domokos.
3. Hidalmás, Hatfaludy Ferenc András.	9. Magyarvista, Székely János, Gergely János alelnök.
4. Jegénye, Kerekes József.	10. Sárvásár, Lakatos Sándor, Kovács Gyula titkár.
5. Kalotaszentkirály, Csáki János.	11. Visa, Sebestyén Ádám.
6. Kisbács, Bakó Béla, Kristó László jegyző.	12. Zentelke, Poka Márton.

Maros-Torda vármegye:

1. Bodos, Moldován Viktor gk. elnök.	19. Nyárádsellye, Péterfy László.
2. Csittszentiván, Zöld Mihály.	20. Nyárádszereda, Kacsó István, György Vencel jegyző.
3. Csókfalva, Szoboszlai Dániel, Faluvégi K. András titkár.	21. Nyárádgálfalva, Keresztesi Zsigmond, Csiky Ernő jegyző.
4. Geges, Fülöp József.	22. Nyárádszentlászló, (olvashatatlan).
5. Gernyeszeg, Veress István.	23. Nyárádandrásfalva, Lukács Sándor.
6. Gyulakuta, Döngölő János.	24. Radnótfája, Bakk József, Csernátoni György.
7. Iszló, György Dénes.	25. Sónárad, Bíró Géza.
8. Jedd, Balázs Mihály, Salat Antal alelnök.	26. Székelykövesd, Adorján Ákos.
9. Kelementelke, Kerekes József.	27. Székelykakasd, Tövisi Antal.
10. Kendő, Kovács Béni.	28. Szénáság, Donáth Benedek.
11. Ludvég, Benkő Mihály.	29. Székelyvécke, Csiszér András ügyvezető.
12. Marosszentgyörgy, Debreceni Jenő.	30. Székelyszentistván, ifj. Barabás Sándor.
13. Mezőpanit, Gaál János, Barthos Gábor alelnök.	31. Székelysárd, Ilyés Sándor.
14. Mezősámsond, (olvashatatlan).	32. Szentgerice, Csupor Jenő, Csekme Ádám titkár.
15. Mezőkölpény, Nagy Zoltán jegyző.	33. Toboszló, Gálfi Mihály.
16. Maroskeresztur, Fülöp János.	34. Tancs, Teleki Arctur gr.
17. Mezőmadaras, Fodor Endre.	
18. Nagyernye, Bálint Mihály, Kocsis Lajos titkár.	

Szatmár vármegye:

1. Aranyosmeggyes, Svájczér Béla g. elnök, Balla Zoltán titkár.	13. Józsefháza, Seér András.
2. Apa, Gyula Géza ref. lelkész.	14. Királydaróc, Gerzond Zsigmond.
3. Apahegy, Illés Lajos ref. lelkész, elnök.	15. Kiskoles, Nagy Károly, Gacsulyi Zsigmond titkár.
4. Batiz, Krajnik Pál g. elnök, Jersy Károly jegyzőkönyv-vezető.	16. Kőszegremete, Dohy Bertalan.
5. Berend, Bandi János.	17. Krasznabéltek, Reize János.
6. Börvely, L. Kese Elek.	18. Nagykároly, Guidele János.
7. Csengerbagos, Magyarós Sándor.	19. Nagykolcs, Kocsis Albert.
8. Domahida, Nagy Zoltán g. elnök, Rácz Elek jegyző.	20. Nagybánya, Almássy János.
9. Érendréd, Kandel Imre.	21. Ombod, Károly István.
10. Gilvács, Ferencz János g. elnök, Feller Pál.	22. Óvári, Nagy Lajos.
11. Hirip, Puskás Ambrus.	23. Patóháza, Kánya György.
12. Iriny, Veress Kálmán g. elnök, Farkas Elek titkár.	24. Pusztadaróc, Ember Géza.
	25. Szamosontuli, Király Lajos.
	26. Szamoskoród, Ifj. Vajda Imre.
	27. Szatmárhegy, Szabó Sándor.
	28. Szaniszló, Magyar Bálint.
	29. Szamoskrassó, Forris Lajos.
	30. Vetés, Dr. Koronka Pál.

Szilágy vármegye:

1. Bősháza, Balogh Árpád g. elnök.	10. Menyő, Baksai Gyula.
2. Bürgезд, Szabó Lajos.	11. Ráton, Kiss Sándor.
3. Érkörös, Kácsó Kálmán.	12. Selymesilosva, Géczy Pál.
4. Érszakácsi, Kukis Sándor.	13. Somlyóújlak, Balázs Sándor.
5. Kémer, Zima Imre.	14. Szilágysomlyó, Brant József.
6. Kárásztelek, vitéz Szabó Elek.	15. Szilagybálla, Demjén Gergely.
7. Krasznahorvát, Nagy Gyula.	16. Szamosárdó, Módy Pál ref. lelkész.
8. Kraszna, Szabó Béni.	17. Tasnádszántó, Sárközi Endre.
9. Krasznarécse, vitéz Antal Miklós.	18. Tasnád, Oswald Pál plébános.
	19. Tasnádszarvad, Balogh Endre.

Szolnok-Doboka vármegye:

1. Alsóilosva, Vincellér Márton gazdaköri elnök.	8. Cege, Blomberg Frigyes br. elnök, Vass Tarjáni Ákos alelnök.
2. Alsótők, Szalontai János g. elnök, Máté Elek titkár.	9. Cegőtelke, Szöcs József elnök.
3. Apanagyfalu, Székely Márton gazdaköri elnök.	10. Csicsó Mihályfalva, Kovács Sándor gazdaköri elnök.
4. Árpástó, Balázs Dániel gazd. elnök.	11. Dész-Cicsegy, Székely Mihály.
5. Bálványosvár, Deák János gazdaköri elnök.	12. Dengeleg, Serlegi Dezső.
6. Baca, Kis András g. elnök, Fehér Elek jegyző.	13. Esztény, ifj. Bogdánffy István
7. Bethlen, ifj. Elkes Sándor.	14. Felőr, Szász Sándor.
	15. Felsőtők, Tunyoghy Cs. Károly.

16. Magyarlápós, Bágya Zsigmond főszolgabíró, Szilágyi Károly ref. lelkész, elnök.
17. Magyarberéte, Rémán Péter.
18. Magyarszarvaskend, Madarász János.
19. Nyires, Füleki Pál.
20. Somkerék, Biró Péter.

21. Sajóudvarhely, Kese Attila ref. lelkész.
22. Szék, Mihály Károly ref. lelkész.
23. Szentmargitta, Nagy Adám.
24. Szépkényerűszentmárton, Varga György.
25. Várkudu, Vajnár János, Gáspár János jegyző.

Udvarhely vármegye:

1. Árvátfalva, Zsombori József gk. elnök.
2. Ábránfalva, Orbán Mózes.
3. Agyagfalva, Nagy Béla.
4. Atyha, Hadnagy Imre.
5. Alsósófalva, Fülöp Sámuel.
6. Bikafalva, Tóth Gergely.
7. Bogárfalva, Bálint Kálmán.
8. Betfalva, Boldizsár András.
9. Bágy, Dáné Zsigmond.
10. Bikafalva, Tóth Károly.
11. Bögöz, v. Csont Mihály.
12. Bardóc, Benkő József.
13. Csekefalva, Major Domokos.
14. Décsfalva, id. Rác Gergely.
15. Enlaka, Rófai Gáspár.
16. Etéd, Somodi Ferenc.
17. Erdőfüle, Boga Sándor.
18. Ége, Szabó Mózes.
19. Fenyéd, Hodor Jakab.
20. Felsőrákos, Csiki Ferenc.
21. Firtosváralja, Jánosi Ferenc.
22. Fiátfalva, Barabás Lajos.
23. Felsőboldogfalva, Péter Domokos.
24. Farkaslaka, Simon Lajos.
25. Gagy, Vargyas Ferenc.
26. Gyepes, Demeter József.
27. Homorodjánosfalva, ifj. László Domokos.
28. Homorodkeményfalva, Gergely Dénes.
29. Homorodszentpál, Incze Pál.
30. Homorodszentpéter, id. Máthó Ferenc.
31. Hodgya, Pálffy Márton.
32. Homorodremete, Kovács Ferenc.
33. Homorodalmás, Szabó Dénes Béla.
34. Homorodszentmárton, ifj. Kádár Mózes.

35. Homorodszentlászló, Koréh Béla.
36. Kápolnásfalva, Péter S. László.
37. Kénos, Szabó Dezső.
38. Kányád, Toro János.
39. Kecsetkislud, Szász István.
40. Kadács, Benczédi Ferenc.
41. Küküllőkeménfalva, Lukács Mózes.
42. Kadicsfalva, Kedves Árpád.
43. Kisgalambfalva, Sándor Miklós.
44. Korond, (Olvashatatlan).
45. Lövete, Lázár András.
46. Medesér, Sőfalvi Mózes.
47. Miklósfalva, Antal Ferenc.
48. Mátisfalva, Simó János.
49. Nagyalambfalva, Szabó Gyula.
50. Nagysolymos, Balló Dénes.
51. Nyikómalomfalva, Bartha Péter.
52. Ocfalva, Hodgyai Márton.
53. Patakfalva, Nagy Géza.
54. Parajd, Bodó Sándor.
55. Rugonfalva, Mester József.
56. Recsenyéd, Bede Emil unit. lelkész.
57. Siklód, Szilveszter István.
58. Siménfalva, Vári Lázár.
59. Sükő, Kiss András.
60. Sándortelke, Demeter Sándor.
61. Székelyszentmihály, Papp Mózes.
62. Székelymagyarós, Balácsi Albert.
63. Szolokma, Jakab Ferenc.
64. Székelyszentmiklós, Farkas Lázár.
65. Székelyszenttamás, Menyhért György.
66. Székelyfancsal, Fábián Árpád.
67. Székelyszentkirály, Kovács István.

68. Székelyszentlélek, Geréb Péter.	75. Székelysombor, Polgár András.
69. Székelylengyelfalva, Lakatos András.	76. Tordátfalva, Kiss Albert.
70. Székelykeresztur, Dr. Fazakas Miklós.	77. Tibod, Kovács Albert.
71. Szentegyházassfalva, Márton István.	78. Telekfalva, Andrási Lajos.
72. Székelydála, Szabados József.	79. Ülke, Szász M. Károly.
73. Székelybetlenfalva, Bokor Árpád.	80. Vágás, Antal Áron.
74. Székelyszálldobos, Jancsó István.	81. Vargyas, Kádár Lajos unit. lelkész.
	82. Városfalva, Balogh Lajos.
	83. Zetelaka, Sebestyén J. István

Néhány Helyszűke miatt ezuttal nem áll módunkban minden **gazdaköri** küldött gazdaköri jelentést ismertetni. Mindösze néhányat **jelentés.** közlünk, szemléltetés végett.

Nyires (Szolnok-Doboka).

JELENTÉS.

A nyiresi gazdakör 1940. nov. 20-án alakult meg 100 taggal. A megalakulás hosszú évek munkája, s csak az idegen hatalom terrorja miatt nem nőzhet vissza nagyobb műltra.

1941-ben volt egy kéthetes gazdasági tanfolyam 28 résztvevővel. A tanfolyam előadóinak (Antal Dániel, Incze Jenő, Incze Miklós, Váradi Mihály) sok nehézséggel kellett megküzdniök, mert a hármashatárhoz szokott gazdák nehezen hajlandóak még csak kísérletezésre is. A tanfolyam mégis eredményes volt. Igazi eredménye azonban csak később fog mutatkozni.

A tanfolyam óta minden vasárnap összegyűlnek a gazdák egy rövid időre, megtárgyaljuk az időszakai kérdéseket és kiadjuk a heti parancsot, vagyis figyelmeztetünk minden gazdát, hogy az eljövendő héten mi a legfontosabb tennivaló.

1940 novemberében volt egy 3 napos gyümölcsészeti tanfolyam is 30—40 hallgatóval. A rossz időjárás azonban a gyakorlati oktatást akadályozta.

Gazdakörünket többször meglátogatták az év folyamán: Antal Dániel körzetvezető, Voith Miklós megyei felügyelő, Vékás Jenő járási felügyelő, Nagy Zoltán állatorvos, Váradi Mihály, Incze Jenő, Incze Miklós és Boér András, előadók. Egy ízben meglátogatott és a tanfolyami vizsgán elnökölt Olajos Gábor, m. kir. g. felügyelő, miniszteri biztos.

Gazdakörünk egy év alatt a következő eszközöket szerezte be: 1 drb. ezüst szelektor búza- és lóhererostás, 1 drb. vas űst mészkenlő főzéshez, 1 drb. ollókés, 1 drb. metszőolló, 3 drb. kerti fűrész és 2 drb. kaparó.

Tagjainkat a következő vetőmagszükséglettel láttuk el: búza 12 q, zab 1,5 q, árpa 500 kgr., burgonya 2 q, lóheremag 150 kgr., lucerna 50 kgr., kendermag 300 kgr., gyöngybab 100 kgr. és tengeri 500 kgr.

Két ősz folyamán 5.000 drb. kedvezményes áru distolt osztottunk ki mótelykór megelőzésére.

Gazdakörünk útján a következő tenyészállatokat szereztük be tagjaink számára: 1 drb. bika, 1 drb. kanca, 2 drb. akciós üsző, 7 drb. cigálya tenyészkos.

A gazdakör évi bevétele 637 P; kiadása 729 P; a költség-többletet fedezte a még kintlevő tagdíjak és a szelektor vámja. 1942-ben tagdíjakra nem számíhattunk, mivel a szelektor vásárlásánál az 1942. évi tagdíjakat is felszedtük.

Istenben bízva folytatjuk megkezdett munkánkat, és reméljük, munkánk eredményes lesz.

Nyires, 1942. január hó 10-én.

Veress László,
ref. lelkész, szervező.

Szántó István,
pénztárnok.

Füleki Pál,
gk. elnök.

*

Magyarberéte (Szolnok-Doboka).

Lássuk, mit jelent az ugyancsak egy éve alakult magyarberétei gazdakör.

JELENTÉS.

Egész évi munkánkat a tagok gyűjtése jellemzi. A múlt évben megalakult gazdakörnek csak 17 tagja volt, év végére 53 tagja van már.

Gépvagyonunk 1 vetőgép és 1 trieur, melyeket a dési EMGE kirendeltség útján kapott gazdakörünk.

Gazdakörünk vetőmagbeszerzést és kiosztást bonyolított le:

Tavaszi vetőmagvakból zabot és kukoricát juttatott tagjainak. Őszi vetőmagból kétízben 56+16 q bánkúti vetőmagot osztott ki, ezt azonban későn kaptuk meg, és így a vetéssel eléggé elkéstek a gazdák.

Négy tagunk vásárolt kedvezményes áron 4 drb. váltóekét, ezek községünkben az első vasekék, és remélhetőleg a közeljövőben több is lesz.

A gazdakör közbenjárására a Szociális Szervezet tulajdonát képező traktort az *ugarszántásra* elkérte és holdanként 10—12 pengős árban a tagoknak az ugart elvégezte.

Védőoltást végeztetett kétízben, és pedig szarvasmarhákat lépfene ellen, disznókat sertéspestis ellen. Ez utóbbit vész közepette, ami meggyőzte a tagokat az oltás 100%-os biztonságáról. Egyetlen esetben sem történt elhullás az oltás után. Juhos gazdáinknak 500 drb. distolt juttattunk 26—27 filléres árban.

A gazdaköri tagok tevékeny részt vettek a református felekezeti iskola felépítésében, amely épület a jövőben a gazdakörnek is szállást ad, és reményt arra, hogy a jövőben gazdasági tanfolyamot rendezhessünk. Gazdaköri összejöveteleket helység hiányában igen keveset tartottunk, összesen 6-ot. Jelentős megbeszélések voltak, de a sok eső miatt ez évben keveset tudtunk megvalósítani.

Részt vett 4 kiküldöttünk a Bethlenben tartott zöldmező és gazdasági tanfolyamon.

A tagsági díjak beszédése most van folyamatban, valamint a gazdasági tanfolyam megszervezése is.

Magyarberéte, 1942. január 12.

Mágner Sándor, gk. vezető.

Rémán Péter, gk. elnök.

Szaecsa (Háromszék megye).

JELENTÉS.

Gazdakörünk 1930. évben alakult, azonban az elnyomás ideje alatt semmiféle jelentősebb cselekedetet nem mutathatunk fel. Ennek fő oka a község lakosságának rendkívül nehéz anyagi helyzete volt, de részben a vezetőség és a tagok közömbössége is közrejátszott.

Az 1940. évben történt felszabadulás gazdakörünk életében is fordulópontot jelentett. Az év őszén újjáalakított gazdakör élete a bizalom és munkásság szellemében indult.

Gazdakörünk a múlt évben 4 választmányi, 4 rendes és egy rendkívüli közgyűlést tartott. Kisebb összejövetelünk minden héten van, amelyeket az őszi és téli hónapokban esténként, tavasszal és nyáron pedig vasárnap délután tartunk. Megbeszéléseink tárgya az addig beérkezett rendelkezések, felhívások, körlevelek és rendelések ismeretése, összeírása, kölcsönkönyv-

tári óra, az egyes szaklapokban közölt és viszonyainkra alkalmazható cikkek felolvasása és megvitatása.

Gazdasági gépek és felszerelések vásárlására annyi pénzt nem tudtunk volna összehozni, hogy abból a kiadásokat fedezhessük. A közgyűlés azonban az elnök indítványára hozzájárult, hogy két hold földet a gazdakör dolgozzon meg és a haszon is a gazdaköré legyen. Azonkívül rendeztünk egy gazdaköri bált és átvettük házi kezelésbe az esztenát is. Ezek által akkora tőkét teremtettünk, amelyből egy darab tenyészkan, két darab kost, az EMGE segítségével pedig egy darab 12 soros vetőgép és egy darab szelektort vásároltunk. A gazdakör vette át a közösségi bika gondozását is. Vagyonunk a leltár szerint 1.807 P-t tesz ki és elmondhatjuk, hogy ezt munkánkkal és az EMGE segítségével hoztuk össze. Fenti vagyon értékösszegében a bika nincs benne, mivel annak beszerzését a közösség fedezte.

Gazdakörünk az 1941. évi augusztus 30-án tartott sepsiszentgyörgyi kiállítás alkalmával aranyérmet nyert. Tagja a Háromszéki Gazdák Gazdasági és Hitelszövetkezetének egy darab üzletrész erejéig. Elnök beadványára kaptunk 267 darab könyvet a Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményének Erdélyi Osztályától, amelyeket hetenként tartott kölesönkönyvtári órák által tagjainknak kiosztunk.

A gazdakör végezte közösségünkben a vetőmagvak, egérmeleg, Distol beszerzését és szétosztását. 40 tagunk közül 21 EMGE tag is. Ezeknek legnagyobb része — 17-en — az elmúlt évben léptek az EMGE táborába.

Tekintettel arra, hogy a közösségben nincs fogyasztási szövetkezet, — amelynek létesítését elsősorban a közösség kicsinysege (294 lélek) akadályozza — a közellátási cikkek kiosztását a gazdakör vezetősége végzi.

Gazdakörünk az EMGE központjától a legtávolabbi végén is bizalommal tekint vezetősége felé abban a biztos tudatban, hogy ha a legkisebbek vagyunk is, támogatásuk, amellyel munkánkban, haladásunkban segítenek a szebb magyar jövő felé, nem marad el.

Szacsva, 1942 február 22.

Gaál Jenő s. k., gk. elnök.

Kézdiszászfalu (Háromszék megye).

JELENTÉS.

A kézdiszászfalui gazdakör 1942 február 9-én tartott közgyűlési jegyzőkönyvének a múlt év munkáiról szóló kivonata. A közgyűlés Séra István jelenlétében folyt le.

A gazdakör 1941 december 31-én összesen 39 tagot számolt. A múlt év végén csak 23 tagunk volt. Tagsági díjakat 6 személy kivételével kifizette, sőt olyanok is vannak, akik a befizetést 1946. év végéig rendezték.

A kézdiszászfalvi gazdakör eredetileg 1930. évben alakult Solyom Béla plébános elnöksége alatt. Ettől az időtől azonban gazdakörünk úgyszólván semmi tevékenységet nem mutathat fel, sőt megalakulása szinte feledésbe ment.

1936. év folyamán történt, hogy a román hatóságok a község közbirtokossága tulajdonát képező 1 darab gabonarostára árverést tűzött ki, miután a közbirtokosság adóját nem fizette ki. Imre Ferenc és Erdős Béla akkori előjárók érdeméül tudható be, hogy a gazdakörnek újból való megszervezése eszméjét a gyakorlattá változtatták. Az alakuló közgyűlésen engem választottak elnökül. Összesen 12 tagunk volt, akik szembe mertünk nézni a román hatóságokkal. Akik megalakulásunknak nem nagyon örültek. Elhatároztuk, hogy a szóbanforgó rostát megvesszük, mert tudtuk, hogy a gazdakör működni csak akkor fog, ha vagyona is van, amely köré tagjait tömöríteni tudja.

Eröss Béla akkor községi pénztárnok volt, aki merészen vállalta azt is, hogy a közpénzből előlegezte a rosta árát.

Nemsokára tagjaink száma 16-ra szaporodott fel. Ekkor már nagy terveket forgattunk fejünkben. Gépszínt akartunk építeni, ahova elhelyezhessük nemcsak a rostát, hanem a jövőben vásárolni szándékolt gépeket is. Az akkori községi bíró Kiss József magáévá tette elgondolásunkat és így a község részéről 20 darab fenyőfát és 5 köbméter deszkát kaptunk. A jó példára többen fellelkessedtek és a hiányzó anyagot a lakosság adakozása és közmunkája révén gépszínünket felépítettük. Akkoriban már 31-en vallottuk magunkat gazdaköri tagnak.

Sokat köszönhet gazdakörünk akkori, fáradtságot nem ismerő munkatársamnak, Imre Ferencnek. Eljártunk a kézdiszászfalvi paphoz, a nyújtódi EMGE alelnökhöz és végül fáradtságunkat siker koronázta és a körjegyző révén a község mezőgazdasági gépek beszerzésére 46.000 lejt kitevő szubvenciót szavazott meg és sikerült a költségvetést jóváhagyatni. Ez az 1940. évben történt.

Gazdakörünk mai feltára a következő: 1 darab 14 soros vetőgép, 1 drb. 12 soros vetőgép, 1 drb. talajporhanyító, 1 drb. lókapa, 1 drb. rétbóróna, 1 drb. földmérőszalag, 1 drb. trágyaléhorólajt.

Később a gazdakör magához ragadta a juhos gazdaság vezetését. Az átvételkor meglevő két darab tenyészskost további 5 darabbal szaporította.

Az EMGE kezdeményezésére átvettük a községi apaállat kezelését és tartását is. Ma a gazdakörnek 1 darab tenyészbikája és 1 darab tenyészkanja van.

Büszkén állítjuk, hogy gazdakörünk mai leltári vagyona meghaladja a 6.000 P-t.

Gazdakörünk múltévi bevétele 2.313.25 P. volt.

Ebből múltévi pénzmaradvány — — — —	363.33 P.
Tagsági díjakból befolyt — — — —	84.20 P.
Géphasználati díjakból befolyt — — — —	170.47 P.
Kiselejtezett apaállatok eladása révén — —	870.— P.
Idegen juhok után legeltetési díj fejében — —	34.40 P.
Juhok kosarázási díjából — — — —	42.30 P.
Tenyészapaállatok után fedeztetési díjak — —	361.55 P.
Földhaszonbérletből — — — —	387.— P.

Összesen: 2.313.25 P.

Kiadásaink kitettek összesen 2.131 P. 25 fillért. Éspedig: Bika- és kantartásért fizettünk 588.70 P, tenyészbika vételára 920 P, bika- és kanbiztosítás 47.60 P, bikák gyógykezelése 36.28 P, apaállatok vizsgálati díja 44.06 P, gépek javítása 90 P, gépek kezelési díja 25.20 P, apaállat beszerzési költségek 34 P, EMGE tagsági díj és Erdélyi Gazda 12 P, vegyes kiadások 331.21 P. Összesen: 2.131.25 P.

Pénztári maradvány volt az év végén 182.20 P.

Jelentésemből nem maradhat el az EMGE iránti köszönetünk kifejezése sem. Azt, hogy ilyen szép sikert mutathatunk, elsősorban az ő érdeme, mert ő volt az egyetlen szervezet, aki legnehezebb óráinkban mellénk állott és a magyar gazdák érdekei mellett szót emelt. Tőle kaptuk az erőt és tőle kaptuk a biztatást a további kitartásra.

Még csak egy kérésünk lenne: Nagyon érezzük egy hidmérleg hiányát. Sohasem tudjuk ugyanis, hogy a vásárlók, illetőleg eladók becsapnak-e és hogy mennyivel. Ha óhajunk megvalósulhat, úgy az nemcsak a mi, hanem innen felfelé Bereckig az összes községeket szolgálná, mert Kézdivásárhelyig mindenki útba ejtené. A hidmérleg felállítására alkalmas helyül szolgálna az iskola előtti kis térség. Hálásak lennénk, ha az EMGE súlyát illetékes helyen ebből a célból latba vetné.

Kézdiszászfalu, 1942 február 9.

Jancsó Gyula s. k., g. elnök.

JELENTÉS.

Az alábbiakban tisztelettel jelentjük a csittszentiváni gazdakör 1941. évi működését:

1. Téli időben hetenként egyszer tartottunk összejövételeket, s ilyenkor felvilágosítottuk a gazdákat az őket érdeklő gazdasági kérdésekben.

2. A gazdakör részére biztosítottunk egy juhlegelőt, melyen a tagok juhaikat elhelyezhetik kevés díj fizetése ellenében.

3. Szereztünk a nyár folyamán egy új 820 Mávag cséplő-szekrényt. A vételt Schäffer Walter ügyv. alelnök indította meg, hogy egyfelől a gazdakör tagjait óvja meg a rossz gép okozta kártól, másrészt, hogy biztosítson a gazdakörnek egy olyan jövedelmi forrást, amely évek múlva lehetővé teszi egyéni hozzájárulás nélkül más hasznos gazdasági gépek beszerzését is. Sajnos, a szükséges hitelt a román Hitelbanktól kellett felvennünk, mivel magyar bankok táblázás nélkül nem voltak hajlandók nagyobb hitelt folyósítani. Táblázás nálunk nem lehetséges, miután a román hatóságok Csittszentiván telekkönyvét elszállították. Amennyiben az EMGE segítséget tudna nyújtani 12.000 P.-ös hosszabb lejáratú magyar hitelhez, nagy örömmel fogadnánk, hogy a román banknál tartozásunkat felszámolhassuk.

A cséplő hajtására a családvédelmi alap traktorját vettük igénybe, ami elég költségesnek bizonyult, amennyiben az üzemköltségen kívül kb. 1.000 pengőbe került. Ilyen körülmények között szeretnénk saját gépről gondoskodni.

4. A gazdakör vezetősége belekapcsolódott a vetőmag akcióba, úgy, hogy a község részére némi tavaszbuza és árpa vetőmagot tudott biztosítani.

5. Distol beszerzésével is igyekezett a gazdakör vezetősége a juhok elpusztulását megakadályozni, de kevés eredménnyel, mivel nemcsak métegy, hanem más betegség is tizedeli juhainkat.

Rövid, futó pillantás néhány alkalmasszerűen kiragadott gazdaköri jelentésből, máris világos képet ad, hogyan kell működnie egy gazdakörnek, milyen nehézségekkel küzd és mennyire nélkülözhetetlen a gazdaköri élet intézményesebbé tétele. Ez nem táj, magán, avagy kisebb közösségnek az érdeke, hanem elsőrendű nemzetgazdasági feladat amit bármilyen áron is, de elő kell segíteni.

Gazdaköri leltárak.

Az EMGE elnöksége bekérte a gazdaköri leltárakat, amit az alábbiakban ismertetünk. Megjegyezni kívánjuk, hogy csak 289 leltár érkezett be s a kimutatás nem tartalmazza az összes gazdaköri vagyontételeket, illetőleg pontos vagyoni helyzetüket. Így például hiányzik a gazdaköri tényezők kimutatása is. De azért a rendelkezésünkre álló adatokból is levonhatjuk a következőket; a kisgazda szinte kizárólag csak a gazdakörök, a helyi közösségi munkakereten belül tud boldogulni és a kis erőkk összefogásából képes a maga fejlődési lehetőségeit megteremteni.

ERDELYI MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET

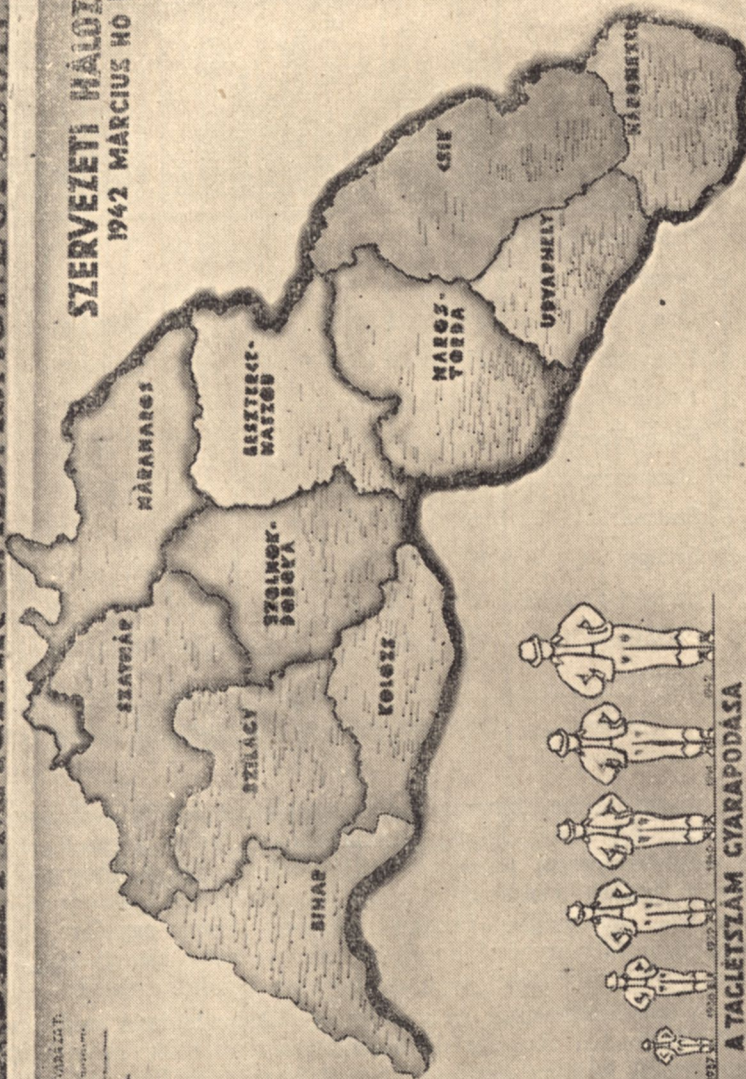
DEPARTMENT OF THE ARMY

100

100

10

SZERVEZETI HÁLÓZAT
1942. MÁRCIUS 10. - 11.

A TACLETSZÁM CYARAPODÁSA

Sorszám	Vármegye	Géptulajdonos Gazdakörök száma	Nagy- gépek		Talajművelő munkagépek												
					nagyobb					k i s e b b							
			Cséplőgép	Magtisztító	Vetőgép	Rugós porhanyító	Tárcsás borona	Aratógép	Kaszálógép	Műtrágyaszóró	Eke	Borona	Rétyalú	Fogataskapa	Tolókapa	Henger	Trágyaléhordó
1	Beszterce-Naszód	4								1	3		5				
2	Bihar	10	1		6					3							
3	Csik ...	34		39	19	2	1	1	1	7	32	3	11	4	4		
4	Háromszék	71		42	90	26	6			11	38	6	38			6	
5	Kolozs	27	1	18	15					5	11		11		3		
6	Maros-Torda	59	2	36	32					2	30	3	11		10		
7	Máramaros	2			2	1					2		4				
8	Szatmár	6		2	2								1				
9	Szilágy	25		20	12						9		9				
10	Szolnok-Doboka	15	1	7	12						5		7				
11	Udvarhely	45		25	8			1		13	21		11		2		
12	Ugocsa	—															
Összesen		298	5	189	198	29	7	1	2	1	45	151	12	108	4	19	6

**Gazdaköri
nyomtatványok
terjesztése.**

A gazdaköri ügyvezetéshez szükséges különböző nyomtatványok, úgymint: leltár, pénztárkönyv, könyvjegyzék, könyv- és gépkölcsönzési napló, tagdíjjegyzék és jegyzőkönyv időközben elfogytak. Pótlásuk a nagy anyagkorlátozások miatt azonban sok nehézségbe ütközött. Éppen ezért egyelőre csak a régi nyomtatványokat bocsáthatjuk — bár hiányosan, tehát nem teljes sorozatban — gazdaköreink rendelkezésére.

**Gazdanapok,
határjárások.**

A gazdanapokról és gazdaköri látogatásokról más helyen számolunk be. Az EMGE kirendeltség vezetők és a központi tisztviselői kar az elmúlt évben többször szálltak ki gazdakörökbe, végeztek határjárásokat és jelezték a gazdakör helyes és célirányos követendő útját.

**Gazdaköri
székház
építés.**

Egyesületünk szerény kereteihez mérten igyekszik előmozdítani a gazdaköri székházak építését. De az elmúlt évben mindössze a szovátai gazdakörnek nyújthattunk kétezer pengős segélyt. A gazdaköri székházak ügyét azonban, a különböző

kivonatós összesítő adatai.

Talajelőkészítők						V e g y e s g é p e k												
Szecska- vágó	Répa- vágó	Kézi daráló	Szár- tépő	Tengeri morzsoló	Fű- lesztő	Permetező	Szelelőrosta	Hid- mérleg	Tizedes- mérleg	Here- vető	Kézi répa- vető	Kukoricavetőgép (sor- bavető)	Csávázó hordó	Sorhúzó	Peronoszpora- jelző állomás	Heremagtisztító	Tégla- prés	Bá- rszingerő
2						1	1					4						
20	3	4				2	1						1					
18	1	1				2	4	3	1	1	1		1	2				2
2	2				1	10	14	4		1			2	10			1	1
3						6	1					5	1					
			1	15		5	18	1	2	6		17	1		1			
						5						3						
				1		2												
2				4		9									2	1		
						10	2			2		2				1		
11				7		2	17		4	6		19				1		
58	6	5	1	27	1	54	58	8	7	16	1	50	6	12	3	3	1	3

terveket illetőleg — a jövőben közös nevezőre kell hozni. Jelenleg ugyanis az a helyzet, hogy részben hivatalos, részben társadalmi szervezetek különállónak óhajtanak különböző című és jellegű székházakat építeni a magyar falvakba. Így szóba jöhet a község-háza, a levante otthon, a zöldkeresztes egészségügyi otthon, szövetkezeti székház, különböző felekezeti népház, népművelődési ház, közbirtokossági nagyterem, stb., stb. A cél viszont ezzel szemben egy. Minden községben egy megfelelő népművelődési házat teremteni, amelyet különböző célokra lehet felhasználni, illetőleg teljesen megfelel a falu irányú igényeinek. Ezek szerint községenként csak egy épületet volna szabad emelni és azt egy fedél alatt úgy beosztani, hogy a különböző célok-
nak megfeleljen. Ebben az épületben nyerne elhelyezést a gazdakör, olvasóterem, a hitelszövetkezeti pénztár, esetleg a fogyasztási szövetkezet bolthelyisége, továbbá a tejszövetkezet, a Zöldkeresztes orvosi rendelő és végezetül egy nagyobb terem, meg-

felelő mellékhelyiségekkel, esetleg színpaddal. A népművelődési házban szükség lenne egy szoba-konyha lakásra is, ahol a házat gondozó család lakna, amely az udvaron, vagy a népművelődési házhoz hozzáépített, vagy gépszínbén levő gépek megőrzéséről és kikölesztésével foglalkozna. A fenti megoldás annál is inkább célszerű, mivel a különböző gyűlésekre amúgyis a község ugyanazon lakói jönnek össze. A leventék pedig nyugodtan berendezhetik maguknak a nagy terem tornateremnek is, mivel a tornaszerek csekély, kicsiny helyet foglalnak el.

E célból tanácsosnak mutatkozik a nevesebb erdélyi építésszeket, vagy építésszt megfelelő tervrajz elkészítésére felkérni, vagy pályadíjat kitűzni és a díjnyertes pályamunkákat kinyomtatni. A tervezésnél természetesen tekintetbe kell venni a helyi adottságokat, valamint a magyaros, de korhű építkezési stílust. A tervrajzsorozatot egyesületünk sokszorosíthatná és az érdekelteknek megküldhetné.

c) Gazdaválasztmányok.

A gazdaválasztmányok szerepe.

Az 1941. június 22-i közgyűlésünk alkalmával végrehajtott alapszabálymódosítás lehetővé tette, hogy az EMGE elnöksége megyénként *gazdaválasztmányokat* szervezzen. Erre az elhatározásra az a körülmény indított, hogy a gazdaköröknek és egyéni tagoknak a kirendeltségek mellett meglegyen az a szűkebb testület, mely a megye, illetve vidék felmerülő problémáit, mielőtt azokkal a kirendeltségek és a központ foglalkozna, beható tanulmányozás alá vegye, véleményt nyilvánítson az időnként felmerülő nagyobb horderejű kérdésekben, továbbá figyelemmel kísérje a vidék gazdasági helyzetét s szükség szerint kezdeményezzen.

A gazdaválasztmányok a múlt év derekán, illetve őszén kezdték meg tevékenységüket s az EMGE elnöksége elégtétellel állapíthatja meg, hogy a választmány rendkívül hasznos és célravezető elgondolásnak bizonyult. Úgy a megvének, valamint az egész EMGE hálózatának komoly segítséget jelentenek.

E helyen kell nyilvános elismerést mondanunk a megyék gazdaválasztmányi tagjainak, akik annyi lelkiismeretességgel szolgálták a gazdatársadalom ügyét.

A gazdaválasztmányi tagok névsora:

Besztercze-Naszód vármegye:

1. Kerekes János k. bíró, Zselyk, up. Szeretfalva.
2. Székely Márton gazdaköri elnök, Taes.
3. Ifj. Nagy Pál gazdaköri elnök, Nagysajó.
4. Kerekes Mihály gazdaköri elnök, Zselyk.
5. Máthé István ref. lelkész, Sófálva.
6. Kevács István ref. lelkész, Magyararnemegye.
7. Hajnal Gyula intéző, Beszterce.

8. Graur Albin, Besztercze, Mihály-u. 4.
9. Kerekes Dezső, Mezőszentmihály.
10. Bajnóczy Akos, Budatelke.
11. Borbély Kálmán földbir., Lompért.

Bihar vármegye:

1. Markovits Kálmán földbirtokos, Inánd, up. Cséffa.
2. K. Balogh Ferenc földbirtokos, Nagyszalonta.
3. Illyés Sándor gazdaköri alelnök, Nagyszalonta.
4. Török Márton gazdaköri elnök, Kardó.
5. Orth Imre gazdaköri tb. elnök, Biharpüspöki.
6. Karcza Sándor gazdaköri elnök, Székelyhid.
7. Szücs Gyula gazdaköri elnök, Paptamási.
8. Gy. Molnár István gazdaköri elnök, Szalárd.
9. Papszász Lajos földbirtokos, Csokaj.
10. Bodnár Sándor gazdaköri elnök, Diószeg.
11. Szunyogh Rudolf földbirtokos, Érsemlyén.
12. Tóth Gyula földbirtokos, Érmihályfalva.

Csik vármegye:

1. Péter József gazdaköri elnök, Csikcsicsó.
2. Cseke István gazdaköri elnök, Csikszentimre.
3. Csáky Gergely gazdaköri jegyző, Csikdánfalva.
4. Osváth István földbirtokos, Csikkozmas.
5. Szilveszter Sándor gk. elnök, Kászonújfalu.
6. Koródy János hidi gk. elnök, Csikcsatószeg.
7. Ruzs Sánta Albert földbirtokos, Gyimesbükk.
8. Szatmáry Péter gk. elnök, Csikszépviz.
9. Dr. Szatmári István földbirtokos, Gyergyóditró.
10. Bartalis Imre gazdaköri elnök, Gyergyócsomafalva.
11. Sajgó József gazdaköri elnök, Gyergyószárhegy.
12. Tódor Antal földbirtokos, Gyergyótölgyes.

Háromszék vármegye:

1. Dr. Solyom Miklós földbirtokos, Kézdivásárhely.
2. Beczásy Imre földbirtokos, Dálnok.
3. Szombathy Gábor földbirtokos, Nagyajta.
4. Dr. Szent-Iványi Gábor földbirtokos, Szentivánlaborfalva.
5. Kovásznai János földbirtokos, Angyalos.
6. Benedek Pál földbirt., Szentivánlaborfalva (Ssztyörgy.)
7. Hamar Endre gazdaköri elnök, Szentkatolna.
8. Deák Jenő gazdaköri elnök, Orbaitelek.
9. Benkő Ferenc gazdaköri elnök, Barátos.
10. Farkas Béla gazdaköri elnök, Ilyefalva.
11. Gyöngyössy Károly, Sepsiszentkirály.
12. Szabó Áron gazdaköri elnök, Középpajta.

Kolozs vármegye:

1. Gidófalvy István földbirtokos, Doboka.
2. Gaál Elemér alispán, Kolozsvár.
3. Albrecht Dezső országgyűlési képviselő, Kolozsvár.
4. Warga András földbirtokos, Kolozsvár.
5. Gallus Viktor földbirtokos, Gyalu.
6. v. dr. Biró Gyula akad. igazgató, Kolozsvár.
7. Aty Elemér ref. lelkész, Gyalu.
8. Paál Gyula kisgazda, gazdaköri elnök, Válaszut.
9. Kádár Sándor gazdaköri elnök, Középlak.
10. Ifj. Fazekas Ferenc gazdaköri elnök, Váralmás.
11. Bitai Antal ref. kántor, Bogártelke.
12. Krasznai György hegyi gk. alelnök, Magyarlóna.

Maros-Torda megye:

1. Török Mihály plébános, Szováta.
2. Bod Sándor gazdaköri elnök, Vajdaszentivány.
3. Márk Károly gazdaköri elnök, Körtvélyfája.
4. Zajzon Gyula, Backamadaras.
5. Nagy Simon gazdaköri elnök, Szabéd.
6. Barthos Gábor gazdaköri üv. alelnök, Mezőpani
7. Orbán Károly földbirtokos, Mezőmadaras.
8. Rozsnyay György földbirtokos, Udvarfalva.
9. Kacsó Sándor földbirt., Mezőszentmárton.
10. Erdélyi Elemér földbirtokos, Székelyvaja.
11. Gróf Teleki Mihály földbirtokos, Gernyeszeg.

Szatmár vármegye:

1. Makay János, Géres, up. Erdőd.
2. K. Bereczky Lajos gazdaköri elnök, Börvely.
3. Baumgartner István, Kaplon, up. Nagykároly.
4. Nemes István gk. alelnök, Szatmárnémeti.
5. Cs. Károly István gk. elnök, Ombód, up. Szatmárnémeti.
6. Vitéz Tápay László, Szatmárnémeti, (Tisza Szamosk. Társ.)
7. Balogh Béla főintéző, Kővárhosszufalu.
8. Domahidy István földbirtokos, Domahida, up. Kismajtény.
9. Kanizsay Jenő fb., Lázári.
10. Majoros Ferenc gazdatiszt, Pusztadaróc, up. Szatmárnémeti
11. Svájczér Béla földbirtokos, Aranyosmedgyes.
12. Kánya György gazdk. eln., Patóháza, up. Aranyosmedgyes.

Szilágy vármegye:

1. Bárá Györffy Lajos földbirtokos, Kraszna.
2. Anderlich Dénes földbirtokos, Varsolc.
3. Antal Barna földbirtokos, Selymesilosva.
4. Dr. Ujhelyi Sándor földbirtokos, Szilágycseh.
5. Bárá Braunecker Antal földbirtokos, Érszakácsi.

6. Bikfalvy Ferenc földbirtokos, Zilah.
7. Molnár Sándor gazdaköri elnök, Érckőrös.
8. Dobrai László gazdaköri elnök, Egrespatak.
9. Ifj. Dózsa Miklós gazdaköri elnök, Zilah.
10. Szántó Béni gazdaköri elnök, Zsibó.
11. Demjén Gergely gazdaköri elnök, Szilágyballa.
12. Sebestyén Mihály gazdaköri elnök, Kúrasztelek.

Szolnok-Doboka vármegye:

1. Vinczellér Márton gk. elnök, Alsóilosva, up. Retteg.
2. Schilling Rudolf földbirtokos, Szilkerék, up. Nagyiklód.
3. Mihály Károly ref. lelkész, Szék.
4. Simó Béla földbirtokos, Oroszmező, up. Szamossósmező.
5. Rácz István gazdaköri elnök, Blenkemező, up. Galgó.
6. Szócs József gazdaköri elnök, Cegőtelke, up. Kerlés.
7. Gróf Bethlen Balázs fb., Arokalja, up. Kerlés.
8. Biró Péter gazdaköri elnök, Somkerék.
9. Fejérváry Jenő, Nagyiklód.
10. Deák János gazdaköri elnök, Bálványosvárálja.
11. Dr. Gogomán Antal földbirtokos, Dés.
12. Hatfaludy Ernő földbirtokos, Kackó, up. Dés.

Udvarhely vármegye:

1. Benkő József gazdaköri elnök, Bardóc.
2. Ifj. Imre Pál gazdaköri elnök, Homoródszentpál.
3. Bene László ref. lelkész, Parajd.
4. Raffay Gáspár gk. titkár, Énlaka, up. Gagý.
5. Tóth Károly gk. elnök, Bikafalva.
6. Sándor József gk. pénztáros, Zetelaka.
7. Biró István fb. felsőházi tag, Olasztelek.
8. Deák Sándor fb., Bethlenfalva.
9. Borbáth István fb., Kiskede, up. Székelykeresztur.
10. Dr. Daniel Ferenc földbirtokos, Vargyas.
11. Sebesi Károly fb., Betfalva, up. Székelykeresztur.
12. Ugron István földbirtokos, Fiátalva, up. Székelykeresztur.

d) Kirendeltségek.

Az EMGE vidéki szervezetének pontos beosztását az alábbiakban adjuk:

I. KERÜLET. Bihar és Kolozs vármegye.

a) Bihar vármegyei kirendeltség: *Koppány Rezső* vármegyei EMGE kirendeltségvezető, Nagyvárad. Tisza Kálmán-tér 17. sz. Telefon: 12—42. Tisztviselők: *Krupka Károly* könyvelő, *Koppány Anna* pénztárnok.

b) Kolozs vármegyei kirendeltség: *Paull Kamil* kirendeltségvezető, Kolozsvár, Majális-utca 22. Tisztviselők: *Finta Domokos* fogalmazó, *Lázár Ilona* géprónő.

II. KERÜLET — Szatmárnémeti központtal. *Szatmár, Szilágy, Ugocsa és Máramaros* vármegye.

a) EMGE ker. kirendeltségvezető és *Szatmár, Ugocsa, Máramaros* vármegyék kirendeltségének vezetője: *Bikfalvy Ferenc*, kerületi kirendeltségvezető Szatmárnémeti, Eötvös-u. 18. szám. Telefon: 79. Tisztviselők: *Persenszky Lajos* okl. gazda, fogalmazó. *Gyuró Emilia* gépíró, *Dán György* Máramaros vármegyei kamarai vagyonkezelő.

b) *Szilágy* vármegyei kirendeltség: *Boróczy László*, körzetvezetői jelleggel felruházott EMGE kirendeltségvezető, Zilah, Rákóczi-út 54. sz. Telefon: 22. Tisztviselők: *Lőte Zoltán* okl. gazda, fogalmazó, *Kocsis Béla* könyvelő, *Bőjthe Emilia* gépíró. A kamarai gazdaság kezelője: *Győry Antal* gazd. intéző.

III. KERÜLET — Dési központtal. *Szolnok-Doboka és Beszterce-Naszód* vármegye.

a) Kerületi kirendeltségvezető és *Szolnok-Doboka* vármegye EMGE kirendeltségének vezetője: *Antal Dániel* EMGE kerületi kirendeltségvezető, Dész, Bethlen Gábor-u. 17. sz. Telefon: 104. Tisztviselők: *Csákány Miklós* fogalmazó, gr. *Logothety Zoltán* tisztviselő, *Papp Gyuláné* gépíró, *Fábián Róza* tisztviselő.

b) *Beszterce-Naszód* vármegyei kirendeltség: *Szövérdi S. Károly*, vármegyei EMGE kirendeltségvezető, Beszterce, Mihály-u. 4. sz. Telefon: 152. Tisztviselők: *Graur Albin* fogalmazó, *Biró Hajnal* gépíró.

IV. KERÜLET — Marosvásárhelyi központtal, *Maros-Torda* és *Udvarhely* vármegye. Ker. kirendeltségvezetői állás betöltetlen.

a) *Marostorda* vármegyei kirendeltség Marosvásárhely, Gecse Dániel-u. 39. sz. Telefon: 675. *Anghi Balázs* h. kirendeltségvezető. Tisztviselők: *Vajda Domokos* fogalmazó, *Geszth Béla* könyvelő. *Fülöp Gyuláné* pénztárnok, *Derzi Ibolya* gépíró és *Anghi Béla*, a csemetekert kezelője.

b) *Udvarhely* vármegyei EMGE kirendeltség, Székelyudvarhely, Kossuth Lajos-u. 13. sz. Telefon: 11. Vezető: *Szakáts Zoltán* vármegyei EMGE kirendeltségvezető. Tisztviselők: *Nagy Ferenc* könyvelő, *Dénes József* tisztviselő.

V. KERÜLET — Sepsiszentgyörgyi központtal. *Csik, Háromszék* vármegye. Kerületi kirendeltségvezető és Háromszék vármegyei EMGE kirendeltségvezető: *Séra István*, Sepsiszentgyörgy, Zsigmond király-u. 2. sz. Telefon: 8. Tisztviselők: *Gyöngyössy Károly* fogalmazó, *Benedek Pál* kamarai tisztviselő.

a) *Csik* vármegyei EMGE kirendeltség, Csikszereda, Mikó-utca 17. Telefon: 145. Kirendeltség vezetésével megbízva: *Eperjessy Endre* h. kirendeltségvezető. Tisztviselők: *Osztóics Ernő* fogalmazó, *Bőjthe Lázárné* gépíró.

c) Szervezeti központ.

AZ EMGE KOLOZSVÁRI KÖZPONTJA a megnagyobbodott munka elvégzésére jelentősen átalakult. A szervezést, szakoktatást és a mezőgazdaság közvetett irányítását egyletünk elnöksége két főosztályon és tíz ügyosztályon, öt szakosztályon, egy központi felügyelőségen és egy kamarai osztályon keresztül végzi. Az alábbiakban közöljük a szervezeti központ beosztását, valamint a beosztott tisztviselők névsorát:

E l n ö k s é g :

Gróf Teleki Béla elnöki teendőkkel megbízott vezető alelnök;
Kádár István, Cs. Károly István és Mikó László alelnökök.

I. F ő o s z t á l y

ELNÖKI IRODA és a személyzet ügyei: *Szász István* okl. gazdamérnök, EMGE igazgató.

Az elnökség közvetlen felügyelete alá rendelt osztályok:

a) KÖLTSÉGVETÉS ÉS KÖZPONTI SZÁMVITELI ÜGYOSZTÁLY: Ügyosztályvezető: *Szász István* okl. gazdamérnök. EMGE igazgató. Titkár: *Kardos Zoltán*, törv. hit. könyvelő. Főkönyvelő: *Kabdebó László*. Pénztáros: *Szathmáry Ilona*.

b) ÁLLATTENYÉSZTÉSI ÜGYOSZTÁLY. Az ügyosztály teendőit ellátja *Nagy Miklós* h. ü. o. vezető, okl. gazdamérnök.

c) ZÖLDMEZŐ ÜGYOSZTÁLY. Ügyosztályvezető: *Dőry Lajos* okl. gazda, m. kir. Gazdasági Akadémiai ny. r. tanár. Titkár: *Zalányi Tibor* okl. gazdamérnök.

Az alábbi ügyosztályok az ügy- és személyzeti beosztás szempontjából az előírt szabályok szerint kezeltetnek:

d) STATISZTIKAI ÉS BIRTOKPOLITIKAI ÜGYOSZTÁLY. Ügyosztályvezető: *dr. Venczel József* egyetemi intézeti tanár és *Vita Sándor*.

Továbbá:

1. ÜZEMTANI ÉS SZÁMVITELI SZAKOSZTÁLY. Elnök: *Farkas Árpád* okl. gazdamérnök, m. kir. gazdasági akadémiai ny. r. tanár.

2. GYÓGYNÖVÉNYTERMELESI ÉS ÉRTÉKESÍTŐ SZAKOSZTÁLY. Elnök: *Gidófalvy István* okl. gazda. Előadó: *Bodor Kálmán* okl. gazdamérnök.

EMGE KÖZPONTI KAMARAI OSZTÁLY. Közvetlenül az Elnök felügyelete alatt. Igazgató: *Szász István* okl. gazdamérnök. Titkár: *Kardos Zoltán*.

II. F ő o s z t á l y :

KÖZPONTI IRODA ügyei. Igazgató: *Török Bálint* okl. gazda, EMGE igazgató.

Az elnökség közvetlen felügyelete alá rendelt osztályok:

a) SAJTÓ- ÉS SZAKIRODALMI ÜGYOSZTÁLY ÉS AZ „ERDÉLYI GAZDA” szerkesztősége. Ügyosztályvezető: *Demeter Béla*, szerkesztő. Fogalmazó: *Kós Balázs*.

b) ÁLLATÉRTÉKESÍTÉST BESZERVEZŐ ÜGYOSZTÁLY. Ügyosztályvezető: *Sigmond Ákos*, tisztviselő: *Kováts Endre*.

Az alábbi ügyosztályok az ügy- és személyzeti beosztás szempontjából az előírt szabályok szerint kezeltetnek:

c) ÁLTALÁNOS NYILVÁNTARTÁS, KARTOTÉK OSZTÁLY. Ügyosztályvezető: *Török Bálint* okl. gazda. Tisztviselő: *Szakács Dóra*.

d) SZAKOKTATÁS ÉS MOZGALMI ÜGYOSZTÁLY. Ügyosztályvezető: *Seyfried Ferenc* okl. gazdamérnök, EMGE titkár, tisztviselő: *Molnár Ferenc* okl. tejgazdasági szakértő.

e) NÖVÉNYTERMESZTÉSI, MEZŐGAZDASÁGI GÉPTANI ÜGYOSZTÁLY. Ügyosztályvezető: *Balogh László* okl. gazda, központi felügyelő. Titkár: *Csomóss János*.

Továbbá:

1. GYÜMÖLCSTERMELESI SZAKOSZTÁLY. Elnök: *Korponay Kornél* földbirtokos, felsőházi tag. Előadó: *Török Bálint* okl. gazda, EMGE igazgató.

2. SZŐLÉSZETI ÉS BORÁSZATI SZAKOSZTÁLY. Elnök: *dr. Eöry István*. Előadó: *Török Bálint* okl. gazda, EMGE igazgató.

EMGE KÖZPONTI FELÜGYELŐSÉG. Közvetlenül az elnökség felügyelete alatt. Központi felügyelő: *Balogh László*, okl. gazda. Titkár: *Csomóss János*.

TERMÉNYÉRTÉKESÍTÉSI ÉS TÁJÉKOZTATÓ ÜGYOSZTÁLY. Ügyosztályvezető: *Balogh László* okl. gazda, központi felügyelő. Beosztott tisztviselő: *Gergely Lajos*.

f) A központ mozgalmi élete.

Az egyes ügy- és szakosztályok működéséről később adunk számot, e helyen csak a szervezeti központ különböző kapcsolatait, a központ mozgalmi életét és más akciók sorába be nem illeszthető tevékenységét ismertetjük.

Kiállítások.

Augusztus 30-án, az EMGE háromszékmegyei kirendeltségének rendezésében *Sepsiszerenygyörgyön* megnyílt az EMGE mezőgazdasági és háziipari kiállítása, melynek fáradságos rendező munkáját *Séra István* kirendeltségvezető vállalta, *Apor Péter* br., *Szent-Iványi Gábor* dr., *Kovácsnay János*, *Páll Ferenc*, *Gyöngyössy Károly* és *Benkő Gábor* rendezőbizottsági tagok közre-

működésével. A három napig tartó kiállításon 472 kiállító vett részt, 74 a növénytermelési csoportban, 55 a háziipari, 45 a kisipari, 9 a vadászati, 8 az iparművészeti és 20 a képzőművészeti csoportban. Ezenkívül még 14 gyáripari kollekció is szerepelt. Az élőállat kiállításon 203 tenyésztő vett részt 345 állattal.

A kiállítást összesen 20171 látogató tekintette meg.

A megnyitó ünnepségen báró *Bánffy Dániel* földművelésügyi minisztert *Balogh Vilmos* dr. miniszteri tanácsos, a F. M. erdélyi kirendeltségének vezetője, a minisztériumot pedig *Hazay Árpád* dr. miniszteri tanácsos képviselte. Az EMGE elnöksége és központja részéről *Teleki Béla* gr. vezető alelnök, *Mikó László* főispán és *Kádár István* nyujtói kiskazda, alelnökök, — *Telegdy László* ügyvezető alelnök, *Demeter Béla* és *Seyfried Ferenc* ügyosztály-vezetők vettek részt. A kolozsvári m. kir. gazdasági akadémiát vitéz *Biró Gyula* dr. igazgató és *Máriássy Béla* dr. tanár, — az OMGE-t *Konkoly Thege Sándor* főtitkár, a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamarát pedig *Teölgys Árpád* dr. főtitkár képviselte.

Az idei Országos Mezőgazdasági Kiállításon és Tenyészállatvásáron az EMGE Erdély sajátos gazdasági viszonyaira és közlekedési nehézségeire való tekintettel — mindössze öt szemléltető térképpel szerepelt, amelyek az EMGE munkáját ismertették. A kiállításon egyébként rengeteg erdélyi gazda jelent meg és tenyészállatot vásároltak.

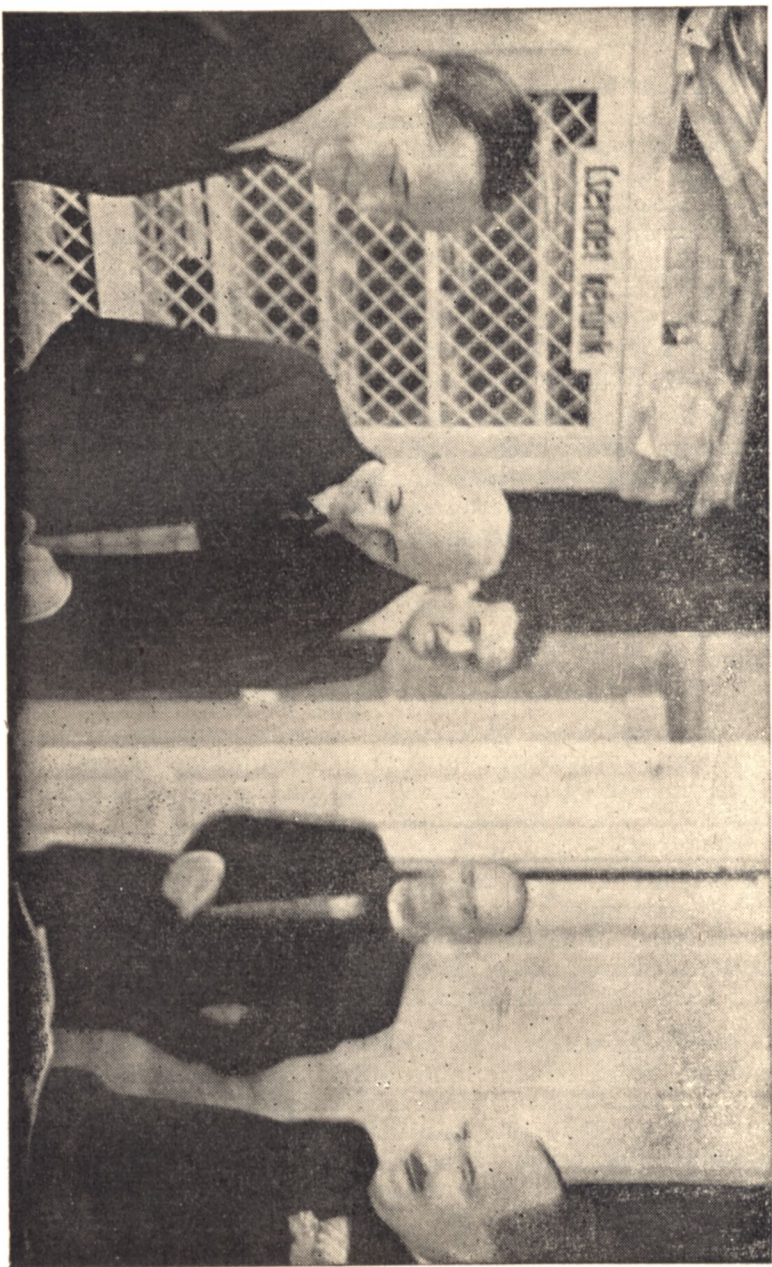
Az EMGE gergyességi gazdaköre szeptember 7-én a *Hangya, Hiteleszövetkezet, Tejszövetkezet, Önkéntes Tűzoltó-egyesület és Levente Egyesület* közreműködésével szépen sikerült gazdanapot rendezett, amelyen közel kétezer marosmenti gazda jelent meg. **Gazdanapok.**

Medgyesfalván szeptember 14-én volt gazdanap a *Hangya Szövetkezet* központi telepén. Az EMGE elnöksége részéről mindkét helyen *Mikó László* alelnök, főispán, míg a kirendeltség részéről *Anghi Balázs* jelentek meg.

Április 19-én viszont Szolnok-Doboka vármegye magyar gazdatársadalma hatalmas megmozdulása jegyében tartották meg a *nyíresi* gazdanapot, amelyen az EMGE elnökségét *Máriássy Béla* dr. gazd. akadémiai tanár, a központot pedig *Balogh László* központi felügyelő képviselte. Az EMGE kirendeltség részéről *Antai Dániel* kirendeltségvezető jelent meg.

Bánffy Dániel br. földművelésügyi miniszter 1941. szeptember 24-én *Bauer Sándor* miniszteri tanácsos, *Balogh Vilmos* dr. miniszteri tanácsos, a F. M. erdélyi kirendeltségének vezetője, továbbá *Kovrig János* dr., miniszteri osztálytanácsos kíséretében meglátogatta az erdélyi árvízszújtotta területeket. Ennek rendjén 24-én megtekintette a *Kraszna* áradásait, *Krasznan* és *Szilágy-somlyón* a szilágy megyei EMGE gazdakörök fogadták és meleg ünnepségben részesítették a segítségükre érkező földművelésügyi minisztert. A minisztert útjára elkísérte *Teleki Béla* gr., az EMGE vezetője és *Demeter Béla*, az Erdélyi Gazda szerkesztője is.

A földművelésügyi miniszter gazdaköri látogatása.

Párlóssy László miniszterelnök (középen) látogat

Erdélyi Gyula szakszervezetben.

Kállay Miklós miniszterelnök (középen) EMGE statisztikai ügyosztályában.

Kállay Miklós miniszterelnök (középen)

Október hó folyamán báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter székelyföldi tanulmányútát tett az EMGE gazdakörökben. Útjára *Balogh Vilmos* dr. miniszteri tanácsos, *Kovrig János* dr. miniszteri osztálytanácsos és *Demeter Béla* osztályvezető, az Erdélyi Gazda szerkesztője kísérték el. Október 4-én a *gyergyó-szentmihályi* gazdakört, a csíki, *Csikszeredára* összegyűlt gazdaköri vezetőket, a háromszékmegyei *bükszádi, málnási, oltszemi, sepsiszentgyörgyi* és *árkosi* gazdaköröket látogatta meg. Október 5-én *Székelyudvarhelyen* fogadták az udvarhelymegyei gazdakörök képviselői. Aznap délután a *székelykeresztúri* gazdakört is meglátogatta. Míg a késő délutáni órákban *Backamadarason* 132 marostordai gazdakör képviselője előtt mondott beszédet. A késő esti órákban pedig *Marosvásárhelyen* vett részt szűkebb megbeszélésen. A földművelésügyi minisztert egész székelyföldi útja alatt gazdatestvéreink a legnagyobb szeretettel fogadták, üdvözölték és közvetlen gazdatestvéri légkörben tárgyalták meg időszerű kérdéseiket.

Bárdossy László miniszterelnök látogatása. *Bárdossy László* m. kir. miniszterelnök január 18-án báró *Bánffy Dániel* földművelésügyi miniszter, továbbá *Zsindely Ferenc* államtitkár, *Incze Péter* miniszteri tanácsos és *Balogh Vilmos* dr. miniszteri tanácsos, a F. M. erdélyi kirendeltség-vezetőjének kíséretében látogatást tett az *Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesületben*, ahol a *statisztikai* ügyosztályt és az *Erdélyi Gazda* szerkesztőségét tekintették meg. Majd rövid megbeszélés következett a visszatért területek időszerű mezőgazdasági kérdéseiről.

Kállay Miklós miniszterelnök látogatása. *Április 26-án Kállay Miklós* m. kir. miniszterelnök *Bánffy Dániel* br. földművelésügyi, *Antal István* dr., nemzetvédelmi propagandaügyi, *Fabinyi Tivadar* dr. nyug. pénzügyminiszter, *Incze János* dr. főispán, *Keledy Tibor* dr. polgármester, *Balogh Vilmos* dr. miniszteri tanácsos, a F. M. erdélyi kirendeltségének vezetője és *Incze Péter* dr. miniszterelnökségi min. tanácsos társaságában látogatást tett az EMGE kolozsvári központi székházában. A miniszterelnök egy órás látogatása alatt az EMGE *statisztikai* osztályában és az *Erdélyi Gazda* szerkesztőségében időzött. A statisztikai osztályban *Venczel József* dr. tudományos intézeti tanár tett jelentést az EMGE adatgyűjtő munkájáról.

Az EMGE elnökségének megbízatása. *Október 26-án* a berettyóújfalusi m. kir. téli gazdasági iskola aranykalászos gazdaavató ünnepélyt rendezett, amelyen miniszteri vizsgabiztosként *Teleki Béla* gr., az EMGE vezetője vett részt, útjára elkísérte *Seyfried Ferenc* osztályvezető, titkár.

Október 12-én a csongrádi iskola rendezett aranykalászos gazdaünnepélyt, ahol *Teleki László*, az EMGE ügyvezető alelnöke volt a vizsgabiztos.

Az OMGE közgyűlése. *December 14-én* budapesti székházában tartotta évi közgyűlését az *Országos Magyar Gazdasági Egyesület*. A közgyűlésen az EMGE-t annak vezetője, *Teleki Béla* gr. képviselte.

Az EMGE az elmúlt év folyamán május 29-én, január 8-án és 9-én tartott igazgatóválasztmányi üléseket és ezt követően kirendeltségvezetői értekezleteket. A kirendeltségvezetőkkel egyébként az év folyamán számos más megbeszélés is történt.

**Választmányi
ülések.**

A tavaszi nagy áradások mérhetetlen anyagi károkat okoztak, főleg anyaországi gazdatestvéreinknek. Ebből az alkalomból *Teleki Béla* gr., az EMGE vezetője felhívást intézett Erdély gazdanevéhez, hogy segítse meg bajba jutott, anyaországi testvéreinket. A felhívás eredményeképpen a gazdakörök és az EMGE központ 5357 pengő 47 fillért gyűjtött össze, illetőleg juttatott el az árvíz-károsultak segélyalapjára.

**Árvíz-károsul-
tak segélye-
zése.**

Kormányzatunk a megszállás alatt annyit szenvedett, visszatért területek gazdasági, kulturális és szociális újjáépítésére százmillió pengős erdélyi nyeresémmérsékelt bocsátott ki. Az EMGE útján történt jegyzés összege 46.800 pengőt tesz ki, amiből 10.000 pengőt az EMGE központja jegyezte le.

**Az erdélyi
nyeresémmérsékelt
kölsön.**

A Német Birodalmi Közellátási Hivatal meghívására *Teleki Béla* gr., az EMGE vezetője, *Szász István* EMGE igazgató és *Seyfried Ferenc* osztályvezető titkár, 10 napos tanulmányút tettek Németországba, ahol a mezőgazdasági termelést, értékesítést és közellátást tanulmányozták. Erdély gazdanevé hálásan fogadta a kitüntetett meghívást, mely lehetőséget nyújtott az olyannyira példás német gazdasági élet tanulmányozására.

**Németországi
tanulmányút.**

Az EMGE kapcsolatai.

Az elmúlt év folyamán tovább mélyült a F. M. és az EMGE kapcsolata. Egyesületünk kéthetenként jelentéseket tett Erdély mezőgazdasági viszonyairól s minden egyes más időszak, vagy alkalomszerű kérdésben állandó érintkezésben volt a földművelésügyi kormányzattal, amely részéről mindig a legteljesebb megértést, gondoskodó figyelmet és segítő jószándékot tapasztaltuk.

**A földművelés
ügyi minisz-
terium**

Úgy *Bárfy Dániel* br. földművelésügyi miniszter, — aki egyébként egyesületünk igazgató választmányi tagja, — valamint munkatársai értékes támogatását élvezték.

A földművelésügyi minisztérium erdélyrészi kirendeltsége működését előző közgyűlésünk napján, 1941. június 22-én kezdte meg.

**F. M. erdélyi
kirendeltsége.**

A kirendeltséggel azóta is állandó szoros érintkezésben vagyunk s a fontosabb kérdéseket közösen, teljes egyetértésben beszéljük meg, tárgyaljuk le. *Balogh Vilmos* dr. miniszteri tanácsos, a kirendeltség vezetője, *Soltý Ernő* dr. miniszteri titkár helyettese, — valamint a kirendeltség előadói példás ügybuzgalommal képviselték a m. kir. kormányzat erdélyi földművelésügyi politikáját.

**Mezőgazda-
sági Kamarák
és OMGE.**

Az EMGE úgyis mint érdekképviselői szervezet, állandó szoros érintkezésben és jó együttműködésben állott az Országos Mezőgazdasági Kamarával, és a kerületi kamarákkal. Különös súlyt helyezett arra, hogy megismerje a kamarák tevékenységét és az egyetemes mezőgazdasági kérdések megoldását a legteljesebb egyetértésben vigye előre. Szoros kapcsolatot tartottunk fenn az OMGE-vel is, az együttműködés hagyományos szellemében.

Közellátási minisztérium. Az EMGE minden egyes felmerülő esetben érintkezésben volt a m. kir. közellátásügyi minisztériummal. Pontosan tájékoztatta Erdély közellátási helyzetéről és szükségleteiről. Számos esetben javaslatokat tett.

Az erdélyi szövetkezetek Mindig arra törekedtünk, hogy a mezőgazdaságszervezetek gondjait hordozó intézményekkel és szervezetekkel az egyazon cél érdekében harmónikus együttműködést teremtsünk. A „Szövetség” Gazdasági és Hitelszövetkezetek Központja, valamint a Hanyga Szövetkezetekkel az elmúlt év folyamán is több esetben tárgyaltuk meg a közös problémákat és kölcsönösen nyújtottunk egymásnak segítséget a jelentkező problémákban. A megértő és testvéri együttműködés azonban nemcsak a szövetkezeti központokkal, hanem minden egyes szövetkezettel is fennáll.

Erdélyrészi Gazdasági Tanács Az Erdélyrészi Gazdasági Tanácsban egyesületünket Teleki Béla gr., az EMGE vezetője és Telegdy László ügyvezető alelnök képviselték.

Az Erdélyrészi Gazdasági Tanácsban egyesületünk képviselői igyekeztek a tanács többi tagjaival egyetértésben a gazdaságszervezetek érdekeinek szolgálatára lenni.

g) Szakosztályok.

A szervezeti központ beosztását ismertető előbbi közleményeink öt szakosztályról emlékeztetnek meg. E szakosztályok részletes jelentése az alábbi:

A szakosztály munkája. 1. GYÓGYNÖVÉNYTERMELÉSI ÉS ÉRTÉKESÍTŐ SZAKOSZTÁLY. Elnök: *Gidófalvy István* földbirtokos, előadók: *Bodor Kálmán* és *Nagy Miklós*.

A szakosztály főleg a vadontermő gyógynövénygyűjtés propagálása terén munkálkodott, amelynek eredményeként az 1940. évi két vagonnal szemben az 1941. évben 26 kocsi vadontermő gyógynövényt gyűjtöttek és exportáltak a szakosztály propagandája alapján. Ez az eredmény, tekintve, hogy a gyógynövénygyűjtéssel a legszegényebb sorsú néposztály — rendszerint nehezebb fizikai munkára képtelen tagjai, — gyermekek, aggok foglalkoznak, nemcsak gazdasági, hanem szociális szempontból is igen figyelemreméltó. A szakosztály ily irányú tevékenységét a jövőben még fokozni kívánjuk.

A F. M. erdélyi kirendeltségének tevékenysége. Az idegen megszállás alatt Erdély mérhetetlenül gazdag gyógynövény flórái úgyszólván teljesen kihasználatlanul maradtak. A vonatkozó F. M. rendelet értelmében (87.400—921.) és az ezt kiegészítő intézkedés szerint gyógynövényt gyűjteni és termelni bárkinek szabad, a begyűjtött gyógynövényeket azonban csak kellő szakképzettséggel bíró és erre külön engedélyt kapott „gyógynövénybevéltők” vásárolhatják meg.

A kirendeltség ezideig két gyógynövénybeváltó tanfolyamot rendezett, amelyek résztvevői közül a vizsgát 235-en tették le sikerral. A tanfolyamot végzett hallgatók nagyrésze a gyógynövénybeváltói engedély iránti kérelmüket már benyújtották. **Gyógynövény-beváltó tanfolyam.**

A gyógynövénygyűjtés népszerűsítése céljából a kirendeltség művészi kivitelű, színes falragaszokat készített, amelyek a megfelelő szemléltetés mellett, — a rövid magyarázó szöveg kíséretében — felhívják a lakosság figyelmét a gyógynövénygyűjtésre. Külön-külön falragasz ismerteti a tavaszi, nyári és az őszi fontosabb gyógynövényeket. **Felvilágosító munka.**

A gyógynövénygyűjtők számára 32 legfontosabb gyógynövényt ismertető népszerű füzet készült el, mely mint a kirendeltség kiadványa, — díjtalanul került a gyűjtők közötti szétosztásra. A kiadvány címe: „*Gyűjtsünk gyógynövényeket*“, összeállította: dr. Kopp Elemér, m. kir. mezőg. kísérletügyi főadjunktus, a kolozsvári m. kir. gyógynövénykísérleti intézet vezetője.

Az erdélyi gyógynövénygyűjtés és értékesítés megszervezésével kapcsolatos kérdéseket a kirendeltség VII. számú kiadványa ismerteti, melynek címe: „*Gyógynövénygyűjtés és értékesítés megszervezése Erdélyben*“, összeállította: dr. Komlóssy György, kir. főadjunktus, a m. kir. földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége növényegészségügyi és gyógynövény osztályának vezetője.

Kolozs vármegye: 1. Kovács János Pistuka, Mákófalva. 2. Szatmári Ferenc, Kissebes. 3. Bogdán István, Bánffyhunrad. 4. Dászkál Miklós, Kolozs-Kovácsi. 5. Gidófalvy István, Doboka. 6. Ifj. Bakes Károly, Kolozsvár, Unió-utca 4. 7. Görög László, Kolozsvár, Horthy-u. 11. 8. Keresztes János, Kolozsvár, Gyulai Pál-u. 19. 9. Nagy Lajos, Magyarórbó. 10. Kocsis István, Mákófalva. 11. Gál Minya János, Mákófalva. 12. Moliter Gyula, Magyarzsombor. 13. Móra Tiborné, Hidalmás. 14. Móra Tibor, Hidalmás. 15. Vajna Lajosné, sz. br. Diószeghy Ilona, Kolozsvár. **Gyógynövény-beváltók.**

Maros-Torda megye: 1. Makfalvi Dósa András, Maroshévíz. 2. Osváth Elemér, Marosvásárhely.

Csík vármegye: 1. Halmágyi Ernő, Szárhegy. 2. Ferencz Károly, Szépvíz. 3. Szócs Vince, Csíkszentmihály. 4. Hajdu Áron, Csíkszereda. 5. Hajdu Márton, Gyergyószentmiklós.

Háromszék vármegye: 1. Nemes Deák István, Sepsiszentgyörgy.

Szilágy vármegye: 1. Bodor Kálmán, Sülelmed. 2. Ifj. Molnár János, Zsibó. 3. Jani Balázs, Felsőegregy.

Szolnok-Doboka vármegye: 1. Özv. br. Diószeghy Zsigmondné, Bujdos.

2. SZÖLÉSZETI ÉS BORÁSZATI SZAKOSZTÁLY. Elnök:
Eöry István dr., előadó: Török Bálint.

A szakosztály szerepe. Az elmúlt évben folytattuk a már régebben beindított tervszerű munkát. A peronoszpórajelző állomások száma jelentősen emelkedett. Folyó év nyarán Szilágy vármegye területén Zilahon, Szilágyzoványban, Szilágynagyfaluban, Szilágycsehen, Zsibón, Szilágyperecsényben, Krasznarécsén, Szilágyballán, Mocsolván, Érszakácsiban, Szilágpéren és Pelekeszin állítanak fel peronoszpórajelző állomásokat.

Az Erdélyben termesztendő szőlőfajták rendezése céljából a szakosztály felterjesztéssel fordult a földművelésügyi minisztériumhoz. Az EMGE javaslata alapján adták ki a F. M. 2810—1941. számú rendeletet, amely a felterjesztést teljes egészében magában foglalja.

A rézgálic és rézmészpor kiosztása 1941-ben az EMGE közreműködésével és hathatós segítségével történt, kiosztásra került összesen 451.546 kgr. rézgálic és 141.112 kgr. rézmészpor vásárlására jogosító utalvány.

Bánffy Dániel br. földművelésügyi miniszter felterjesztésünk alapján az Országos Szőlő- és Borgazdasági Tanács rendes tagjaivá Erdélyből *Török Bálint* EMGE igazgató, okleveles szőlész és borászt, szakosztályunk előadóját, *Böloni Zoltán* dr. zilahi és *Bartsch Sándor* bihari szőlőbirtokost kinevezte.

A szakosztály a földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltségével karöltve peronoszpórajelző állomások felállítását, permetező és porozó készülékek és szerek kiosztását tette folyamatba.

Az erdélyi kirendeltség munkája. A kirendeltség szőlészeti és borászati vonatkozásban működését a szőlő- és bortermelésre vonatkozó adatok gyűjtésével, azoknak szakszempontról való feldolgozásával kezdte meg. A területre vonatkozó adatok felülvizsgálását és számbavételét szükségesé tette azon körülmény, hogy a rendelkezésre állott termelési adatok a 22 évig tartó kisebbségi idők következtében igen megbízhatatlanok voltak. A kirendeltség különös súlyt helyezett arra, hogy az érdekeltek az érvényben lévő törvényes rendelkezésekkel tisztában legyenek, evégett több helyen ismeretterjesztő és felvilágosító tanfolyamokat tartott. Ugyanezen célt szolgálta a borok kezelésére és a törvényes rendelkezések ismertetésére és népszerűsítésére szerkesztett kiadvány, mely díjtalanul kerül az érdeklődők kezébe. A legutóbbi évek fölötté nehéz szőlő- és bortermelési viszonyainak áthidalására a kirendeltség hatásköre alá tartozó szőlészeti és borászati felügyelőségek hivatottak. Az első feladatuk, hogy a termelés és értékesítés érdekeit a lehetőség szerint előmozdítsák. A kerületi felügyelők egyben a törvényes rendelkezések betartásának a legfontosabb őrői, akik a termelés és értékesítés terén szaktanácsaikkal és útmutatásaikkal állandóan a szőlőgazdaközönség rendelkezésére állanak. A legutóbbi évek nehéz

körülményei következtében a szőlő- és borgazdálkodás kedveltsége erősen alább hagyott, amire fokozólag hatott még a védekezőszeres beszerzésének körülményes volta. Ebben a tekintetben a kirendeltség és a felügyelőségek készséggel sietnek a gazdák segítségére, mert a csekély védekező szerek felhasználására hasznos tanácsokat és útmutatásokat nyújtanak. A kirendeltség a szőlőgazdálkodás okszerűbbé tétele érdekében a peronoszpóra-jelzőállomások további kiépítését, valamint a gazdáknak a fürtperonoszpóra leküzdésében igen bevált porozókészülékek kiosztását vette tervbe, ezen programm keresztülvitele és teljes kiépítése a közeljövő feladata lesz. Szőlészeti és borászati közigazgatásunknak egyik sarkalatos pontja a hegyközségi törvény, mely a szőlő- és gyümölcsös tulajdonosoknak a gazdálkodáshoz fűződő közös érdekek előmozdítására és védelmére a hegyközségek és hegyközségi tanácsok megalakulását rendeli el. Ebben a tekintetben is a kirendeltség már sokat tett s reméljük, hogy ezen törvényes gazdatörmörülés a szőlőgazdálkodás érdekeit teljes mértékben elő fogja mozdítani.

3. GYÜMÖLCSTERMELESI SZAKOSZTÁLY Elnök: *Korponay Kornél*, felsőházi tag, földbirtokos; előadó: *Török Bálint*.

Nem mondunk semmi újat azzal, hogy míg Erdély talaja és éghajlata kiválóan alkalmas a gyümölcsstermesztésre, addig a trianoni országban a kedvezőtlen viszonyok miatt őriai erőfeszítésekre volt szükség, hogy a csonkaország gyümölcsszükségletét akár csak részben is elláthassa. Csak egy-két gyümölcsfaj képez kivételt, amely a csonkaország területén jobban megfelel, mint Erdélyben és ebből jelentős kivétel is van. Ugyanakkor azonban Erdély gyümölcsstermelésének megszervezése nemcsak ennek az országrésznek jelentene felbecsülhetetlen új anyagi erőforrást, hanem nemzetgazdasági viszonylatban is igen fontos volna.

Egyébként már közvetlenül a visszatérés után szakosztályunk elnöke, *Korponay Kornél* felvette a kapcsolatot a m. kir. földművelésügyi minisztérium, valamint a Kertészeti Akadémia és a GyOE illetékes köreivel. Feltárta a helyzetet, nagyjában letárgyaltatta és elfogadtatta szakosztályunk javaslatait. A szakosztály kezdeményezésére Kolozsváron egy értekezlet is foglalkozott ezekkel a kérdésekkel.

Az egyesület által tervbevett gyümölcsértékesítés és feldolgozás érdekében munkába vette az erdélyi gyümölcstárolók, csomagolók és aszalók felállítását. A nagybányai és dési gyümölcstárolók építési munkálatai megkezdődtek és 1942-ben befejezést is nyernek. A Zilahra tervezett tároló ügye a döntés előtt áll a földművelésügyi minisztériumban.

A gyümölcs csomagolók közül a besztercei már fedél alatt van, a székelyudvarhelyi pedig építés alatt. A Magyardécsére tervezett csomagoló helyett — a gazdakör egy gyümölcsfeldol-

gozó üzem beállítását kérte, a Zilahra tervezett csomagoló helyett viszont egy tároló építését kérte a város. Végleges döntés még nincsen.

A Színerváraljára, Avasújvárosra, Bálványosváraljára, Székelyhidra, Nagyváradra, Zsibóra, Nyárádmagyarosra, Alsócsernátonba tervezett aszaló építése kettő kivételével befejezés előtt áll. Remélhető, hogy 1942-ben mind a nyolc elkészül, ezenkívül egynek a felépítése Marosvécsén is tervbe van véve, úgy, hogy ez évben összesen kilenc aszaló épülne fel Erdélyben.

Az erdélyi kirendeltség munkája. Az erdélyi gyümölcstermesztés fellendítése szempontjából igen nagyjelentőségű intézkedés történt, amennyiben a F. M. Erdély területén négy gyümölcsészeti felügyelőséget állít fel és pedig az alábbi székhelyekkel:

Szilágy és Szatmár vármegyék területére: Nagybánya.

Szolnok-Doboka és Beszterce-Naszód vármegyék területére: Dés.

Kolozs vármegye területére: Kolozsvár.

Maros-Torda, Csík, Udvarhely és Háromszék vármegyék területére: Marosvásárhely.

Ezenkívül gyümölcsészeti intézőségek létesítetnek nyolc erdélyi vármegyében — megyeszékhelyeken. Hasonlóan fontos az erdélyi gyümölcs minőségének fejlesztése érdekében a m. kár. növényegészségügyi körzetek felállítása. Minden megye székhelyére egy-egy növényegészségügyi körzetvezető neveztetett ki. A vezetők díjtalanul állanak a gazdaközönség segítségére és lényeges támogatásukra vannak a kártevők elleni védekezésre.

A kirendeltség szakközegei, úgy mint 3 kertészeti felügyelő és 5 gyümölcstermelési intéző hatáskörébe tartozik az alanti munkakör:

1. *Tanfolyamok rendezése.* Ezekből 11 helyen télvégi és tavaszi gyümölcsfaápolási tanfolyamot tartottak, 8 helyen ősszel rendeznek gyümölcstermesztési tanfolyamot.

2. *Gyümölcsös kataszter összeállítása,* a terület nagysága, a fák száma, kora, fajtája és egészségi állapota szerint.

3. *Tömegtermesztésre alkalmas minőségi gyümölcsfajták kijelölése.* Ezzel kapcsolatban a kirendeltség kertészeti előadója 300 község 21.000 adatát dolgozta fel 16 térképen, 50 kimutatásban és 10 grafikonon.

4. *Egységes gyümölcstermesztési tájak kijelölése* nemcsak a természeti adottság, hanem az értékesítési lehetőségek szerint is.

5. *Faiskolák szemzőhajtásait és gyümölcsösök oltóvesszőit szolgáltató, tehát a fajtajelleget viselő és szaporításra alkalmas anyafák, valamint vadcsemeteneveléshez megfelelő magot termő vadfák felkutatását, nyilvántartása és törzskönyvezése.*

6. *Új faiskolák engedélyezésénél, meglévő faiskolák üzemi és termeléstechikai ellenőrzésénél szükséges felülvizsgálatok elvégzése.*

7. *Új gyümölcsösök telepítéséhez szaktanácsadás és telepítési engedélyének véleményezése.*

8. *Állandó szaktanácsadás a hivatalos órák alatt és határbejárások alkalmával. A kertészeti termelésre vonatkozó szakjavaslatok előterjesztése* illetékes hatóságokhoz.

9. *Gyümölcsvirágzás minőségének, betegségek, kártevők fellépésének, elemi károknak jelentése, évszakonként termésbecslés közlése.*

10. *Mind az egyesületek, mind a különböző akciók szakirányítása.*

A kirendeltség hivatalos szakközegeinek tevékenysége nem terjedhet ki minden olyan megmozdulásra és akcióra, mely a kertészeti termelés, különösen a gyümölcsstermesztés fejlesztéséhez szükséges. Ezért a kirendeltség szakközegeinek rendelkezésére bocsátásával és anyagi hozzájárulással támogatja a gyümölcsstermelők 8 vármegyei egyesületét. Ezek a termelők érdekvéviselőiként szakosztályokat alakítanak, a társegyesületekkel kapcsolatot tartanak fenn, lebonyolítják a védekezési, a rézgálic, a befőzési cukor, a gyümölcsfaakciókat. Miután az egyesületek megalakulása most van folyamatban, ezek az akciók eddig közvetlenül a kirendeltség irányítása alatt állottak. Úgy mint: 1. *A kolozsvári gyümölcsösök védekezési akciója* 800 holdon. A termelők kereken 20.000 gyümölcsfát takarítottak meg és 10.000 fát permeteztek le a télyégi akció során a kirendeltség szakközegeinek irányítása és a kirendeltség tulajdonában lévő 100 darab permetezőgép segítségével. Ezt a védekezési akciót őszre a kirendeltség Erdély valamennyi gyümölcsstermelő göcpontjára kiterjeszti. 2. *Erdélyi gyümölcsfák permetezéséhez 150 g rézgálicot biztosított* és osztott szét a Hangya útján a kirendeltség. A rézgálic akció megszervezése során 3000 darab igénylési ív, 2000 útmutató és 70 körlevél lett szétküldve. 3. Nyáron a kirendeltség a gyümölcsstermelők részére biztosítja befőzési cukrot is.

A *zöldségtermesztés* fokozására a kirendeltség 2000 darab zöldségtermesztési útmutatót küldött szét Erdélyben az illetékes hatóságok és az érdekelt termesztők részére. Kolozsváron pedig 130 kiskert zöldséges üzemének berendezését irányította és ezzel kapcsolatosan két tanfolyamot is tartott.

A *kertészképzés* remélzése érdekében a hivatásos kertészek nyilvántartása és elhelyezése, a kertészsegédképző vizsgák megszervezése céljából kapcsolatot tart fent az Erdélyi Hivatásos Kertészek Egyesületével és azt működésében támogatja.

Az *alsófokú kertészeti szakoktatás* megvalósítására Nyárádmentén kertmunkaiskolát létesít, ahol a tanulók nemcsak elméleti oktatásban részesülnek, hanem gyakorlati kiképzést is nyernek a zöldségtermesztés és gyümölcsstermesztés elsajátításához szükséges tudnivalókból.

A nagyközönség tájékoztatására kertészeti tárgyú füzeteket fog kiadni a kirendeltség. Ugyancsak ezt a célt szolgálja szemléltetés útján a tervezett kiállítások rendezése is.

4. ÜZEMTANI ÉS SZÁMVITELI SZAKOSZTÁLY. Elnök:
Farkas Árpád gazdasági akad. r. ny. tanár, előadó: Török Bálint.

Üzemtani és számviteli szakosztály. Az üzemi szakosztály az elmúlt év során tovább folytatta azoknak az adatoknak feldolgozását és közreadását, amelyeket Egyletünk 1938—40. években erdélyi kisgazdaságokra nézve összegyűjtött. Ezek az adatok már tulnyomórészen csoportosítva és feldolgozva állanak a szakosztály irattárában. Eddig a szakosztály róluk közreadta a következő füzeteket:

„Erdélyi kisgazdaságok tőkeviszonyai az EMGE 1938—39. évi adatgyűjtése alapján“

„Erdélyi kisgazdaságok jövedelmi viszonyai az EMGE 1938—39. évi adatai alapján“.

„Erdélyi kisgazdaságok igásmunkája három év (1938—40.) adatai alapján“.

Mindhárom füzet az EMGE kiadásában jelent meg.

Ezekon kívül a szakosztály említett működéséről a következő ismertetések jelentek meg:

„Erdélyi kisgazdaságok állattartási formái és azok teljesítő-képessége“ Mezőgazdasági Közlöny, 1941. 12.

„Erdélyi kisgazdaságok épülett felszerelése a földbirtok kiterjedése szemszögéből“. Köztelek, 1941. 18.

„A csapadékmennyiség hatása erdélyi kisgazdaságok tőkeviszonyaira“. Köztelek, 1941. 44.

„Kisgazdaságok cukorrépa-termelésének üzemi jelentősége, különös tekintettel a Székelyföldre“. Magyar Gazdák Szemléje, 1941. 8.

A szakosztály az elmúlt év folyamán tovább folytatta az 1938-ban megkezdett kisüzemszámtartási adatfelvételeket. A múlt év kezdetétől azonban ezek most már aszerint a rendszer szerint történnek, amelyet az ország többi részeiben dolgozó kisüzemszámtartási központok évek óta meghonosítottak. Ennek az új rendszernek bevezetése a kezdeti időben bizonyos nehézséggel járt annál is inkább, mert az 1940. év folyamán az adatszolgáltató gazdaságok tulnyomórésze félbeszakította a számtartásvezetési munkáját. Ennélfogva az elmúlt évben csaknem újból kellett kezdeni az adatfelvételezés megszervezését, amelyet megnehezített még az a körülmény is, hogy a számtartásvezetők nagyrésze hosszabb időn keresztül katonai szolgálatot teljesített és így kénytelen volt az adatok küldését megszakítani. Az elmúlt év számtartási adatai most vannak zárlatkészítés alatt és amennyire ebben az állapotban meg lehet ítélni, 40 kisgazdáról lehetséges lesz az összes adatokat és eredményeket feldolgozni.

A további munka előkészítése céljából a szakosztály vezetősége tervbevette több kisgazdaság bekapcsolását az adatgyűj-

szervet létesített. Erre annál is inkább szükség volt, mert az erdélyi olajosmag termesztek érdekeit egyedül védő *Szójabab Termelő Szövetkezet* — a 2150/1941. M. E. számú rendelet értelmében — már azelőtt megszűnt.

Az alakuló közgyűlést 1942 január hó 29-én tartották Marosvásárhelyen, amelyen az EMGE központ, a megszűnt Szójabab Termelők Szövetkezete, Maros-Torda, Szolnok-Doboka és Beszterce-Naszód vármegyék gazdaválasztmányai, az EMGE kerületi kirendeltségek, a m. kir. vármegyei gazdasági felügyelőségek, a Vitézi Szék és a marosvásárhelyi középfokú gazdasági iskola képviseltették magukat. A közgyűlés egyhangulag választotta elnökké az EMGE központ által az elnöki teendők végzésével már előbb megbízott *Erdélyi Elemért*, — a volt Szójababtermesztek Szövetkezetének elnökét. Határozatilag kimondották, hogy a volt Szójababtermelő Szövetkezet *pagyona* a szakosztály tulajdonába megy át.

A működési terület.

Az új szakosztály működési területe nagyobb mint a Szójababtermesztek Szövetkezeté volt. Nemcsak Maros-Torda, hanem Udvarhely, Csík, Háromszék, Szolnok-Doboka, Beszterce-Naszód, Kolozs és Szatmár vármegyékre is kiterjed. A közeljövőben egész Erdélyt beszervezik.

Az eddigi munka.

Elteltek attól, hogy a szakosztály a termelőkkel a közvetlen összeköttetést máris megteremtette, más természetű eredményekről — amelyek az erdélyi gazdák munkáját könnyítik és teszik eredményesebbé — is beszámolhat. Javasatai nyomán a szója vetőmagot és oltószert ingyen, minden térítés nélkül bocsátják a termesztek rendelkezésére. Továbbá elérte azt, hogy ömlesztett árunál a vasúti kocsis berendezési költségei az átvétőt terhelik.

A kormány még több olajosmag előállításának érdekében, kötelezővé tette a leventeparancsnokságoknak, hogy körzetük területén bérelt földön, vagy parlagon termeljenek napraforgót. Az ebből származó jövedelmet pedig fordítsák levente-otthonok építésére. Az EMGE által benyújtott javaslat szerint, miután a leventék sem kellő szaktudással, sem eszközbeli felkészültséggel nem rendelkeznek, — nagyobb birtokokon kötelesek részes művelésre napraforgó vetések munkáját vállalni, — annak ápolását és betakarítását, a tulajdonos utasításai szerint, esetleg eszközeivel elvégezni. Ahol lehetséges, nagyobb, összefüggő területet vennének bérbe, és azon saját hasznukra — szövetkezetszerűen — termelnének.

h) Birtokpolitika.

AZ ERDÉLYI FÖLD SORSÁVAL az EMGE keretein belül Venczel József dr., tudományos intézeti tanár, ügyosztályvezető foglalkozott. Az adatgyűjtő munka eredményeit egyesületünk az illetékes kormányzati tényezők rendelkezésére bocsátotta.

Az elnökség minden alkalmat felhasznált arra, hogy a függő birtokpolitikai kérdések mielőbb végleges rendezést és megoldást nyerjenek.

A m. kir. földművelésügyi minisztérium birtokpolitikai csoportja Kolozsváron főosztályt szervezett, mely arra hivatott, hogy az erdélyi birtokpolitikai kérdésekkel közvetlenül a helyszínen foglalkozzék, illetőleg a dolgok intézését meggyorsítsa, és közvetlenebbé tegye.

Birtokpolitikai főosztály.

Ismeretes, hogy az *Országos Földhitelintézet* 1941. év elején Kolozsváron fiókot állított fel. Eddig a volt román megszállás alatt lévő területeken majdnem ezer középlejáratú mezőgazdasági kölcsönt folyósított, mintegy 3,000.000 P. összegben és a rendkívül kedvező feltételű és kamatozású kölcsönök folyósításával nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy a megszállás és az utóbbi évek rossz gazdasági eredményei okozta bajokat a lehetőség szerint enyhítse.

A Földhitelintézet munkája.

A kölcsönök legnagyobb részét állatállománya és gazdasági felszerelésének kiegészítésére, talaj- és épületjavítás, gazdasági épületek emelése céljából vette fel az erdélyi gazdaközönség. A kölcsönök hosszabb lejáratú lehetőséget teszt, hogy a tőketörlesztéseket a befektetések eredményéből, a gazdálkodás többleteredményéből fokozatosan fizethesse vissza.

A fiókinézet rendeltetéséhez híven természetesen ellátta azokat a birtokpolitikai feladatokat is, amelyek tevékenységével kapcsolatban, — reá hárultak.

Ennek során több ezer katasztrális hold parcellázást végzett az EMGE és az erdélyi gazdasági tényezők segítségének igénybevételével.

A parcellázások jó eredménnyel jártak.

*

A „Szövetség“ Gazdasági és Hitelszövetkezetek Központja többirányú működésének egyik legfontosabb ágazata a falusi kiskölcsönök nyújtása. Ezen kiskölcsön nyújtások erdélyi hitelszövetkezeteinken keresztül történik, amely szövetkezetekhez a „Szövetség“ 4,7%-os kamatra folyósítja a szövetkezetek által kihelyezendő összegeket. Tekintettel arra, hogy a hitelszövetkezetek tagjai túlnyomó részben földműveléssel foglalkozó kisgazdák, már a kölcsönök is a kisgazdák igényeinek kielégítésére folyósíthatnak, ezen tagszövetkezetek által. A hitelszövetkezetek általi kihelyezési rendszer egyik alapfeltevése, hogy maga a szövetkezet igazgatósága esetenként felülvizsgálja a kölcsöntkérelmek kölcsönkérelmének indokait és csak az esetben adnak részükre hitelt, ha az első sorban földvásárlás céljára másodsorban állatbeszerzés céljára, s harmadsorban pedig gazdasági berendezések kiegészítése céljára van igényelve. A hitelszövetkezet igazgatósága a legtöbb esetben meg is győződik arról, hogy a köl-

A „Szövetség“ a mezőgazdasági hitelezés szolgálatában.

csöntkérő a kapott összeget valóban arra a célra használja-e fel, amilyen célra kérte.

A „Szövetség“ hitelpolitikáját a tag hitelszövetkezetek említett irányú működései szabják meg, amire mint jellemző adatokat soroljuk fel a „Szövetség“ Központ 1941. évi december hó 31-i igazgatósági jelentéséből a következőket:

A „Szövetség“ kihelyezése 1941. december 31-én 4,096.266.84 pengő volt. Ez az összeg a váltók darabszáma szerint a következőképpen oszlik meg:

1— 300 P-ig	8346 drb.				
300— 500	1212	11.20%	512.743.25	12.52%	
500—1000	829	7.66%	641.895.46	15.67%	
1000—5000 „	366	3.40%	809.620.83	19.76%	
5000 P.-n felül	59 „	0.54%	712.421.97	17.40%	
Összesen:	10812 drb.	100.—%	P. 4,096.266.84	100.—%	

Ebből megállapítható, hogy a „Szövetség“ által visszleszámított 10812 drb. váltóból 8.346 drb. váltó 300.— pengőn aluli kihelyezés, tehát valóban ezen összegek is igazolják, hogy a szövetkezeti hálózat első sorban a kishitel igények kielégítését igyekszik ellátni. Megjegyezzük, hogy ez a váltómenynység állandóan nő és már március 31-én a fenti 10.812 drb. váltó kerekén 15.000 drb. váltóra emelkedett, amiből a 300 pengőn aluli váltókihelyezések több mint 10.000 drb.-ra nőttek.

A fenti, kihelyezett hitelösszeget a „Szövetség“ a foglalkozás szerinti hiteligenylések szempontjából a következőképpen helyezte ki:

Mezőgazdaváltó	9725 drb.	89.95%	P. 3,476.557.84	84.88%
Keresk. és ipari váltó	368	3.40%	223.292.—	5.45%
Egyéb (köztisztv.)				
stb. váltó	719 „	6.65%	„ 396.417.—	9.67%
Összesen:	10.812 drb.	100.—%	P. 4,096.266.84	100.—%

Ez utóbbi megosztása a kihelyezett tőkének különösen mezőgazdasági szempontból szerfelett jellemző, mert hiszen megállapítható, hogy a mezőgazdasági váltók az összes kihelyezett összegnek 84.88%-át merítik ki, míg a 10.812 drb. váltómenynységnek pedig 89.95%-át.

E beszédes számok bizonyítják leginkább a „Szövetség“ hitelpolitikáját. A fenti kiskölcsönökön kívül a „Szövetség“ földbirtok vásárlására állandóan folyósít rendkívüli hiteleket, aminek értékes eredményei már igen nagy vonalakban is kezdenek mutatkozni.

A Pénzügyi Központ tanulmányozza annak lehetőségét, hogy az erdélyi pénzügyi intézeteknek nagyobb összeget bocsát rendelkezésükre hosszabb lejáratú mezőgazdasági hitelek folyósítására.

Erdészet.

Erdély gazdasági adottságai között az erdészet első vonalbeli helyet foglal el. A közelmúlt évtizedeinek pusztításai talán itt nyertek leginkább kifejezést, s ezeknek megszüntetése nemcsak erdélyi, hanem országos vonatkozásban is elsőrangú feladatunk.

Ugyancsak nagyjelentőségű a legelőkérdés rendezése is, mert a legelők is igen elhanyagolt állapotban vannak.

Ezek a problémák mindenütt fennállanak, ahol több mint két évtized gondatlansága és kártékony magatartása megmutatkozott. Különösen áll ez a Székelyföldre, melynek ilyirányú gondjai természetesen az EMGE állandó gondjait képezték, s amelynek rendezését egyetlen alkalommal sem szünt meg erőteljesen szorgalmazni.

Egyesületünk az erdőgazdasági kérdések nagy horderejére való tekintettel tervbe vette, hogy központjában erdészeti osztályt állít be, hogy ezáltal is tagjai, a gazdatársadalom, illetőleg a földművelésügyi kormányzat rendelkezésére álljon.

Arra vonatkozólag, hogy a bécsi döntés milyen helyzetet talált a földművelésügyi minisztériumnak mik voltak a legsűrűsebb lépései, az alábbiakban ismertetjük a földművelésügyi minisztérium I. A. és I. B. főosztályainak néhány szemléltető és beszédes adatát.

A második bécsi döntéssel visszakerült keleti és erdélyi terület erdőségeinek kiterjedése a rendelkezésre álló statisztikai adatok szerint kerekén mintegy 2.400.000 k. holdra tehető.

Az erdők kiterjedése és közgazdasági jelentősége.

Fafaj szerint visszakerült mintegy 506.000 kh. tölgyerdő, mintegy 1.050.000 kh. bükk és más lomberdő, mintegy 844.000 kh. fenyőerdő.

Az erdőterület állomány a békebeli állapothoz képest mintegy 300.000 k. holddal apadt és pedig leginkább a román földreform kapcsán legelő céljaira történt kisajátításokkal.

Az erdősültség magas fokából (31.3%) folyik, hogy *munkaalkalmak és kereseti lehetőség szempontjából a visszacsatolt keleti és erdélyi területen az erdőgazdálkodás a legfontosabb közgazdasági tényező.*

A román megszállás alatt a fakitermelések a tartamossági szempontok teljes figyelmen kívül hagyásával engedélyeztettek s ennek folytán az okszerű gazdálkodás mellett feltételezhető állapottal szemben ma legalább 30—40%-os hiány mutatható ki a fatőkében.

Fakitermelések.

Ezen az állapoton, bár minden erőnkkel, változtatnunk kell, mert különben a vágható korú állományok teljesen kifognak — mindazonáltal a fahasználatoknak a szigorú tartamosság kereteibe átmenet nélküli visszaszorítása, — nemcsak a faellátást, de az erdei és faipari munkából élő lakosság létfenntartását is veszélyeztetné.

A kétféle szempont lehető összeegyeztetésének szellemében adatott ki az erdőigazgatóságnak a 41.730—1941. számú körrendelet, mely a lakosság megélhetésének biztosítása érdekében elrendeli, hogy a szóbanlévő területen fekvő erdőkben az évenkénti fakitermelések mértékének megállapításánál a tartamossági követelmények fokozott biztosítására való törekvés mellett főként a lakosság szociális érdekei vétessenek figyelembe.

Ezt a szempontot egyébként — természetesen az okszerűség keretein belül — a rendkívüli fahasználati kérelmek elbírálásánál is irányadónak tekintjük s ennek folyományaképpen a visszacsatolás óta eltelt idő alatt ezen a területen az előbb említettek dacára mostanig mintegy 3000 k. holdon engedélyeztünk rendkívüli fahasználatot.

Forgalom és faellátás.

A tűzifaellátást a legnehezebb körülmények dacára is biztosítottuk.

A négy székely vármegye fakészletének értékesítése céljából külön intézkedéseket tettünk.

Külön figyelemmel voltunk arra, hogy a kitermelt szerfa és fűrészárú mennyiség a szászlekencei keskenyvágányú vonalon — a vasút teherbírásának teljes kihasználása mellett — mielőbb elszállíttassék.

Erdei legeltetés.

A románok a megszállás alatt a saját fajtájukat bőségesen ellátták legelővel, s erre a célra kisajátítás útján leginkább magyaroktól túlnyomórészt erdőket vettek igénybe, annak dacára, hogy azok nagyrésze a terepviszonyoknál fogva legelő céljaira nem is alkalmas. Az igénybevétel folytán az őslakos magyarság legelő szempontjából igen hátrányos helyzetbe került.

Ennek megszüntetése érdekében adatott ki az 1980/1941., majd ezt követőleg a 2790/1941. M. E. számú rendelet.

A visszakerült legelők rossz állapotára tekintettel az állattenyésztő lakosság fokozott mértékben igényli az erdei legeltetés engedélyezését. Bár az erdélyi erdők leromlott állapota egyebek között a multban üzött korlátlan legeltetésnek is a következménye, — az erdei legeltetés engedélyezésének kérdésében is, az okszerűség keretein belül — a szociális szempontokra és az állattenyésztés színvonalának fenntartására figyelemmel voltunk.

Erdősítések

A román megszállás alatt foganatosított nagymérvű erdőkitermelések után fennmaradt felújítatlan vágások és kopárok mielőbbi újraerdősítése érdekében az elhanyagolt csemetekertek rendbehozatala és a beerdősítendő területek összeírása iránti munkálatokat megkezdjük. A munkák kellő menetét a személyzetihiány akadályozza. Az állami csemetenevelési munkálatokra,

valamint a kopárok beerdősítésére az elmúlt év alatt mintegy 250.000 pengőt fordítottunk.

Az államerdészeti igazgatás feladatainak ellátására 5 erdő-**Az államerdészeti igazgatás szervezete.**
igazgatóságot, 10 erdőfelügyelőséget, 23 erdőfelügyelőségi kirendeltséget és 27 erdőhivatalt állítottunk fel, hogy az érdekelt erdőtulajdonosok és az államerdészet között közvetlen kapcsolat létesülhessen.

Ezeknek a hivataloknak a berendezése és a felszerelése az erdélyi kisiparnak kerekén 250.000 pengő közszállítást jelentett.

A magyarság a román iskolapolitika miatt szakoktatás **Szakoktatás.**
terén is teljesen háttérbe szorult. Az előállott hátrányok megszüntetése érdekében a görögnyeszentimrei alerdész-szakiskolán a tanítás megkezdését az impériumváltozás után azonnal elrendeltük. Itt kerekén 100.000 pengős kezdeti beruházást eszközöltünk.

Az államerdészeti kezelésbe veendő erdők összeírását elrendeltük és a kezeléssel kapcsolatos tennivalók iránt intézkedtünk.

Az erdőbirtokossági társulatok vagyon- és ügykezelését a felmerült panaszok kapcsán felülvizsgáltuk s a szükséges intézkedéseket megtettük.

A román megszállás alatt kötött faeladási szerződések egy **Államerdészeti kezelés és vagyon-felügyelet.**
részét a 9410—1940. M. E. számú rendelet alapján felülvizsgáltuk s az ennek kapcsán tett intézkedéseinkkel a székely erdőbirtokossági társulatokat már eddig is több mint 1.5 millió jövedelmökhöz juttattuk, ezenkívül jelentős fatömegeket mentettünk meg számukra.

Átmenetileg rendeztetett a csíki székelység legjelentősebb vagyonállományának, az ú. n. csíki magánjavak erdőbirtokának kiterjedtebb állami kezelésbe vétele.

Megtettük az első lépést a naszódvidéki községi erdők nagyobb jövedelmet biztosító belterjesebb kezelésére, felülvizsgáltuk ezen erdőket érintő szerződéseket és azokat rendeztük, a vadászat, bányászat és fatermelés terén a szükséges intézkedéseket megtettük.

Az állami erdőgazdasági birtokok az előző rablógazdálkodás **Kincstári erdők.**
miatt igen leromlott állapotban kerültek vissza. A szállítóeszközök és berendezések, üzemi épületek tatarozás hiányában rossz állapotban vannak, a berendezést az idegen hatalom részben magával vitte. Emiatt, valamint a rossz kiszállítási és értékesítési viszonyok következtében a nagy nehézségek között megindított erdőgazdálkodás kiadásai az elmúlt évben meghaladták a bevételeket.

A hiányok pótlására, valamint az üzem folytonosságának biztosítása érdekében jelentékeny beruházások voltak szükségesek s ezek kapcsán az azonnali termelési, szállítási és üzemi munkálatokra 5.000.000 pengőt, szállító eszközök és berendezések, hivatali és lakóépületek rendbehozására, hivatalos helyiségek berendezésére, új épületek vásárlására 700.000 pengőt, erdősítésekre 150.000 pengőt fordítottunk.

Összeírtuk a kisajátított erdőgazdasági ingatlanokat s ezek szerint a románok kisajátítottak:

az erdőkinestártól	—	—	—	46.246 k. holdat
egyházaktól, közületektől	—	—	—	215.335 k. holdat
magánszemélyektől	—	—	—	301.679 k. holdat
zsidóktól	—	—	—	62.044 k. holdat

összesen mintegy: 625.304 k. holdat

Kiosztottak:

erdőgazdasági művelésre	—	—	377.372 k. holdat
mezőgazdasági művelésre	—	—	226.778 k. holdat
Állam tulajdonában tartottak	—	—	21.154 k. holdat

összesen mintegy: 625.304 k. holdat.

† Telegdy László

2. A gazdasági népnevelés.

Az EMGE fennállásának közel évszázados magyarázatát és hatalmas jövőbeli szerepét abban találjuk meg, hogy az egyesület híven őrködött az intézményt életre hívó és tovább fejlesztő nagyszerű férfiak vezérgondolatán, a *mezőgazdasági népnevelésen*. A bécsi döntés után is tovább folyt ez a munka, bár a mezőgazdasági népnevelés jelentős munkaterületein magával a földművelésügyi kormányzattal találkozunk.

Az EMGE mezőgazdasági népnevelő munkájának leghatásosabb és eredményesebb eszköze az immár 71. évfolyamában járó, havonta egyszer, 32—60 oldal terjedelemben megjelenő *Erdélyi Gazda* című lapja, mely jelenleg (1942. május 1-i helyzet) 35 ezer példányban jelenik meg. Így eljut minden egyes erdélyi magyar lakta faluba, de a többi országrészekbe is, — kisebb mértékben. Ismerve a falu olvasási és tanulási módszerét, ha csak átlagban 3 gazdát veszünk egy példány olvasójának, úgy is közel százezer erdélyi magyar gazda olvassa. Az Erdélyi Gazda *Demeter Béla* szerkesztésében jelenik meg s a lap munkatársai az EMGE előadóiból, a kolozsvári m. kir. gazdasági akadémia tanári karából, Erdély tanult gazdáiból és a m. kir. földművelésügyi kirendeltség elődóiból tevődik össze. E helyen is őszinte köszönetet kell mondanunk az elmúlt évben kifejtett munkásságukért, amellyel tudásukat az erdélyi magyar gazdaközönségnek adták tovább.

**Az Erdélyi
Gazda.**

A mezőgazdasági népművelésnek igen jelentős és eredményeiben hatásos eszköze az *Erdélyi Gazda Naptára* is. Az idén már 72. évfolyamában jelent meg az összes eddigiek közül a legnagyobb terjedelemben és példányszámban. Összesen 376 oldalon, 11.700 példányban. A naptárt szak és mozgalmi képek illusztrálták. Szerkesztette: *Demeter Béla*, az Erdélyi Gazda szerkesztője. A szerkesztő bizottság tagjai: *Kós Balázs*, *Nagy Miklós* és *Seyfried Ferenc* voltak. A naptár ára 1 pengő volt. Bár az Erdélyi Gazda szerkesztősége idejében felhívta olvasói figyelmét, hogy gondoskodjanak a naptár beszerzéséről, rengetegen megkéstek; a kinyomott példányszám nem volt elegendő, így nagyon sok igénylést nem lehetett kielégíteni. *Báró Bánffy Dániel* földművelésügyi miniszter kétezer példányt vásárolt meg a földművelésügyi minisztérium számára, hogy a délvidéki székely telepések között ki-
osszák.

**Az Erdélyi
Gazda Naptára.**

Ezen a vonalon az EMGE arra törekedett, hogy a népies **Szakirodalmi** mezőgazdasági szakirodalmat eljuttassa a tanulni és haladni **munka**.

vágyó széles magyar gazdaréteghez. Azzal a kéréssel fordult báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter úrhoz, hogy gazdaköri könyvtárak számára megfelelő összeállítású, tartalmú és mennyiségű szakkönyvet ajándékozzon a gazdaköröknek, továbbá a F. M. anyagi lehetőségeihez mérten rádiót is, hogy a gazdaköri tagok rendszeresen hallgathassák a F. M. rádióelőadásait. A földművelésügyi miniszter az EMGE backamadarasi gyűlésén be is jelentette e kérés teljesítését, azóta több gazdakörünk jutott hozzá a kívánt szakirodalmi munkákhoz.

Az EMGE egyébként az idegen megszállás alatt újból kiadta *Réti János: A trágyázásról, a trágyázásról, és a trágyakezelésről szükséges tudnivalók*, *Jakab László: Útmutató az állati ragadós betegségek elleni védekezésben*, *Marcz Ferenc: A kosárfűzés termelése*, *Gáspár József: A méhtenyésztésről* és *Jakab László: Útmutató háziállataink egészségének gondozására* című műveket, továbbá megjelentette Az Erdélyi Gazdasági Egyesület Könyvkiadó Vállalatának 60. füzeteként *dr. Szentkirályi Ákos: Erdély juhai és juh-tenyésztése*, 61. füzetként *dr. Péter Béla: A gyógynövények termesztése*, 62. füzetként *dr. Péter Béla: A gyümölcsfák betegségei és ellenségei, valamint a gyümölcsfák terméketlenségének okai*, 63. füzetként *dr. Nagy Endre: A gazdakörök szervezéséről és vezetéséről*, 64—65. füzetként *dr. Asztalos Sándor: A mezőgazdaság szervezéséről szóló törvény és végrehajtási utasítás*, 66. füzetként *Török Bálint: A gyümölcsfák kártevői*, 67. füzetként *Szegő Dénes: Okszerű takarmányozás*, 68. füzetként *Bodor Kálmán: Vadon termő gyógynövények gyűjtése és értékesítése* című füzeteket. Az utóbbi három kiadvány már az *Erdélyi Gazda Könyvtára*, illetve az EMGE gazdaköri könyvtára című sorozatban, mint annak 1—3. fülete jelent meg, amit követett 4. füzetként *Farkas Árpád: Erdélyi kisgazdaságok tőkeviszonyai*, az EMGE 1938—39. évi adatgyűjtése alapján és 5. füzetként *Seyfried Ferenc: Kétszerezzük meg a kukorica termését, Útmutató az erdélyi kukorica-verseny résztvevőinek* című füzetekkel. Bár nem tartozik szorosan a szakirodalomhoz, mégis e helyen kell megemlítenünk *Demeter Béla* és *dr. Venczel József: Az erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület munkája a román megszállás alatt című tanulmányát*, mely a *visszatérés után* a trianoni ország gazdaközvéleményével megismertette egyesületünk megszállás alatti tevékenységének főbb szempontjait és adatait. Úgy a múlt évben, valamint a folyó év tavaszán plakátokon hívtuk fel gazdatársaink figyelmét a kukorica okszerű művelésére.

EMGE tanfolyamok.

A szakoktatás, illetve a mezőgazdasági népnevelés másik, kitűnően bevált s eredményt hozó tényezője az EMGE *téli gazdasági tanfolyamok* voltak. Az EMGE szakoktatási ügyköre felöleli a három hetes téli gazdasági tanfolyamot, a mezőgazdasági gépkészítő tanfolyamok rendezését, valamint a gazdái-fak cseremozgalmát. Az EMGE mozgalmi közül a szakoktatási részt ítéljük a legfontosabbnak, mert jelenleg ezen a téren mutatkozik a legszembetűnőbb hiány. Egyesületünk tagjait túlnyomórészt kis-

gazdák alkotják. A román megszállás viszont ennek az értékes gazdaretégeknek haladó irányú nevelésével *egyáltalán* nem foglalkozott. Az 1936-ban újjászervezett Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület természetesen felismerte a helyzetet és bevezette a kéthetes téli gazdasági tanfolyamokat. Ezek számát a mellékelt kimutatás tünteti fel, amelyből már az első pillanatban megállapítható, hogy a tanfolyamokat gazdatestvéreink a legnagyobb érdeklődéssel kísérik. A visszatérés után a tanfolyamok időtartamát öt tanfolyamnál kísérletileg *három hétre* emeltük fel és elmondhatjuk, hogy *a háromhetes tanfolyamok jól beváltak.* Éppen ezért a folyó évben, illetőleg 1942. telén valamennyi tanfolyamunkat három hetes időtartalommal rendeztük meg. A tanfolyamok során tett megállapításainkról elmondhatjuk, hogy a háromhetes időtartalommal *eljutottunk a tanfolyam tanulási idejének a végső határáig.* Kísérletileg esetleg megpróbálható a négyhetes tanfolyam, de nagyon kétséges, hogy ez a gyakorlatban is beváljon. Az EMGE tanfolyamok ugyanis egésznaposak. A tanítás reggel kezdődik és délig tart, majd délután újból folytatódik és 4—5 órákor ér véget. A napi 6—8 elméleti és gyakorlati órát olyan időben tartjuk, amikor a hallgatóság éberén figyelhet és bekapcsolódik és benne él a témakörben.

A mezőgazdasági gépkezelői tanfolyamoknál is már ugyanezt a szempontot érvényesítettük. Időtartalma három hét volt és a napi munkabeosztás szintén délelőtti és kora délutáni órákból állott.

Egyesületünk az általánosságban már ismertetett téli gazdasági tanfolyamok tartását, megrendezését ez évben is tovább folytatta és összesen 39 tanfolyamot bonyolított le 1472 hallgatóval. Az előadók egyrésze a régi előadógárdából került ki, de gondoskodtunk utánpótlásról is és számos új előadót vontunk be a falumunkába. Az új előadóknál is pontosan azt a megfigyelést tehetünk, amit a kezdeti időkben. A tanfolyam végeztével fellángolt bennük is a közösségi érzés, a közösségi munkát nem a napi-díjért tartották, hanem igaz lelkiismerettel adták tovább azt a tudást, amit ők felsőbb, vagy középfokú gazdasági iskolában szereztek.

Egy év munkája.

A *téli tanfolyamoknál* betartottuk azt a szabályt, hogy nem akadémiai ismereteket tanítottunk, akadémikus módszerrel, hanem *a haladó gazdálkodás egyes sankalatos lételeit ismertettük teljes részletességgel.* A tanfolyamokon tehát nem rohantunk át az elméleti kérdések egész sorozatán, hanem mindössze azok kerültek előadásra, amelyek feltétlenül szükségeseknek látszottak az ismeretek összefüggő formában történő átadására. Ebben az évben is megtörtént, hogy olyan községben rendeztünk tanfolyamot, ahol a vaseke, őszi szántás, vetőgép, állatok egyedi takarmányozása, sőt, mi több, a szántóföldi takarmánynövények termesztése is teljesen ismeretlen fogalom volt. A tanfolyam végeztével pedig megállapítottuk, hogy a vizsgázott gazdák elindultak a haladó gazdálkodás útján, vasekét rendeltek, gazdaköri úton

vetőgépet, magtisztító gépet szereztek be és amint eddig tudomást szereztünk róla, az állatok tartásával kapcsolatos babonákat teljesen elhagyták. De a tanfolyamok eredményét akkor lehetne tulajdonképpen érdemben és a legteljesebb meggyőzőssel szemléltetni, ha az előző évek tanfolyami hallgatóinak előző és mostani gazdálkodási módja között *vonnánk párhuzamot*. Minden egyes községben, ahol tanfolyamot rendeztünk, *meglepő gyorsasággal alakul át a gazdálkodás rendszere s kiütköztek azok, akik tanultak*. A többiek pedig kezdetben csodálkoznak, hogy később a *példa* követőivé váljanak.

**Elismerés
a tanfolyam
előadóinak.**

Az EMGE téli háromhetes tanfolyami előadói valóban minden köszönetet megérdemelnek. Alább közöljük neveiket s hinni akarjuk, hogy ezt a szép nemzetszolgálatot a jövőben is folytatni fogják:

Kellner György, Szabó József, Székely Lajos, Gerzovics József, Osztóics Ernő, Havadtői Imre, Rákosi Pál, Deák Jenő, Benedek Pál, Szombathy Gyula, Gyöngyössy Károly, Szakács János, Magyarosi Károly, Teleki Nagy Ferenc, Szeghő Dénes, Fikker Sándor, Nagy Tamás, Gergely Lajos, Tomcsányi József, Albrecht Elek, Finta Domokos, Seyfried Ferenc, Csomóss János, Vajda Domokos, Zajzon Gyula, Gaál Elek, Anghi Balázs, Virágh Ferenc, Veres József, Anghi Béla, Botha László, Sigmond Károly, Csontos Miklós, Márk Samu, K. Nagy Simon, Kacsó József, Endrődi Károly, Márk Károly, Szakács György, Váradi Mihály, Bodor Lajos, Zászlóffy Ottó, Kupás Deák József, Szilasi Jenő, Borbáth István, Tempfily István, Makkai Bertalan, Fodor György, Paull Kamil, Lőte Zoltán és Balogh László.

**Gépkezelői
tanfolyamok.**

Ismeretes az a mérhetetlen nemzetgazdasági kár, amit a cséplési szemveszteségek okoznak. A cséplőgép kezelők nagyrésze nem rét a cséplőgép helyes beállításához, annak ellenére, hogy legtöbbje hosszú idő óta folytatja ezt a mesterséget. Ezért egyesületünk, a F. M. és a kereskedelmi minisztériummal egyetértően kiadott 10.358/1938. sz. rendelete, valamint a 88840/1938. sz. módosító rendelete értelmében több mezőgazdasági gépkezelői tanfolyamot rendezett a kolozsvári és marosvásárhelyi m. kir. állami ipari középiskolák szíves közreműködésével. Kolozsváron a m. kir. gazdasági akadémia is nagy segítségére volt egyesületünknek. Ezen tanfolyamok tartásával azt is lehetővé tettük, hogy az iparügyi miniszter 22.933/939. sz. rendelete értelmében a bércepléshez szükséges iparigazolványt is megszerezhessék a tanfolyami hallgatók.

A fenti keretek között egyesületünk 15 mezőgazdasági gépkezelői tanfolyamot rendezett 717 hallgatóval, az alábbi megoszlás szerint.

<i>Kolozsváron</i>	5 tanfolyamot	263 hallgatóval,
<i>Marosvásárhelyen</i>	6	317
<i>Sepsiszentgyörgyön</i>	4 „	137 „
	15	717

Az *elyondolás* nem új és nem ismeretlen. Arról lett vona szó, hogy Erdély különböző részeiből ifjú kisgazdákat vittünk volna az ország más fejlettebb mezőgazdasági vidékeire, onnan viszont ugyancsak gazdaifjakat hoztunk volna Erdély fejlettebb mezőgazdasági tájaira. A háborús idők azonban ennek a tervnek a keresztülvitelét érthetően lehetetlenné tették.

Közvetlenül a visszatérés utáni napokban a F. M. intézkedett és gondoskodott arról, hogy a visszatért területek szakoktatási intézményei megkezdhessék munkájukat.

**Állami
szakoktatás
Erdélyben.**

Ismeretes, hogy a megszállás alatt az erdélyi magyarságnak a csombordi, radnóti, kézdivásárhelyi és székelykeresztúri felekezeti földműves iskolákon kívül egyetlen szakoktatási intézmény sem állott rendelkezésre. Ez is nagy eredmény volt abban a helyzetben, ami ismét csak az erdélyi ember alkotóképességét és az erdélyi magyar egyházak történelmi hivatástudatát jellemzi. A bécsi döntés következtében a csombordi és radnóti téli gazdasági földműves iskolák továbbra is idegen hatalom uralma alatt maradtak. Csak kettő, a kézdivásárhelyi és a székelykeresztúri tértek vissza. Ezeknek a kisebbségi időkben kifejtett munkásságát nem lehetett kellően méltatni. De Erdélyben nemcsak azt kell behozni, amit a történelmi kényszerből mulasztottunk, hanem a mezőgazdaság vonalán is olyan képzett élcsapatot kell a munka irányítására beállítani, mely valóban azzá teszi Erdélyt, ami a rendeltetése, Magyarország tündérméltóságává.

Erdélynek egyetlen egy felsőfokú gazdasági szakintézménye van, a kolozsvári m. kir. Gazdasági Akadémia, amely a vezető gazdasági szakemberek kiképzését szolgálja. Az akadémia rövid másfél esztendő alatt is már rendkívül értékes munkásságot fejtett ki s tanári karának komoly, alapos felkészültsége, továbbá erős magyar hivatástudata az intézmény jövőjének és eredményes munkásságának legszebb záloga. Az EMGE annál is inkább örvend ennek, mivel a gazdasági akadémia igazgatóságával és tanári karával a legteljesebb célazonosságban működik együtt Erdély jobb mezőgazdasági jövője érdekében. Hála és köszönet illeti őket munkájukért és azért az értékes segítségért, amiben egyesületünket az elmúlt év folyamán is részesítették.

**A kolozsvári
Gazdasági
Akadémia.**

Az állami szakoktatás többi intézményei a földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltségének ellenőrzése és irányítása alá tartoznak.

**Középfokú
gazdasági
tanintézetek**

Erdélynek a háború előtt nem volt, a román uralom pedig nem állított fel középfokú gazdasági tanintézetet, amelynek az lett volna a rendeltetése, hogy összekötő kapcsolatot, hidat teremtsen az alsó és felsőfokú gazdasági intézmények között. Jelenleg két középfokú gazdasági tanintézet felállítása van munkában: Marosvásárhelyen és Sepsiszentgyörgyön. Mindkét helyen remélhető, hogy ebben az évben megkezdődik a tanítás,

A középfokú gazdasági tanintézetek a középbirtokos gazdák fiai számára létesülnek, hogy az érettségivel egyenrangú képesítés elnyerése után megfelelő, korszerű mezőgazdasági szakismeretekkel térjenek vissza a szülői gazdaságba. Ez az iskolatípus teljesen beváltotta a hozzá fűzött reményeket, mert jelentős mértékben segítette elő a középbirtokok gazdasági megerősödését. A gazdasági tanintézetekbe azok vétetnek fel, akik négy középiskolai végzettséggel rendelkeznek és középbirtokos gazda, vagy bérelő családból származnak. A tanintézetet végzett, képesített gazdák tanulmányaikat a m. kir. gazdasági akadémiákon, vagy a közgazdasági egyetem mezőgazdasági szakán folytathatják.

A középfokú gazdasági szakiskolák közé tartozik a *m. kir. mezőgazdasági tejipari szakiskola* is. Ez képezi ki a sajt és vajmestereket. A magyar tejipar hatalmas fejlődésének ez az iskola képezte az alapját. A felvétel követelménye: teljesen egészséges szervezet és négy középiskolai végzettség. Erdélyben *Marosvásárhelyen* nyílik meg még ez folyamán ez a típusú tejipari szakiskola.

Alsófokú gazdasági iskolák.

Az alsófokú gazdasági iskolák közé kétféle iskola tartozik: a *m. kir. mezőgazdasági szakiskola* és a *téli gazdasági iskola*.

A mezőgazdasági szakiskola a gazdasági ispánok, majoros gazdák kiképzésére szolgál. Egyetlen ilyenjellegű iskolája van Erdélynek, a *Csikszeredai m. kir. mezőgazdasági szakiskola*, mely két éves. Legalább négy elemi iskolai képesítést kíván.

A m. kir. téli gazdasági iskolák a kisgazdaifjak kiképzését végzik, a tanítás ideje két téli félév, a gyakorlati kiképzés a szülők gazdaságában történik, tanári ellenőrzés és irányítás mellett. Igen népszerű intézmények. Erdélyben *Bánffyhungadon, Szilágyosomlyón, Széken, Gyergyószentmiklóson, Szászrégenben* működik állami, *Besztercén* szász, *Székelykeresztúron* unitárius, *Kézdivásárhelyen* pedig róm. kat. téli gazdasági iskola.

Az erdélyi kirendeltség tanfolyamai.

A földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége az elmúlt tél folyamán a visszatért területek hatáskörébe eső 8 vármegyéjében 25 téli két, illetve háromhónapos gazdasági tanfolyamot rendezett. A tanítás az esti órákban foly, a tanfolyamot végzett gazdák ezüskalász jelvényt kapnak, megkülönböztetésül a téli gazdasági iskolát végzettek aranykalász viselésére jogosult gazdaifjaktól.

Háztartási tanfolyamok.

A földművelésügyi minisztérium a magyar gazdalányok háztartási ismereteinek kibővítésére ugynevezett háztartási, gazdasági hathetes vándortanfolyamokat rendez, amelyeket az EMGE rendezett a megszállás alatt. Céljuk, hogy a gazdalányok a háztartás, gyermeknevelés, szabás, varrás körébe tartozó ismereteket megszerezhessék.

Ezek a tanfolyamok azonban háromhónaposok is lehetnek, ebben a formájukban m. kir. gazdaasszony iskola a nevük. A F. M. erdélyi kirendeltsége ilyen gazdaasszonyiskolát tartott *Marosvásárhelyen, Csiksomlyón és Kézdivásárhelyen*. Hathetes háztartási tanfolyamokat pedig *Zilah, Gyalu, Kőrösfő és Nagybacon* községekben.

A mezőgazdasági szakiskolák egyben gazdasági szaktanácsadó állomások is, és mint ilyenek a legnagyobb készséggel állanak a hozzá forduló gazdák rendelkezésére. A szaktanácsadás ingyenes.

Az egyes gazdasági szakiskolák iskolán kívüli szakoktatói szerepet is végeznek, amennyiben a körzetükbe tartozó községek gazdái részére időszerű gazdasági előadásokat, hosszabb és rövidebb ideig tartó ismeretterjesztő tanfolyamokat rendeznek.

Az EMGE téli gazdasági tanfolyamainak kimutatása.

M E G Y E	A tanfolyami hallgatók száma:											
	1936-37		1937-38		1938-39		1939-40		1940-41		1941-42	
	Tanf.	Hallg.	Tanf.	Hallg.	Tanf.	Hallg.	Tanf.	Hallg.	Tanf.	Hallg.	Tanf.	Hallg.
Alsófehér	1	22	1	32	—	—	—	—	—	—	—	—
Arad ...	1	49	5	146	5	149	—	—	—	—	—	—
Bihar	3	103	1	27	3	125	—	—	2	58	2	95
Brassó	—	—	1	36	—	—	—	—	—	—	—	—
Csik	2	109	2	68	5	171	2	71	6	207	1	72
Háromszék	—	—	2	117	5	229	4	187	12	481	8	293
Kisküküllő	4	85	4	119	6	137	1	37	—	—	—	—
Kolozs	2	72	4	142	5	149	1	33	3	86	4	131
Maros	2	67	4	124	8	284	9	336	13	552	14	467
Máramaros	—	—	1	39	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagyküküllő ...	1	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Naszód	—	—	—	—	4	113	—	—	—	—	—	—
Szatmár	—	—	2	62	2	59	—	—	4	181	2	151
Szilágy	1	46	1	43	5	182	—	—	3	86	1	30
Szoln. Doboka	3	91	—	—	2	57	—	—	7	217	4	138
Udvarhely	2	49	—	—	—	—	1	34	4	133	3	95
Szörény	1	34	—	—	1	27	—	—	—	—	—	—
Temes	—	—	1	30	2	79	—	—	—	—	—	—
Torda	—	—	5	172	4	170	4	141	—	—	—	—
Összesen	23	750	34	1157	57	1931	22	839	54	2001	39	1472

3. A gazdálkodás közvetlen irányítása.

a) Földművelés és a növénytermesztés.

Talaj viszonyok. *A visszatért erdélyi és keletmagyarországi területek talajviszonyai a legváltozatosabb képet mutatják. A mélyrétegű, humusztalajok úgyszólván teljesen hiányoznak. Gabonatermesztésre kiválóan alkalmas talajokat csak a nyugati, a volt trianoni határ mentén, a Mezőséget övező keskeny sávban, Szilágy, Szatmár és Maros-Torda folyóvölgyeiben találunk, amely területek együttvéve sem haladják meg a művelhető terület 10%-át. A legváltozatosabb talajtani képet Háromszék vármegye mutatja, ahol a Feketeügy és Olt völgyéből kiindulva, kétféle talajt is találunk: újkeletű iszaptalajokat, csernoziumot, barna erdei talajt, sziket, podzolt, vázpodzolt és tipikus vályogot. A visszatért területek legnagyobb része azonban úgynevezett erdei talaj. E talajok igen gyakran mészben szegények, de a legtöbbje hideg. Kimondottan burgonyatermesztésre alkalmas földek mellett megtaláljuk a legjobb lóhereföldeket, a lucernát és természetes rétfüvet egyaránt, pompásan termő, nagyon gazdag humuszos vályogtalajokat.*

Az idegen megszállás ama törekvése, hogy a magasabb mezőgazdasági kultúrában élő magyarság kezéből a földet kivegye, termőtalajainkon szörnyű rombolásokat végzett. Az erdők oktalan és tervszerűtlen kiirtása, a vízrendészet teljes elhanyagolása, a nagyobb birtokok felaprózási módszere, mind olyan súlyos nyomokat hagyott Erdély termőföldjén, hogy ma azok sok helyen a legszomorúbb elszivatagosodás képét mutatják. A világháború előtti időben a magyar kultúrmérnökök és erdészek által végzett erdősítések, vízmosás fásítások, vízmosásoknak gátakkal történő megkötése, patak- és folyószabályozások, medertakarítási munkálatok több, mint két évtizedig teljesen szüneteltek. Mi lehetett más ennek a következménye, minthogy a legdúsabban termő patak- és folyómenti szántóföldek és kaszálók elmocsarasodtak, nemcsak gyakoriakká, hanem szinte rendszeressé váltak az árvizek, belvizek, tönkretéve a legértesebb termőterületeket. Hegyoldalokban soha nem látott és tapasztalt nagyságú vízmosások, szakadások keletkeztek, amelyeknek folyómányaként kisebb esőzések is gyakran földcsuszamlásokat okoznak.

Talajerő fenntartás. *Egyesületünk egyik állandó, fő célkitűzését maga a talajerő fenntartása képezte. Ily irányú elgondolásait kettős, párhuzamos irányban kívánja megvalósítani. Egyfelől felhívni a gazdátársadalom figyelmét a kérdés jelentőségére, hogy mindazt, ami rajta múlik, ezen a téren is megtegye, — másfelől viszont a segítő és védekező eszközöket rendelkezésükre bocsássa.*

A talajerő fenntartásának egyik leglényegesebb parancsa a *talajrombolás további megakadályozása*. Ennek elérésére bead-

vánnyal fordultunk a földművelésügyi kormányzathoz, ahol a kérdés, — természetesen messzemenő megértésre talált s a kultur-mérnöki hivatalok megkezdték a szükséges munkálatokat. Egyébként, — miként azt jelentésünk egy másik fejezetében is szövéstesszük, — br. *Bánffy Dániel* földművelésügyi miniszter az elmúlt év folyamán személyesen is bejárt több ilyen ár- és belvizek által sújtott vidéket, hogy a minisztérium szaktisztviselőivel a helyszínen győződjék meg a legsürgősebb és multhatatlan feladatokról.

A talajmentések másik lehetősége a *sáncolás*, melynek gondolata Erdélyben, szinte azt mondhatnánk, hogy őshonos. Rengeteg helyen láthattunk ú. n. „martos művelést“. A terraszos művelésnek egyik alapja ez, amit az erdélyi földművelő nép ősidők óta folytat. Ezek után könnyen érthető, ha a talajmentés legújabb módszere, — a sáncolás megértésre talált. A további nagyszabású munkálatok bevezetéseként helyesnek mutatkozott a kísérletezés.

A m. kir. földművelésügyi minisztérium előterjesztésünkre még a múlt év folyamán 1 drb. láncotalpas traktor beszerzését engedélyezte, míg a F. M. erdélyi kirendeltsége ez évben további három darab láncotalpas traktor vásárlásához járult hozzá. Egyelőre a középbirtokokon végzünk kísérleti bemutató sáncolásokat, hogy az itt szerzett tapasztalatok alapján bontakozzék ki az átfogó program.

Az EMGE máskülönben erőteljes felvilágosító tevékenységet fejtett ki a vízmosságoknak élő fával történő megkötése érdekében is.

A talajerő fenntartásnak legfontosabb tényezője az *okszerű trágyázás*, melynek alapja a helyes istállótrágya-kezelés. Ez a kérdés az EMGE népnevelő munkájának egyik sarkalatos pontja. Úgy az *Erdélyi Gazda* írásai, valamint az EMGE tanfolyamok előadásai szüntelenül figyelmeztették a gazdákat a helyes trágya-kezelésre, trágyázásra és az ebből származó mérhetetlen haszonra. Az istállótrágya okszerű kezelése érdekében az elmúlt év folyamán *mintatrágyatelep építési akciót* indítottunk és trágyatelepenként a kisgazdáknak 120 pengős segílyt biztosítottunk a F. M. erdélyi kirendeltsége által a célra rendelkezésünkre bocsátott összegből. Ezt az akciót folyó évben szélesebb keretek között folytatjuk.

Ez év tavaszán a talajerőfenntartás szempontjából olyan nyíra fontos pillangósvirágú növények termesztésének meghonosítására vetőmagakciót bonyolítottunk le, melynek során igyekeztünk népszerűvé tenni az Erdélyben eddig csak szórványosan termelt *borsófészeket*, de az Erdélyben eddig még sohasem termelt *somkórót* is. Ennek legfőképpen az olyan magasán fekvő, mészben gazdag talajok megjavításánál van komolyabb szerepe, ahova a gazda az erős domborzati viszonyok miatt istállótrágyát kiszállítani amúgysem képes. A két éves somkóró tarlómaradványai, — mintegy 160—180 métermázsa jólkezelt istállótrágya értékének felel meg.

A talajerőfenntartás ügyét szolgálja az a munka is, amellyel a helyi viszonyoknak megfelelően igyekeztünk helyes vetésforgókat bevezetni, illetve az érdekelt gazdákat arra rábírni. Így a háromnyomásos gazdálkodást folytató községekben ajánljuk azt *négyes forgóvá* átalakítani, ahol az eddig parlagon hagyott, ügvennevezett ugarföldet előző évben bevetett lóherével, legelőként jelentkezik. (Búza, utána kukorica, utána tavaszi kalászos lóherével és negyedik évben lóhere.)

Az eddigi megfigyelések szerint a hegyoldalakon hagyott ugarföldeken tapasztalható legnagyobb mértékben a talajrombolás, mert a zárt növényzet hiján a tavaszi és nyáreleji záporosók lemosásák a termőtalaj legértékesebb részét.

A *talajművelés korszerűbbé tétele* érdekében úgy egyesültünk, mint a m. kir. földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége az elmúlt év folyamán is sok téli gazdasági tanfolyamot tartott. Ezt annál is inkább kívánjuk folytatni, mert az EMGE eddigi téli gazdasági tanfolyamai a *legszebb eredményeket hozták* a talajművelés színvonalának emelésére is. De az *Erdélyi Gazda* és a különböző szakkiadványoknak a széles gazdarétegben történő terjesztése és azok olvasása is igen komoly értéket jelentett talajművelés szempontjából. Bizonyos, hogy a gazdatársadalom egyre fokozottabb érdeklődést nyilvánít a gazdatudományok iránt. De ha már a gazda megtanulta a haladó talajművelést, nem nélkülözheti annak *korszerű eszközeit sem*. Ebből az elgondolásból kiindulva, foglalkoztunk a gazdaköröknek vetőgéppel történő ellátásával és a szegényebb sorsú kisgazdáknak kisgépvásárlási akciójával is. A F. M. által rendelkezésünkre bocsátott összegből 50%-os árkedvezményt biztosíthattunk a vetőgépeknél és magtisztító gépeknél és 25%-ot a kisgépeknél.

Ezeket az akciókat az alábbi táblázatok szemléltetik:

KIMUTATÁS

az EMGE által 1941. év tavaszán 50%-os állami hozzájárulással kiosztott vetőgépekről:

Sorsz.	Megye	Drb.	Teljes vételár	Áll. hozzájár.
			P. f.	P. f.
1.	Háromszék	19	9.034.12	4.517.06
2.	Csik	10	4.754.80	2.377.40
3.	Maros-Torda	10	5.087.04	2.543.52
4.	Szolnok-Doboka	5	2.377.40	1.188.70
5.	Udvarhely	8	4.553.34	2.276.67
6.	Kolozs	5	2.377.40	1.188.70
7.	Szilágy	8	4.136.08	2.068.04
8.	Szatmár	6	3.261.42	1.630.71
9.	Bihar	3	1.707.—	853.50
10.	B.-Naszód	1	475.48	237.74
Összesen:		75	37.764.08	18.882.04

KIMUTATÁS

az EMGE által 1941. év őszén 50%-os állami hozzájárulással
kiosztott vetőgépekről:

Sorsz.	Megye	Drb.	Teljes vételár P. f.	Áll. hozzájár. P. f.
1.	Bihar	6	4289.—	2144.50
2.	Szatmár	8	4953.30	2476.65
3.	Szilágys	8	4661.92	2330.96
4.	Kolozs	4	2470.84	1235.42
5.	Szolnok-Doboka	7	4079.18	2039.59
6.	Maros-Torda	10	5827.40	2913.70
7.	Udvarhely	12	7728.76	3864.38
8.	Háromszék	43	25358.36	12679.18
9.	Csik	12	7027.40	3513.70
Összesen:		110	66.396.16	33.198.08

KIMUTATÁS

az EMGE által 1941. év tavaszán 50%-os állami hozzájárulással
kiosztott szelektorokról:

Sorsz.	Megye	Drb.	Teljes vételár	Áll. hozzájár.
1.	Szatmár	1	743.72	371.86
2.	Maros-Torda	1	743.72	371.86
3.	Szolnok-Doboka	1	743.72	371.86
4.	Szilágys	1	743.72	371.86
5.	Csik	1	743.72	371.86
6.	Kolozs	1	743.72	371.86
7.	Háromszék	1	743.72	371.86
8.	Udvarhely	3	2.232.—	1.116.—
Összesen:		10	7.438.04	3.719.02

KIMUTATÁS

az EMGE által 1941. év őszén 50%-os állami hozzájárulással
kiosztott magtisztító gépekről:

Sorsz.	Megye	Drb.	Teljes vételár	Áll. hozzájár.
1.	Bihar	7	6165.36	3082.68
	„	1 rosta	472.—	236.—
2.	Szatmár	4	3836.36	1918.18
3.	Szilágys	1	1282.04	641.02
4.	Kolozs	8	7808.80	3904.40
5.	Szolnok-Doboka	9	9090.84	4545.42
6.	Maros-Torda	15	16783.08	8391.54
7.	Udvarhely	12	11305.28	5652.64
8.	Háromszék	15	16375.16	8187.58
9.	Csik	12	12975.92	6487.96
Összesen:		84	86094.84	43047.42

ÖSSZESÍTŐ KIMUTATÁS

az EMGE által 1941. tavaszán és őszén 50%-os állami hozzájárulással kiosztott vető- és magtisztító gépekről:

A gép megnevezése	Drb.	Teljes vételár	Állam ihozzájár.
Vetőgép	185	104.160.24	52.080.12
Magtisztító gép	94	93.532.88	46.766.44

Összesen: 279 197.693.12 P. 98.846.56 P.

Mindkét akciót a folyó évben is folytatjuk, a kisgazdák egyéni kisgépvásárlásánál viszont a F. M. kirend. támogatásával ebben az évben már 25%-os segílyt tudunk nyújtani.

KIMUTATÁS

az EMGE által 1941. év őszén 20%-os állami hozzájárulással kiosztott kisgépekről:

BESZTERCE-NASZÓD MEGYE:

Sorsz.	Gép megnevezése	Drb.	Teljes vételár	Áll. hozzájár.
1.	Eke	2	316.—	63.20
2.	Borona	1	86.36	17.27
3.	Lókapa	1	83.78	16.75

Összesen: 4 486.14 P. 97.22 P.

BIHAR MEGYE:

Sorsz.	Gép megnevezése	Drb.	Teljes vételár	Áll. hozzájár.
1.	Eke	8	1.069.82	234.23
2.	Vetőgép	9	5.876.08	1.175.76
3.	Répavágó	6	522.41	104.50
4.	Daráló	6	584.42	116.78
5.	Morzsoló	1	114.22	22.84
6.	Trieur	1	173.38	34.78
7.	Szeceksavágó	1	125.—	25.17
8.	Borona	1	51.25	10.25

Összesen: 33 8.516.58 P. 1.724.21 P.

CSIK MEGYE:

Sorsz.	Gép megnevezése	Drb.	Teljes vételár	Áll. hozzájár.
1.	Eke	31	2.304.95	461.39
2.	Füllesztő	41	6.882.36	1.337.17
3.	Daráló	5	554.62	110.91
4.	Répavágó	5	277.26	55.46
5.	Szeceksavágó	6	780.01	156.07
6.	Borona	1	75.—	15.—
7.	Lókapa	1	88.96	17.79
8.	Tejgazd. flsz.	4	1.731.15	346.21
9.	Tárcsa	1	636.95	127.39

Összesen: 95 12.261.26 P. 2.627.39 P.

HÁROMSZÉK MEGYE:

Sorsz.	Gép megnevezése	Drb.	Teljes vételár	Áll. hozzájár.
1.	Eke	49	7.252.86	931.21
2.	Borona	9	1.057.24	130.04
3.	Szecs kavágó	10	2.248.10	307.62
4.	Répavágó	10	1.099.99	144.10
5.	Füllesztő	9	1.942.08	239.99
6.	Daráló	7	1.657.80	168.18
7.	Vetőgép	6	4.996.64	478.30
8.	Trieur	6	4.207.62	704.44
9.	Lókapa	3	284.22	35.—
10.	Morzsoló	2	777.24	97.40
11.	Trágyaszóró	1	1.198.—	145.—
12.	Szénagyűjtő	1	455.10	55.60
13.	Tárcsásborona	1	436.—	52.32
14.	Ekealkatrész	1	46.—	6.—
15.	Burgonyatörő	1	38.—	4.80
Összesen:		116	27.696.89 P.	3500.— P.

KOLOZS MEGYE:

Sorsz.	Gép megnevezése	Drb.	Teljes vételár	Áll. hozzájár.
1.	Eke	60	7.872.23	1.664.62
2.	Szecs kavágó	4	615.60	123.12
3.	Lókapa	2	603.73	123.13
4.	Tárcsásborona	1	638.—	127.39
5.	Borona	1	145.—	29.—
6.	Répavágó	1	90.—	18.—
Összesen:		69	9.964.56 P.	2.085.26 P.

MAROS-TORDA MEGYE:

Sorsz.	Gép megnevezése	Drb.	Teljes vételár	Áll. hozzájár.
1.	Eke	26	4.612.87	905.64
2.	Szecs kavágó	4	1.252.78	248.—
3.	Vetőgép	6	4.240.24	280.—
4.	Füllesztő	4	503.66	98.—
5.	Morzsoló	2	248.58	49.—
6.	Répavágó	2	240.05	48.—
7.	Tárcsásborona	1	550.66	40.—
8.	Kapálógép	3	331.97	65.—
9.	Permetező	3	212.29	44.—
Összesen:		51	12.193.10 P.	1.777.64 P.

SZATMÁR MEGYE:

Sorsz.	Gép megnevezése	Drb.	Teljes vételár	Áll. hozzájár.
1.	Eke	52	5783.40	1.196.62
2.	Lókapa	24	1.841.—	367.85
3.	Morzsoló	16	1.370.—	278.58
4.	Répavágó	13	1.061.58	209.95
5.	Borona	8	1.060.87	212.10
6.	Szecs kavágó	5	593.60	116.80
7.	Füllesztő	4	597.40	118.10

Összesen: 122 12.307.85 P. 2.500.— P.

SZILÁGY MEGYE:

Sorsz.	Gép megnevezése	Drb.	Teljes vételár	Áll. hozzájár.
1.	Eke	66	8.432.11	1.664.16
2.	Répavágó	3	401.77	101.40
3.	Trieur	1	370.—	74.—
4.	Szecs kavágó	1	185.—	37.30
5.	Kultivátor	1	285.—	57.—
6.	Borona	1	172.19	34.43

Összesen: 73 9.846.07 P. 1.968.29 P.

SZOLNOK-DOBOKA MEGYE:

Sorsz.	Gép megnevezése	Drb.	Teljes vételár	Áll. hozzájár.
1.	Eke	14	2.370.—	473.—
2.	Szecs kavágó	3	549.23	110.31
3.	Vetőgép	2	1.375.—	275.—
4.	Répavágó	4	350.—	70.33
5.	Lókapa	3	220.—	44.—
6.	Borona	1	95.—	19.—
7.	Kettőseke	1	524.52	105.50
8.	Lógereblye	1	400.—	80.—

Összesen: 29 5.883.75 P. 1.177.14 P.

UDVARHELY MEGYE:

Sorsz.	Gép megnevezése	Drb.	Teljes vételár	Áll. hozzájár.
1.	Eke	14	974.72	194.94
2.	Szecs kavágó	6	949.75	189.94
3.	Füllesztő	5	657.51	131.49
4.	Répavágó	4	310.23	62.03
5.	Borona	2	288.05	57.61
6.	Permetező	4	494.53	98.89

Összesen: 35 3.674.79 P. 734.90 P.

ÖSSZESÍTŐ KIMUTATÁS

**az EMGE által 1941. év őszén 20%-os állami hozzájárulással
kiosztott kisgépekről:**

Sorsz.	Gép megnevezése	Drb.	Teljes vételár	Áll. hozzájár.
1.	Éke	324	41.469.48	7.900.51
2.	Borona	25	3.030.96	524.70
3.	Tárcásborona	4	2.261.61	347.10
4.	Lókapa	37	3.457.67	669.52
5.	Kultivátor	1	285.—	57.—
6.	Vetőgép	23	16.487.96	2.209.06
7.	Répavágó	48	4.353.29	813.77
8.	Szeceksavágó	40	6.799.07	1.314.33
9.	Daráló	18	2.796.84	395.87
10.	Morzsoló	21	2.519.94	447.82
11.	Trieur	8	4.751.—	813.12
12.	Lőgereblye	8	855.10	135.60
13.	Füllesztő	64	10.621.01	1.929.55
14.	Trágyaszóró	1	1.198.—	145.—
15.	Permetező	7	706.82	142.89
16.	Tejgazdasági felsz.	4	1.731.15	346.21

Összesen: 527 103.324.90 P. 18.192.05 P.

Rendkívül nagy súlyt helyeztünk arra, hogy az Erdélyben még nem ismert, de már a trianoni országban kitünően bevált „Péti Sót” megismertessük Erdély gazdaközönségével. Ennek érdekében a felvilágosító munkán kívül kedvezményes árú műtrágya akciót indítottunk be, melynek során a Péti Són kívül szuperfoszfáthoz is nyújtottunk kedvezményt, az alábbi kimutalás szerint.

ÖSSZESÍTŐ KIMUTATÁS

**az EMGE által 1941. évben állami hozzájárulással kiosztott
Péti-só és szuperfoszfát műtrágyáról:**

Sorsz.	Vármegye	Péti-só kg.	Szuperfoszfát kg.	Áll. hozzájár. P. f.
1.	Szilágys	31320	—	2223.72
	„	—	6000	372.—
2.	Kolozs	12500	—	887.50
3.	Csik	2950	—	209.45
4.	Bihar	11450	—	812.95
5.	Sz.-Doboka	13900	—	987.56
6.	Szatmár	60450	—	4903.50
7.	Maros-Torda	—	20100	1447.20
8.	Udvarhely	—	20100	1447.20
9.	Háromszék	50100	—	2254.50
	„	—	21000	944.99
10.	B.-Naszód	35000	—	2485.—

Összesen: 217.670 67.200 P. 18.975.57 P.

ERDELYI MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET

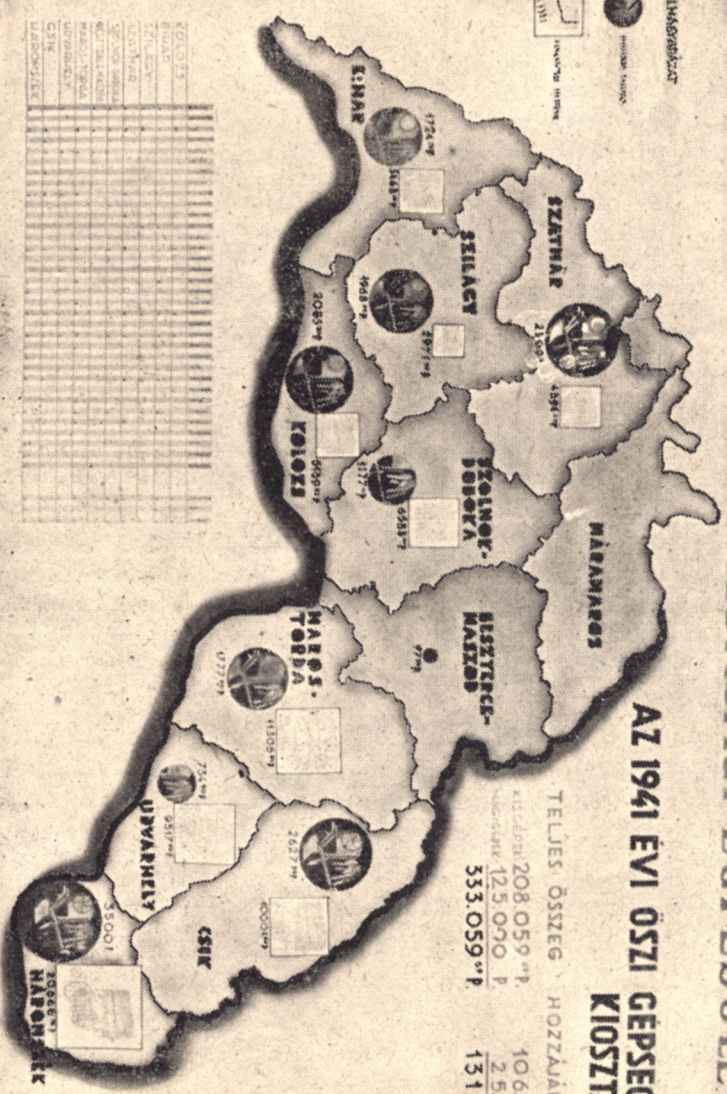
TELJES ÖSSZE

AZ 1941 ÉVI ÖSZI CEPESEGY KIOSZTÁSA

TELJES ÖSSZE HOZZÁJÁRULÁS

TELJES ÖSSZE	HOZZÁJÁRULÁS
208.059 -P	106.171-P
125.070 -P	2.5000-P
33.059 -P	131.171-P

CEPESEGY	1724-P
BODOR	3443-P
UDVARHELY	1068-P
CSIK	1084-P
MÁRAMÉRS	1108-P
BISTRTCE-MÁSZÓ	1177-P
MÁRÓSTÓRBA	11808-P
UDVARHELY	752-P
CEPESEGY	9517-P
HOZZÁJÁRULÁS	33001

Itt is utalunk előző jelentésünk megállapításaira, melyek szerint a visszatért területek szántóföldein termelt fontosabb növények a következők: *búza, rozs, árpa, kukorica, zab, burgonya, cukorrépa, bab és borsófélések, lencse, kender, len, napraforgó, dohány, lóhere, lucerna* és más mesterséges takarmányok. A szántóföld területének több mint negyedrészt rendes körülmények között búza foglalta el, melynek elterjedése azzal magyarázható, hogy a birtokok elaprózódásával a gazdák elsősorban mindennapi kenyereik biztosítására törekedtek és így a búza-termesztést ott is bevezették, ahol annak jó termesztési előfeltételei hiányoztak. Ez az indoka annak is, hogy a visszatért területek kat. holdankénti átlagtermése igen alacsony szinten, katasztrális holdanként 5–6 q között mozgott.

**Főbb szántó-
földi növények.**

A keleti vármegye és Északerdély területén a *búza* jellegű termesztésének előfeltételei, főleg a nyugati, volt trianoni határszéli megyékben, — a többi vidékeken pedig inkább a folyók völgyeiben találhatók meg. A kat. holdankénti átlagtermés alacsony voltát legtöbbször a helytelenül alkalmazott elővetemény és a nemesített búzák elterjedésének hiánya is előidézte. A búza előveteménye, sajnos, nagy általánosságban csaknem az egész területen a későn lekerülő, rosszul művelt és ápolt kukorica. Sok helyen szokásos a búza után, vagy még inkább árpa után vetett búza. A pillangósvirágú mesterséges takarmányok, — mint búza-vetemény elővetése, — csak ritka vidékeken szokásos. Egyesületünk e téren is tanító és felvilágosító munkát végzett, az *Erdélyi Gazda* és a tanfolyamok segítségével.

Búza.

Egyesületünk a búzatermesztés minőségi és mennyiségi megjavításához nemesített vetőmagterjesztő akcióval látható eredménnyel járult hozzá. Az EMGE 1936-os újjászervezésével egyidejűleg Erdélyszerte megindította a nemesített vetőmagvak széles körben végrehajtott kísérleti úton történő népszerűsítését. A kísérletek célja főleg az volt, hogy minden vidék és minden talaj a legmegfelelőbb, terjesztésre legalkalmasabb búzafélésejét kikutassa és megállapítsa. A kísérletek igen érdekes eredményre vezettek. A jóminőségű búzatalajokkal bíró melegebb vidékeken beváltak a *bánkúti* búzafélések, amelyek koraérésükkel, megdőlésnek ellenálló erős szalmájukkal, a rozsdával szemben való ellenállóképességgel tűntek ki, szemtermésük jó hektóliter súlyú és sikértartalmú minőségi búza volt. A soványabb talajokon külterjes viszonyok között, hideg éghajlatú vidékeken legjobban bevált a kiváló búzanemesítő, *Konopi Kálmán dr.* által kitenyészített, „*Odvás*” elnevezésű búzafajták közül a 241-es számú búzaféleség. Kísérleteinkre és tapasztalatainkra támaszkodva, nyugodtan állíthatjuk, hogy az egész visszatért terület legmegfelelőbb búzafajtája, amelynek továbbterjedése, elterjedésének fokozása háládatos feladat lesz majd. Sajnos azonban, az eredeti magot előállító gazdaság román területen maradt, de mindent el kell követnünk, hogy ezt a kiváló búzafajtát hazánk egész területén tovább szaporítsuk. Egyetlen hibája, hogy kissé puha, megdőlés-

**Az EMGE.
búzaakciója.**

nek nem eléggé ellenálló szalmája, de a rozsdával szemben nagy ellenállóképességű és korai érése viszont tagadhatatlanul nagy előny.

1941. őszén egyesületünk a búza minőségének egységesítése érdekében a F. M. támogatásával nagyarányú búza vetőmag-akciót bonyolított le, melynek során főképen a trianoni Magyarországról származó, ott kinemesített és kitünően bevált *bánkúti* 1201-es, *bánkúti* 1205-ös, *Székács* 1055-ös, *hatvani* 5612-es és *Fleischmann* 481. sz. búzát hozott be, de felkutatta Erdély területén azokat a gazdaságokat is, ahol legtisztább minőségben volt megtalálható az *Odvas* 241-es számú búza és azt is bevonta a minőségi akcióba. Ennek a minőségi akciónak természetesen nem az volt a célja, hogy olyan helyre vigyen vetőmagot, ahol valamely okból kifolyólag vetőmaghiány jelentkezett, — ellenkezőleg, ott igyekezett elhelyezni, ahol már magasabb mezőgazdasági kultúra van, hogy a jövő esztendőben a kisgazdák részére vetőmag állhasson rendelkezésre.

Sajnos, az 1941. évi termés betakarítását és értékesítését szabályozó rendeletek megtiltották azt, hogy a gazda a gazdától vetőmagot vásárolhasson. De az elmúlt esztendő sok elemi csapást is hozott gazdáinkra, melynek természetes következménye volt a nagy vetőmaghiány. Ennek pótlására a gazdák nem vehették igénybe az itt már régen meghonosodott, biztosan termő, általuk ismert búzaféleségek vetőmagjait, hanem a közellátási minisztérium kiutalására a *Hombár* szállított előttük ismeretlen fajtájú és származású, sokszor bizony vetőmag minőségnek meg nem felelő, úgynevezett kereskedelmi búzát, amellyel megtöltöttük Erdélyt, sok ide nem való, Alföldről származó ismeretlen búzaféleségekkel, a mezőgazdaság komoly kárára.

BÚZAVETŐMAG SZAPORÍTÓ GAZDASÁGOK

a m. kir. földművelésügyi minisztériumi kirendeltség által
beszervezve 1941—1942. évre.

Sor- szám:	Vár- megye:	Név:	Község:	Búzaféleség:
1.	Háromszék	Hadnagy István	Dálnok	B. 1.205
2.	"	Kovácsnay János	Angyalos	1.205
3.	Kolozs	gr. Bethlen György	Drág	1.205
4.	Marostorda	Máriaffi Lajos	M.-Szentgyörgy	1.205
5.	"	Wermescher Ernő	Vajdaszentiván	1.205
6.	"	Tolnay Sándor	Póka	1.205
7.	Szilágys	br. Györffy Lajos	Kraszna	1.205
8.	"	m. kir. Téli G. isk.	Szilágysomlyó	1.201
9.	"	Czell Benő	Cigányi	" 1.205
10.	"	Faragó István	Ipp	F. 481
11.	"	br. Jósika János	Szurduk	" 481
12.	"	br. Bánffy János	"	B. 1.205
13.	"	gr. Béli Kálmán	Szilágynagyfalu	F. 481
14.	"	gr. Dégenfeld M.	Zsibó	B. 1.205
15.	Szolnok-Doboka	gr. Wass Endre	Hadadnásd	1.205
16.	"	Hadfaludy B.	Szentgotthárd	" 1.205
17.	"	br. Diószeghy Zs.	Szilágytő	Sz. 1.055 v. h.
18.	"	Fejérváry Károly	Bujdos	H. 5.612 v. h.
			Sajószentandrás	B. 1.205

1941. őszén a m. kir. földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége több szaporító telepet létesített azzal a céllal, hogy 1942. ősze az igénylők számára megfelelő mennyiségű, minőségű vetőmag álljon rendelkezésre. Gondoskodás történt arról is, hogy az *Odvos* 241-es búzaféleségből is lehetőség szerint vetőmag álljon rendelkezésre.

A visszacsatolt területen a rozstermelésnek aránya kisebb **Rozs.** jelentőségű. Főleg *Bihar* és *Szilágy* vármegyék homokosabb vidékein és *Csik* megyében van elterjedve.

Különösen *Csikban* a régi fajta, jelleg nélküli ablakosságra hajlamos rozsokat termelték s ezért a hibás termelés minőségének és egységesítésének érdekében 1941. őszén 1688 q. Petkusi neimesített rozsvetőmagot osztottunk ki.

KIMUTATÁS

az EMGÉ által 1941. őszén állami hozzájárulással kiosztott minőségi vetőmagokról.

Sorsz.	Megye	A mag megnevezése	Mennyiség q	Szaporítási felár p	All. hozzájár. p
1.	Bihar	Őszi árpa	200.—	4412.36	903.09
		Bánkúti 1201	903.09		
2.	Szilágy	" 1205	1532.50	7842.—	1960.50
		Odvosi 241	428.—		
3.	Kolozs	Bánkúti 1201	1118.45		
		" 1205	298.—		
		Odvosi 241	140.—		
		Székács 1055	198.—		
		Hatvani 5612	220.50		
				7899.80	1974.95
4.	Szolnok-Doboka	Bánkúti 1201	1001.75		
		" 1205	452.85		
		Hatvani 5612	107.—	6246.40	1561.60
5.	Beszterce-Naszód	Bánkúti 1201	1698.72	6794.88	1698.72
6.	Marostorda	1201	900.—		
		" 1205	900.—		
		Odvosi 241	405.—	8820.—	2207.—
	Udvarhely	Bánkúti 1201	1500.—		
		Odvosi 241	648.50	8594.—	2148.50
8.	Háromszék	Bánkúti 1201	1950.—		
		Rozs	300.—	7800.—	1950.—
9.	Csik	Hatvani 5612	1148.65		
		Fleischmann 481	585.30		
		Rozs Petkusi	1688.—	12214.40	3053.60
Összesen:			18324.31	70623.84	17455.96

ROZSVETŐMAG SZAPORÍTÓ GAZDASÁGOK

a m. kir. földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége által beszervezve.

Sorszám:	Vármegye:	Név:	Község:	Fajta.
1.	Háromszék	Hadnagy István	Dálnok	petkusi
2.	Kolozs	Warga András	Bodonkút	petkusi
3.	Szilágy	M. kir. T. Gazd. Isk.	Szilágysomlyó	petkusi
	Szilágy	Czell Benő	Cigányi	petkusi

Árpa. Az állattenyésztés terén és állathizlálásnál oly nagy fontossággal bíró, úgyszólván nélkülözhetetlen abrakot szolgáltató árpát a gazdák, sajnos, csak nagyon kis mértékben termelik. Az árpa vetésterületének nagyrésztét a háromszéki sörárpa foglalja el. A takarmányárpa termelés tehát elenyészően csekély. A nyugati vármegyéknek és Szolnok-Doboka megyének kedvelt növénye volt az őszi árpa. Az elmúlt év őszén azonban, — mivel a szigorú tél következtében a legnagyobb részben kifagyott, vetőmag hiány miatt kis területen vetették gazdáink.

EREDETI NEMESITETT SÖRÁRPAVETŐMAG SZAPORÍTÓ GAZDASÁGOK

a m. kir. földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége
által beszervezve.

Sor- szám:	Vár- megye:	Név:	Község:	Fajta:
1.	Beszterce-N.	EMGE gazdasága	Beszterce	Hark.
2.		M. kir. Erdőigazg.		
3.		dr. Budusán Oktávián	"	
4.		Jung János	Szászlekence	
5.		Dobos Apor	Nagyilva	"
6.	Háromszék	Nagy Gyula	Sepsiszentgyörgy	Hark.
7.		Smidt Richard	Sepsiszentgyörgy	Hatv.
8.		Ifj. Bács János	Sepsiszentgyörgy	Hark.
9.		Takács János	Sepsiszentgyörgy	Hark.
10.		Bács György	Sepsiszentgyörgy	Hark.
11.		Váncsa János	Sepsiszentgyörgy	Hark.
12.		Séra István	Sepsiszentgyörgy	Hatv.
13.		Gyöngyösi Károly	Sepsiszentgyörgy	Hatv.
14.		Lakatos Dénes	Ilyefalva	Hark.
15.		Petke Pál	Ilyefalva	Hark.
16.		Petke Lajos	Ilyefalva	Hark.
17.		Farkas Béla	Ilyefalva	Hark.
18.		Tóth Ferenc	Sepsikálnok	Hark.
19.		Dr. Vajna Ádám	Gidófalva	Hark.
20.		EMGE gazdakör	Szotyor	Hatv.
21.		Csiszér Viktor	Szotyor	Hatv.
22.		Kuti János	Uzon	Hatv.
23.		Pataki István	Uzon	Hatv.
24.		Gr. Mikes Kelemenné	Uzon	Hatv.
25.		Bernáld Győző	Angyalos	Hatv.
26.		EMGE gazdakör	Sepsikálnok	Hatv.
27.		Csusz József	Ilyefalva	Hatv.
28.		Tubák István	Kézdísárfalva	Hark.
29.		Szigeti István	Kézdísárfalva	Hark.
30.		Dr. Sinkovits Ottó	Szentkatolna	Hark.
31.		Dr. Tamás Elek	Kézdíszentlélek	Hark.
32.		EMGE gazdakör	Csomortán	Hark.
33.		Páfl István	Kézdíszentlélek	Hark.
34.		Br. Apor Péter	Torja	Hatv.
35.		Teisinger Fülöp	Kézdívásárhely	Hatv.
36.		Baka József	Kézdívásárhely	Hatv.

Sor- szám:	Vár- megye:	Név:	Község:	Fajta:
37.	Háromszék	EMGE gazdakör	Béla falva	Hark.
38.		EMGE gazdakör	Kézdialmás	Hatv.
39.		Bányai Sándor	Sz.-tamásfalva	Hark.
40.		Haray Ferenc	Szőkelypetőfalva	Hark.
41.		Benedek Lajos	Sz.-tamásfalva	Hark.
42.		Beczassy Testvérek	Dálnok	Hark.
43.		Dimény János	Komólló	Hark.
44.		Zayzon Béla	Sepsibésenyő	Hark.
45.		Molnár Sándor	Alsóceszrnáton	Hark.
46.		Csia Ferenc	Cofalva	Hark.
47.		Herszéni Béla	Kisborosnyó	Hatv.
48.		EMGE gazdakör	Sepsibodok	Hatv.
49.		EMGE gazdakör	Bibarcfalva	Hatv.
50.	„	Rom. kat. téli gazd. isk.	Kézdívásárhely	Hatv.
51.	Kolozs	Menyhárt György	Bánffyhunyard	Hatv.
52.		Özv. Császár Gáborné	Hidalmás	Hark.
53.		Ilyés Viktor	Récekeresztur	Hatv.
54.		Gidófalvy István	Doboká	Hatv.
55.		Báró Bánffy Albert	Válaszut	Hark.
56.		Dr. Bulbuk Ernő	Kolozsvár	Hatv.
57.		Jelen Gyula	Kolozsvár	Hatv.
		Jelen Gyula	Kolozsvár	Hark.
58.		Dr. Bulbuk Ernő	Kolozsvár	Hark.
59.		Kolozsvár város	Kolozsvár	Hatv.
60.		Kolozsvár gazd.	Kolozsvár	Hark.
61.		Marianum	Kolozsvár	Hark.
62.		Tötszegi György	Méra	Hatv.
63.		Ujvári Sámuel	Szucság	Hatv.
64.		Barta Lajos	Dezmér *	Hark.
65.		Veress József	Vajdakamarás	Hatv.
66.		Róm. kat. Státus	Apahida	Hark.
67.		Zanati Gábor	Alsózsuk	Hatv.
68.	„	Gaál Elemér	Kiskályán	Hatv.
69.	Maros-Torda	Sándor Lajos és Társai	Kibéd	Hark.
70.		Tökés László és Társai	Nyárádmagyaros	Hark.
71.		Fekete Sándor és Társai	Székelysárd	Hark.
72.		Farkas Ákos	Kisadorján	Hark.
73.		Kacsó István	Nyárádszereda	Hark.
74.		Gr. Teleki Béla	Mezőszentmárton	Hatv.
75.		Ifj. Palkó Gyula	Mezőmadaras	Hark.
76.		Orbán Károly	Mezőmadaras	Hark.
77.		Dr. Czákó József	Székelykövesd	Hark.
78.		Dr. gr. Kun Zsigmond	Mezőbánd	Hatv.
79.		Palkó Gyula	Vajdaszentiván	Hark.
80.		Márk Károly	Körtvélyfája	Hatv.
81.		Gr. Teleki Mihály	Gernyeszeg	Hark.
82.		Gr. Teleki Mihály	Gernyeszeg	Hatv.
83.		Deák Lajos	Alsóhölcsény	Hatv.
84.		Adleff Norbert	Szászrégen	Hatv.
85.		Szantner János	Teke	Hatv.
86.		Gr. Zichy Vladimírné	Vajdaszentiván	Hatv.
87.		Vermescher Ernő	Szászrégen	Hatv.
88.		Dr. Érczhegyi Andrea	Kolozsnagyaida	Hatv.
89.		Br. Huszár Lászlóné	Abafája	Hatv.
90.		Virág Ferenc	Nagyernye	Hatv.

Sor- szám:	Vár- megye:	Név:	Község:	Fajta:
91.		Erdélyi Elemér	Székelyvaja	Hatv.
92.		Mikó László	Nyárádszentlászló	Hark.
93.		M. kir. Köz. gazd. int.	Marosvásárhely	Hark.
94.		Máriaffi Lajos	Marosszentgyörgy	Hark.
95.		Gr. Toldalagi Irma	Ny.-szentbenédek	Hatv.
96.		Br. Kemény Ferenc	Malomfalva	Hatv.
97.		Gr. Teleki Károly	Sáronberke	Hark.
98.		Gr. Bissingen Ottóné	Meggyesfalva	Hatv.
99.		Mikó Mihály	Jedd	Hark.
100.		G. Csontos Miklós	Marosszentgyörgy	Hatv.
101.		Varga Sándor és Társai	Ny.-szentmárton	Hark.
102.		G. Csontos Miklós	Marosszentgyörgy	Hark.
103.	Szilágy	Br. Györfly Lajos	Kraszna	Hatv.
104.		Czell Benő	Cigányi	Hark.
105.		Br. Braunecker Antal	Érszakácsi	Hark.
106.		Máriaffi Lajosné	Szilágykorond	Hatv.
107.		Hauninger Márton	Érmindszent	Hatv.
108.		V. Kiss Viktor	Oláhorvát	Hark.
109.		Husztai Kálmán	Érsodoró	Hatv.
110.		Balassy György	Zilah	Hatv.
111.		Puskás Elek	Érkavas	Hatv.
112.		Bay Ferenc	Ördögkut	Hark.
113.		Dr. Gazda Endre	Zilah	Hatv.
114.	Sz.-Doboka	Fejérváry Jenő	Szilkerék	
115.		Schilling Rudolf	Noszoly	
116.		dr. Schilling János	Nagyiklód	
117.		Wass Tarjáni Ákos	Cege	
118.		Bántó Lajos	Szék	
119.		Bodony	Kecséd	
120.		Tolvay György	Széplak	
121.		Dr. Császár Ferenc	Dés	
122.		Dr. Gogomán Antal	Dés	
123.		Hatfaludy Bertalan	Szilágytő	
124.		Hatfaludy Ernő	Kackó	
125.		Vékás Jenő	Kackó	
126.		Simó Béla	Oroszmező	
127.		Özv. Betegh Imréné	Felőr	
128.		Lovag Hye Jenő	Alsóilosva	
129.		Fejérváry Károly	Sajószentandrás	
130.		Gr. Bethlen Balázs	Árokalja	
131.		Kreutz György	Szászszentjakab	
132.	Udvarhely	Szakács Zoltán	Bikfalva	
133.		Egyesek	Udvarhely környékén	

Zab. A búza után legjobban elterjedt szalmás gabonánk a zab. Az alacsony termésátlagok főoka a különböző vidékeken legjobban diszló, nemesített zabfélések hiánya és az a körülmény, hogy a gazdák a zabot későn és tavaszi szántásba vetik. Kolozs, Maros-Torda, de legfőképpen Csík vármegye területén tölt be nagyobb területeket a zab. Legjobban megfelelő fajták voltak a Schwalöv, Sieger, a duppauai és az ú. n. fogarasi zab. A m. kir. földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége eredeti Fleischman és Székács zabokból létesített továbbszaporító telepeket.

EREDETI NEMESITETT ZABVETŐMAG SZAPORÍTÓ GAZDASÁGOK

a m. kir. földművelésügyi kirendeltség által beszerelve. 1942.

Sorsz.	Megye	Név	Község	Féleség
1.	Beszterce-N.	EMGE gazdaság	Beszterce	Fleischmann
2.		M. kir. erdőigazgatóság	Beszterce	
3.		Dr. Budusán Octavián	Beszterce	
4.		Jung János	Szászlekenca	
5.	"	Dobos Apor	Nagyilva	
6.	Csik	Eperjessy Endre	Csikszereda	
7.		Nagy István	Csiktaplóca	
8.		Bartalis János	Csiksomlyó	
9.		Csiszér József	Csiksomlyó	
10.		Gergely Gergely	Csikszentimre	
11.		Udvary László	Csikszentimre	
12.		Gondos Gyárfás	Csikszereda	
13.		Bodó Gábor	Csikszentimre	
14.		Dénes Elek	Csikszentimre	
15.		Darvas Albert	Csikcsatószege	
16.		Bors Miklós	Csikcsatószege	
17.		Kovács Ignác	Csikcsatószege	
18.		Borbáth István	Csikcsatószege	
19.		Kulesár István	Csikcsatószege	
20.		Veress Gábor	Csikcsatószege	
21.		Bors Dénes Mihály	Csikcsatószege	
22.		Ifj. Kőrödy István	Csikcsatószege	
23.		Kőrödy Dénes	Csikcsatószege	
24.		Kozma Ignác	Csikcsatószege	
25.		Kőrödy János h.	Csikcsatószege	
26.		Ifj. Darvas János	Csikcsatószege	
27.		Kovács Péter	Csikcsatószege	
28.		Lukács Dávid	Cs.-sz.-simon	
29.		Cseke István	Cs.-sz.-simon	
30.		Sándor Benjámin	Cs.-sz.-simon	
31.	"	Beke Imre	Cs.-sz.-simon	"
32.	Kolozs	Menyhárdt György	Bánffyhunad	Sz.
33.		Józsa György	Nagypetri	
34.		Özv. Császár Gáborné	Hidalmás	"
35.		Hadfaludy Mór	Hidalmás	Fleischmann
36.		Hadfaludy Ferenc	Hidalmás	
37.		Horváth János	Hidalmás	
38.		Bányai László	Középlak	"
39.		Gr. Bethlen György	Drág	Sz.
40.		Illés Viktor	Récekeresztur	"
41.		Dr. Bulbuk Ernő	Kolozsvár	Fleischmann
42.		Gr. Mikes Sándor	Szászfenes	Sz.
43.		Bartha Lajos	Dezmér	Fleischmann
44.		Róm. kat. státus	Apahida	
45.		Zanati Gábor	Alsózsuk	
46.		Gaál Elemér	Kiskáján	
47.		Veress József	Vajdakamarás	"
48.	"	Veress József	Vajdakamarás	Sz.
49.	M.-Torda	Palkó Gyula	Vajdaszentiván	
50.		Márk Károly	Körtvélyfája	
51.		Adleff Norbert	Szászrégen	"
52.		Ifj. Kőrösy Albert	M.-péterlaka	Fleischma
53.		Gr. Zichy Vladimírné	Vajdaszentiván	Sz.
54.		Máriaffi Lajos	M.-sztyörgy	Fleischma
55.		M. kir. Köz. Gazd. Int.	M.-vásárhely	Sz.
56.		Gr. Bissingen Ottóné	Meggyesfalva	Fleischmann
57.		Gr. Toldalagi Irma	Ny.-szthenedek	

Sorsz.	Megye	Név	Község	Féleség
58.	M.-Torda	G. Csontos Miklós	M.-sztygyörgy	Sz.
59.	Szilágy	Br. Jósika János	Szurduk	
60.		Br. Györffy Lajos	Kraszna	
61.		Czell Benő	Cigányi	
62.		Tüzes Bálint	Kucó	
63.		Br. Braunecker Antal	Érszakác.	
64.		Anderlich Dénes	Vársolt	
65.		Hauninger Márton	Erindszen	
66.		V. Kiss Viktor	Óláhórvát	
67.		Husztli Kálmán	Érsodoró	
68.		Dr. Récey Lajos	Szamoscikó	
69.		Benkő Elek	Szilágyszeg	
70.		Br. Blomberg Gyula	Kardánfalva	
71.		Bay Ferenc	Ördögkút	
72.		Érseki uradalom	Sz.-illésfalva	
73.	Udvarhely	Szakács Zoltán	Bikafalva	Fleischmann
74.		Szakács Albert	F.-boldogfalva	
75.		Sebesi Károly	Betfalva	
76.		Borbáth István	Kiskede	
77.		Somodi Ferenc	Étléd	
78.	Sz.-Doboka	Abrudbányay Ede	Tötör	Sz.
79.		Schilling Rudolf	Szilkerék	
80.		Dr. Schilling János	Nosoly	
81.		Br. Blomberg Frigyes	Cege	
82.		Bántó Lajos	Szék	
83.		Bándy József	Néma	
84.		Tolvay György	Széplak	
84.		Dr. Császár Ferenc	Dés	
86.		Dr. Gogomán Antal	Dés	
87.		Hatfaludy Bertalan	Szilágytő	
88.		Hatfaludy Ernő	Kackó	
89.		Vékás Jenő	Kackó	
90.		Simó Lajos	Blenkemező	
91.		Özv. Betegh Imréné	Felőr	
92.		Torma Miklós	Csicsókeresztúr	
93.		Gr. Bethlen Béla	Bethlen	
94.		Moldován Domokos	Sajóúdvárhely	
95.		Fejérváry Károly	Sajósz.-András	
96.		Gr. Bethlen Balázs	Ároklja	

Kukorica. Erdély egyik legelterjedtebb, legfontosabb veteménye a kukorica. Több évi átlagban közel 600 ezer kat. holdon termelik, holdankénti termésátlaga azonban alig haladja meg a 7.5 q-t. tehát igen alacsony. De holdankénti igen alacsony termésátlag magyarázatát abban találjuk, hogy sok olyan helyen termelnek kukoricát, ahol annak termelése sem a talaj, sem az éghajlati viszonyok nem megfelelőek. De rossz talajelőkészítés és a rossz növényápolás is mind olyan tényezők, amelyek a termésállagra nagy befolyást gyakorolnak. Az idegen uralom nem sokat törődött a fontos növény helyes termesztésével; megengedte azt, hogy egyes szárazabb és melegebb években Moldovából és Besszarábiából ide nem való, sokkal löbb meleget kívánó kukoricaféleségeket hozzanak be és az itt évszázadok alatt kitermelt kisebb terméshozamot adó, de mindig biztosan beérő kukoricafajtákat elhanyagolta.

Az 1940, de főleg 1941-ben ennek következtében Erdély kukoricatermelése a legsúlyosabb válságba jutott. Az idegenből származó fajták, amelyek már igen nagy területen voltak elterjedve, javarészt nem értek be. Azokon a vidékeken, ahol úgynevezett székely kukorica, gorbói, vagy váradi kukoricák voltak elvetve, avagy régebben ide került, meghonosodott kukoricát termeltek — azok beértek — sokhelyen egészen szép termést eredményeztek. A közeljövő egyik legnagyobb, megoldásra váró kérdése kitenyésztetni, nemesíteni az erdélyi viszonyoknak megfelelő bőtermő és biztosan beérő kukoricát.

Az EMGE a kukoricatermelés minőségének javítása és a termés eredményének emelése céljából nagy munkát végzett. A régi rossz szokásokat — szórva vetést, töltőgetés helyett sok helyen már sikerült bevezetni a sorba-vetést, simán kapálást, gépkapák alkalmazását, de e téren a legszebb eredményeket a négyzetbe ültetett fészekvetések, illetve fészektrágyázással végzett vetések eredményezték.

E célkitűzések továbbvitele, szélesebb rétegekben való elterjesztése érdekében az elmúlt évben Erdélyben *kukoricaversenyt* szervezett és folytatott le, amit a folyó évben is meghirdetett.

A múlt évi kukoricaverseny első, szerintünk legfontosabb eredményeként azt könyvelhetjük el, hogy az útmutatásaink szerint négyzetbe, vagy sorba vetett megfelelő fajtájú és főleg a két kapáláson kívül többször megkapált kukorica beért, míg a gondozatlan, elhanyagolt, kétszer kapált és a második kapálásnál feltöltőgetett kukorica egyáltalán nem — vagy csak részlegesen érett meg.

A verseny második eredményét a valóban jelentősnek mondható átlagtermések mutatják. A versenyben résztvevő gazdák átlagtermései jóval meghaladták a szokásos átlagterméseket — legtöbb esetben azok kétszerese is volt.

A harmadik — szintén igen fontos — jelentőségét a versenynek abban látjuk, hogy a visszamaradt kukoricatárló teljesen gyommentes volt. Míg a nem versenyző gazdák kukoricatábláin kukoricatöréskor derékig ért a gyom, addig a versenyző gazdák gondosan ápoltt, beért, talajról törték le a kukoricát.

A versenyző gazdák közül 47 gazdatestvérünk részesült különböző díjakban, összesen majdnem 3000 pengő értékben. A verseny során természetesen kiosztásra került a múltév tavaszán beígért nagy díj is, a tizenkét soros vetőgép, 632 pengő értékben, amit Szabó Dávid, biharpüspöki gazdatestvérünk valóban kiérdemelt.

A kukoricaverseny eredményét az alábbi táblázat szemlélteti:

A KUKORICATERMELÉSI VERSENY EREDMÉNYE

Verseny körzet	Díjazás	N É V	L a k h e l y	Talaj- előkészítés	Trágyázás	Vető- mag	Vetés	Boronálás	Kapálás	Termés kat. h.	Díj meg- nevezése	A díj értéke
Erdélyi ver- seny győztes	I. a.	Szabó Dávid	Biharpüspöki	tarló h. őszi sz.	+	saját	soros	igen	5X géppel 3X kézzel	30	12 soros Fecake Drill	632.-
	I. b.	K. Nagy Béla	Óvári Sze Imár m.	"	+	"	"	"	4 X	45.50	Alfa filiszti	130.-
	I. c.	Ajtai Albert	Köz Árvár Szol. D.	"	+	"	"	"	5 X	34.72	"	130.-
Bihar vármegye	I.	Szolga Albert	Peplermási	"	+	Bánkúti	"	"	4 X k.	46	6-os eke	140.-
	II.	Kincses József	Kisszántó	őszi mély szánítás	-	saját	"	"	4 X k.	28	kézi garabje	65.-
	III.	Konta Lajos	Hegyközkovácsi	" és tav. sz.	+	lófogó	"	"	2 X k.	29.5	"	65.-
	IV.	ifj. D. Tóth József	Peplermási	tarl. h. tav. sz.	-	8 soros	"	"	3 X g	40	daráló	65.-
	V.	Lovadi Lajos	Biharpüspöki	tar. h. tav. sz.	+	Fl.	soros	"	3 X k.	43.90	Planet tolókapa	22.-
	VI.	ifj. Kovács Károly	Ottomány 192	őszi sz. szánítás	-	saját	"	"	2 X k.	29.77	"	22.-
	VII.	Szűcs Ferenc	Peplermási	őszi sz. tarló h.	+	"	"	"	3 X	33	"	18.-
	VIII.	Cseste János	Fugyi	őszi-laveszi sz.	+	lófogó	"	"	3 X	29.50	"	16.-
	IX.	Juhász Sándor	Ottomány 10.	őszi sz.	-	helyi	"	"	3 X	29.33	"	14.-
	X.	K. Kovács Sándor	Ottomány	őszi sz.	-	helyi	"	"	3 X	20	"	12.-
	XI.	ifj. Kovács Elek	Ottomány 242	laveszi sz.	-	"	"	"	3 X	29.42	"	10.-
	XII.	Szűcs Imre	Peplermási	őszi szánítás	-	Bánkúti	"	"	3 X	30	"	5.-
Kölcse vm.	I.	Jakab István	Középlak	lav. sz.	+	saját	"	"	4 X	24	Lókepa	120.-
	II.	Vince János	Mákófalva	őszi szánítás	+	"	"	"	3 X	14	Katolátaráló	65.-
	III.	Lippai János	Középlak	őszi-tav. sz.	+	8 soros	"	"	4 X	11.50	Planet tolókapa	22.-
	IV.	Jakab János	"	"	+	helyi	"	"	3 X	12	"	16.-
	V.	Kádár István	"	"	+	cinquliro	"	"	3 X	9	"	10.-

Szalmár vármegye										soros		lófogú		45.08		kőhöz szaktarató		125.—	
I.	Pándi János	Berend	ősz szántás	+	+	+	+	+	+	5	×	32	Daráló	55.—					
II.	Heim Márton	Krasznabélek 3	tarló h. ősz tav. sz.	+	+	+	+	+	+	5	×	27	Daráló	12.—					
III.	Krémer András	Szaniszló 1	ősz tav. sz.	+	+	+	+	+	+	4	×	28		12.—					
IV.	Meggyesi Ferenc	Berend	sz.	+	+	+	+	+	+	3	×	22		12.—					
V.	Boros Mihály	"	"	+	+	+	+	+	+	4	×	25		10.—					
VI.	Pethő Sándor	"	"	+	+	+	+	+	+	3	×	19		10.—					
VII.	Pándi Pál	"	"	+	+	+	+	+	+	3	×	19		22.—					
VIII.	Pándi Gerzon	"	"	+	+	+	+	+	+	4	×	45.70	Plaszt toldaka	12.—					
IX.	Katona József	Óvári	tarló h. ősz sz.	+	+	+	+	+	+	4	×	46.08		10.—					
X.	Boros Miklós	"	"	+	+	+	+	+	+	4	×	30		15.—					
XI.	Apjok Károly	"	tav. sz.	+	+	+	+	+	+	4	×	31		12.—					
XII.	Péter Antal	Krasznabélek	tarló h. ősz sz.	+	+	+	+	+	+	3	×	31		12.—					
XIII.	ifj. Reicer János	"	ősz sz.	+	+	+	+	+	+	4	×	26.32		12.—					
XIV.	legifj. Hartmann	Kaplony	ősz és tav. sz.	+	+	+	+	+	+	4	×	24.50		10.—					
XV.	Csizmadia Ferenc	"	"	+	+	+	+	+	+	3	×	16		12.—					
XVI.	ifj. Márk István	Kiskolcs	tarló h. ősz sz.	+	+	+	+	+	+	3	×	16		10.—					
XVII.	Kallós Zsigmond	"	"	+	+	+	+	+	+	3	×	12		8.—					
XVIII.	Boros Gerzon	"	ősz és tav. sz.	+	+	+	+	+	+	3	×	10		5.—					
XIX.	ifj. Nagy Elek	"	"	+	+	+	+	+	+	3	×	20		12.—					
XX.	Gacsai Zsigmond	Szaniszló	ősz sz.	+	+	+	+	+	+	3	×	28.62		12.—					
XXI.	Magyar Béla	"	"	+	+	+	+	+	+	3	×	22.5	Morzsoló	118.—					
XXII.	Knecht István	Koltó Katalin	ősz sz.	+	+	+	+	+	+	3	×	22		22.—					
XXIII.	Mór Imre	"	"	+	+	+	+	+	+	3	×								
XXIV.	Bene Ferenc	"	"	+	+	+	+	+	+	3	×								
														Lóka		120.—			
I.	Bíró Péter	Somkerék	tarló h. ősz sz.	+	+	+	+	+	+	4	×	17.50	"	116.—					
II.	Szabó Albert	"	"	+	+	+	+	+	+	3	×	17	"	110.—					
III.	Kese Attila	Sajóudvarhely	ősz sz.	+	+	+	+	+	+	3	×	17	Borona	110.—					

A folyó évben meghirdetett kukoricaverseny díjai 3.000 pengőt tesznek ki.

Tekintettel arra a nagy fontosságra, nemzetgazdasági és hadászati érdekekre, amely az olajosnövények, főképen napraforgó termeléséhez fűződnek, az erdélyi kukoricaversennyel egyidőben meghirdettük a napraforgó-termelési versenyt is, melynek díjazására a m. kir. földművelésügyi miniszter tűzött ki díjakat, 3.000 pengő értékben.

Az idei nagy kukoricavetőmaghiányt az okszerű vetéssel igyekeztünk ellensúlyozni.

E célból egyesületünk kirendeltségei 1500 darab vetőbotot osztottak ki a kisgazdák között kedvezményes áron.

Ugyanakkor azonban itt is erőteljes felvilágosító munkát végeztünk a szorva vetés megszüntetésére, mely köztudomású dolog, hogy felesleges vetőmagpazarlást jelent.

ÖSSZESÍTÉS

a m. kir. földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége által 1941—42. évben kiosztott vetőmagmennyiségről.

Termény	eredeti nemesített	utánter- mesztett	közönséges	összesen
m é t e r m á z s a				
Őszi búza	560.—	14.583.12	12.716.78	27.859.90
Tavaszi búza	—	200.—	5.800.—	6.000.—
Rozs	29.—	1.987.—	1.500.—	3.516.—
Őszi árpa	34.—	—	—	34.—
Sörárpa	1.240.20	700.—	12.800.—	14.740.20
Zab	532.50	2.000.—	17.950.—	20.482.50
Kukorica	200.—	100.—	25.000.—	25.300.—
Összesen:	2.595.70	19.570.12	75.766.78	97.932.60

A visszatért Keletmagyarország és Erdély mezőgazdaságában nagy szerepet játszik a *burgonya*. Jelentősebb mértékben Bihar vármegye északi és Szalmár vármegye lazább talajain termelik, de Csík és Háromszék vármegyének egyik legfontosabb szántóföldi növénye. E két vármegyének talaja és éghajlati viszonyai kiválóan alkalmasak a burgonya termelésére. Igen gyakoriak a katasztrális holdankénti 100 métermázsát jóval fölülhaladó terméseredmények. Az alsíki medence és Háromszék egyes, különösen Sepsiszentgyörgy környéki talaja andezit máladék. Fizikai tulajdonságát tekintve, hasonlít a somogyvármegyei Lábod, Görgeteg, Szulok, kálmáncei talajokhoz, azonban a humusztartalmuk sokkal nagyobb, értékesebb, tápúsabb. A tíz évi átlagos csapadékokat véve, mintegy 200 mm-rel több, mint a dunántuli és így ezek a viszonyok egészen sajátosan alakítják ki a burgonyafajtákat. A keményítő tartalom relatíve több, mint a dunántuliaknál.

Nagy területen termelik a Május Királyt, terméshezama

nagy. Virusbetegség nincs benne, leromlás nem tapasztalható. Nagy szerepet tölt be a régifajta őszirózsa, amely az ország legértékesebb őszirózsa burgonyája. Egészségs, és ott, ahol tisztán termelik, terméshozama jóval felülmúlja az ország bármely vidékén termelt őszirózsa fajtákat. Kiváló zamát, íz, és ellenálló-képesség jellemzi. A magyar ízlésnek és a magyar piaci viszonyoknak ez a burgonya felel meg legjobban. Helyenként azonban már itt is mutatkoznak leromlás tünetei és a virus betegség. Ezek kellő szelekció mellett mind kiküszöbölhetők. Szeszgyártási célokra termelik a professzor Wollmant, az imperatort, ez kisebb értékű, mint a Wollman, de többet ér, mint a Krüger, amelyik már erősen elfajzott. A hópehely burgonya sokat veszített jelentőségéből.

Még a megszállás ideje alatt egyesületünk a trianoni Magyarországából hozott a tornyospálcai nemesítésből származó Gülbaba burgonyát. (Deodare és rózsaburgonya keresztezés.) Helyenként kitűnően bevált, étkezési célokra szívesen vásárolják, elég jó terméshozamokat ad.

Ez évben a m. kir. földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége Erdély négy északi vármegyéjében a burgonyatermelés minőségének javítása érdekében *Ella*, *Gülbaba*, korai *Rózsa* és *Margit*, államilag ellenőrzött, rákellenálló fajtákból tovább- szaporítási célokra 30 vagon hozott be, melyet szerződéses alapon adott ki a tovább szaporításra vállalkozó gazdaságoknak. Az elmúlt év szokatlanul csapadékos időjárása következtében gazdáink a növényápolási munkákat, kiszedést nem tudták kellő időben elvégezni, helyenként jelentős tételek kiszedetlenül a földben maradtak, a szokatlanul nagy tél következtében pedig az elvermelt burgonyák megfagytak, ezért ez év tavaszán egész Erdély területén nagy hiány mutatkozott burgonya vetőgumókban. Így ez évben számolnunk kell azzal, hogy a szokásos vetésterületből kiesések vannak.

Kimondottan cukorrépa talajok csak Háromszék megye barcasági területein, Maros-Torda folyóvölgyeiben és Bihar megye nyugati részein találhatók. Egész Erdélyben a bécsi döntés előtt összesen két cukorgyár működött. A marosvásárhelyi és a botfalusi. Az utóbbi román megszállás alatt maradt. Ennek következtében Háromszék megyében, ahol kb. 4 ezer kat. holdon folyt a cukorrépa termelés, a folyó évben már csak jóval kevesebb területen művelnek cukorrépát. Egyébként Háromszékben a múlt év folyamán cukorrépából is éppen elég nagy mennyiség fagyott a földbe.

A babtermesztés a visszatért területeken meglehetősen el van terjedve, sajnos a legtöbb helyen azonban, — mint köztes termény. Ezen a téren is változatlanul még sok tennivalónk lesz a jövőben, hogy a legmegfelelőbb, piacképesebb fajtákat népszerűsítsük. A legkiválóbb minőségű és leghibzósabb terméseket hozó babtermesztő vidékeink Háromszék megye, Kézdivásárhely körüli

részen, továbbá Kolozs megye, Szolnok-Doboka déli része és Bihar vármegye érmelléki része. Erdély egyöntetű babtermelésének érdekében 1942. tavaszán 300 q eredeti F. gyöngybatot osztottunk ki, részben továbbszaporító, részben kisgazdáink között.

Lencse. *A lencse Háromszék megye mezőgazdaságában egészen különös és igen fontos szerepet játszik. Az egész visszatért erdélyi terület lencsetermesztésének 96%-át Háromszék vármegye képviseli. Közel 6200 kat. holdon 36.000 q körüli a termése.*

A háromszéki lencsének minőségén kívül igen nagy előnye a zsizsikmentesség. A kisgazdák lencsetermelésének egyik nagy hibája a Lednekkel való kevertség. E téren a helyes árpolitikával és értékesítési rendszerrel sokat lehetne javítani a helyzeten.

Kender és len. *Erdély éghajlata úgy a rostkender és rostlen, valamint magkender és olajlen termelésére kiválóan alkalmas. Nagyban a rostkender-termelés csak a szatmármegyei Börvely feldolgozótelep környékén volt, míg rostlent egyedül a székelykeresztúri lengyár termeltetett nagyobb területen. Az elmúlt évben még 500 katasztrális holdat vetettek be a gazdák rostlennel, amely a kedvezőtlen időjárás következtében igen gyenge eredményeket hozott. Ez évben eddig mintegy 360 kat. holdra tudott a székelykeresztúri lenfeldolgozóüzem termelési szerződéseket kötni. Az elmúlt években Csík megyében Szárhegy környékén jó eredménnyel végzett rostlentermelési kísérletek arra indították az ottani gazdákat, hogy a hitelszövetkezeti központ és egyesületünk támogatásával feldolgozó üzemet létesítsenek. Ilyen feldolgozó üzem létesítése Sepsiszentgyörgyön is tervbe volt véve, melynek beindítása azonban ezévről elmaradt. Csík és Háromszék vármegyékben ez évben nagy területeket vetnek be a gazdák olajlennel. Tekintettel a természeti adottságokra, úgy a rostlen, mint a rostkender termelésének kibővítése, a helyi adottságoknak kihasználása érdekében még igen sok tennivaló van.*

Tekintettel arra a nagy fontosságra, amely a jövő évi vetőmag ellátásához fűződik, egyesületünk közbejöttével Kolozs és Szolnok-Doboka megyében mintegy 800 katasztrális holdon kötöttek gazdáink kendermag termelési szerződéseket. Egyesületünk ezen a téren széleskörű szakismeretet terjesztő és felvilágosító munkát végzett, a m. kir. földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége és az Országos Nép és Családvédelmi alap nemesített kender és len vetőmag akciót folytatott le.

Napraforgó. *A m. kir. minisztérium 670—1942. számú rendeletével az 50 holdon felüli gazdákat szántóföldi területük 5%-ának olajos növényvel való bevetésére kötelezte. Az 50 holdon aluli szántófölddel rendelkező gazdáknak pedig elrendelte, hogy kukorica-földjeiket napraforgóval szegélyezzék. Napraforgó termelésnek Bihar, Szatmár, Szilágy és Maros-Torda vármegyében van nagyobb jelentősége. De termelik Szolnok-Doboka, Kolozs mezőszéki részein is, főképen az olajat kedvelő románok. A gazdaközönségnek napraforgó vetőmaggal való ellátását a kormányzat*

a Futurára bízta. Sajnos, sok helyre nem érkezett meg kellő időben az igényelt mag.

A napraforgó termelésének előmozdítására — amint fentebb is jelentettük, a kukoricaversennyel kapcsolatosan termelési versenyt hirdetünk, melyeknek díjazására a m. kir. földművelésügyi miniszter 3.000 pengő összeget helyezett kilátásba. A napraforgóversenyre jelentkezők közül az A. csoportban lévők már 400 négyszögöllel résztvehetnek, a B. csoportban lévők pedig 2 kat. hold minimális vetéssel szerepelhetnek.

Az EMGE az olajosmagvak termesztésére irányuló tanító és szervező munkájában igen nagy súlyt helyezett a szójabab termesztésre is. Legnagyobb jelentősége Maros-Torda megyében van. Mintegy 3000 kat. hold szójabab termelésére kötöttek szerződést gazdáink.

Az állattenyésztés örök alapkövetelménye az okszerű takarmánytermelés marad. Szántóföldi takarmánytermelésünk legfontosabb növénye a világhírű erdélyi vöröshere. A visszatolt ország-részen közel 100 ezer katasztrális holdon termelik. A legjobb minőségű magtermést Háromszék, Csik és Udvarhely vármegyék területén kapjuk. Különös előnye az erdélyi vöröshere, a tél fagyával szembeni kemény ellenállóképessége. Földművelésügyi kormányunk felismerve az erdélyi lóhere kiváló tulajdonságait, javaslatunkra annak külön márkázását rendelte el és az Erdélyből kivitelre kerülő lóheremag, mint „erdélyi lóheremag” kerül a külföldi piacokra.

A lóhere termelésének még szélesebb körökben való elterjesztése, de legfőképpen kifogástalan minőségű, fehér ólomzárrel ellátott, államilag ellenőrzött vetőmaggal való ellátása érdekében egyesületünk ez év tavaszán a m. kir. földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége anyagi támogatásával az alábbi kimutatás szerint kedvezményes áru vetőmagot osztott szét gazdaközönségünk között:

KIMUTATÁS

az EMGE által 1942. év tavaszán állami hozzájárulással kiosztott lóhere, lucerna és bükköny vetőmagokról:

Sor- szám	V á r m e g y e	Lóhere q	Lucerna q	T. Bükköny q
1.	Szatmár	145	—	122.60
2.	Szilágy	122	0.40	152.00
3.	Bihar	100	—	—
4.	Kolozs	85	9.60	100.00
5.	Szolnok-Doboka	67	—	50.00
6.	Beszterce-Naszód	60	—	—
7.	Maros-Torda	80	7.00	100.00
8.	Udvarhely	80	—	300.00
9.	Háromszék	80	—	100.00
10.	Csik	70	—	316.00
Összesen:		889 q	17.00 q	1240.60 q

Lucerna. A *lucerna* már sokkal kisebb területet jelent a megszállás alatt. Az itteni tisztítótelepek csak a német normáknak megfelelően tisztították a lucernamagokat, ez annyit jelent, hogy 6—8% lóheremagot is elnéztek benne. Így lucernavetéseink meglehetősen kevertek lóherével. Ezen állapot javítása érdekében az elmúlt évben 100 q fehér ólomzárral ellátott, tehát 98% tisztaságú lucernamagvakat osztottunk ki kedvezményes áron. Ezt az akciót ezévben is tervbe vettük, azonban országszerte mutatkozó rendkívül nagy lucernamaghiány következtében a szükséges mennyiséget nem tudtuk beszerezni.

Egyéb takarmánynövények. A visszatért területeken *zabosbükkönyt* elenyésző mértékben termelnek. Ez év tavaszán egyesületünk legfőképpen a három nyomos gazdálkodás során ugarnak hagyott területek hasznosítása céljából a m. kir. földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége támogatásával a mellékelt kimutatás szerinti 50%-os árkedvezmény mellett juttatott gazdáinknak.

A mészhén szegény talajokon gyakran találkozunk szarvaskereppel, hidegebb hegyoldalakon baltacimmal.

Ez év tavaszán egy eddig Erdélyben nem ismert pillangós-virágú növényt, a *somkórót* hoztuk be, igyekszünk azt gazdáink körébe elterjeszteni. A trianoni Magyarországból a somkóróval végzett eddigi kísérletek rendkívül kedvező eredményeket mutatnak. A somkóró kitűnő és nagytömegű silózásra alkalmas takarmányt ad, de annak betakarodása után tarlómaradványai mintegy 60—180 q istállótrágya értékével ér fel. Ezen növények vetőmagakciójáról az alábbi kimutatásunk számol be:

KIMUTATÁS

az EMGE által 1942. év tavaszán és állami hozzájárulással kiosztott szarvaskerep, somkóró és baltacim vetőmagokról:

Sorszám	V á r m e g y e	Szarvaskerep q	Somkóró q	Baltacim q
1.	Szatmár	1.75	7.00	—
2.	Szilágy	0.50	0.80	13.94
3.	Bihar	2.00	5.20	1.00
4.	Kolozs	2.55	7.80	42.66
5.	Szolnok-Doboka	6.11	10.00	—
6.	Beszterce-Naszód	—	—	0.73
7.	Maros-Torda	50.00	0.70	25.00
8.	Udvarhely	—	—	20.00
9.	Háromszék	—	1.00	2.00
10.	Csik	3.24	—	7.73

Összesen: 66.15 q 32.50 q 113.06 q

Borsó. A talajerőfenntartás szempontjából annyira fontos borsót a visszatért területeken eddig csak igen kis mértékben termelték.

A gazdának ez a nagy jövedelmet hozó és kitűnő búza előveteményt adó borsófőlések szélesebb körben való elterjesztése érdekében az alábbi kimutatás szerinti vetőmagakciót bonyolítottuk le:

KIMUTATÁS

az EMGE által 1942. tavaszán állami hozzájárulással kiosztott Express-borsó, Viktória-borsó és gyöngybabról:

Sorsz.	Vármegye	Express-borsó q	Viktória-borsó q	Gyöngybab q
1.	Szatmár	100.00	65.00	50.00
2.	Szilágy	—	—	50.00
3.	Bihar	151.20	130.00	50.00
4.	Kolozs	150.00	—	70.00
5.	Szolnok-Doboka	—	170.00	44.00
6.	Beszterce-Naszód	100.00	—	30.00
7.	Maros-Torda	100.00	—	50.00
8.	Udvarhely	—	100.00	30.00
9.	Háromszék	—	150.00	20.00
10.	Csik	—	5.00	10.00
Összesen:		601.20	520.00	404.00

A máktermelés igen kis területre szorul, bár termelése, mind Mák. éghajlati, mind talajviszonyainknak jól megfelel. A gyenge értékesítési viszonyok és nehéz tárolhatóság miatt nem tudott nagyobb területen elterjedni. Legjobban a hatvani zárt tokú kék mák van elterjedve, melynek termésátlaga Székelyföld egyes vidékein eléri a 7 q-t, míg Szatmár, Szilágy és Bihar megyék termésátlagai katasztrális holdanként 3 q alatt maradnak.

Dohánytermelés Szilágy, Szatmár, Bihar, Beszterce-Naszód Dohány. megyékben van. Termelt fajták nagyjából része úgynevezett szatmári fajta, amely a magyar debreceni fajtával azonos. Kisebbségben a bánsági, Havanna és Maryland dohányt termelték.

b) EMGE mozgalmak.

A mintaistálló építési mozgalmat az a körülmény tette szükségessé, mert minden községben majdnem minden évben építenek egy-egy új istállót, de az új épület alig tér el, alig különbözik valamivel a régiektől. Beosztása éppen olyan rossz és hibás, ablakai éppen olyan kicsinyek és szellőző berendezése egyáltalán nincsen. A mozgalom keretén belül az EMGE Kós Károly építésmérnök közreműködésével istállótípus tervrajzot készített és a felépítésre kerülő istállókhöz államsegélyből ingyenes ablakokat, valamint a szellőztető berendezések elkészítéséhez pénzbeli segítséget juttatott.

E mozgalom során 21 gazdatestvérünknek juttattunk összesen 77 darab istállóablakot, míg tíz gazdatestvérünknek szellőztető berendezési segítséget folyósítottunk 680 pengő értékben. A mintaistállóépítési segély végösszege az elmúlt évben 3000 pengő volt.

Ennek a mozgalomnak nemzetgazdasági jelentőségét feleslegesen hangsúlyozni. A kukorica bármilyen jól érjék, be, után Kukoricagörék építése.

szárítást igényel s e célból elengedhetetlenül fontos, hogy minden gazdáságnak megfelelő méretű és alakú kukoricagóró álljon rendelkezésre. A góréépítésnél kiosztott államsegély 6—8 pengő között mozgott köbméterenként. Az igényléseket egyesületünk központja gyűjtötte össze. A mozgalom meghirdetésekor komoly építkezési kedv mutatkozott. Összesen 101 gazdatestvéünk óhajtott kukoricagórót építeni, 3323 m³ ürtartalommal, melyre 19.097 pengő támogatást igényeltek. A múlt évi — késői kukoricavetések azonban a korán bekövetkezett hidegek miatt nem értek be s így gazdatestvéreink csak nagyon kevés górót építhettek, mivel nem is volt mit bele tenniök.

Az elmúlt év folyamán 22 gazda kért góréépítési támogatást. Összesen 457.65 ürköbméter kukoricagórót építettek fel 3580 pengő segítségével. A górékat előírászerően építették meg, azzal az eltéréssel, hogy Erdély területére a m. kir. földművelésügyi minisztérium által megállapított — legalább egy méteres górérszélességet leszállítottuk 75—80 cm-re. A felépült górék közül 21 az A. tipushoz tartozott és keményfából készült, míg 1 A. tipushoz puhafából és 1 B. tipushoz keményfából.

Silóépítés.

A silóépítési akció lebonyolítása a háborús korlátozások miatt bekövetkezett anyaghiányért szinte leküzdhetetlen nehézségbe ütközött. A silóépítéshez elengedhetetlenül szükséges cementet zárolták és egyesületünk minden utánjárása hiábavalónak bizonyult, cementet bár kiutaltak, a gyár nem szállíthatott. A kiutalt silóépítési államsegély meggyenként a következőkép oszlik meg:

Beszterce-Naszód	5	gazdának	330	köbméter	1320	pengő
Bihar	3		161		646	
Kolozs	12		791		3008	
Maros-Torda	2		140		560	
Szilágy	3		425		1160	
Szolnok-Doboka	1	„	100	„	400	„

Összesen: 26 gazdának 1947 köbméter 7094 pengő.

A fenti silók azonban a jelzett akadályok miatt nem épültek mind fel. Egyrészükhöz még nem is kezdtek hozzá, másrésze épülőfélben van.

A silók megtöltéséhez feltétlenül szükségessé vált nagyteljesítményű szecskavágógépek juttatása is. Egyesületünk 5 drb. nagyteljesítményű szecskavágógépet osztott ki, melyek közül 1 drb. Beszterce-Naszód vármegyében, 1 drb. Maros-Torda vármegyébe és 3 drb. Háromszék vármegyébe került gazdaköri uton. A juttatott államsegély 4362.84 pengő volt.

Ez évben a siló-építési mozgalmat tovább folytatjuk, azonban igyekeztünk az építő gazdatestvéreinket rábeszélni, hogy a lehetőségek szerint kőből mészhabarccsal építkezzenek és csak amikor a cement forgalma felszabadul, akkor töltsék ki a hézagokat, illetve vakolják le a siló egész területét cementhabarccsal.

c) Az erdélyi növényegészségügyi szolgálat.

Az idegen uralom alatt azt a munkakört, amely a növényegészségügyi körzetek (növényegészségügyi felügyelőségek) hatáskörébe tartozik, részben a gazdasági kamarák, részben pedig a gazdasági felügyelőségek látták el. A vonatkozó F. M. rendeletek értelmében működő növényegészségügyi intézmények fogalma a román államban ismeretlen volt. 189.000—1941. F. M. számú rendelettel az 1940. évi bécsi döntés alkalmával visszacsatolt erdélyi területen 11 növényegészségügyi körzet létesült éspedig: Kolozsváron, Kolozs megyei hatáskörrel; Zilahon, Szilágy megyei hatáskörrel; Désen, Szolnok-Doboka megyei hatáskörrel; Besztercén, Beszterce-Naszód megyei hatáskörrel; Székelyudvarhelyen, Udvarhely megyei hatáskörrel; Csíkszeredán, Csík megyei hatáskörrel; Sepsiszentgyörgyön, Háromszék megyei hatáskörrel; Marosvásárhelyen, Maros-Torda megyei hatáskörrel; Máramaros-szigeten, aknasugatagi, dragomérfalvi, felsővisói, máramaros-szigeti és técsői járásokra kiterjedő hatáskörrel; Szatmárnémetiben, avasújtvárosi, csengeri, erdódi, fehérgyarmati, kápolnok-monostori, mátészalkai, nagybányai, nagykárolyi, nagysomkúti, szatmárnémeti és színérváraljai járásokra kiterjedő hatáskörrel; Nagyváradon, Bihar megyei hatáskörrel.

A növényegészségügyi körzetek önálló hatáskörrel működnek és közvetlenül a m. kir. földművelésügyi minisztérium alá vannak rendelve. Munkakörük röviden a következőkre terjed ki: A külföldről behozott vagy kivinni szándékozó élő növények és növényi részek vizsgálata, a faiskolák és faiskolai lerakatok növényegészségügyi vizsgálata és ellenőrzése, az 1894. évi XII. tc. és az ezzel kapcsolatban kiadott F. M. rendeletek végrehajtásának ellenőrzése, szükség esetén a kihágási eljárások folyamatba tétele, a növényegészségügyi hírszolgálat megszervezése, ellenőrzése és irányítása, végül a gazdaközönség szakszerű oktatása, gazda megbeszélések, tanfolyamok tartása.

A sok elhanyagolt növényegészségügyi kérdés közül leg-**Gyümölcsfa-**
szembetűnőbb volt a gyümölcsfák teljes gondozatlansága. Amint **ápolási**
megállapítást nyert, az elhanyagoltság oka nemcsak a szükséges **tanfolyamok.**
törvények és rendeletek végrehajtásának hiányában keresendő, hanem a gazdaközönség legnagyobb része teljesen tájékozatlan volt abban a tekintetben, hogy módon és mely eszközökkel lehet az elhanyagolt gyümölcsösöket rendbehozni. A cél elérése érdekében a kirendeltség 1941. év őszén 52 községben rendezett gyümölcsfaápolási tanfolyamot, amely tanfolyamokon mintegy 2000 ember vett részt. A tanfolyamok célja az volt, hogy a résztvevőkkel megismertesse a gyümölcsfaápolás gyakorlati tudnivalóit, az eszközök és gépek használatát, a védekezőszerek szakszerű elkészítését és alkalmazását.

A kirendeltség valamennyi növényegészségügyi körzetnél **Gyűjtemény-**
megvetette az alapját olyan gyűjteménytárgyaknak, amelyek **tárak létesítése**
szemléltető oktatás céljait szolgálják, de egyúttal alkalmasak arra

is, hogy a később megrendezendő mezőgazdasági kiállításokon az egyes növényegészségügyi körzetek gyűjteménytári anyagait bemutatva a gazdaközönség oktatását, továbbképzését szolgálják.

**Permetező-
mesterképző
tanfolyam.**

A *permetezőmesterképző tanfolyamok* megrendezésével a kirendeltségnek az volt a célja, hogy 10 napos tanfolyamokon oly egyéneket képezzenek ki, akik a gyümölcsfaápolási munkálatokat az egész idény alatt önállóan és szakszerűen tudják elvégezni. A szerzett ismereteik alapján gyümölcsösök kezelését és rendbentartását elvállalhatják és ily módon önálló keresethez juthatnak. *1942. év tavaszán 7 permetezőmesterképző tanfolyamon összesen 150 hallgató vett részt, és tett megfelelő eredménnyel vizsgát. A meghirdetett permetezőmesterképző tanfolyamra több mint 300 hallgató jelentkezett és csupán katonai behívások akadályoztak meg egyeseket abban, hogy a lakóhelyükhöz közel lévő tanfolyamokon résztvehessenek.*

A permetezőmesterképző tanfolyamok a gyakorlatban oly kitűnően beváltak, hogy az a hozzáfűzött reményeket messze túlszárnyalták. A permetezőmesterképző tanfolyamot végzett hallgatók azonnal el tudtak helyezkedni. Magánszemélyek, vagy közületek egész évre szóló szerződéseket kötöttek az újonnan képzett permetezőmesterekkel, úgy hogy azok legtöbbször 3—4, de nem ritka az az eset sem, amikor egyesek 7—8 segédmunkaerővel dolgoznak. *Ezzel a kirendeltség kettős célt ért el, megélhetési lehetőséget nyújtott olyan embereknek, akiknek azelőtt állandó foglalkozása nem volt, másrészt megadta a lehetőséget arra, hogy azok a gyümölcsös tulajdonosok, akik a kellő szakértelem vagy pedig a szükséges gépek és eszközök hiánya miatt gyümölcsfaikat eddig elhanyagolták, a permetezőmesterek munkája folytán azt rendbe tudják tartani és így a gyümölcstermést a kártevők és betegségekkel szemben meg tudják védeni.*

Az Országos Nép- és Családvédelmi Alap (ONCSA) támogatásával a négy vagy ennél több gyermekes permetezőmestereket sikerült teljesen felszerelni mindazokkal a gépekkel és eszközökkel, amelyek mesterségük folytatásához szükségesek.

Valamennyi növényegészségügyi körzet területén a kirendeltség egy-egy 2—4 kat. hold. nagyságú gyümölcsösben olyan bemutató mintateret létesített, amely mintateren egyrészt egész éven át a szakszerű védekezési munkálatokat végrehajtja, másrészt a helyi viszonyok kívánalmainak megfelelőleg a legfontosabb kártevőket és betegségeket tanulmány tárgyává teszi és különböző védekező szereket, gépeket és eszközöket gyakorlatilag kipróbálja.

d) Erdélyi kísérletügyi intézmények.

Erdély visszatérése után azonnal megkezdődött a magyar mezőgazdasági kísérletügyi intézmények felállítása, illetve a meglévők újjászervezése.

A F. M. igen nagy anyagi áldozatot hozott akkor, amikor rövid egy esztendő alatt lehetővé tette a visszatért területen nyolc kísérletügyi intézmény felállítását, teljes felszerelését és műkö-

désének megindítását; ez az áldozat nem volt öncélú, mert hiszen a *kísérletügyi intézmények azért vannak, hogy a gazdának segítségére, támogatására legyenek*, feladatkörüik szerint többféle módon. Egyesek főleg azáltal vannak hatással a mezőgazdaságra, hogy a gazdát félrevezetés, becsapás, anyagi károsodás ellen védik, amikor a mezőgazdasági termények, termékek és cikkek hamisításának tilalmazásáról szóló 1895. évi XLVI. tc. végrehajtásában a hatóságokkal együttműködnek, mások viszont olyan formában, hogy saját laboratóriumukban, kísérleti telepükön, gazdáknál kísérleteket végeznek, s ezek eredményeit közkinccsé teszik. Mások ismét a gazdák részére végzett vizsgálatokkal, s mindegyik szaktanácsok, útmutatások adásával nyújt segédkezet a gazdáknak, a jobb- és többtermesztéshez.

M. kir. Vetőmagvizsgáló Intézet van Kolozsvárott (címe Fenesi-út 64. sz.). Ez az intézet nemcsak olyan formában védi a gazdát, hogy a forgalomba hozott vetőmagvak vizsgálatát végzi ellenőrzési célokra, hanem végzi a here- és lucernamag, takarmányrépamag, nemesített magvak állami ólomzárolását, ami által a gazda biztosítékot kap arra, hogy a szűkebb viszonyai közé való, magas termesztési, gazdasági értékű vetőmagot vehet el.

Ez az intézet végzi *mindenféle vetőmagon az összes vizsgálatokat*, ú. m. tisztaság, csirázóképesség, aranka-, szizsik-, üszög-tartalom, hektólitersúly, származási, víztartalom, dohossági, stb. vizsgálatokat a minisztérium által megállapított vizsgálati díjak ellenében.

— Ujabb miniszteri rendelkezés értelmében *féláron* vizsgál az intézet mindenféle magot *olyan gazdák részére*, akik *15 holdnál kisebb területen gazdálkodnak*. *Egészen ingyen* vizsgálja gazdák részére a hereféle-magvak *arankatartalmát* ($\frac{1}{2}$ kg. mennyiségig), valamint most, tavasszal a *kukorica csirázóképességét is*. Tanácsot ad magtisztítási ügyekben, ha valaki réjtét, legelőjét fel akarja újítani, újragyepesíteni, az intézet összeállítja neki a fűmagkeverék-receptet.

Hangsúlyozzuk: *vetőmagvak tisztításával, eladásával, közvetítésével az intézet nem foglalkozik*.

Működési területe: Beszterce-Naszód, Bihar, Csík, Háromszék, Kolozs, Maros-Torda, Máramaros, Szatmár, Szabolcs, Szilágy, Szolnok-Doboka, Udvarhely és Ugocsa vármegyék, Kolozsvár, Marosvásárhely, Nagyvárad és Szatmárnémeti thj. városok.

M. kir. Növénytermesztési és Növénynemesítő Kísérleti Intézet kettő van felállítva: az egyik Kolozsvárott (címe: Fenesi-út 64. sz.), a másik Marosvásárhelyt (címe: Széchenyi-tér 65. sz., Kultúrpalota). Ezek az intézetek, mint nevük is mutatja, hivatva vannak a gazdáknak *segítségére lenni* részben kísérletezéssel, részben szaktanácsok adásával a *mezőgazdasági növények termesztésénél*. Talajvizsgáló, trágyavizsgáló laboratóriumokban végzett vizsgálatok, saját kísérleti telepeiken és gazdáknál beállított ter-

mesztési és egyéb kísérletek alapján talajművelési, trágyázási, ápolási, művelési kérdésekben *hathatós segítségére* lehetnek a hozzájuk fordulóknak. Ezek az intézetek próbálják ki az újonnan nemesített növényfajtákat, a termesztésre ajánlott, de még nem közismert növényeket termesztéstechnikai és üzemi jövedelmezőség szempontjából; ellenőrzik a nemesített növények magtermesztését és a vetőmagvizsgáló intézettel együtt végzik ezek minősítését, állami elismerését, vezetik a növényfajta törzskönyvet és a nemesített növények állami törzskönyvét.

Gabona- és lisztvizsgáló laboratóriumaikban meg tudják a búza minőségét, sikértartalmát, süthetőségét, stb., a lisztet vizsgálni.

Elért eredményeiket szakközlemények formájában hozzák a gazdaközönség tudomására.

A két Növénytermesztési és Növénynemesítő Kísérleti Intézet működési területe meghatározva, elkülönítve még nincsen; forduljon a gazda ahhoz, amelyikhez közelebb lakik.

M. kir. Gyógynövénykísérleti Intézet dolgozik Kolozsvárott (címe: Monostori-út 3. sz.). *Páter Béla* alapította az első gyógynövénytelepet, s ebből fejlődött ki az intézet, mely nemcsak saját kísérleti telepén foglalkozik *gyógynövények termesztésével*, termesztásük jövedelmezőségének megállapításával, hatóanyagok mennyiségének meghatározásával, a szárított gyógynövények (drog-ok) minősítésével, márkázásával, hanem *útmutatást, tanácsot is ad* a hozzáfordulóknak arra nézve, mely *vadon termő gyógynövényeket*, hogyan kell gyűjteni, szárítani, raktározni, kezelni és értékesíteni. Gyógynövénybevéáltói tanfolyamokat is tart az intézet vidékein; ezáltal igen *hasznos tevékenységet fejt ki*, mert azok, akiknek nincsen földjük, s nagyobb gyerekek ráérő idejükben — elért munka híján — *egészen tisztességes jövedelemhez juthatnak* a gyógynövények gyűjtése és eladása által.

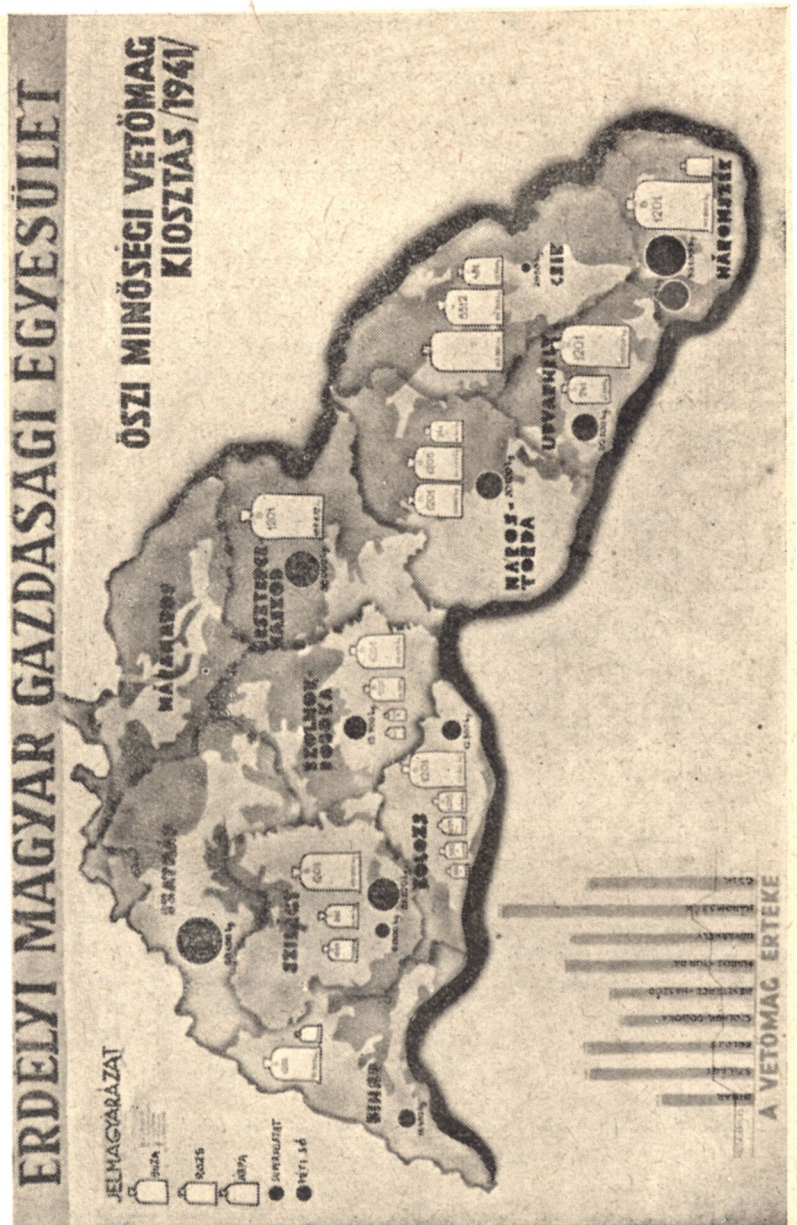
A kolozsvári m. kir. Gyógynövénykísérleti Intézet működési területe: Beszterce-Naszód, Csik, Háromszék, Kolozs., Maros-Torda, Szilágy, Szolnok-Doboka, és Udvarhely vármegyék, valamint Kolozsvár és Marosvásárhely thj. városok.

M. kir. Mezőgazdasági Vegykísérleti Állomás négy van a vizsztatért területen, és pedig: Kolozsvárott (címe: Monostori-út 3. sz.), Marosvásárhelyen (címe: Széchenyi-tér 65), Nagyváradon (címe: Mészáros-ulca 4.) és Szatmárnémetiben (címe: Horthy Miklós-tér 23—25.).

Ezek az állomások nemcsak az élelmiszerek és egyéb mezőgazdasági termékek hatósági ellenőrzésénél működnek közre vizsgálatok végzésével, de a *magánfelek részére is* vizsgálnak különböző anyagokat a minisztérium által megállapított vizsgálati díjak elenében. Ha pl. a gazda állatja mérgezésre gyanús tünetek között (mérges növényeket tartalmazó széna, mérges magvakkal fertőzött takarmány, megromlott abrakanyag, stb. folytán) elhullik, a hulla részeit a vegykísérleti állomások vizsgálják meg. Végzik növényvédelmi szerek, építőanyagok, tü-

zelőanyagok (pl. a traktorokhoz használt benzin) kenőolajok, takarmányok (pl. olajpogácsa stb.) bor, szeszesitalok és melléktermékeik, ecet, stb. vizsgálatait.

A közeljövőben a *F. Minisztérium* erdélyi kirendeltségének kiadványsorozatában egy füzet fog megjelenni, mely a fennebb felsorolt kísérletügyi intézmények feladatait, munkakörét, azoknak igénybevételei módjait egészen részletesen ismertetni fogja.

4. Állattenyésztés.

a) Irányelvek és akciók.

Erdély állattenyésztése valóban a tennivalók sokaságát jelentí, hiszen úgy a mennyiség, valamint a minőség mai helyzete csak újabb feladatokra és tartós munkára kötelez. Mult évi jelentésünkben felfedtük ennek az állapotnak előidézö okait, de amikor rámutattunk a hiányok pótlásának sorrendi fontosságára, utaltunk arra is, hogy Erdély állattenyésztése el kell, hogy érje az általános európai színvonalat, sőt lépést is kell tartson további fejlődésével. Nem szabad elfelejteni, hogy a háború után minden bizonnyal olyan konjunkturális lehetőségek adódnak, amelyek ésszerű kihasználása felbecsülhetetlen anyagi előnyt nyújthat, de amit viszont csak megfeszített és áldozatot nem kímélő, szakadatlan munkával érhetünk el.

Tény az, hogy az állattenyésztés elsőbbsége más termelési ágakkal szemben vitathatatlan. Mezőgazdasági területeink megosztása jelzi, hogy mezőgazdasági népességünk életszintjének emelése főleg az állattenyésztés színvonalának emelésével érhető el. Az állattenyésztés munkája tehát szoros párhuzamban kell, hogy haladjon a legelő és rétterületek feljavítási munkájával, valamint mesterséges takarmánytermesztés széleskörű megszervezésével, *mert az állatlétszám gyarapításához nem a legelő és rétterületek kiterjedése hiányzik, hanem ezek teherbíró-képessége alacsony.*

Állattenyésztési ügyosztályunk mindig módot talált arra, hogy az állattenyésztés súlyos kérdéseinek megoldási lehetőségeire a kormányzati tényezők figyelmét felhívja. A feladatok felmérésénél talán elég lenne rámutatni arra, hogy a leg-égetőbb szükségletek azonnali kielégítése érdekében már eddig hány intézmény, szervezet felállítását hozta tető alá a kormány. Ma már van: *állattenyésztő egyesületünk, zöldmező szövetségünk, állategészségügyi intézetünk, több állatértékesítő szervezetünk, baromfikeltető központjaink, állattenyésztő és baromfitenyésztő mintaközségeink, havasi legelő mintagazdaságunk, igen sokféle tenyészállat akciónk*, melyeket vidékenkint más és más szervezetek bonyolítanak le. Bizonyos: a szervezetek, hivatalok, intézmények, egyesületek, szövetkezetek, szövetségek, ki-
rendeltségek száma igen nagy s ezért az egységes és céltudatos irányítás könnyen a szétesés veszélyének lehet kitéve. Az egész hatalmas szervezet tagoltságának hátrányát legkifejezőbben

a tenyésztés és a takarmányozás szétválasztása példázza, ami természetesen igen sok esetben *súlyos helyzetekre vezet*. Takarmányozás, tenyésztés és termékek értékesítése olyan szorosan összefügg egymással, hogy a kérdéses széttagolás természetesen zavart, ellentmondást és a célok megvalósításának gátló körülményeit jelenthetik

Az említett *feladatok* megoldására, az állattenyésztési ügyosztályra nagy vonalakban három irányú munka hárul:

**Az állattenyésztési
ügyosztály
munkája.**

1. *a tenyésztés irányítása;*
2. *a tenyészállatakiók lebonyolítása;*
3. *adatszolgáltatás, javaslatok szentesítése, szervezés.*

Magából a helyzetből adódik, hogy leglényegesebb célkitűzésünket a különböző vidékek tenyésztési alapszempontjainak meghatározása képezte. Eldönteni, hogy melyik tájnak, milyen állatfajta felel meg leginkább, továbbá, mik e feladatok gyakorlati keresztülviteli módzatai.

Ezekre vonatkozóan a földművelésügyi kormány minden alkalommal kikérte véleményünket, mert ezáltal helyzetismeretünket és az elszakíttottság idején szerzett tapasztalatainkat hasznosíthatja.

A különböző állatfajok tenyésztésével kapcsolat elgondolásainkat az alábbiakban részletezzük:

A *lőtenyésztéssel* kapcsolatosan két irányadó szempontra kell rámutatnunk. A jelenben és közeljövőben egyformán biztosítanunk kell *honvédségünk* és a *mezőgazdasági munka* részére a szükséges lóállományt. A második szempont *a háború utáni helyzet* felismerése. Számolni kell ugyanis azzal, hogy a minden háború után bekövetkező bizonyos fokú mechanizálás a lóállományban *létszámfelteslegre vezet*. Ebben a közel, illetve távolabbi jövőben tehát a minőségi szempontnak fokozottabban kell előtérbe kerülnie, hogy belföldi szükségleteinket és a külföldi igényléseket; a piacot *versenyképes* anyaggal láthassuk el, mert a kedvezőtlenebb értékesítés lehetőségei mellett csak minőséggel biztosíthatunk megfelelő piacot.

Lőtenyésztés.

Itt különösképpen gondolnunk kell a keleti, — most harc-
téri területek — tenyészló-anyaggal való benépesítésére s erre a célra megfelelő minőségű, szívós, kitartó, igénytelenebb típushoz tartozó lóanyagnak minél nagyobb számban való előállítására, hiszen kelet felé irányuló exportunk lehetőségei igen széles határok között mozognak. Amint egyébként az alábbiakból is kiténik — ezeket a szempontokat figyelembe vettük.

A létszámgyarapítás célját szolgálják az elmúlt és folyó évi *kancáakciók*, melynek keretében megfelelő tenyésztők kezére magasabb színvonalú tenyésztéssel bíró vidékekről származó kancákat juttatnak. Az *akció főcélja a szaporulat biztosítása*.

A teljes elhanyagoltság állapotában lévő lőtenyésztésünk fel-
lendítése érdekében sürgősen megoldandó feladatok az alábbiak:

1. *Megfelelő számú és minőségű fedezőmén kihelyezése a fedezettő állomásokra.* Ez a feltétel pillanatnyilag a ménhiányra való tekintettel nincs biztosítva.

2. *Közös csikónevelőtelep létesítése,* mert a népies tenyésztésben a csikóneveléshez szükséges adottságok az egyéni nevelésre hiányoznak

3. *A csikóneveléshez nélkülözhetetlen szemes abraktakarmányok (zab) kellő mennyiségben való biztosítása,* ami jelen körülmények között ugyancsak hiányzik.

4. *A csikónevelést kifizetődővé tevő megfelelő belföldi árszínvonal kialakítása,* a belföldi loértékesítésnek oly módon történő megszervezésével, hogy a honvédség megfelelő loanyaggal legyen ellátható és hogy a tenyésztő a külföldi és belföldi árszínvonal közötti fennálló különbséget hátrányát ne érezze meg.

5. *A lóállomány minőségi feljavítása* érdekében lótenyésztő szakosztályok létesítése az EMGE keretein belül, melyek a tenyésztés irányításával, ellenőrzésével, törzskönyveléssel és a tenyészállat forgalom okszerű szabályozásával ezt lehetővé teszik.

6. *Kisebb, tájegységekre vonatkoztatott* tenyészkörzetek megállapítása, hogy a mezőgazdasági adottságoknak megfelelő igásló tenyésztése a használatbavétel helyén történjék.

1935-től a visszacsatolás apjáig Erdély területén egy *Lótenyésztést Felkaroló Erdélyi Egyesület* működött, mely főként Bihar, Szilágy és Szatmár megyék területén a testesebb angol-félvér (*Furioso* és *North-Star*) tenyésztését lendítette jelentősen előre és működése alatt kb. 1400 félvér kancát törzskönyvelt. Ennek az egyesületnek a munkája — a létesítendő lótenyésztő szakosztályokban, vagy egyesületekben — folytatódna.

A megfelelő tenyészanyag előállítása és elsősorban a fedezőmének nevelésére szükségesnek látszik a jelenlegi állami ménesek kereteinek kibővítése s külön egy *erdélyi* ló tenyésztésére szolgáló ménes beállítása. Ennek megteremtése érdekében a szükséges kezdeti lépések már meg is történtek.

A ménesikók tenyészérett korig való felnevelése legtöbb kistenyésztő anyagi erejét meghaladja, ezért szükséges és célirányos megoldás volna, a tenyésztésre megfelelő ménesikóknak, a kistenyésztőktől 1 éves korban való felvásárlása s egy létesítendő állami, vagy megánvállalkozású *ménnevelő gazdaságban* történő felnevelése. Ez a megoldás 3 szempontból látszik igen előnyösnek: 1. *A kistenyésztő 1 évi nevelés után megkapná a megfelelő árat csikójáért.* 2. *Az állam idejében és ugyancsak kedvező áron biztosíthatná ménszükségletét.* 3. *A tenyésztésre megfelelőnek mutató csikók a legalkalmasabb módon, szakszerű irányítás mellett nevelődnének fel, tehát a nevelés hiányossága folytán eddig beállott csökkenés kiküszöbölhető, vagy legalább is a minimumra szállítható le.*

Számban és értékben legjelentősebb akciója volt ügyosztás-**Kancaakció.** lyunknak a *kancaakció*. Kigondolt méretei a kivitelezés arányánál lényegesen nagyobbak voltak. Akciónk ugyanis eredetileg 2000 darabra volt tervezve, ez a szám később a rendelkezésre álló költségvetési fedezet hiányában 1600-ra, majd 1200-ra zsugorodott. Végeredményben kiosztottunk a 10 erdélyi megyében 1146 darab kancát. Fajta szempontjából ez az anyag természetesen *nem felelt meg* tökéletesen valamennyi vidék követelményeinek, de igyekeztünk azt a szempontot érvénysíteni, hogy lehetőleg erőteljesebb, mezőgazdasági munkáknál is használható, a gazdasági típust képviselő kancaanyag kerüljön kiosztásra.

A kancaakció anyagi feltételei annyira *kedvezőek* voltak, hogy a legszegényebb állattenyésztő gazdaréteg is vállalhatta azokat s így tenyészanyaghoz juthatott. Ennek bizonyítására *elegendő* arra utalnunk, hogy a kancák árának csupán 50 százalékát viselik az átvevő gazdák s ezt az összeget is 5 egyenlő évi részletben törlesztik le. Ilyenformán az 1,069.430 pengő értékű akciónál gazdáink 534.715 pengő nemzeti ajándékban részesültek, nem is említve annak az összegnek 5 évi kamatait, melyet csak 5 százalékkal számítva is, kb. 80.000 pengő újabb kedvezményt jelent. Ezen felül a földművelésügyi kormány vállalta az akció összes szállítási költségeit. A juttatás népszerűségének jellemzésére elég lesz megemlítenünk annyit, hogy bár mindössze 1200 kanca kiosztásáról volt szó, az igénylők száma meghaladta az 5000-et. Ennek a levelezésnek lebonyolítása óriási munkatöbbletet rótt az ügyosztály személyzetére.

Az *eredmények* mellett kötelességünk megemlíkezni a *hibákról* is. Késégtelen, hogy a felvásárló szervezetek néhány esetben nem jártak el a legszigorubb lelkiismeretességgel és alaposséggal, aminek eredménye az volt, hogy az akció részére leszállítottak olyan kancákat is, amelyek tenyésztési célokra *nem feleltek meg* s így nem voltak kioszthatók. Más téren meg kell állapítanunk azt is, hogy az első év a csikózások terén *nem hozta meg* a kívánt eredményt. Ennek részbeni okai a ménellátás körüli zavarok, a körülményváltozás, sok esetben a leromlott egészségi állapot, stb. lehetett, de fel kell tételeznünk azt is, hogy az átvevő gazdák sem jártak el a *fedezetéseknél* a szükséges gondossággal és szakértelemmel. A folyó év tavaszán megejtett kancavizsgálatok során meglepéssel állapítottuk meg, hogy a kancák állapota egyes kivételes esetektől eltekintve, — amelyek szigorú beavatkozást vonnak maguk után — *kedvező*. Ez a mai takarmányszűk és igaerő hiánnyal küzködő világban annak a jele, hogy egy értékes tenyészállat birtokolása a tulajdonosokban a jónak megbecsülése iránti tulajdonságot felszínre hozta s kötelességeikre reáébersztette.

Megyéenként a kiosztott kancák száma a következőképpen oszlik meg:

KIMUTATÁS

az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesült 1941. évi kancaakciójáról.

megye	drb.	teljes érték	kedvezmény
Beszterce-Naszód	18	15.200.— P.	7.600.— P.
Bihar	239	183.310.— P.	91.655.— P.
Csik	113	109.550.— P.	54.775.— P.
Háromszék	41	77.450.— P.	38.725.— P.
Kolozs	132	106.000.— P.	53.000.— P.
Maros-Torda	156	161.670.— P.	80.835.— P.
Szatmár	119	115.350.— P.	57.675.— P.
Szilágy	106	88.600.— P.	44.300.— P.
Szolnok-Doboka	120	99.600.— P.	49.800.— P.
Udvarhely	102	112.700.— P.	56.350.— P.
Összesen:	1146	1.069.430.— P.	534.715.— P.

A rendkívüli szállítási nehézségek miatt *Háromszék megye* utoljára maradt s a részére előirányzott számnak eddig csak kb. felét kapta meg, még pedig 41 darabot az 1941. év folyamán, míg további 58 darabot folyó évi április hónapban, — az alsószuki méneshirtok akció céljaira felszabadított kancaállományból.

A lótenyésztési körzetek még nincsenek megállapítva, de az általánosan követendő szempont azonban az, hogy a sík vidéknek, domb- és hegyvidéknek igényei figyelembe vétnessenek és formáló ereje felhasználtassék. Ezen elképzelés alapján a sík vidék a nehezebb félévrek, a dombvidék a fehér arab és lipicai jellegű, míg a hegyvidék a hegyi ló tenyésztésére tartassanak fenn. A székelő lótenyésztésének felakarolása érdekében a földművelésügyi kormány kisebb létszámú székelő ménes felállítását határozta el, melynek alapanyagát a még fellelhető békási kancaanyag fogja képezni.

Szarvasmarha-tenyésztés.

A *szarvasmarhatenyésztés* helyzete a ló tenyésztésénél jobb. Egyes vidékeken elég magas színvonalon áll ahhoz, hogy a már rendelkezésre álló eszközökkel tovább fejleszthe jelentős alapanyagul szolgáljon nagyobb körzetek tenyésztésének.

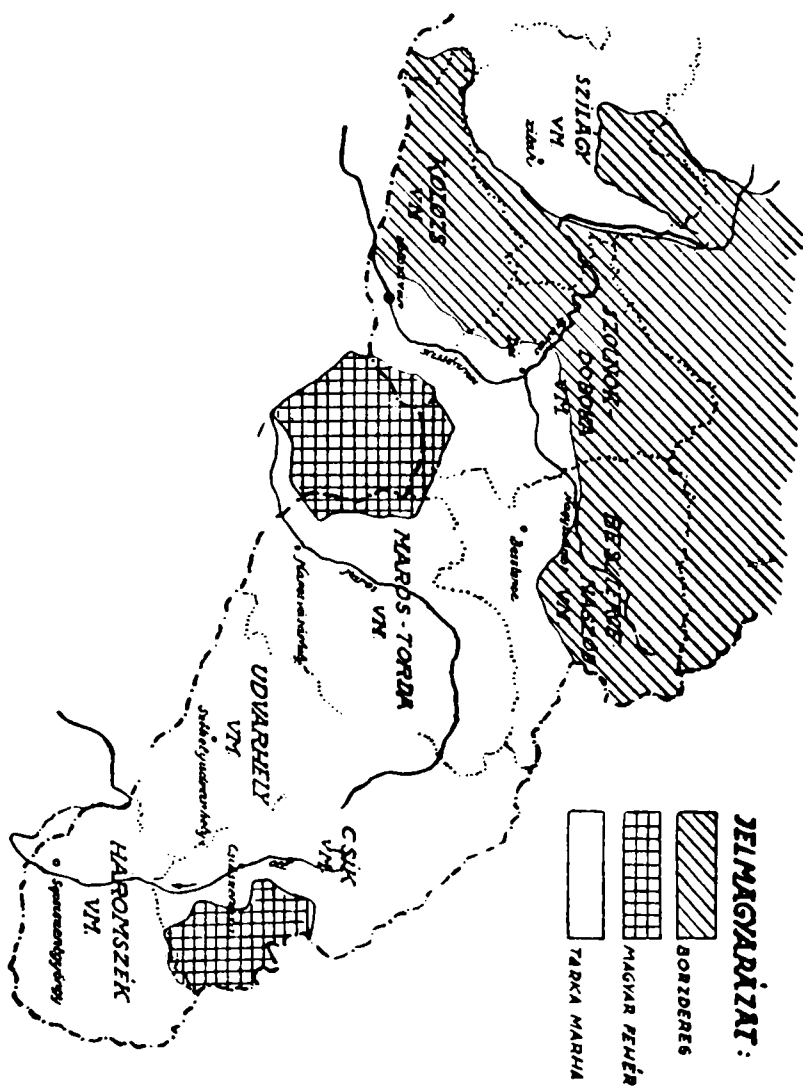
Erdély területének domborzati alakulása, éghajlatának, legelő- és állattartási viszonyainak megfelelően különböző szarvasmarhafajták tenyésztését teszi szükségessé. Így a sík vidék, völgyek és a megfelelő gazdasági feltételekkel rendelkező hegyvidék, tejértékesítési központok közelsége a pirostarka fajták tenyésztését indokolja, a külterjesebb takarmányozási és istállózási viszonyok között — a hegyvidéken a borzderes fajták tenyésztése válik be legjobban, míg a tejértékesítési piacoktól távolabb eső, de nagyobb legelőterületekkel rendelkező külterjesebb üzemrendszerű gazdaságokban a magyar fajta tenyésztésére vannak meg az adott-

ságok. Ezen megfontolások alapján a szarvasmarha tenyészkörzetek beosztására vonatkozóan *javaslatot* tettünk a földművelésügyi minisztériumnak, amely azt nagy vonalaiban el is fogadta. Ennek megfelelően a *piroštarka* fajták (magyar tarka és simmentáli jellegűek) tenyésztésére fenntartandó a *székely megyék területének nagyrésze, Kolozs, Szolnok-Doboka, Beszterce-Naszod, Szilággy, Szatmár, Bihar jobb gazdasági viszonyokkal rendelkező részei, míg a borzderes tenyészkörzete Máramarosból, Szatmár keleti, Szolnok-Doboka, Beszterce-Naszod északi és keleti részein keresztül Kalotaszegre húzódik le, magába ölelve a magasabb dombvidéki területeket. A borzderes tenyészetének ilyen nagymérvű kiterjesztése a múlt tapasztalatai és a jövő kilátásai alapján indokolt, mert hiszen a borzderes tenyészállat igen fontos kiviteli cikkünk volt s még fontosabb lesz a háború után. Tekintve, hogy ennek a fajtának tenyésztésére az alapanyag a kijelölt körzet nagyrésztében nincs meg, a tenyésztés átállítása komoly feladatok elé állítja állattenyésztő szervezeteinket, amely nehézségeket azonban a jövő érdekében minden áldozat árán le kell küzdeni.*

Igásökör ellátás érdekében szükségesnek látszott a fehérmarha tenyésztésének felkarolása is. Ennek érdekében úgynevezett 50-es *magyar-gulyákat* állítottunk fel Bihar megye érmelléki részein s e fajta tenyésztésére ítéljük fenntartandónak a *mezősegi határbeugrás* környékét egy keskeny sávban, valamint Csikmegye középsőkeleti részét, Bihar és Szatmár megyék északi, illetve délnyugati részének az Érmellékére, illetve az Ecsedi-láp környékére terjedő területeit. A megállapított tenyésztőterületek határain kívül 50-es gulyák formájában mindenütt felkarolandó a magyar marha tenyésztése, ahol erre szolgáló alapanyag már van.

A szarvasmarha tenyésztés leg súlyosabb kérdéseit a kormány egy olyan, ma még Európában egyedülálló intézkedéssel mozdítja elő, amely az apaállattellátás rendszerét a legideálisabb módon oldja meg. Míg eddig községek és közületek apaállat beszerzése anyagi lehetőségeiknek függvénye volt, addig most a *törvényhatósági állattenyésztési alap létesítésével* az anyagi problémák gátló tényezője háttérbe szorul s az apaállat ellátás vármegyéenként intézményes módon kedvező megoldást nyer. A törvényhatósági Állattenyésztési Alap létesítésével megszűnik az a fonák helyzet, hogy a kevésbé tehető községek anyagi lehetőségeik arányában gyengébb minőségű apaállatokat kényszerüljenek beszerezni. A gyakorlati kivittől függ, hogy ez a rendkívül emelkedett szellemű elgondolás meg is hozza gyümölcsét.

Tenyészkörzetekre vonatkozó javaslatunkat térkép formájában az alábbi ábra mutatja.

A szarvasmarhatenyésztés ügyét a **vármegyei állattenyésztő egyesületek** felállítása lényegesen előmozdíthatja. Az elmúlt év **állattenyésztő** folyamán Erdély valamennyi vármegyéjében megalakultak az **állattenyésztő egyesületek**, amelyeknek munkatervezete felöleli a szarvasmarha, juh és sertés törzskönyvelés és ellenőrzés beszervezésén kívül az állattenyésztéssel kapcsolatos valamennyi teendőt. Ezek az állattenyésztő egyesületek egyelőre a szarvasmarha állományfelvétel és tejelésellenőrzési tevékenységgel kezdték meg működésüket, mit fokozatosan terjesztenek ki a sertés- és juh-állományra is.

A *szarvasmarha*-, juh- és sertésállomány törzskönyvelése és ellenőrzése Magyarországon a különböző fajok részére megfelelő tenyésztő egyesületekben folyt. A háromféle egyesületnek egyesítése érdekében a földművelésügyi kormány vármegyei állattenyésztő egyesületeket hívott létre, melyek úgy a szarvasmarha, mint a sertés és juh tenyésztésének fellendítése körüli tevékenységet látják el. Erdélyben az 1941. év folyamán egyesületünk támogatásával megindult és részben be is fejeződött a vármegyei állattenyésztő egyesületek létesítése érdekében kifejtett szervezkedési munka. Ennek eredményeképpen folyó évi február hónapban megalakult az utolsó vármegyei állattenyésztő egyesület is ezek ma már figyelemreméltó tevékenységet fejtenek ki.

A volt szarvasmarha-, juh- és sertésenyésztő egyesületek külön országos csúcsszervekkel rendelkeztek, melyeknek egységesítésére a *Szarvasmarhatenyésztő Szervezetek Országos Szövetségének, Állattenyésztő Egyesületek Országos Szövetségévé* való átalakításával a szükséges előmunkálatok megtörténtek. Ezen országos csúcsszervnek Erdélyben 2 területi kirendeltsége van, még pedig *Szilágy, Szolnok-Doboka, Kolozs és Beszterc-eN.* vármegyék részére Kolozsváron, míg a 4 *székely megye* részére egyelőre Csikszeredán. Tekintettel arra, hogy e szervnek működése szorosan összefügg egyesületünk állattenyésztést irányító tevékenységével, egyesületünk elnöksége elhatározta, hogy a kolozsvári kerületi szövetségnek otthont ad s ezzel az egyesületi munkákba is szervesen bekapcsolódik. Ehez a földművelésügyi kormány hozzájárulását is megnyerte s ma már a legteljesebb együttműködés feltételei adva vannak.

A vármegyei állattenyésztő egyesületek működésének hatatos támogatására egyesületünk jelentős anyagi segítséget biztosított, hogy ezzel az első évek kezdeti nehézségein az egyesületeket átsegítse.

Ma már örömmel számolhatunk be arról, hogy a vármegyei állattenyésztő egyesületek tenyészállatkiállítások és vásárok rendezésével, a törzskönyvelés megkezdésének alapját jelentő állományfelvételekkel és felvilágosító munkájukkal eredményes működésüket megkezdték. Ez egyelőre a szarvasmarhatenyésztés körüli teendőkben nyilvánul meg, fokozatosan azonban kiterjed a munka a sertés- és juhtenyésztés területének felölélésére is.

A vármegyei állattenyésztő egyesületek szarvasmarha-, juh- és sertésenyésztő szakosztályai részére az alakuló közgyűlések az

illető állattenyésztési ágazatban jártas birtokost szakosztályi elnökökké választották. Az egyesületek tisztségviselőikara egy egyesületi igazgatóból, ellenőrökből és ellenőr jelöltekből áll.

Az ellenőrök kiképzetésében egyesületünk lehetőséget biztosított erkölcsi és anyagi támogatásával erdélyi ifjaknak, a *Keszthelyi Gazdasági Akadémián* rendezett tanfolyamokon való kiképzetésére, s így részben az erdélyi állattenyésztő egyesületek ellenőrhíányát pótolta, részben kenyérhez juttatott arra érdemes ifjakat.

A folyó évben megalakulnak a lótenyésztő egyesületek, amelyek az anyaországban a vármegyei gazdasági egyesületek kebelében fognak működni. Erdély területén ezen egyesületek, mint az EMGE szakosztályai fognak minden megyében működni, tehát az EMGE kebelében alakíttatnak meg.

A szarvasmarhaállomány mennyiségi és minőségi feljavítása érdekében ügyosztályunk az elmúlt évben egy pirostarka tehén és üszőborjú akciót bonyolított le, melynek részleteiről az alábbiakban számolunk be.

Szarvasmarha akció.

Múlt évi jelentésünkben már beszámoltunk arról, hogy a kancaakcióval párhuzamosan ügyosztályunk nagyarányú szarvasmarhaakciót is bonyolított le, mely kezdetben csak pirostarka tenyésztőteneknek és tenyészűszők kiosztását ölelte fel. A múlt év végén ehhez egy fehérmarhaakció csatlakozott 50-es gulyák felállításának formájában, míg az idén tavasszal a borzderes fajtának széleskörű meghonosítása érdekében beindított mozgalmunk keretében megkezdettük a borzderes tehéneknek és üszőknek a kiosztását is.

A tenyésztő- és üszőakció a csonkaországban eddig folytatott hasonló akciók alapelgondolására épülve indult meg, az erdélyi helyzetnek megfelelő módosításokkal.

A háborúba való tevőleges belépésünk következtében az akció sima lebonyolítása elé jelentős akadályok gördültek, melyeknek következtében az akciót *nem sikerült az előre tervezett időre* és mértékben lebonyolítani. Az állatárak rohamos emelkedése szükségessé tette, hogy a kiosztás időpontjának eltolódása révén mutatkozó árkülönbözetek részbeni átvállalásáért a kormánysegély felemelése iránti kéréssel forduljunk a földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltségéhez. Kérésünk teljes megértésre talált, melynek eredményeként a kormányhozzájárulást tehéneknél a 30 százalék keretén belül 250-ről 400 pengőre, üszőborjuknál a 40 százalék keretében 150-ről 200 pengőre emelhettük.

1941. év folyamán kiosztottunk összesen 541 darab tehenet 458.806,25 pengő értékben, mely összegből kormányhozzájárulás címén az átvető gazdáknak visszatérült 125.215,45 pengő. Ugyanakkor kiosztottunk 790 darab üszőborjút 6—18 hónapos korban 265.500 pengő értékben, melyből a segély 91.764,24 pengőt tett ki. Fenti közvetlen hozzájáruláson kívül teljesen mentesültek az

átvevők a szállítási költségektől, valamint a tehének kötelező biztosításának 1 évi biztosítási díjától, melyeket ugyancsak a földművelésügyi minisztérium vállalt át. Ezzel kb. még az akció teljes értékének 11—12 százalékával terhelve a költségvetését.

KIMUTATÁS

az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület 1941. évi piros-tarka tehén akciójáról.

megye	drb.	teljes érték	kedvezmény
Beszterce-Naszod	1	750.— P.	225.— P.
Bihar	50	47.930.— P.	12.500.— P.
Csik	37	37.665.— P.	8.981.— P.
Háromszék	123	100.944.— P.	28.956.— P.
Kolozs	51	41.680.25 P.	12.054.65 P.
Maros-Torda	60	62.925.— P.	15.974.— P.
Szatmár	19	17.080.— P.	5.098.— P.
Szilágy	49	35.444.— P.	10.032.50 P.
Szolnok-Doboka	57	46.015.— P.	12.228.— P.
Udvarhely	84	68.373.— P.	19.176.30 P.
Összesen.	531	458.806.25 P.	125.215.45 P.

KIMUTATÁS

az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület 1941 évi borjú-akciójáról.

megye	drb.	teljes érték	kedvezmény
Bihar	64	18.238.— P.	7.253.— P.
Csik	110	45.337.— P.	12.411.— P.
Háromszék	99	40.340.— P.	13.858.— P.
Kolozs	102	27.594.60 P.	10.761.28 P.
Maros-Torda	150	58.298.60 P.	18.758.— P.
Szatmár	27	8.835.50 P.	3.530.20 P.
Szilágy	110	28.760.40 P.	11.138.20 P.
Szolnok-Doboka	115	31.745.90 P.	12.494.56 P.
Udvarhely	13	6.350.— P.	1.560.— P.
Összesen:	790	265.500.— P.	91.764.24 P.

A fehérmarha tenyésztésének felkarolása céljából a földművelésügyi kormány hozzájárult ahhoz, hogy a fentieknek megfelelő beszerzési támogatással 50-es magyargulyákat létesíthessünk. Ezen mozgalom keretében egyesületünk közegei anyaországi tenyészetekből eddig 113 drb. fehértehenet és 56 drb. fehérűszőt szereztek be, öt 50-es gulyát létesítve az Érmelléken, — egy zárt magyarmarha tenyésztő-tömböt alkotva. Az itt kiosztott tenyészállatok értéke összesen 109.493 pengőt tett ki, melyből a kormányhozzájárulás 33.151 pengő. A földművelésügyi minisztérium állattenyésztési ügyosztálya soron kívüli támogatásával ezen magyarmarha tenyésztő községek részére 6 darab kiváló magyarbikát kaptunk, teljesen *ingyen*. A mai árakat tekintetbe véve ez a feltételenül jó helyre került támogatás kb. 15.000 pengő értéket képvisel.

Az idén, márciusban már fentebb kifejtett elgondolás alapján beszereztük és kiosztottuk az első borzderes tehéncsoportot *Gyalu* községben. Ezzel a borzderes fajta népies tenyésztetének alapjait a Kalotaszegen megvetettük, követendő példát adva a környező községek, — a szimmentáli és a bivaly tenyésztés végletei között küzdő gazdáknak.

Az elmúlt évi szarvasmarhaakcióból, — melynek eredménye az ügyosztály részéről kifejtett leglelkismeretesebb munka dacára sem mondható hiánytalannak, — igen sok tapasztalatot szűrtünk le, melyeket sikerrel tudunk az idei évi akciónál felhasználni. Ezen tapasztalatok leglényegesebbike az, hogy egy újabb tehénakció céljainak nem felelhet meg, mert:

a) *kifogástalan minőségű tenyészanyag csak korlátozott számban szerezhető be,*

b) *a hely és körülmény változtatását a felnőtt korú állomány igen nagy mértékben megkönnyíti, főként azokban az esetekben, amikor a mienktől eltérő éghajlatú s fejlettebb állattenyésztéssel rendelkező vidékről származó állatok behonosításáról van szó. E tapasztalatok alapján a folyó évben a tehénakciót lecsökkentjük s helyette, az üszőakció kereteit bővítjük ki. Egy másik általános érvényű megállapításunk volt a piros-tarka szarvasmarhaakcióval kapcsolatosan, hogy az anyaországi — meggyökeresedett küllem kultusz a tejtermelő képesség rovására az akciók teheneknél is gyakran érvényesült, ami a juttatás céljáról nézve semmi esetre sem mondható szerencsés elgondolásnak. Kétségtelen, hogy az akció révén igen értékes tenyészállatok is jutottak gazdatestvéreink kezére, — aminek egyik bizonyítéka, hogy ezek bika leszármazottjai közül egyesek díjazásokon már első helyezést is értek el.*

Miként a kancáknál, ugyanugy a teheneknél és üszőknél is megállapodást kötöttünk az átvevőkkel, melyben azok kötelezik magukat a kiosztott állatok 5 éven keresztül történő tenyésztésben tartására, hogy ezzel az értékes tenyészanyagtól származó szaporulat tenyésztési célokra való felhasználását nyilvántartás segítségével biztosíthassuk.

Közvetett eredménynek minősíthető ezen akcióknál az állatbiztosítás jelentőségének a kisgazda társadalommal való megértetése, mert az elég komoly számban jelentkező káreseteknél a kártvallottak, — minden veszteségtől mentesültek.

Juhtenyésztés.

Erdély juhállománya a leggyengébb minőségű — C/D. és E. osztályú gypajut termeli. Emellett a hátrány mellett még fennáll az átlagos nagyon alacsony nyírósúly, amely körülmények a juhtenyésztés fellendülését kedvezőtlenül befolyásolják. Ezeken az adottságokon változtatni egyelőre csak a jóminőségű gypajut termelő berke állomány számbeli gyarapításával lehet.

A juhállomány létszámbeli gyarapítására a *legelők* teherbíró képességének növelése létfontosságú, de könnyen megoldható feladat. *Ezt a munkát a legsűrűbben és komoly anyagi áldozat-*

tok árán is el kell végezni, mert megfelelő munkálatokkal, irányítással s anyagi támogatással, az erdélyi juhlegelők teherbíró képessége jelentősen fokozható.

A létszámbeli növekedést a jerkebárány vágási tilalom nagy mértékben előmozdítja, de mindaddig, amíg a 'legelők feljavítása meg nem történik, ez a létszámfelesleg el nem helyezhető, valamint nem emelhető a takarmányozás révén a nyirósúly sem.

A vidékenként legmegfelelőbb fajták kijelölése, tenyészkörzeti beosztás alapján még ez évben megtörténhetik. Erre vonatkozóan egyesületünk javaslatot tett a földművelésügyi minisztériumnak, melyben rámulatott arra, hogy a *cigája* fajta tenyésztési körzetének kibővítése elsősorban a Székelyföldön szükséges és indokolt, mégpedig a meglévő cigájaanyag gyarapításával, részben pedig a rackaanyag cigájával való keresztezése útján. Ha megállapítható lesz a keresztező tenyésztési eljárás folyamán, hogy valamely távolabbi (pld. IV., V.) keresztezésből származó nemzedék (F_4 , F_5) olyan kedvező tulajdonságokkal bír, melyeknek rögzítése célirányos, a tovább keresztezés ezen a ponton megállítható s a keletkezett típus, — amennyiben konstansnak mutatkozik, — rögzíthető.

Fentiek érdekében egyesületünk már a román megszállás utolsó éveiben cigája kosokat osztott ki, a folyó évben pedig egy cigája-jerkebárány-akciót bonyolít le, melynek keretében a 4 székelyföldi vármegyében jelentős számban oszt ki kedvezményes áron cigája-jerkebárányokat.

Tekintettel arra, hogy a juh háziállataink közül a legnehezebben honosodó faj s ezen tulajdonságon kívül figyelembe véve az éghajlatban, domborzati és legelőviszonyokban, takarmányozási körülményekben, szóval általában az ökológiai tényezőkben meglevő adottságokat, idegen, akár egyoldali hasznosítású, de lényegesen magasabb hozamú fajtáknak a meghonosítása Erdély területén bizonyítan eredményre vezetne. A népruházati és népfelmezői szükségletek is egyelőre ezen hármas hasznosítású fajták fenntartása mellett szólnak.

Szakszerű irányítás alatt levő állami, vagy állami támogatással létesített magánytenyészetek feladata lesz megállapítani a két őshonos fajának legfelső teljesítő képességét, gyapjú és tejhozam, valamint testtömeg gyarapítása tekintetében. Ezek az intézmények, — legalább két havasi juhlegelő-mintagazdaság és egy sajtfeldolgozó tanfolyammal kibővített juhászati iskola, — együttesen hivatottak azán megállapítani, hogy az illető fajták szomájában rejlő teljesítő képességre vonatkozó tényezők, a környezetnek milyen mértékű megváltoztatásával juttathatók teljes egészükben érvényre. Itt azonban nemcsak a szélső lehetőségekre, hanem a módra is rá kell mutatni.

Említett két fajtán kívül Erdélyben két egyoldali hasznosítású fajta meghonosítására történtek kísérletek; kisebb zárt területen a merinó, elszórtan, magánytenyészetekben a karakül ígyek-

szik lábát megvetni. A merinó bár különösen jó tulajdonságokat nem árul el, *Szilágy* megye főként magyarlakta vidékein elterjedt. Fenntartásának indokoltága még nem látszik bizonyított-nak, de amennyiben egy egészségesebb, nagyobb testű, magasabb gyapjúhozamú és kedvezőbb rendementu típusa kialakul, ez a tenyésztő vidék a nyugati fésűs-gyapjas tenyésztő tömbhöz csatlakozhat.

A termelési adatok, a származás ellenőrzésére, valamint az ennek alapján meginduló tenészkiválasztás csak a törzskönyvelés bevezetése után történhetik meg.

Az eddig elsorolt tevékenységek mellett minden időben figyelemmel kísértük az erdélyi állategészségügy helyzetét is.

Állat- Az állategészségügyi szolgálatot a F. M. erdélyi kirendeltsége, **egészségügy.** illetőleg a délkeleti kerületi m. kir. állategészségügyi felügyelő-ség és alárendelt szervei látták el. Erre, valamint az állategészség-ügy általános helyzetére vonatkozóan a nevezett állategészség-ügyi kirendeltségtől nyert felvilágosítások alapján az alábbiakat közöljük:

Az állategészségügyi szakszolgálatot a délkeleti kerületi m. kir. állategészségügyi felügyelőséghez tartozó 8 vármegyében és 2 thj. városban az 1900. évi XVII. tc. rendelkezései szerint 1941. évben 1 kerületi m. kir. állategészségügyi felügyelő; 9 törvényhatósági m. kir. állatorvos; 42 járási m. kir. állatorvos; és 1 városi m. kir. állatorvos látta el. A járási m. kir. állatorvosok közül 1) a besztercei alsó járási, 2) csíkszeredai, 3) a gyergyó-szentmihályi, 4) a sepsiszentgyörgyi, 5) a kézdivásárhelyi, 6) a kolozsvári, 7) a szászrégeni, 8) a zilahi, 9) a szilágysomlyói, 10) a dési, 11) a szamosújvári, végül a 12) székelyudvarhelyi járási m. kir. állatorvosok székhelyükön egyuttal a városi m. kir. állatorvosi teendőket is ellátják. Marosvásárhelyen a városi tvhat. m. kir. állatorvos az I. fokú hatóságnál a városi m. kir. állatorvosi teendőket is ellátta. Kolozsváron a városi tvh. m. kir. állatorvosi teendőket a megyei tvh. m. kir. állatorvos látta el.

A rendszeresített m. kir. állatorvosi állások közül a Beszterce-Naszód vármegyei borgói és kosnai járásokban, továbbá a Szolnok-Doboka vármegyei kékesi járásban a járási m. kir. állatorvosi állás az 1941. év folyamán nem volt betöltve.

A 2 thj. sz. kir. városban rendszeresített 5 helyhatósági állatorvosi állás mind be volt töltve. A 12 megyei város közül a csíkszeredai és a bánffyhyadi városi helyhatósági állatorvosi állások nem voltak az 1941. év folyamán betöltve. A csíkszemeyei Ditró községben a világháború előtti időben már megszervezett körállatorvosi állást akarják ismét megszervezni, s a háromszék megyei Uzonban pedig új körállatorvosi állást szerveznek, mindkét helyen van jelenleg is állatorvos. Rendszeresített kör- vagy községi állatorvos Erdélyben nincs.

Magángyakorlatot folytató magánállatorvos — főként nyugdíjas állatorvos — Erdélyben 17 van.

Bejelentés kötelezettsége alá tartozó fertőző betegségek:

1. *Lépfene*: Megbetegedett: 27 ló, 405 szarvasmarha, 149 juh és 3 sertés. Elhullott: 26 ló, 379 szarvasmarha, 149 juh és 2 sertés. Levágatott 6 szarvasmarha és 1 sertés. Gyógyult 1 ló és 20 szarvasmarha.

Lépfene ellen védőoltásban részesült: 2773 ló, 196.918 szarvasmarha és 20.211 juh. Az oltottak közül elhullott: 1 ló, 40 szarvasmarha és 3 juh.

2. *Sercegő üszők*: Megbetegedett 183 szarvasmarha, elhullott: 172, levágatott: 11. Összes veszteség: 183. Sercegő üszők ellen beoltottak: 23 531 szarvasmarhát, ezekből elhullott: 3.

3. *Bivalypész*: Megbetegedett: 18, összes veszteség: 18.

4. *Veszétség*: Megbetegedett és elhullott, illetve leöletett: 4 ló, 12 marha, 4 sertés, 1 macska és 89 eb.

Veszétség ellen védőoltásban részesült: 94.675 eb, 5 fertőzésre gyanús ló, ezek közül 1 ló megbetegedett, 120 fertőzésre gyanús marha, 2 sertés és 1 kecske, ezek közül megbetegedett: 1 szarvasmarha.

5. *Rag. száj- és körömfájás*: Megbetegedett 9 marha, gyógyult 9 marha.

6. *Takonykór*: Takonykóros állatok száma: 110. Takonykór miatt elhullott: 1, nyílt takonykór miatt leöletett: 31, takonykór gyanúja miatt leöletett: 5, fertőzés gyanúja miatt 73, marad a következő évre fertőzésre gyanús: 41.

7. *Juhhimlő*: Megbetegedett: 5819, gyógyult 4443, elhullott 960, levágatott 22, marad az év végén beteg 394.

8. *Ivarszerui hólyagos kiütés*: Megbetegedett: 7 ló, 57 szarvasmarha, gyógyultak.

9. *Rühösség*: Megbetegedett: 2059 ló, 23 szarvasmarha és 549 juh. Gyógyult: 1856 ló, 18 szarvasmarha és 300 juh. Elhullott 112 ló, 10 juh, levágatott 5 ló, 3 szarvasmarha, marad év végén beteg: 130 ló, 2 szarvasmarha és 239 juh.

10. *Sertéspestis*: Megbetegedett: 4103, elhullott 2657, gyógyult 996, levágatott 242, beteg és 182 betegségre gyanús, marad év végén: 26. Összveszteség: 3091. Sertéspestis elleni simultán oltások: Vészmentes udvarokban beoltatott: 43.361, ezek közül elhullott 15 (0.03%). A fertőzött udvarokban: beoltatott: 3533, ezek közül elhullott összesen 141 drb. (3.9%).

11. *Sertésorbánc*: Megbetegedett: 1157 drb., elhullott 825, gyógyult 293 beteg, levágatott beteg 33 és betegségre gyanús: 6. Sertésorbánc elleni védőoltás során beoltatott 36.473 darab, ezek közül elhullott 55 darab.

12. *Szarvasmarhák nyílt gümőkórja*: 1 drb. nyílt gümőkóros marha hatósági rendeletre leöletett.

Erdély területén vasuti szállítás során elszállításra került 316 darab 2 évesnél idősebb ló, 24 drb. 2 évesnél fiatalabb ló,

6 hónapon aluli 4 drb. csikó, 23.191 drb. 2 éven felüli szarvasmarha, 14.395 drb. 2 évesnél fiatalabb szarvasmarha, 6.691 drb. 6 hónapon aluli borju, 9.139 drb. juh és kecske, 15.564 darab bárány és gödölye, 5676 hizott sertés, 3521 sovány sertés, 7508 süldő és 6282 malac.

Hatósági rendeletre leölt állatokért és megsemmisített vészterjesztő tárgyakért az államkincstár kiutalt: 32 darab nyílt takonykóros ló után 9514 P. 65 fillért, 7 drb. veszett állat után 1454 P. 48 fillért, 80 drb. rejtett takonykóros ló után: 31.549 P. 49 fillért, 1 nyílt gümőkóros szarvasmarha után: 385 P-t, 1 rühösség miatt leölt ló után: 26 P-t, megsemmisített vészterjesztő tárgyakért: 162 P-t, összesen: 43.091 P. 62 fillért.

Az 1941. év folyamán rendes vágáskor levágtak:

38.188 szarvasmarhát, ebből hatósági hússzékre utaltak 13 szarvasmarhát, a fogyasztástól elvontak: 37 szarvasmarhát. Rendes vágáskor borjut levágtak: 21.289 darabot, hatósági hússzékre utaltak ebből 30 darabot, fogyasztástól elvontak 8 darabot.

Levágott rendes vágáskor:

Bivaly: 3342 drb., a fogyasztástól elvontak 2 darabot.

Bivalyborju: 4244 drb.

Ló: 4 drb.

Juh: 31.579 drb., ebből hatósági székre utaltak 6 darabot, elkoboztak: 13 darabot.

Bárány: 75.174 drb., ebből hatósági hússzékre került 464, elkoboztak 4 darabot.

Kecske: 1374 drb.

Gödölye: 68 drb.

Sertés: 78.734 drb., hatósági hússzékre utaltak: 48 darabot, elkoboztak 50 darabot.

Malac: 97 drb.

Közvágóhidak, húsvizsgálat.

A visszacsatolt erdélyi vármegyékben a vágóhidak igen elhanyagolt állapotban vannak. A kirendeltség a belügyminiszter úrhoz felterjesztést tett, hogy az OTI, vagy MABI díjtartalék alapjaiból az egyes városoknak és községeknek nyújtandó amortizációs kölcsönök juttatása céljaira 3.000.000 Pengőt bocsásson az erdélyi városok és községek rendelkezésére. A belügyminiszter a kölcsönök juttatását kilátásba helyezte. Tusád, Borszék és Szováta fürdőhelyek részére építendő vágóhidak költségeihez a belügyminiszter előreláthatólag 40—50%-os segélyhozzájárulást fog biztosítani.

A húsvizsgálat ellátására a kirendeltség Kolozsváron és Marosvásárhelyen húsvizsgálói tanfolyamokat rendszeresített, amelyek működésüket a f. év tavaszán már megkezdték és az év folyamán kb. mintegy 200 húsvizsgáló nyert kiképzést.

A sertés-tenyésztés kérdése nagyon szorosan függ össze a takarmányellátás helyzetével, de amíg ez utóbbi rendezve nincs, előbbivel foglalkozni sem lehet. Az elmúlt évben a takarmányellátás kérdésének alkalomszerű megoldásai kritikus állapotokat teremtettek, ami a létszámnak természetes és nagymérvű csökkenésére vezetett. A malac és beállítható süldő nevelésre, valamint a koca tartására a szükséges abraktakarmány mennyiség nem volt biztosítható s így a folyó és következő évre a hizlalásra szolgáló tenyészanyag sem fog rendelkezésre állani. Az előre látásnak ez a hiánya zsírellátásunkban komoly nehézségek előidézője lehet s olyan hiányt okozott, ami egyelőre nem is pótolható.

Sertés-tenyésztés.

A meglévő állománynak tenyészkörzetekbe osztásánál a vezérlő szempont egyesületünk javaslatában az volt, hogy a húsfajták mindenekelőtt a fejlettebb szarvasmarhatenyésztéssel rendelkező vidékeken, nagyobb városok közelében tenyésztessenek, ahol a fehérje ellátás könnyebben biztosítható, míg a zsír-sertés a fennmaradó területeken. Egy-két évig most mindenesetre a mangalica tenyésztésnek nagyobb mérvű felkarolása indokolt, mert zsír-ellátásunk nehéz helyzete ezt teszi szükségessé.

Erdély baromfiállományának alapanyaga közismerten jó. **Baromfi-tenyésztés.** Közismert viszont az is, hogy a baromfitenyésztés fellendítése, a számbeli gyarapítás, az állomány vidékenkénti egyöntetűsítése, az ólázási viszonyok feljavítása, az állategészségügyi ellenőrzés, termelési ellenőrzés, tojáshozam gyarapítás, naposcsibe előállítás, tojás- és tollértékesítés érdekében vajmi kevés intézkedés történt. Szakszerűen irányított magántenyészetek egy időben nagy számban voltak az idegen fajtákkal való kísérletezés, a rossz számítás és az állategészségügyi intézkedések hiánya miatt azonban ezeket a dekonjunktúra szele elseperte.

Ma Erdélyben két baromfikeltető központ működik, a *Baromfitenyésztők Országos Egyesülete* és az *Erdélyrészi Hangya* tulajdonában *Marospásárhelyen*. Ezek baromfiszaktanácsadó állomással is rendelkeznek. Egyesületünk felismerve a baromfitenyésztésben rejlő lehetőségeket és annak jelenlegi hiányait, s így komoly mozgalmat indított, melynek keretében

- a) *baromfitenyésztő mintaközségek beszervezését végzi.*
- b) *Erdély baromfitenyésztőinek naposcsibe ellátását a csonka-orzági és marospásárhelyi keltető központok útján biztosítani igyekezik.*
- c) *Az állomány minőségbeli feljavítása érdekében ellenőrzött tenyészetekből származó tenyészállatokat osztott és oszt ki.*
- d) *Az ólázási viszonyok feljavítása érdekében a földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltségének támogatásával ólépítési segélyeket folyósít mintabaromfiólak építéséhez.*
- e) *A baromfitenyésztési szakismeretek népszerűsítése érdekében ismeretterjesztő füzetekkel látja el a gazdaközöniséget.*

f) *Megszabja a különböző tenyésztési irányokat s ezeknek a fajtáknak szaporítását a tenyésztőkre legalkalmasabb vidékeken minden eszközzel előmozdítja.*

g) *A baromfitenyésztést irányító és az értékesítést lebonyolító szervezetekkel alaposan kiépített szellemi kapcsolatot tart fenn.*

A baromfiállományt főként anyaországi viszonylatban az utóbbi két év rendkívüli kedvezőtlen időjárása, a takarmányozási nehézségek, az ország területi gyarapodása és a baromfipestis és tyúkbénulás járványok nagymértékben megtizedelték. Ez a helyzet egyelőre 1—2 évre komoly visszaesést eredményezett, aminek megszüntetése fokozottabb feladatokat ró reánk.

Baromfiakciók. A baromfitenyésztés előmozdítása érdekében kétféle mozgalmat indítottunk:

a) *tenyészbaromfiakciót, melynek keretében tenyésztett tyúk, pulyka, lud és kacsaféléket,*

b) *naposcsibeakciót, melynek keretében állami keltető központokban keltetett egynapos csibéket osztottunk ki.*

Ezek rendjén 2975 drb. kakas, tyúk, pulykakas és tojó, gunár és tojó, gácsér és tojó került kiosztásra 39.827 pengő értékben, melynek azonban legnagyobb %-át, 28.830 pengő értékben a földművelésügyi kormány viselte. Baromfiakciónknál igen jelentős támogatást nyújtott a földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége, valamint a Baromfitenyésztők Országos Egyesülete.

KIMUTATÁS

az Erd. Magyar Gazdasági Egyesület 1941. évi baromfiakciójáról.

Megye	drb.	teljes érték	kedvezmény
Beszterce-Naszód	325	4.330.— P.	3.135.— P.
Csik	323	4.394.— P.	3.180.— P.
Háromszék	455	6.062.— P.	4.389.— P.
Kolozs	455	6.062.— P.	4.389.— P.
Maros-Torda	455	6.062.— P.	4.389.— P.
Szilág	227	3.020.— P.	2.184.— P.
Szolnok-Doboka	411	5.492.— P.	3.976.— P.
Udvarhely	324	4.405.— P.	3.188.— P.
Összesen:	2975	39.827.— P.	28.830.— P.

Naposcsibe akció

Bihar	2500	850.— P.
Kolozs	2500	850.— P.
Szatmár	2500	850.— P.
Szolnok-Doboka	2500	850.— P.

10.000 drb. 3.400.— P.

Bár közvetett, de igen lényeges eredménye ezen akciónak az, hogy megismertettük erdélyi baromfitenyésztőinkkel az anyaországban már évek óta nagyszerűen bevált és óriási népszerűségnek örvendő naposcsibe nevelést, mely a csonkaországban az évi 1.000.000 darabot is meghaladta. Elmondhatjuk, hogy a legteljesebb eredmény ezt az akciót koronázta, ahol egyetlen panasz eset sem fordult elő. Kétségtelen, hogy ennek elérésében hatékony része volt a kifogástalanul működő csonkaországi állami keltető központoknak.

A juhok mételykórjának leküzdése érdekében egyesületünk **Distol-Express-akció.** földművelésügyi kormány megbízásából elvállalta a *Distol-Express* kiosztását. Bár a fennálló rendeletek értelmében gyógyszeres forgalmazását csak gyógyszertárak végezhetik, a földművelésügyi kormány böles belátással a juhok mételykórja ellen szolgáló *Distol-Express* szétosztását egyesületünkre bízta. Ezzel lehetővé tette, hogy széles és sűrű szervezeti hálózatunk révén valóban minden igénylő gazda ehhez a gyógyszerhez hozzájusson minden nehézség nélkül. A beszerzés megkönnyítésére jelentős összegű segítyt folyósított, amellyel a *distol*-tokok árát kb. 30 százalékkal csökkenthettük. Erről az akciónkról az alábbiakban számolunk be:

Az 1940. év őszén megkezdett mozgalmat 1941-ben és a f. év első 3 hónapjában olyan mértékűre bővítettük ki, hogy az ezekben az években még nem tapasztalt arányokban fellépett mételykóros fertőzés leküzdését teljes sikerrel elvégezhesük. Ennek érdekében a múlt évi közgyűlésünk óta eltelt egy esztendő alatt központunk és vidéki kirendeltségeink útján kereken 600.000 drb. juhmétely elleni *Distol-Express* tokot osztottunk ki, kereken 200 ezer pengő értékben, melyből 60.000 pengőt kormánysegély formájában juttattunk gazdáinknak.

KIMUTATÁS.

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület 1941. évi *Distol-Express* akciójáról.

Megye	Darab	Teljes érték P	Kedvezmény P
Beszterce-Naszód	71.924.—	25.892.64	7.192.40
Bihar	20.920.—	7.531.20	2.092.—
Csík	50.988.—	18.355.68	5.098.80
Háromszék	62.810.—	22.611.60	6.281.—
Kolozs	87.796.—	31.606.56	8.779.60
Máramaros	21.740.—	7.826.40	2.174.—
Maros-Torda	91.000.—	32.760.—	9.100.—
Szatmár	38.400.—	13.824.—	3.840.—
Szilágy	46.410.—	16.707.60	4.641.—
Szolnok-Doboka	59.273.—	21.338.28	5.927.30
Udvarhely	48.735.—	17.544.60	4.873.50
Összesen:	599.996.—	215.998.56	59.999.60

Ennek a 600.000 toknak kiosztása, csomagolása, póstázása, valamint a befolyt és kifizetett értékek nyilvántartása és elszámolása olyan mértékű munkatöbbletet jelentett, amelynek biztosítása csak a vidéki kirendeltségek és a központi ügyosztály fáradságot nem ismerő munkaerejének lathatvétele és áldozatkészségével volt lehetséges. Ezért fogadjuk örömmel a földművelésügyi kormány azon elhatározását, hogy a fennálló törvények helyes szellemű magyarázatával Egyesületünkre bizta ezen országos jelentőségű feladatkört.

Le kell szögeznünk, hogy azt a feltétlenül indokolt megértést, melyet a földművelésügyi tárca részéről minden esetben tapasztaltunk, nélkülöznünk kellett a *pénzügyi tárca részéről*, amikor is elzárkózott azon kérésünk teljesítésétől, hogy gazdatestvéreink terheinek könnyebbíthetése céljából a kancaszerződések magas illetékét és a Distol-Express 20%-os fázisadóját elengedje, vagy legalább részben csökkentse.

Juttatási mozgalmainkat összegezve megyénként és darabszám szerint az alábbi összesített kimutatást kapjuk:

KIMUTATÁS

az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület 1941. évi tenyészállat és Distol-Express akciójáról.

M e g y e	kanca drb	tehén drb	üsző drb	baromfi drb	napos- csibe drb	Distol Express drb
Beszterce-Naszod	18	1	—	325	—	71.924
Bihar	239	50	64	—	2500	20.920
Csik	113	37	110	323	—	50.988
Háromszék	41	123	99	455	—	62.810
Kolozs	132	51	102	455	2500	87.796
Maros-Torda	156	60	150	455	—	91.000
Szatmár	119	19	27	—	2500	38.400
Szilágy	106	49	110	227	—	46.410
Szolnok-Doboka	120	57	115	411	2500	59.273
Udvarhely	102	48	13	324	—	48.735
Máramaros	—	—	—	—	—	21.740

Összesen: 1146 531 790 2975 10000 599.996

Az eddig elsorolt irányítói tevékenységen és a különböző juttatási mozgalmak lebonyolításán kívül az állattenyésztési ügyosztály valamennyi állattenyésztéssel, értékesítéssel és ellátással kapcsolatos kérdésben igyekezett olyan befolyást gyakorolni, hogy az általános nemzetgazdasági és a kisgazdák egyéni érdekei egymást kiegészítve célt érjenek s az általános állattenyésztési helyzetet előmozdíthassák. Ezen különböző irányú tevékenységek között felsorolhatjuk az állattenyésztési ellenőrök kiképeztetését,

legelő, mintagazdaság és bika-nevelő telep létesítését, a bivaly-értékesítést, az abrak-takarmány és tejellátást, valamint az általános jellegű feladatokat, melyeket az alábbiakban részletezünk:

Az egy éves tapasztalat igazolta azon elgondolásunkat, hogy a vármegyei állattenyésztő egyesületek felállításával kapcsolatosan felmerülő állattenyésztési ellenőri hiányt erdélyi ifjakkal kell pótolni, mert ezek a helyzettel ismerősek, az erdélyi közlekedési és ellátási viszonyokkal könnyebben megalkusznak. Ezen elgondolásunknak megfelelően az állattenyésztési ellenőri tanfolyamokra 5 ifjút küldtünk ki, akik ma eredményesen végzik munkájukat a különböző vármegyei állattenyésztő egyesületeknél. Ebben a kiképzésben továbbra is az állattenyésztő egyesületek segítségére vagyunk, erkölcsi és anyagi támogatással lehetővé téve minél több erdélyi ifjú kiképezését.

A 'F. M. erdélyi kirendeltségének anyagi támogatásával, a Maros-Torda megyei m. kir. gazdasági felügyelőséggel és egyesületünk Zöldmező ügyosztályával karöltve két olyan intézményt hívtunk létre Erdélyben, melyeknek gyakorlati és tudományos jelentőségét csak évek múlva tudjuk majd felmérni. Örömmel állapítottuk meg, hogy életrehívásuknál valamennyi érdekelt szerv és intézmény a legteljesebb megértést tanúsította s jelentőségüket ezzel is kihangsúlyozta. Ezek:

a) egy 100 drb. növendékbika felnevelésére létesített *bika-nevelőtelep* Maros-Tordában, melynek tulajdonosa Ósmarosszék 127 községének birtokossága. Ezen az előhavasí legelőbirtokon lehetővé válik olyan helyi származású, edzett, az erdélyi igényeknek kiválóan megfelelő bikaanyag felnevelése, mellyel elsősorban Maros-Torda, másodsorban a többi 3 székely megye bikaszükséglete fedezhető lesz.

b) *havasi legelőmintagazdaság* a csíksomlyói közösbirtokosság legelőjén, a Tolvajos tetőn. Ez a legelőterület már havasi jellegű s egy olyan tudományos kísérlet alapjául fog szolgálni, melyen a legelőjavítások révén megállapítható lesz a legelő legmagasabb terhelőlehetősége s ezzel a rosszul kihasznált legelőterületek teherbíró képessége fokozhatóságának határértékei is. E kérdés megoldásának jelentőségét csak akkor mérhetjük fel, ha számot vetünk azzal, hogy a Székelyföldön ahhoz, hogy a kataszteri tisztajövedelem olyan mértékben növekedhessék, hogy a jelenleg meglevő óriási mértékű álló és mozgó népfölösleg kenyérhez jusson, a legelők terméshozamát kerekén 120%-kal kellene növelni. Mindaddig, ameddig a most felállítandó intézményhez hasonló tudományos kísérletek lefolytatására alkalmas intézményünk nem volt, ennek a kérdésnek még elvi megoldásához sem lehetett hozzányúlni. A kísérleti intézmény egyelőre egy kb. 80—90 holdas területen egy 30 fejős tehénből álló kísérleti anyaggal kezdi meg működését, később azonban a kísérletet juhokra is kiterjesztjük.

A *kalotaszegi bivalyfelesleg* elhelyezése megkönnyítésének céljából, részben pedig azért, hogy ezeken a vidékeken a bivaly-

**Állattenyésztési
ellenőrök
kiképzetése.**

**Legelő minta-
gazdaság. —
bika-nevelő
telep.**

**Bivaly értéke-
sítés**

állomány rendre, egy, — a kor követelményeinek jobban megfelelő szarvasmarha fajtával helyettesíthető legyen, — beadvánnyal fordultunk a földművelésügyi minisztériumhoz a bivalyértékesítés megkönnyítése érdekében. Ennek eredményeként a minisztérium 151.609/1941. sz. rendeletével felhívta a gazdasági felügyelőségek figyelmét arra, hogy egyesületünk közvetítésével bivalyok igen kedvező feltételek mellett szerezhetők be és 80%-os vasúti szállítási kedvezménnyel szállíthatók. Ennek értelmében körlevélben hívtuk fel valamennyi bivalytenyésztő vidéken levő községünk gazdakörét az eladó tételek bejelentésére. A várakozásnak megfelelően csonkaországi közép- és nagybirtokosok részéről mutatkozott bivalyok vásárlása iránt legnagyobb érdeklődés.

Abraktakarmány ellátás

Az elmúlt és a folyó évben a *takarmányellátás* kérdése közismerten rendkívüli nehéz feladatok elé állította az állattenyésztő és tartó gazdákat. Bár ennek a kérdésnek intézményes megoldására igen sok szervezet van, a legелеmibb szükségletek kielégítésére sem történt intézkedés. Főként a kukorica-ellátást megnehezítő rendelkezések módosítása érdekében beadvánnyal fordultunk a közellátásügyi miniszterhez, aminek eredményeképpen a 310.000/1941. sz. rendelet kívánságunknak megfelelően módosított.

Az állatértékesítést beszerző ügyosztály segítségével sok esetben sikerült helyi korpaszükségleteket kielégítenünk, míg végre folyó évi március hóban Kolozs megyére vonatkozóan intézményes megoldáshoz jutottunk, olyan formán, hogy az alispáni hivatal által a körjegyzőségekhez kiküldött igénylőlapok kitöltését a gazdakörökkel végeztettük és így a rendelkezésre álló takarmány-mennyiségek arányában állattenyésztő gazdaköri tagjainkat minimális mennyiségű abraktakarmányhoz hozzájuttattuk.

Tejellátás

A *tejellátás* zavartalan biztosítását gátló, — azon rendelet hatályának Erdélyre való kiterjesztésének elhalasztását, — mely a tej forgalmazását és feldolgozását kistejgyűjtői, illetve tejipari engedélyhez kötötte, — beadványban kértük a földművelésügyi minisztériumtól, tekintettel arra, hogy az előírásoknak megfelelő szakképzettséggel rendelkező igazolványosok Erdélyben nem voltak. Egyidejűleg kértük egy ilyen képesítést nyújtó tanfolyam megrendezését Erdélyben, melynek eredményeként a földművelésügyi minisztérium ezen tanfolyam megtartását a kolozsvári Gazdasági Akadémiánál elrendelte, s az sikerrel le is bonyolított.

A *tejáruk* rendezésének ügyében a folyó évi első igazgatóválasztmányi gyűlés határozata alapján beadvánnyal fordultunk a közellátásügyi minisztériumhoz, a termelői és fogyasztói tejáruk egységes megállapítása, valamint az alapárak emelése érdekében. Ebben javaslatot tettünk a felvásárlás- és szállítás intézményes megoldására, rámutatva arra, hogy a mai gyűjtési és szállítási rendszerrel sem a városok tejellátása, sem a megfelelő termelői ár nem biztosítható. Ezen beadványunkra a vá-

laszl, vagy a megoldást jelentő rendeletet mind a mai napig sajnálattal nélkülözzük.

Allandó és folyamatos jellegű munkafeladatát képezte az ügyosztálynak a szaktanácsadás, levelezés, különböző mozgalmak révén kiosztott tenyészállatok állapotának ellenőrzése és az állományban létrejött változások nyilvántartása, valamennyi kirendeltség területén előfordult megbetegedés, vagy elhullás révén előállott károsodás esetén az okozati összefüggések megállapítása és a kártalanítási eljárás lebonyolítása, a hatalmas értéket képviselő akciók pénzügyi nyilvántartása, illetve az elszámolások összehangolása a könyvelési ügyosztállyal, ami tekintettel a fennálló rendszerre, külön hatalmas munkát jelentett; a budapesti tenyészállatvásáron Erdély képviseltetéséről való gondoskodás ugyancsak ügyosztályunk feladatát képezte.

Mindezekon felül ügyosztályunk látta el az egész központ és kirendeltségek katonai ügyeinek intézését.

Az állattenyésztési és állategészségügyi ismeretek népszerűsítése és terjesztése érdekében az Egyesület hivatalos lapjának rovatát szakeikkel látta el, egy év leforgása alatt több mint 30 cikkel önként és minden ellenszolgáltatás nélkül járulva hozzá lapunk tartalmasabbá tételéhez.

A sikeresen megoldott feladatok nagyjából történt elsorolása után meg kell említenünk azt a tárgyi bizonyítékokkal is alátámasztott eredményt, amit a földművelésügyi minisztérium mindenkor elismerő megértése és a mezőgazdasági igazgatási szervekkel való harmonikus kapcsolatok megteremtése jelent. Hogy erről beszámolhassunk, igen körültekintő figyelmes-ségre és gondosságra volt szükség.

Az elkövetkező évben az elmúlt — kísérletinek számítható — év kezdeti nehézségeit leküzdeni s ezzel az esetleges hiányokat kiküszöbölni reméljük, felhasználva a megfeszített erővel végzett munka értékes tapasztalatait.

*

Az elmondottakból világosan kitűnik, hogy a feladatok ellátására lényegesen nagyobb számú szakszemélyzetre lett volna szükség, mint ahány anyagiak hiányában rendelkezésünkre állott. Az ügyosztály munkáját múlt évi közgyűlésünkől folyó évi január 1-ig két vezető tisztviselőnk látta el, míg 1942 január 1-től május 1-ig egyetlen szaktisztviselőnk.

E rengeteg kérdés szoros együvértartozása parancsolja az ügyek egységesítését, illetőleg egyetlen szervezetben való összefogásukat. De ez az intézmény csak az lehet, amely népi alapokra támaszkodva, erős szervezeti hálózattal bír, s amely az erdélyi magyarság minden gazda tagját magába foglalja.

b) Zöldmező mozgalom.

Országrészünk mezőgazdasági jövőjének legkomolyabb ígértét az állattenyésztés korszerűsítése, minőségi és mennyiségi állományának feljavítása képezi. Ennek viszont alapfeltétele az ok-szerű rét- és legelőgazdálkodás, továbbá a zöldtakarmányoknak minél jelentősebb területeken való művelése. Ezt a célt szolgálja az EMGE 1940. október hó 25-én megalakult zöldmező ügyosztálya, melynek az alábbiakban 1941 december 31-ig terjedő működéséről számolunk be.

Az ügyosztály 1941 március hó 2-án Marosvásárhelyen, márc. 4-én pedig Kolozsváron zöldmező napokat rendezett. A nehézkes közlekedési viszonyok ellenére is mind a két zöldmező nap igen jól sikerült és a gazdák igen nagy számban vettek részt. **Zöldmező napok.**

A zöldmező ügyosztály az EMGE kiállítás keretében részt-vett az 1941. év márciusában Budapesten megtartott Országos **Kiállítási részvétel.** Mezőgazdasági Kiállításon és Vásáron, ahol két nagyobb szemléltető grafikont és több kisebb demonstratív jellegű képet állított ki.

1941-ben az ügyosztály négy zöldmezőgazdasági és négy **Tanfolyamok** pásztorképző tanfolyamot szervezett az alábbi felsorolás szerint:

EMGE zöldmezőgazdasági tanfolyamok.

Sorsz.	Vármegye	Helység	Ideje	Előadók neve	Hallgatók száma
1	Beszterce-Naszód	Beszterce	1941 nov. 16—23	Zalányi Tibor és Antal József	22
2	Kolozs	Bánffy-hunyad	1941 nov. 30—dec. 7		39
3	Szolnok-Doboka	Bethlen	1941 márc. 2—9	Milkovich Géza és Molnár József	45
4	Udvarhely	Székely-udvarhely	1941 szpt. 2—9	Zalányi Tibor és Lukács Béla	26

EMGE pásztorképző tanfolyamok.

Sorsz.	Vármegye	Helység	Ideje	Előadók neve	Hallgatók száma
1	Beszterce-Naszód	Beszterce	1941 nov. 24—27	Zalányi Tibor és Antal József	32
2	Kolozs	Bánffy-hunyad	1941 dec. 9—12		33
3	Szolnok-Doboka	Bethlen	1941 márc. 10—13	Milkovich Géza és Molnár József	29
4	Udvarhely	Székely-udvarhely	1941 nov. 10—13	Zalányi Tibor és Lukács Béla	30

A zöldmező gazdasági tanfolyamoknak összesen 152, a pásztorképző tanfolyamoknak pedig 124 résztvevője volt. A tanfolyamok legnagyobb részét, a legelsőt leszámítva az ügyosztály tisztviselői kara tartotta és tartja jelenleg is, úgyhogy a tisztviselőkar a tanfolyamok tartására alkalmas téli időszakban jóformán állandóan távol van az ügyosztály székhelyétől.

**Gyepnövény-
magnemsítés
és termesztés.**

A kolozsvári m. kir. gazdasági akadémia növénytermesztési tanszékének kísérleti terén az ügyosztály megkezdte a gyepnövény-mag nemesítést. Egyrészt a román impérium alatt kiválasztott kolónok tovább szelektálásával, másrészt pedig erdélyi gyepnövény provenienciák begyűjtésével és kiválogatásával igyekezett az erdélyi gyepnövény termesztés alapját megvetni. Ettől függetlenül úgy körlevelek, mint sajtó útján erőteljes propagandát fejtettünk ki a gyepnövény-magtermesztés azonnali megindítására. Sajnos ez a munka megfelelő birtokok megbízhatósága, valamint a fermesztés gyakorlati ismereteinek hiánya miatt, — nem vezetett a kívánt eredményre. Összesen 10 kat. hold magtermő telepet sikerült létesíteni megbízható, keszhelyi anyamag felhasználásával, 1941-ben. Ez a nehézség sajnos a gyepnövénytermesztés kifejlesztésével kapcsolatban a jövőben is fenn fog állani, mivel úgy a szakértelem, valamint a megfelelő kulturállapotban levő föld és főkével, továbbá munkaerővel rendelkező, megbízható gazdaságok nem állanak rendelkezésre.

**Magvetés
útján történő
gyeptelenítés.**

Körlevelek, valamint a sajtó útján intézett felhívásaink nyomán számottevő érdeklődés mutatkozott a magvetés útján történő gyeptelepítés iránt. Különösen Háromszék, Marostorda és Udvarhely vármegyéből jelentkeztek sokan a kedvezményes árú gyepvetőmag akcióra. Az 1941. év folyamán 39 gyepnövény-mag keverék-tervezetet állított össze az ügyosztály, összesen 109 kat. hold és 1300 négyzetöl területen. Az igénylők jóformán kizárólag kisgazdák soraiból kerülnek ki és valamennyien kaszáló létesítését kívánták. A gyepesítés előfeltételeként megkívánt talajművelő eszközök ugyan nem állnak rendelkezésünkre, de a földek állapota, valamint trágyázottsága határozottan jónak mondható. Ha ezzel kapcsolatban figyelembe vesszük, hogy Erdélyben az éghajlat, a bő harmat és a gyakran ismétlődő nyári esapadék, valamint alacsony hőmérséklet szempontjából sokkal inkább megfelel a gyepesítés feltételeinek, — mint a lényegesen szárazabb és melegebb éghajlatú Dunántul, vagy Alföld, a gyepesítés eredményei elé bizalommal tekinthetünk.

A magvetés útján telepítendő legelők iránt az érdeklődés sokkal kisebb, illetve elenyészőnek mondható. Ennek oka szintén az erdélyi éghajlatban keresendő, amely a természetes úton való gyepesedésnek kiválóan kedvez. A román agrárreform során igen sok magyar birtokos szántóföldjét sajátították ki legelők céljaira, amely területeket ma türhető minőségű és elég jól zárt gyep borítja és amelyeken feltűnően kevés a gyomnövény, anélkül, hogy a természet munkájába bárki is avatkozott volna. Ezt tapasztal-

talva természetesen a költséges újragyepesítéstől az illetékes legelőbirtokosok huzódnak.

Az ügyosztály teljes munkakészségével bekapcsolódott a m. kir. földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltségének legelőjavítási tevékenységébe. 1941-ben 16 legelőre készült részletes munkaterv, a kirendeltséggel egyetértően, amely munkatervek végrehajtása 1941. őszen részben meg is indult. A javítások első sorban telkesítési munkákra terjednek ki, úgymint vízmosáskötés, itatóhelyek létesítése, bokorírtás, földcsúszamlások megakadályozása és okszerű fásítás, valamint a szakaszos legeltetés és fektetési trágyázás előkészítése. A legelőjavítási munkálatok ott, ahol az erre a célra alkalmazott legelőmesterek munkába álltak, kifogástalanul indultak. Ugyszintén a legelőjavítási munkatervek csakis olyan vármegyékben készültek el időben, ahol a legelőmesterek működtek közre.

Ennek magyarázata elsősorban abban keresendő, hogy a közös munka elvégzését csakis ott lehet eredményesen biztosítani, ahol állandóan az emberek mögött áll valaki. Sokkal inkább engedelmessé válnak a közös munka végrehajtása során a kiküldött legelőmesterek, mint a községbeli előjáróiknak. Ebből a szempontból igen nagy jelentősége lesz a F. M. 239.781—1941. számú rendeletnek, amit az erdélyi kirendeltség eljuttatott valamennyi legelőekben érdekelt birtokosság vezetőségéhez, s amely rendeletre való hivatkozással a F. M. anyagi támogatásával a legelőmester munkavezetése mellett minden remény megvan arra, hogy még soha nem tapasztalt ütemben és eredménnyel haladjanak a legfontosabb legelőjavítási munkálatok.

Komoly érdeklődés nyilvánult meg a kedvezményes áru **Mészporakció.** trágyamészporakció iránt. Hogy mégis az 1941. esztendőben alig 10 vagonos igénylésnek adtunk csak helyet, ezt csak azért tettük, mivel előre láttuk a mészpor beszerzésével és szállításával kapcsolatos komoly nehézségeket. A mészpor igénylése legnagyobb részét Háromszék, Udvarhely és Csík vármegyék területén történt, ahonnan közel 300 vagon kitevő igénylés érkezett be. Sajnos azonban, Udvarhely vármegyét a szállítási nehézségek teljesen kikapcsolják a vasuti forgalomból; a másik két vármegye mészporellátását pedig csak Csík vármegyei gyergyói járásából lehetne biztosítani. Azonban az itteni bányák szén-savas mészporért vagononként 400—500 pengőt kérnek, ami majdnem négyszerese a szokásos áraknak. Ezek a kisüzemek sohasem foglalkoztak trágyamészpor eladásával, tehát nem is tudnak reális kalkulációt adni. Célt, szerény véleményünk szerint akkor érünk csak el, ha házi kezelésben megfelelő hányát nyitunk és saját magunk állítjuk elő az akcióhoz szükséges szén-savas mészport, vagy pedig szerződéses vállalkozóval biztosítjuk a szükséges szén-savas mészpor kitermelését.

1941. tavaszán Szolnok-Doboka és Maros-Torda megyei **Egyéb munkák.** gazdák részére kb. 3000 pengő értékben a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének bevonásával szarvaskerepmag-akciót bonyolítottunk le.

III. Az EMGE érdekképviselési szerepe.

a) A kamarai megbízás.

Ismeretes, hogy a 8400/1940. M. E. számú rendelet a felszabadult északkeleti és keletmagyarországi területekre az EMGE-t bízta meg a mezőgazdasági kamarai feladatok, az érdekképviselés ellátásával. Ennek értelmében a volt román mezőgazdasági kamarák vagyonának felszámolását és kezelését is ugyancsak egyesületünk intézi. E célból már közvetlenül a megbízás után Központi Kamarai Kirendeltséget állított fel, melynek központi felelősségteljes munkáját az elnökség felügyelete mellett Szász István EMGE igazgató végzi.

Kamarai vagyionkezelés. Az egyesület által kezelt kamarai vagyion ingó és ingatlan részei az alábbi értéket képviselik:

Földbirtok:	Értéke:
Szétszórta 37 különböző helyen: 1369 k. h.	
1107 □ öl — — — — — — — —	872.908.87 P.
Városi ingatlan, illetve belsőség (ebben 5 szék-ház is szerepel) — — — — — — — —	350.873.—
Mezőgazdasági gépek és eszközök — — — — — — — —	155.494.25
Állatállomány — — — — — — — —	37.821.07
Iroda és egyéb berendezés — — — — — — — —	42.681.68
Takarmány és gabona — — — — — — — —	37.315.12
Folyószámla adósok (a román megszállás alatti időből) — — — — — — — —	3.560.53 „
Összesen:	1,500.674.52 P.

Kamarai feladatok. A kamarai vagyionkezelésről az EMGE közvetlenül a m. kir. földművelésügyi minisztériumnak tartozik felelősséggel s így a vagyionkezeléssel is a minisztériumnak számol el.

Az általános kamarákon keresztül törtéző intézkedéseket egyesületünk igyekezett maradéktalanul végrehajtani. Így, ahol szükséges volt, megalakította a hasznóbéregyeztető bizottságokat, résztvett az adófelszámolási, valamint a legkisebb munkabért megállapító bizottságok munkájában is. Ezek azonban csak elenyésző részét fejezik ki annak a munkának, amit egyesületünk, illetve vidéki kirendeltségeink a legkülönbözőbb intézmények és bizottságok munkájában hasznosan igyekeztek közreműködni.

Szoros kapcsolatot tartunk fenn az országos kamarával, amelyik területünket illetőleg egyesületünkhöz fordult minden a kamarák hatáskörébe utalt kérdésben. Az 1941. évben 130 ügyben keresett meg, míg mi ezekre vonatkozó válaszokkal és egyéb ügyekkel 242 esetben fordultunk az országos kamarához.

A közellátási minisztérium által a kamarák bevonásával tartott értekezleteken egyesületünket *Szász István* igazgató képviselte. Általánosságban meg kell állapítanunk, hogy ezek az értekezletek nem sok gyakorlati eredménnyel jártak. Csak kisebb kérdésekben sikerült részleteredményeket elérnünk.

Nemrégiben hivatalos helyen is felmerült az érdekképviselési törvény módosításának, illetve egy új érdekképviselési javaslatnak a gondolata, amit a földművelésügyi minisztériumban, illetőleg az Országos Kamarában sorozatos megbeszélések és tárgyalások követtek. A vonatkozó megbeszéléseken egyesületünket *Teleki Béla* gr. vezető alelnök képviselte és szólt hozzá a tárgyalás alatt lévő kérdésekhez. Egyesületünk írásban is bétérjesztette az érdekképviselési tervszettel kapcsolatos véleményét.

Érdekképviselési javaslat.

A felszabadulás óta eltelt idő minden kétséget kizárólag megmutatta, hogy a mezőgazdaságnak ahhoz, hogy az egész mezőgazdasági társadalom érdekét valóban biztosítani, a termelés rendjét szolgálni és háborús erőfeszítések között is hatalmas feladatának megfelelni tudjon — *egységes, átfogó szervezetre* van szüksége.

Az a számtalan önálló egyesület, különböző szervezet, amelyik ma hazánkban a mezőgazdaság terén dolgozik, *csak az erők szétforgácsolásához, a költségek és terhek növeléséhez vezet*, de semmi esetre sem szolgálja olyan mértékben a mezőgazdaság ügyét, amint azt egy egységes szervezet tehetné.

Egyetlen jól kiépített szervezet kell, amelyik az általános mezőgazdaság minden kérdésével foglalkozik, — beleértve az értékesítés megszervezését is, — és amelyhez a különleges feladatokat ellátó, önkéntes társuláson alapuló szakegyesületek, mint szakosztályok, szervesen csatlakoznának.

A jó, helyesen decentralizált, mozgékony és bürokrácia-mentes szervezet mellett legfontosabb a legalsó tagozat, a *gazdakör*, a tulajdonképpeni alap minél tökéletesebb kiépítése, hogy a termelés kényszereszközök igénybevétele nélkül, helyes tanácsadással és felvilágosítással valóban irányítható legyen és a szervezet a gazdák összefogásával valóban élő szervezetet alkosson.

Erre az egyetemes mezőgazdasági érdekképviselésre kell bízni az összes termelési feladatokat, míg a *felsőbb irányítás és ellenőrzés* a minisztérium feladatát képezné.

Erdélyben természetesen az EMGE *hivatott* arra, hogy egy esetleg törvény által felállítandó hivatalos érdekképviselési szervezetet *önmagából* kiépítsen. Természetesen anélkül, hogy ez a körülmény az évszázados egyesület *eredeti célkitűzését és munká-*

ját legkisebb mértékben is csökkenthetné, hogy az EMGE különleges hivatását és rendeltetését továbbra is teljesíteni tudja és ehhez megfelelő anyagi támogatással és jövedelemmel legyen alátámasztva, mely lehetővé teszi számára feladatának hiánytalan ellátását.

EMGE megbízatások. Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület az alábbi bizottságokban képviselteti magát:

ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI TANÁCS: *Gr. Teleki Béla* EMGE alelnök és *Telegdy László* EMGE üv. alelnök (elhalálozott).

ORSZÁGOS MEZŐGAZDASÁGI — SZOCIÁLPOLITIKAI TANÁCS: *Gidófalvy István, Mikó László, Szent-Iványi Gábor dr., Krasznai György, Szász Miklós, Kovács István, Vita Sándor, Venczel József dr.*

ORSZÁGOS SZOCIÁLIS FELÜGYELŐSÉG: *Paull Kamil, és Seyfried Ferenc.*

A MAGYAR MEZŐGAZDASÁG KÓRSZERŰ GÉPEKKEL VALÓ ELLÁTÁSÁNAK KÉRDÉSÉT TANULMÁNYOZÓ BIZOTTSÁG: *Seyfried Ferenc.*

ORSZÁGOS SZÖLŐ- ÉS PROPAGANDA BIZOTTSÁG: *Dr. Eöry István* EMGE sz. o. elnök, ig. vál. tag és *Török Bálint* EMGE igazgató.

ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET: *Gróf Teleki Béla, Telegdy László* (elhalálozott), *Antal Dániel, Szent-Iványi Gábor, Bikfalvy Ferenc.*

LÓVÁSÁROKAT ELLENŐRZŐ BIZOTTSÁG: *Gr. Teleki Arctur, Gallus Viktor, Szent-Iványi Gábor.*

ORSZÁGOS GYAPJUMINÓSÍTÓ BIZOTTSÁG: *Szeghő Dénes.*

ORSZÁGOS ÁLLATÉRTÉKESÍTŐ BIZOTTSÁG: *Sigmond Ákos*, EMGE ü. o. vezető.

ÁLLANDÓ KÖZPONTI TALAJJAVÍTÓ BIZOTTSÁG: *Döry Lajos*, akad. tanár, EMGE ü. o. vezető.

IPARI NÖVÉNYTERMELÉSI BIZOTTSÁG: *Balogh László*, EMGE közp. felügyelő.

ORSZÁGOS MEZŐGAZDASÁGI ÜZEMI ÉS TERMELÉSI KÖLTSÉGVIZSGÁLÓ INTÉZET: *Farkas Árpád*, akad. tanár, *dr. Máriássy Béla*, akad. tanár, *dr. Böszörményi Sándor* és *Orbán Károly.*

GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE: *Telegdy László* (elhalálozott).

ORSZÁGOS FÖLDHITELINTÉZET KOLOZSVÁRI FIÓKJA: *gr. Teleki Béla, Szent-Iványi Gábor, Ugron Pál, dr. gr. Bethlen László, Orbán Károly, Gallus Viktor, Fejérváry Károly és Balázs István.*

„SZÖVETSÉG“ GAZDASÁGI ÉS HITELSZÖVETKEZETEK
KÖZPONTJA: *gr. Teleki Béla.*

„HANGYA“ TERMELŐ- ÉRTÉKESÍTŐ ÉS FOGYASZTÁSI
SZÖVETKEZET: *gr. Teleki Béla.*

F. M. MEZŐGAZDASÁGI SZOCIÁLPOLITIKAI ÜGYOSZ-
TÁLY: *Szász Miklós, Bódis István, Krasznai György hegyi, Ko-
vács István és Antal Sándor.*

GYÜMÖLCSTERMELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE: *gr.
Teleki Béla.*

ORSZÁGOS GAZDASÁGI SZAKOKTATÁSI TANÁCS: *gr.
Teleki Béla és Seyfried Ferenc.*

A mezőgazdasági kamarákkal való kapcsolatok elmélyítése és működésük tanulmányozása céljából szeptember második fe-
lében *Szász István* EMGE igazgató kéthetes tanulmányútát tett **Kamarai tanulmányutak.**
az Országos Mezőgazdasági Kamaránál, a Felsődunántúli, Duna-
Tisza közí és Tiszántúli mezőgazdasági kamaráknál.

Szász István egyesületünk képviselőjében résztvevett még a
Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara közgyűlésén is.

b) Közellátás — árpolitika — értékesítés.

Az ország gazdasági életütemét nálunk is éppen úgy, —
mint a többi harcoló nemzeteknél, a hadbanállás jellemzi.
A szükségletek növekednek s ugyanakkor nehezebbé válik
a termelés. A külkereskedelmi kapcsolatok meglazulása,
Magyarország másirányú gazdasági kötelezettségei és a bel-
földi ellátás zavartalan biztosítása arra indította a kormány-
zatot, hogy a közellátási minisztérium és az árkormány-
biztosság felállításával, — egyrésztől bevezesse az irányított
mezőgazdasági termelést, másfelől pedig igénybe vegye a me-
zőgazdasági és ipari termelvényeket és termékeket, korlátozza
azok forgalmát és végül az árak szabályozásával megakadályozza a rendkívüli idők szokott gazdasági jelenségeit; a túl-
zott árképződéseket.

Országgrészünk népe, akár a magyar haza bármelyik tájá-
nak lakossága, *természetesnek, elengedhetetlennek és helyesnek*
ítélte kormányzatunknak mindazon gazdasági törekvéseit, ame-
lyekkel a közellátás biztonságát kívánta megalapozni. Általános-
ságban megállapítható, hogy a kormányzat *kíméletesen* bánt a
polgársággal s megközelítően sem vette gazdasági téren annyira
igénybe, mint ahogy azt bármelyik más küzdő állam cselekedte.
Mindezekből pedig a felelős irányító tényezők helyzetismeretére
és bölcs államvezetési módszerére lehet következtetni.

De Erdély gazdanépe *büszke öntudattal* is vállalta a ránehe-
zedő feladatokat, hiszen a megszállás gazdasági kizsaroló po-
litikája után leszegényedve bár, de mégis alig várta, hogy saját
fajtájáért, hazájának, magyarságának joggal megérdemelt,
bolderabb jövődjéért áldozatokat hozzon. Zokszó és panasz

nélkül, zárt erkölcsi egységben, a közösségi szellem kipróbált irányvonalán vállalja azt a magyar sorsot, ami osztályrészül jutott.

Segítő szándék. *De talán éppen ez a rendíthetetlen és történelmi hagyományokban gyökerező faj- és hazaszeretete indítja arra, hogy segítő szándékait mindig hallassa, ha erre szükség mutatkozik. Teszi ezt a tárgyilagos bírálat ama felelős tudatában, hogy ezáltal segít és nem rombol, épít és nem tétlenkedik, dolgozik és munkájával kívánja bizonyosságát adni magyar hivatásának.*

A termelés irányítása. Helyesnek ítélné például, ha a mezőgazdasági termelés irányítását a közellátási minisztérium helyett az arra hivatott földművelésügyi kormányzat végezné, mely inkább birtokában van a termelést irányító adottságoknak. Másrésről a reális árpolitika az, amely a gazdát a mennyiség és a minőség termelésre legfőképpen serkenti. Szükségtelen ugyan hangoztatni, hogy a gazda belső erkölcsi kötelességből, nemzeti elhivatottsággal teljesíti mindazt, amit tőle a haza *joggal* megkövetel. Ezzel egyidejűleg természetesen számít arra, hogy az arány az egyes ipari termékek és mezőgazdasági termékek árai között tartósan kialakuljon. Mulhatatlan a mai árpolitikai rendszer revíziója.

Néhány tanulság. A 4500—1941. M. E. sz. rendelet szabályozza az 1941. évi szalmás gabonák betakarításának és értékesítésének kérdését.

Erdély egész mezőgazdaságának felépítése jelentős mértékben különbözik a csonkaország alföldi jellegű vagy a Dunántúl dombos vidékeitől. Általában Erdélyben sokkal kevesebb a *szántóföld*, viszont sokkal több a *csapadék*, mint az ország többi részein. Évszázados tapasztalatokon okulva, szinte a legkisebb gazdának is csűr áll az udvarán és ebbe a csűrbe hordja be szalmás gabonáját; ahogy az megszárad, megszikkad. A cséplés alkalmával tehát ebbe a csűrbe hozza be a cséplőszekrényt, úgy, hogy a cséplés tető alatt folyik, mindössze az erőgép marad kint az udvaron.

Tavaly gondot okozott az a külön rendelkezés, amely szabályozta a cséplést. 1941. év nyara ugyanis rendkívül esős volt. A termés pedig — szokáshoz híven — kalangyákba, illetőleg kereszttekbe rakva hosszú ideig maradt a szántóföldön, kitéve az esős időjárás minden viszontagságának. Ekkor megérkezett a határnap, amikor kijelölték, hogy a gazda melyik cséplőgépen csépeljen. A gazda így sokszor terményét nedves állapotban csépelte, amelynek két következménye volt:

a) a termény bizonyos százaléokban megromlott, megdohosodott, — sok maradt belőle a szalmában;

b) volt rá eset, hogy néhol húsz százalékon felüli nedves-séggel csépeltegett el. A termény beszáradásánál ennek nyomán veszteségek állottak elő, amit az elszámoltatásnál nem mindenütt vettek figyelembe. De az is előfordult, hogy a gazdák termésüket az eső elől beszállították a csűrbe, mire felsőbb utasításra ismét vissza kellett szállítsák a szántóföldre. Emiatt például a kolozsvári járásban augusztus 15—21-én több községben

a cséplőgépek le voltak állítva éppen azokon a napokon, amikor a legszebb napsütés és meleg volt. 21-én, amikor ezt a rendelkezést feloldották, megeredt az eső, ami természetesen hosszú időre hátráltatta a cséplést.

1941. augusztus 21-én Kolozs vármegye közellátási kormánybiztosának elnökletével tartott értekezleten *Teleki Béla gr.* felvetette a felelősség kérdését, hogy ki a felelős ezekért az ingedésekért.

De menjünk tovább! A termésrendelet ocsú, vagy idegen anyag keverékre mindössze 2 százalékot engedélyezett. Az 1941. esztendő hosszú telével, lassú, késői kitavaszkodásával, de az egész tenyészidő alatt a szokásosnál sokkal több csapadék következtében a téli fagytól megritkult gabonafélék rendkívüli mértékben meggyomosodtak. Egész Erdély területén igen gyakori volt a 8—10 százalék idegen keverék a búzában, de Kolozs, Szilágy, Csik, főképpen Szilágy vármegye egyes részein sok helyen elérte a 20—25 százalékot is. A termésrendelet nem tette lehetővé, hogy a gazdák ezt az idegen anyagot búzájukból kirostálják, hanem kötelezték a gazdákat arra, hogy ilyen keverékkel adják le a termést a felvásárlóknak, akiknek viszont megadatott az a jog, hogy az idegen keveréket és a fajsúlyi különbséget ne a minőségből, hanem az elszámolásnál — az összegből vonják le. Már magábanvéve ez az elszámolási mód is előnytelen volt a gazdákra, mert először levonták az egész összegből a keverékességet, ezután levonták az egész összegből a fajsúlyi differenciát. Például 100 kg. búza tartalmaz 20 százalék idegen anyagot, ez természetesen következnie annak, hogy a szokványos 78 kg., hl. fajsúly alatt 72 kg. hl. volt. A 100 kg. búza értéke 30 pengő, ebből lejön 20 százalék, azaz 6 pengő, levonás 6 százalék fajsúlydifferencia. A 6 százalék fajsúlydifferenciát nem a megmaradt 80 százalék búza értékéből vonta le, hanem újra a 30 pengőből, tehát azon összegből is levonta, amelyet már előzőleg is levonásba helyezett. Már most az idegen anyag bekerült a malmokba, mint végállomáshoz. A malom is megtette a maga mennyiségi levonását a neki szállító szervezet felé és így a malomba került búzatételekből levont idegen anyag szinte ajándékként jelentkezett a malomtulajdosoknak. Ha ezt az idegen anyagot a korpaértékkel számoljuk, tehát 17.80 P-vel, könnyen kiszámíthatjuk, hogy q-ként mennyi haszon jut másoknak. De előfordult az is, hogy a gazda kirostálta terméséből ezt az idegen anyagot, a beszerző közegek pedig, a rendelet alapján, az elszámolás alkalmával, ezt az idegen anyagot is búzának tekintették és kötelezték a gazdát arra, hogy ezt is adja el a felvásárló szervezetnek. Ezen a télen főképpen Szilágy megyében fordultak elő panaszok, ahol az egyes Futura, illetve Hombár bizományosok csekély összeget térítettek meg a gazdáknak, de sokszor 16—19 pengőért adták újra vissza azt, mint takarmányt. A felhozott esetben a Futura, illetve Hombár vezetősége 1942. március havá-

ban megtorló intézkedéseket hozott a szabálytalanul eljáró bizománysokkal szemben.

Nehezményezhető az az intézkedés is, mely jogot adott az egyes falusi bizománysoknak, hogy gyűjtési költségek, vasúthoz való szállítás, fajsúly keverékesség címén a terményt eladó gazda felé levonásokat eszközölhessen, de nem kötelezte arra, hogy a községi előljáróságok által kiállított vásárlási engedéllyel a nála jelentkezett búzavásárlóknak viszont ezen levonásokat bonifikálja. Például Hidalmáson a Futura, illetve Hombár bizománys a nála eladásra jelentkezett gazdától tengelyfuvar címén levont 2 pengőt, a fajsúlydiferencia miatt 4 százalékot, keverékesség címén további 10 százalékot, gyűjtői költség címén pedig kb. 1 pengőt, stb. Ez hozzávetőlegesen kitesz 6—7 pengőt, tehát kifizetett az eladó gazdának 22—23—24 pengőt, viszont az ilyen áron megvásárolt búza a teljesen szabályszerűen és jogszerűen $30 + 1 = 31$ pengőért adta el. Ezt a helyzetet több ízben feltártuk a Futura és a Hombár vezetősége előtt, de a rendelet hiányossága miatt vajmi kevés intézkedés történt.

A hivatkozott termésrendelet 20. §-a azt mondja, hogy a m. kir. közellátási miniszter, a földművelésügyi miniszterrel egyetértőleg a vetőmagszükséglet kielégítése felett a 18. §. rendelkezésétől eltérően rendelkezik. Sajnos, ezen paragrafus rendelkezéseit sok esetben a vidéki Hombár, illetve Futura-bizománysok, majd később a beszerző közegek is tévesen magyarázták és sok helyen arra akarták rábírni a gazdaközönseget, hogy teljes termését adja be, mert a vetőmagról a földművelésügyi miniszter a közellátásügyi miniszterrel egyetértőleg fog gondoskodni. Természetesen, amikor ilyen esetekről tudomást szereztünk, azonnal a legerélyesebb felvilágosító munkába kezdtünk, hogy a gazdák a vetőmagjukat mindenütt tartsák vissza. Az a körülmény viszont, hogy általában mit tarthat vissza a gazda saját szükségletére, a rendeletben egészen pontosan kifejezésre nem jutott.

A fejadag megállapítása körül is egyes közületek más és másképen intézkedtek. Amíg Zemplén megyében pl. a cselédkonvenciót teljes egészében meghagyták, Szatmár vármegyében már kötelezték a mezőgazdaságban alkalmazott cselédsgének a fejadagon felüli mennyiség beadására, sokszor már akkor, amikor a cseléd a fejadagjának meghaladó részét saját céljaira felhasználta.

Vetőmag- A trianoni Magyarországon már hosszú évekkel ezelőtt a
kérdés. m. kir. földművelésügyi minisztérium nagy gondot és súlyt helyezett a búzatermelés egységesítésére és a minőség javítására. A hosszú évek fáradságos munkája bámulatos sikerrel járt. A cél elérésére minden évben egy ú. n. minőségi búzavetőmagakciót bonyolított le. Nemes, fajtiszta, minden idegen keveréktől mentes vetőmagot adott az olyan gazdák kezébe, akik már magasabb színvonalon mozogtak, nagyobb anyagi erejük megengedte a

minőségre való törekvést. Ez az akció majdnem minden falúba eljutott, ahol kisebb-nagyobb gazdák gazdaságában került elvetésre. A szomszédos kiskazda látta a nemes vetőmagnak a kikelés pillanatától a betakarítás és értékesítésig minden mozzanatában a nemes vetőmag szerepét, a bővebb termést, a jobb haladási lehetőséget, maga is igyekezett már most attól a szomszéd-tól vetőmagot cserélni, vagy vásárolni. Ez a lehetőség hozta meg ennek az úgynevezett minőségi akciónak az átütő nagy sikerét.

1940. őszén a bevonuló honvédséggel mondhatnánk egyidőben a m. kir. földművelésügyi minisztérium ide is küldött nemes búzavetőmagvakat, úgynevezett továbbszaporító telepek létesítése céljából. Ezek a továbbszaporító telepeken elvetett, trianoni Magyarországból származó, kitűnő búza vetőmagvak nem mindenütt váltották be a hozzájuk fűzött reményeket, mert hiszen a mi talaj és éghajlati viszonyaink sokszor nagyon eltérőek az Alföld, vagy Dunántúl viszonyaitól.

Az 1940—41. termelési év rendkívüli időjárása gyenge terméseredményt hozott. A legdúsabban termő, völgymenti területeket a gyakori árvizek pusztították el, — a magasabb hegyvidékekben is a késői kilavaszodás, a nagy tél megritkította a búzavetéseket. Ezek a megritkult vetések a gyakori esőzés következtében természetesen elgyomosodtak. A legnagyobb kár, kiritkulás azokban a búza és rozsfeleségekben voltak, amelyek Erdélyben még nem voltak meghonosodva. Így ennek következtében 1941. év őszén főként búza vetőmagban hiányok mutatkoztak, s a gazdák igen nagy mennyiségeket igényeltek. Ezeket a hiányokat természetesen az a minőségi vetőmagakció, melyet 1941. év őszén egyesületünk bonyolított le, — melyről már a növénytermelés ismertetése közben külön beszámoltunk, — nem fedezte, de nem is volt célja, hogy minden hiányt ez az akció fedezzen.

Egyesületünk már augusztus hó elején felismerte ezt a súlyos helyzetet. A helyi viszonyok ismeretében előterjesztést tett a kormánynak, hogy ezt a vetőmaghiányt az Erdélyben termelt, itt már jól meghonosodott búzaféleségekből fedezzük.

Bármilyen kitűnő is legyen ugyanis a lábán egy tábla búza, mikor az a cséplőgépből kijön, az még nem vetőmagminőség, mert hiszen abban több-kevesebb idegen anyag, gyommag, törött szem, stb. van. Így az vetőmagnak nem alkalmas. Ki kell tehát rostálni, triörözni, szelektálni, mert hiszen a növénytermelés első és legfontosabb alapkövetelménye az egészen tiszta és abszolút jó csiraképességű vetőmag. A rostálás, szelektálás közben az idegen anyagok, gyommagvak, törött szemek, — melyeket a kereskedelem, illetve a malom még elnéz, — a vetőmagból kiesnek, így egy kisebb-nagyobb súlyvesztés lép fel, de maga a munka keresztülvitele is költségeket okoz. Ezen költségek felszámítására az árrendelet, rostálásra, szelektálásra pedig a termésrendelet nem adott módot. Mi a beadványunkban említett költségek megtérítését, illetve felszámításának engedélye-

zését kértük. Mert csak ezzel az intézkedéssel lehetett volna biztosítani azt, hogy az Erdélyben termelt és itt már jól meghonosított búzafélésekből annyi vetőmagot rostáltassunk és szelektáltassunk ki, amellyel a mutakozó vetőmaghiányt fedezni lehetett volna. Kérésünk az árképzés elvébe ütközött.

A vetőmaghiány fedezésére a Hombár kapott megbízást. Az Erdélyben termelt búzák közellátási célokra vétettek igénybe, vetőmagot pedig a Hombár legtöbbször ismeretlen származású készletéből kaptak a gazdák. Kolozsvárra Berettyóújfaluból szállított búzavetőmagot a Hombár, melyet gazdáink 34.70 P-vel, Székelyudvarhelyen pedig 37.— P-s q-kénti árban vettek át. Egész Erdély területén mintegy 250 vasúti kocsit bizonytalan származású és fajtájú, tisztán csak kereskedelmi értéket jelentő búza került Erdély gazdaközönsége között szétosztásra. Ezzel nemcsak ismeretlen búzát adtak gazdáinknak, de sok ismeretlen gyommagot is hoztak be Erdélybe.

Itt ütközik a termésrendelet a földművelésügyi kormányzat célkitűzésével, mert kevés eredménye lehet annak a nagy áldozatnak, amit a földművelésügyi kormányzat a búza minőségének és egységesítésének javítása érdekében hoz, ha a gazda gazdától vetőmagot mégsem vásárolhat.

A bércséplés kérdése.

Külön meg kell emlékeznünk azokról az esetekről is, amelyeket a 116.700/941. Á. K. rendelet idézett elő a bércséplési rész megállapítása tárgyában. A háborút megelőző években úgy a csonkaországban, mint Erdély területén a bércséplők átlagosan az általuk elcséplert termény után 8—9% részt kértek a gazdától olyan formában, hogy a 8 százalékban a cséplőgépet kiszolgáló úgynevezett gépes csapat munkadíja is benne foglaltatott. A csonkaországban e gépes csapat munkadíja az elcséplert termények 3—4%-a volt. A cséplőgép tulajdonosának tehát a cséplőgép üzemben tartására, üzemanyag elhasználására, gépjavítás és gépész tartására maradt 4.5, illetve 5%. Nagy vonalakban ugyanez volt a helyzet a román megszállás alatt Erdély területén is.

Az árkormánybiztosság hivatkozott rendelete azt a cséplő részt, amely a cséplőgéptulajdonosnak marad, a csonkaországban is minden indokolás nélkül felemelte, de Erdélyben ezt még 3%-kal, tehát mintegy 50%-kal magasabban állapította meg. Az ügyben a F. M. erdélyi kirendeltsége, valamint az EMGE beadvánnyal fordult az árelenőrzés országos kormánybiztosához, amelyben feltárta a helyzetet és kérte, hogy a hivatkozott rendelet 3. §-ában felszámítható legmagasabb bércséplési rész őszi gabonánál gőzgép alkalmazásával a csonkaországgal azonos 5.5%, illetőleg 6.5%, motoros hajtóerő alkalmazásával pedig 1%-kal több legyen. A tavaszi gabonák cséplésénél a gőzgép esetében a csonkaországgal azonos 5.5%, illetve 6.5%, motoros erőgép igénybevételénél 1.5%-kal több legyen a felszámítható erdélyi bércséplési rész különbözete.

Beadványainkra az árelenőrzés országos kormánybiztosa 122.938/941. számú, az egyes törvényhatóságok vezetőihez intézett leiratában úgy intézkedett, hogy a fenti rendelet harmadik szakaszában megállapított cséplésrész az erdélyi területen hozzászámítható 3% helyett csak 2% legyen felszámítható. Annál sérelmesebb volt ez a gazdák részére, mert ez átlagban Erdély területén 8% bércséplési részt jelentett a gép használatára, és ehhez jött még a munkás bére, a 4%, tehát összesen 12%, — akkor, amikor a cséplőgéptulajdonos legbizakodóbb számítása szerint is ez, a munkásrésszel együtt legfeljebb 10% volt.

Maros-Torda megyében a zsidó cséplőgéptulajdonosok albérletbe adták cséplőgépeiket 6%-ra egyes gazdaköröknek, vagy Hangya szövetkezeteknek és magánosoknak és a további egy, vagy két százalék tiszta haszon maradt annak, aki a cséplőgépet albérletbe vette át. Akkor tehát, amikor a bércséplési %-ba belefér az, hogy 2%-ot az albérlőnek adjon ki a cséplőgéptulajdonos és még itt is megtalálja a számítását, indokolatlan a gazdák kárára ilyen nagy %-kal premizálni a bércséplőgéptulajdonosokat.

Az ármegállapításra a mai kötött gazdálkodási rendszer mellett, a háborús viszonyok következtében, — miként azt előljáró szavainkban is mondtunk, — feltétlenül szükség van. Elismerjük azt az emberfeletti munkát, ami az árkormánybiztoságra hárul. De érthetetlen az, hogy az ármegállapításnál a gazdaérdekeltségeket, jelen esetben Erdélyben az EMGE-t soha meg nem kérdezték.

Az ármegállapítás módszere.

A mezőgazdasági termelvények árainak megállapításánál egy 6—7 éves országos átlagot vettek alapul. Egy átlag kialakulásánál természetesen mindig vannak az átlagon jóval felül kiemelkedő eredmények és vannak az átlag alatt maradt eredmények. Már most azok a vidékek, vagy gazdaságok, amelyek az ő kedvezőtlen talaj-, éghajlati, vagy egyéb viszonyai mellett az országos átlag alatt maradnak, természetsszerűleg a rájuk nézve hátrányos megállapítás miatt ráfizetnek mezőgazdasági üzemekre.

Fokozottabb mértékben érzik az erdélyi gazdák és gazdaságok ezeket az ármegállapításokat, mert az erdélyi termésátlagok jelentékeny mértékben alatta maradnak a csonkaországnak magasabb fejlettségi mezőgazdasági kultúrájának. Csanád megye termésöntő talajaival nem lehet összehasonlítani Kalotaszeg és a Mezőség, vagy Szolnok-Doboka agyagos hegyoldalait, amelyek megmunkálása sokkal több igaerőbe, munkába kerül, mint az Alföld lazább talajainak megszántása. Embernek, állatnak sokkal kisebb a munkateljesítménye a hegyes vidéken, mint az Alföldön.

De nemcsak a szántóföldi termelvények árai egyenlőtlenek, hanem az állati termékek, a legfontosabb emberi táplálkozást szolgáló terményeredmények árai is. Ilyen kérdéssel találkozunk a tej, a sajt, a vaj, a birka, a kecskebőrök, állati bőrök árainál is.

Erdély gazdaközönsége több ízben megmutatta, hogy hazájáért, nemzetéért minden áldozatra kész. A beszerző közegek Erdélyben, illetőleg a Székelyföldön tapasztalták a legtöbb áldozatkészséget. A legnagyobb készséggel szolgáltatták be termékeiket. Azokat az ármegállapításokat azonban, amikor a gazda pl. Háromszék megyében takarmánybükkönyét köteles budapesti paritáson 40 pengőért, mely Sepsiszentgyörgyön kb. 34 pengőt tesz ki, a kereskedőnek átadni, a kereskedő pedig jogosult azt 50 pengőn felüli áron tovább adni: nem szívesen nézik.

Bőrértékesítés.

Rengeteg jelentés érkezett be a bőrértékesítés beszerzése és annak ármegállapításáról is. A bőrök különböző osztályokba vannak sorozva. A falusi kisbörgyűjtő, aki saját magát bebiztosítja, minden lehetőet elkövet, hogy a gazdától lehetőleg a legalacsonyabb osztályba sorolt áron vegyen át bőrt, amelyet a tőle átvevő szerv már magasabb áron, magasabb osztályba sorozva vesz át. Az így nyert különbözetre, saját bevallása szerint, joga van.

A dögbőrökért kgr-ként a kis börgyűjtők 1.50 P-t akarnak adni akkor, amikor a bőrön lévő gyapjú kilogrammja 4 pengőn felül van.

Feltétlenül szükségesnek tartjuk az árhivatal mezőgazdasági ármegállapításainak felülvizsgálását.

Gondot okozott a gazdáknek a takarmányerők — abrak-takarmány kiutalása körül történt intézkedés is. Ha valakinek korpára van szüksége, akkor azt abraktakarmány-igénylő lapon kell kiigényelje. Ezt benyújtja a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez, mely átküldi a közellátásügyi minisztérium illetékes ügyosztályához, ahol döntenek a mennyiség kiutalása felett. A döntés visszakerül a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez, erről kiértesíti a gazdát a Szövetkezet, de egyben felszólítja, hogy annak ellenértékét előre küldje be. A gazda beküldi a korpa teljes ellenértékét és sokszor sokáig kell várnia, míg a korpát megkapja. Tisztelettel kérdezzük, miért kell a pénzt előre beküldeni akkor, amikor előrelátható, hogy a szállítás csak hónapok múlva történhetik meg. Kinek kamatozik ez a pénz?

Ugyanez a helyzet az olajpogácsánál, árpánál, zabnál, stb. Az összes takarmányféleségeknél, amelyeket az arra hivatott egykéz ad ki. Ha a Hombár vetőmagot ad ki a gazdának, az hetekkel előbb be kell fizesse a vételárát. A vetőmagot megkapja a gazda, de viseli is a kamatvesztést. Az árhivatal pedig annak kalkulációjában mindig az egyes paritásos csomópontokra kijelölt takarmányárát számítja, de már az ilyen kamatvesztést, szállítási költséget nem hajlandó az árképzésnél figyelembe venni.

Amíg egyes mezőgazdasági gépek, ipari cikkek, stb. árainál

időnként áremelkedést látunk, addig a mezőgazdasági árvonálon vajmi kevés történik.

Az ¹*Országos Mezőgazdasági Kamara* 1941 augusztus 16-án **Tájékoztató** kelt átiratával felhívta egyesületünket egy terményértékesítő **szolgálat**. tájékoztató szolgálat beszerzésére.

A kötött gazdálkodással kapcsolatosan ugyanis; a gazdaságközönséget tájékoztatni kellett a megjelenő rendeletekről és ugyanakkor közreműködni az esetleg felmerülő panaszok orvoslásánál. Ennek a gondolatnak a jegyében nyert felállítást egyesületünk keretében a Terményértékesítési Ügyosztály, — a Központi Felügyelőség mellett. Az ügyosztály munkájának elvégzésére a központi felügyelő irányítása mellett *Gergely Lajos* jogszigorló és *György Béla* gazdasági akadémiai hallgató nyertek alkalmazást. Utóbbi szeptember hó folyamán tanulmányai miatt megvált állásától.

Az ügyosztály első legfontosabb teendőjének a termény értékesítésre vonatkozó rendeletek összefoglaló ismertetését tekintette. Az erről készült tájékoztató kiadványt az F. M. erdélyi kirendeltségének anyagi támogatásával 5000 példányban kiadta és a gazdaközönség körében szétszította. További feladata volt, hogy oda, hol panaszok merültek fel, — azonnal kiszálljon és a kérdést kivizsgálja, a jogosnak látszó panaszokról jegyzőkönyvet vegyen fel s azt az illetékes helyre juttassa. Ennek rendjén *Gergely Lajos* tisztviselő közel 100 községet látogatott meg.

A napisajtó útján az ügyosztály mintegy 60 közleményben világosította fel a gazdákat.

Áldásos volt a tájékoztató szolgálat munkája abból a szempontból is, hogy sok helyen olyan dolgokat panaszoltak el a gazdák, amelyek a fennálló törvények értelmében nem voltak helytállóak, — de a felvilágosítás, tájékoztatás után maguk is megnyugodtak s igyekeztek alkalmazkodni a közérdeket szolgáló rendelkezésekhez.

Ugyancsak ezen a munkaterületen *Balogh László* központi felügyelő minden hónapban résztvett a Futura budapesti székházában megtartott gazdaválasztmányi végrehajtó bizottsági üléseken, ahol a felmerült fontosabb panaszokat a legilletékesebb tényezők tudomására hozta. Ezek főként három kérdés körül csoportosultak.

1. *A Futura, illetve Hombár erdélyi szerveinek működésével kapcsolatos panaszok.*

2. *Az erdélyi viszonyokat figyelembe nem vevő értékesítési rendelkezések hiányosságai.*

3. *Úgy a Futura és Hombár, valamint a kormányzat előtt csak részben ismeretes erdélyi sajátos viszonyok feltárása.*

A megbeszélések során több ízben rámulattunk a hiányokra és ajánlottuk, hogy az erdélyi bizományosok részére rendez-

zenek tanfolyamot, amit a Futura vezetősége magáévá is tett s a legközelebbi termés betakarításáig meg is tartják.

Meg kell jegyeznünk, hogy a Futura és Hombár több indokolt esetben szigoruan eljár a tulkapó, vagy hivatásukat nem kellő alapossággal betöltő Futura és Hombár bizományosok ellen.

c) Állatértékesítés.

Az értékesítés rendszere. Az ügyosztály működésének súlypontját — a jelentési időszakban is — a hizottmarha értékesítés megkönnyítése és a hizalási tevékenység fokozása képezte. Ismeretes, hogy a kivitelre szánt hizómarhákat előzetesen be kell jelenteni és fölbélyegeztetni. Ezt a feladatot az év nagyrésze alatt kizárólag az ügyosztály végezte a vármegyei megbízottak segítségével, majd folyó évi március hó 15-től kezdődően a m. kir. földművelésügyi minisztérium 508045. számú rendelkezése értelmében — ennek a munkának egyrészét átadtuk a visszacsatolt területeken is megszervezett Állattenyésztő Egyesületnek. Az Állattenyésztő Egyesületek végzik ugyanis a jövőben a fölbélyegzést és az ezzel kapcsolatos külső munkát, míg a központi irányítás és ellenőrzés továbbra is ügyosztályunk feladata marad.

A munka eredményét az egyes erdélyi megyékből Olaszországba, illetőleg Németországba — a jelentési év egyes hónapjaiban kivitelre került — szarvasmarha-tételekkel szemléltetjük:

Olaszországba kiszállított erdélyi tételek: 1941. ápr. 1-től 1942. március 31-ig.

Hónap	Szilágy	Kolozs	Beszterce	Csik és Szolnok-Doboka	Maros-Torda	Udvarhely	Háromszék	Előzetes füljegy nélkül	Szeretfalván rakott székely tételek	Összesen
	drb.	drb.	drb.	drb.	drb.	drb.	drb.			
IV.	17	68	60	93	—	—	110	—	74	422
V.	104	60	—	90	104	26	137	—	168	689
VI.	46	22	51	—	44	59	92	—	—	314
VII.	19	10	—	—	61	51	32	—	—	173
VIII.	20	10	—	—	—	22	18	—	—	70
IX.	28	—	—	—	35	—	24	—	—	87
X.	41	18	—	—	15	—	9	—	—	83
XI.	46	—	10	—	19	51	—	—	—	126
XII.	40	10	—	—	10	—	59	50	—	169
I.	68	38	10	18	31	41	8	129	—	343
II.	239	90	—	8	48	93	71	477	—	1026
III.	229	—	—	—	42	67	123	198	—	659
Összesen	897	326	131	209	409	410	683	854	242	4161

II.

Németországba kiszállított erdélyi tételek 1941. ápr. 1-től 1942. március 31-ig.

Hónap	Szilágy	Kolozs	Szo'nok-Doboka	Beszterce-Naszéd	Csík	Maros-Torda	Udvarhely	Háromszék	Előzetes füljegy nélkül	Összesen
	drb	drb	drb	drb	drb	drb	drb	drb		
IV.	—	—	—	—	—	10	—	—	—	10
V.	20	—	10	24	—	48	91	10	—	203
VI.	—	—	—	8	27	10	—	29	—	74
VII.	—	10	—	—	—	—	31	10	—	51
VIII.	—	67	—	10	8	10	—	35	—	130
IX.	—	—	—	10	—	10	8	—	—	28
X.	—	—	—	—	—	—	—	18	—	18
XI.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XII.	—	—	—	—	—	—	—	—	20	20
I.	36	—	58	9	8	—	—	—	20	131
II.	20	30	18	—	—	—	—	19	61	148
III.	—	—	—	9	20	—	—	10	—	39
Összesen	76	107	86	70	63	82	130	131	101	852

Olaszországba kiszállítva összesen — — — — 4161 drb.

Németországba kiszállítva összesen — — — — 852 drb.

Összesen: 5013 drb.

Összehasonlítás céljából megemlítjük, hogy 1940. december 1-től 1941. március 31-ig múlt évi jelentésünk szerint 2027 darab hizottmarhát szállítottunk a visszacsatolt erdélyi területeiről (Szatmár és Bihar vármegye kivételével) külföldre; ezzel szemben 1941 december 1-től 1942 március 31-ig 2535 darab volt az említett területéről exportált szarvasmarhák száma. E két szám összehasonlításánál figyelembe kell vegyük az egy év óta lényegesen rosszabbodott takarmányozási helyzetet, melynek hatásaképpen a szarvasmarha kivitel országos viszonylatban nemhogy olyan mértékben nőtt volna, mint Erdélyben, hanem erősen visszaesett. Szembetűnő ez a körülmény, ha az erdélyi területekről kiszállított szarvasmarhák mennyiségét az ország egész kiviteléhez állítjuk arányba, mert akkor kitűnik, hogy az erdélyi megyék kivitele 1940 december 1-től 1941 március 31-ig az ország összkivitelének 4,5 százalékát tette ki. Ezzel szemben 1941 december 1-től 1942 március 31-ig kiszállított szarvasmarha-mennyiség a 15 százalékát képezte az ország egész kivitelének.

Múlt évi jelentésünkben rámutattunk arra, hogy milyen **Utlapadó.** nagy hátrányt jelent, különösen a székelyföldi gazdákra a külföldre történt szállításoknál a rendkívül hosszadalmas szállítási idő és az a körülmény, hogy a Székelyföldnek nem lévén közvetlen vasuti összeköttetése, az állatokat többször át kell

rakni, vagy nagy távolságokon át lábon kell hajtani. E hátrány kiküszöbölésére ügyosztályunk előterjesztésére az illetékes hatóságok hozzájárultak, hogy útiapadó címén a szállítási idő tartama szerint a gazdák százalékszerűen megállapított visszatérítésben részesüljenek. Ez a visszatérítés a székelyföldi gazdák részére marha-darabonként kb. 60—80 pengő többletet jelent állataik értékesítésénél.

Guruló hitel.

Jelentős könnyítést sikerült elérni a szállítási előlegek („guruló-hitel”) folyósítása terén is. Míg kezdetben ezeket az előlegeket csak a „Magyar Állat- és Állattermékek Kiviteli Szövetkezet” budapesti központja folyósíthatta és ez a folyósítás az ügy természetéből kifolyóan hosszabb időt vett igénybe. Jelenleg a „guruló-hitel” kiutalását az ügyosztály végzi olyan formában, hogy a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt.-nél nyitott folyószámlakeret terhére az előlegek rövid úton folyósításra kerülnek. Így a gazdák a szállítástól számított pár napon belül már pénzhez jutnak. Természetesen ugyanezt az előnyt élvezik azok a keresztlény állatkereskedők is, illetőleg állatkereskedelemmel foglalkozó szövetkezetek, melyek mint lebonyolítók, a gazdák tételeit esetleg átveszik, vagy bizományban szállítják ki.

Állatértékesítő kirendeltség.

Megemlítjük, hogy a jelentési év alatt ügyosztályunk kiutalása alapján 1,809.700.— P „guruló-hitel” került folyósításra.

A magyar kereskedelemért.

Fontos lépés volt az elmúlt év folyamán a „Magyar Mezőgazdák Erdélyi Állatértékesítő Kirendeltségének” felállítása is, míg ugyanis a Székelyföldön az *Erdélyrészi Hangya Szövetkezet* a székelyföldi állatértékesítést szép eredménnyel végezte, addig a nyugaterdélyi területeken egy hasonló szerv hiánya volt érezhető, mert a nagyon kisszámú keresztlény állatkereskedő semmiképpen sem volt elegendő az itt jelentkező értékesítési problémák ki-elégítő megoldására. A „Magyar Mezőgazdák Erdélyi Állatértékesítő Kirendeltsége” 1941 szeptember 1-én kezdte meg működését és egyesületünk a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” központjával létrejött megállapodás értelmében, az ügyosztály vezetőjét, *Sigmond Ákost* osztotta be a kirendeltséghez. Hét hónap alatt a kirendeltség útján 1523 darab szarvasmarha került kivitelre. Emellett a kirendeltség jelentékeny összegű hitelalási hitelt is folyósított.

Az ügyosztály az elmúlt időszakban is sokat dolgozott azon, hogy az erdélyi állatpiacot azelőtt kizárólagosan uraló zsidó állatkereskedelmet lehetőleg teljesen kikapcsolja. Megkezdésére a főispánok majdnem minden erdélyi megyében elrendelték, hogy a zsidó állatkereskedők az országos állatvásárokat nem látogathatják. E rendelkezés végrehajtásának ellenőrzésére a tisztviselők majdnem minden jelentékenyebb országos állatvásáron ott voltak. De tisztában volt azzal is, hogy az erdélyi állatértékesítés érdekeit elsősorban a megfelelő szakképzett keresztlény állatkereskedők képviselhetik. Mint örömdetes ténnyt említhetjük meg, hogy sikerült 12 erdélyi gazdaifjút állatke-

reszkedővé kiképezni. Az ifjak a m. kir. földművelésügyi minisztérium hozzájárulásával ügyosztályunk vezetése alatt hat hónapig tartó elméleti és gyakorlati oktatásban részesülnek és ez idő alatt havi 200 pengő javadalmazásban és a tanulmányaikkal kapcsolatos úti- és egyéb költségek megtérítésében részesülnek. A kiképzés teljes nyagi terhére a földművelésügyi tárca vállalta magára. A gyakornokok két hónapig Budapesten a „Magyar Állat- és Állattermékek Kiviteli Szövetkezet” irodáiban és vágóhídi kirendeltségén nyertek kiképzést, míg a tanfolyam hátralevő részében Kolozsváron, egyesületünk székházában vesznek részt szakmájukkal összefüggő minden tárgykörben gyakorlati és elméleti oktatásban.

A takarmányellátás biztosítása érdekében is számos közbelépés történt. **Takarmányellátás.**

Sajnos azonban az 1941 rossz termése következtében olyan abraktakarmány hiány mutatkozott, hogy a legutóbbi télen és tavasszal a legnagyobb utánjárás mellett is csak egész jelentéktelen mennyiségű abraktakarmányt tudtunk az arra leginkább rászorult és nemzetgazdaságunk szempontjából legfontosabb, közellátásra lekötött sertéshizlalásra — gazdáink részére megszerezni.

Múlt év folyamán 10.000 q kukorica és árpa, továbbá 5385 q korpá és 500 q konkoly került ez akció eredményeképpen kiosztásra és pedig elsősorban a sertéshizlaló gazdák részére.

Az ügyosztályunk működési területén a m. kir. Kereskedelmi Hivatallal, valamint a „Magyar Állat- és Állattermékek Kiviteli Szövetkezet”-ével és a „Sertésforgalmi Egyesülés”-sel a legteljesebb egyetértéssel dolgozott és nevezett hivatalok részéről igen nagyfokú megértést és támogatást élvezett.

Végül megemlítjük, hogy az ügyosztály külső munkájának elvégzésében igen nagy segítséget nyújtottak az EMGE gazdakörei, amelyekkel ez évben is a legteljesebb egyetértésben dolgoztunk. E jelentési évben összesen: 469 gazdakör meglátogatására került sor.

*

A jövőben elvégzendő feladatok közül elsősorban egy egész Erdély területére kiterjedő állatértékesítő szövetkezet megalakítása kívánatos. A szövetkezetben tömöríteni kellene az eddig Erdélyben állatkereskedelemmel foglalkozó két nagy szövetkezetet, de ugyanilyen arányban részt kellene vegyenek benne az erdélyi keresztény állatkereskedők, valamint az állathizlálással foglalkozó kisgazdatársadalom is. Erdélyben ugyanis az a néhány keresztény állatkereskedő eddig főleg tökehiány miatt nem tudott sikeresen működni, a gazdatársadalmnak pedig még kevesebb lehetősége volt közvetlen bekapcsolódni az állatértékesítésbe.

Dr. Szász Pál,
a Délerdélyi Magyar Gazdasági
Egyesület elnöke.

IV. Függelék.

a) Személyi változások.

Egyesületünket az elmúlt esztendő folyamán súlyos személyi veszteség érte. Mezőtelegdi és pusztajuházi Telegdy László, az EMGE ügyvezető alelnöke április 5-én, Húsvét vasárnapján Kolozsváron meghalt. Hat évig, — az EMGE újjászervezése óta szolgálta Erdély gazdatársadalmának érdekeit. Komoly szaktudása, általános alapos műveltsége, jellemzilárdsága és önzetlensége, továbbá munkájának páratlan értéke mind olyan tulajdonságai voltak, amelyek magukban alkalmassá tették arra a felelősségteljes vezető helyre, amit annyi odaadással és hozzáértéssel, magasabb hivatástudattal töltött be.

Telegdy Lászlót egyesületünk saját halottjának tekintette és méltó temetéssel kísérte utolsó útjára a kolozsvári központi, Majális-utcai székházából.

*Neve méltó helyet foglal el az EMGE történetében.
Áldozatos munkája mindig példaként fog tanítani.
Emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni.*

Korompay Tivadar, a szilágymegyei kirendeltség vezetője, — a Délvidék visszafoglalásakor szerzett betegsége következtében meghalt. Ő is rövid ideig működött az egyesület keretében, de ezalatt is megbecsülést szerzett magának. Helyét Boróczy László okleveles gazdával töltöttük be.

Guál Sándor, az EMGE csikmegyei kirendeltségének vezetője állami szolgálatba lépett. Az alatt az aránylag rövid idő alatt, míg az egyesület külső hálózatának egyik fontos őrhelyét töltötte be, lelkiismeretes és értékes munkásunk volt. Helyét ideiglenesen Eperjessy Imre tölti be.

Az EMGE kolozsmegyei kirendeltségének vezetését Paull Kamil okleveles gazda, központi előadó vette át.

Szeghő Dénes okleveles állatorvos, nyug. állategészségügyi felügyelő, aki egyesületünk újjászervezése óta a legnagyobb szakértelemmel, egyszerűséggel és szolgálatkészséggel dolgozott a magyar gazdatársadalom ügyéért, az év folyamán az EMGE elnökségének bejelentette nyugalomba vonulási szándékát. Az elnökség munkájának legteljesebb elismerése mellett 1941. év végére tudomásul vette Szeghő Dénes kívánságát.

b) Az erdélyi magyar és német gazdák együttműködése.

Erdélyi magyar és német gazda megállapodás. Száz esztendővel ezelőtt majdnem egyidejűleg alakult meg az Erdélyi Gazdasági Egylet és az Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület. Mindkettőt azonos érdekek és szempontok hívták életre: az akkori tarthatatlan gazdasági és társadalmi viszonyok, a mezőgazdaságnak más európai államokhoz viszonyított teljes elmaradottsága, a termelés minőségi és mennyiségi csödjé. Az állam még nagyon hiányosan és csak szűk területen működött; a honvédelem, pénzügyi politika és közrendészet mellett alig merült ki más létkérdésekben. Kikre hárult volna tehát azokban az időkben az élet hiányosságainak pótlása, a jövő fejlődési útjának egyengetése, gyomoktól való megtisztítása, a haladás lehetőségeinek szemléltetése, — ha nem azokra a férfiakra, akik koruk tisztánlátói voltak és bizonyosságot szereztek a tennivalók felől?! De ugyanakkor meglátták a társadalom értékeit és képesnek ítélték arra, hogy önerejéből is alkosson.

Az EGE és az Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület nagynevű alapítói ezt hirdették, ezt vallották és ezt a gondolatot valósították meg. Ma, egy évszázad történelmi távlatából, elmondható, hogy Erdély mezőgazdasági művelődése — a magyar állam későbbi segítségével — e két önkéntes társulás minden időben eredményt hozó munkájával történt.

Az 1941-es világháborús a velejáró terhes idők rengeteg nehézséget támasztottak a további elgondolások megvalósítása elé. Az akadályok azonban nemcsak a háború éveiben állottak fenn, hanem annál jóval hosszabb ideig voltak élő tilalomfák. A visszatérés utáni seregszemle így mindenkit meggyőzhetett arról, hogy Erdély mezőgazdasága gyorsabb ütemben kell behozza a mulasztásokat. A közös problémák azonos feladatvállalást is jelentenek. Az egyetemes érdekek vonalán pedig találkozniok kell a hasonló célú teremtető erőknél. Ezzel magyarázható és ez az indoka annak, hogy szeptember 12-én a visszatért Erdély egész gazdasági életére messzi kiható jelentőségű lépés történt. Az Erdélyi Magyar Gazdasági egyesület és az Erdélyi Német Gazdasági Egyesület megállapodást írt alá. A Német Gazdasági Egyesület zárt egységben — mint testület — belép az EMGE tagjai sorába, melynek tagjai természetesen nem tekinthetők az EMGE egyéni tagoknak, hanem csak az össztagek együttese. Minden német falusi gazdaggyesület rendszeresen megkapja az EMGE hivatalos lapját és tagjai ugyanazokban az előnyökben részesülnek — amelyekben az EMGE tagjai — a két egyesület vezetősége által meghatározott módon. A Német Gazdasági Egyesület három képviselője helyet kap az EMGE igazgató választmányában, hasonlóképpen képviselve lesznek az EMGE marostordai és besztercenaszóchnegyei választmányában is.

c) Az EMGE tisztviselők munkája.

Bizonyos, hogy egyesületünk a vázolt feladatokat csak a központi és a külső tisztviselői kar lelkiismeretes és odaadó munkájával vállalhatta és oldhatta meg a lehetőségek keretében. Épen ezért munkájukért e helyen is a legteljesebb elismerésünket tolmácsoljuk.

d) Az EMGE anyagi viszonyai.

Az EMGE anyagi viszonyairól az 1941. évi zárszámadások nyújtanak felvilágosítást. Az egyesület bevételeit a tagdíjak, közvetítési járulékok, adományok stb. képezik. A zárszámadások tanúsága szerint 92.975 pengő 07 fillér vagyonnal szemben 86.299 pengő 47 fillér teher, így 6675 pengő 60 fillér nyereség mutatkozik.

E helyen jelentjük hogy az EMGE Attila-utca 10. és Majális-utca 22. sz. alatti ingatlanaira felvett kölcsönből még mindig 28.440 pengő tartozás fennáll.

Jelentjük, hogy az egyesület alapszabályainak megfelelően, évközből az elnökség egyesületünk pénztárában váratlan vizsgálatokat tartott és mind a pénztárban, mind a pénztárkönyvekben mindent rendben talált.

e) A számvizsgáló-bizottság jelentése.

Mélyen Tisztelt Igazgató-Választmány!

Alulírottak az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület 1941. évi zárszámadásainak megvizsgálására kiküldetvén, ezen tisztségünkben eljárunk, a számadásokat folyó évi január hó 16-án megvizsgáltuk. Van szerencsénk erről jelentésünket a következőkben megtenni:

A pénztári napló bevételi és kiadási tételeit a szabályszerűen kiállított nyugták, utalványok, számlák, ellennyugták és egyéb okmányokkal összehasonlítottuk és azokat helyesnek találtuk. Megvizsgáltuk a főkönyv, segéd- és számlakönyvek rovatait és tételeit. Jelentjük, hogy itt is mindent a legnagyobb rendben találtunk.

Javasoljuk, hogy az elnökségnek és a pénztárosnak a felmentvény megadassék.

Kolozsvár, 1942 január 16-án.

Gidófalvy István s. k.

Dr. Pálffy László s. k.

Dr. Szász Ferenc s. k.
számvizsgáló bizottsági tagok.

		Pengő	f
Pénztárszámla	Központ 31552 70		
	Kirendeltségek 16733 95	48286	65
Ingatlan-számla		40000	—
Berendezés-számla		5189	33
Mészáros-féle szerv. alapítvány 11361 sz. betétk számla		1861	74
Mészáros-féle vándortanítási alapítvány 11463 sz. számla		1861	74
Értékpapír-számla		20826	67
Allampapír-számla		10000	—
Takarékpénztári betét-számla		728	25
M kir. Postatakarékpénztár-számla (8400 1940 M. E. rendelet megbízásával és F. M. akciókkal kapcsolatban)		301716	58
		430470	96

		Pengő	f
A 8400 1940 M. E. sz. rendelet alapján kapott megbízásból eredő kiadások		360000	—
Szervezési és oktatásügyi számla	2522 49		
Központi igazgatás költségek számlája	22771 87		
Személyzeti fizetések számlája	61005 11	86299	47
1941. évi eredmény		6675	60
		452975	07

Kolozsvár, 1941.

Szász István s. k.
igazgató.

Telegdy László s. k.
ügyvezető alelnök.

Fenti számadást megvizsgáltuk és azt a könyvekkel össze-

Kolozsvár, 1942.

Gidófalvy István s. k.
számvizsgáló-bizottsági tag.

Egyesület 1941. évi mérlege.**Teher**

	Pengő	f
Alapítói tagdíj-számla	14946	32
Mészáros-féle szerv alapítvány-számla ...	1861	74
Mészáros-féle vándortanítási alapítvány-számla	1861	74
Takarékpénztári kölcsön-számla	28440	—
Folyó-számla (8400/1940. M. E. rendelet megbízásából és F. M. akciókkal kapcsolatban)	376685	56
Eredmény-számla 1940. évi áthozat 5074 62		
1941. évi maradvány ... 1600 38	6675	60
	430470	96

1941. évi eredménykimutatása.**Nyereség**

	Pengő	f
A 8400/1940. M. E. sz. rendelet alapján kapott megbízásból eredő bevételek	360000	—
Tagdíjak, házbér és egyéb jövedelmek 87900 45		
1940. évi eredmény-áthozat ... 5074 92	92975	07
	452975	07

december 31.

Kabdebó László s. k.

főkönyvelő.

Gr. Teleki Béla s. k.**Kardos Zoltán s. k.**

vezető alelnök.

üo. titkár.

hasznlítva mindenben egyezőnek és rendben lévőnek találtuk.

január 16.

Dr. Szász Ferenc s. k.**Pálffy László s. k.**

számvizsgáló-bizottsági tagok.

Mélyen Tisztelt Közgyűlés!

Egyesületünk százados multjának legjellegzetesebb vonása, hogy mindig olyan területen tevékenykedett, ahol reá a legnagyobb szükség volt. Alapítását nem az alapítók egyéni becsvágya, hanem az akkori erdélyi mezőgazdaság helyzete határozta meg, feladatkörének későbbi alakulását sem egyéni szempontok, hanem a közösség és az országrész általános szempontjai döntötték el. Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület történetének egyetlen szakaszában sem volt szabványos egyesület — taglétszám és tisztikar: nagyszerű keret tartalom nélkül, hanem mindig hivatás- és munkaszervezet volt, amely rugalmasan alkalmazkodott a változó idő változó körülményeihez, időnként meg-megújult, hogy annál hatékonyabban szolgálhassa a maga elé tűzött fontos célt: Erdély mezőgazdaságának, állattenyésztésének és Erdély mezőgazda társadalmának fejlesztését, felvirágoztatását és érdekvédelmét.

A mai nehéz időkhöz hasonló nehéz korszakokat még ért ez az egyesület. Ilyen volt mindjárt az alapítás időszaka, ilyen volt a Mikó Imre-féle reform korszaka és ilyen volt a kisebbségben töltött két évtized. A feladatok akkor is súlyosak és sorsdöntők voltak, akárcsak manapság. Egykor, az alapítók és Mikó Imre idején, ki kellett emelni az erdélyi mezőgazdaságot a tespedésből, korszerűsíteni kellett a gazdálkodási módszereket, be kellett vezetni a másutt jól bevált technikai eszközöket s meg kellett ismertetni az erdélyi mezőgazdákkal az újabb és a gyakorlatban nagy hasznot ígérő mezőgazdasági ismereteket. A kisebbségi időkben — jól emlékszünk még reá — elsősorban védekezni kellett: védekezni az általános színvonalrombolás ellen és az ellen, nehogy lemaradjunk: az idegen államvezetés mit sem törődött velünk, tehát nekünk kellett magunkkal törödnünk s a megnehezedett viszonyok közepette is arra törekednünk, hogy Erdély mezőgazdaságában továbbra is a magyar mezőgazdaságé legyen a vezetés. *Ma az a feladat, hogy egyszerre öljük meg a történeti jóvátétel feladatait és az új európai termelési rendbe való bekapcsolódásunk feladatait.* Tehát egyidőben kell pótolni mindazt, amit az elmúlt két évtized alatt kényszerűen elveszítettünk, és megteremteni szellemben és eszközben mindazt, ami nélkül eredményesen nem vehetünk részt nemcsak a harctereken, hanem a termelő munka körében is folyó nagy küzdelemben. Majdnem emberfeletti, amit az idő tőlünk kíván, de méltán ugyanezt érezhették a multban is nem egyszer egyesületünk tagjai és mégsem félték

nekivágni a tennivalók rengetegének. Buzgón irtották a maradiság és a tudatlanság gyomjait, ültették az új ismeretek magvait s örökdő gonddal védelmezték a termést, amelyet talán nem is ők takarítottak be, hanem a késő utódok, s ezek sorában talán éppen mi.

Tudjuk tehát: mi a feladatunk s tudjuk azt is, hogy ebben a nehéz időszakban mit kíván tőlünk az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület évszázados töretlen hagyománya.

Mélyen Tisztelt Közgyűlés!

Az erdélyi helyzetet soha egy percre szemünk elől téveszteni nem akarjuk. Nemcsak meggyőződésünk, hanem tapasztalati tudásunk, hogy a termelési versenyben való eredményes részvételünknek feltétele: az *erdélyi történeti jóvátétel részben ön-erőnkől való megteremtése*. Addig hosszabb lépést előre tenni nem tudunk, amíg nem szilárd lábunk alatt a talaj: nem erősödött meg magyar társadalmunk és nem izmosodott meg a magyar gazdasági élet. Nem kíván ugyanis hosszabb bizonyítást az a tény, hogy a román uralom két évtizedének következményeképpen az erdélyi magyar társadalom megállt fejlődésben és elszegényedett — akár vagyoni, akár jövedelmi helyzetét tekintjük. A társadalom fejlődésének az vetett gátat, hogy az idegen uralom megakadályozta az önálló magyar egzisztenciák kifejlődését s így társadalmunkban aránytalanul megkevesbedett az önálló keresők száma s megduzzadt azoké, akiknek egyetlen vagyonuk a munkaerejük s nincs meg az a természetes lehetőségük, hogy önállósítsák magukat. Nem is lehet, mert *a mi társadalmunk nemcsak proletarizálódott, hanem erőszakosan mind szegényebbé vált*: a földreformmal elvesztettük a magyar földet, a „nemzeti munkavédelem”-mel a magyar műhelyt, az aránytalan adózással pedig elűszott a szorgalmas magyar ember takarékosági tőkéje is. Ezek nem szomorú emlékek, hanem életünk folyását még ma is meghatározó kegyetlen lények, a kíváncsós társadalmi és gazdasági teljesítményt ma még erősen hátráltató akadályok.

Az erdélyi helyzetet azért nem téveszthetjük egy pillanatra sem szemünk elől, mert ha ezen a helyzeten sürgősen nem javítunk, úgy hiábaváló minden erőfeszítés, minden szellemi és anyagi vállalkozás, eredmény nem fog mutatkozni, mert *eredményt csak olyan társadalomtól várhatunk, amelynek erői teljes mértékben ki vannak használva, s olyan gazdasági élettel, amelynek fejlődése előtt nincsenek mesterségesen odagörgetett akadályok*. Tehát mindenekelőtt azt kell elősegíteni, hogy a magyar ember önálló egzisztenciához jusson s az anyagi javak szempontjából visszaálljon az az egyensúly, amelyet a román uralom felborítani igyekezett. Mezőgazda társadalmunkat illetően ez azt jelenti, hogy a román földbirtokreform és telepítési akció felülvizsgálatával meg kell indítani az erdélyi magyarság földhözjuttatását, összezsufolt székely népfellegünk arányos elosztását, elsorvasztott szórványaink fölerősítését s ezzel olyan területeknek

az eredményesebb mezőgazdasági kultúra körébe való bevonását, ahol ma több a rombolás, mint az építés. Az illúziókból és hazugságokból táplálkozó nemzetiségpolitikákat most a tényekre építő nemzetiségpolitikának kell követnie, amely tisztában van azzal, hogy a 1848. évi földosztás, a századforduló körül oly nagy arányokban kibontakozó földvásárló-mozgalom és a háború utáni nacionalista földreform következtében ma az erdélyi románosság messze arányszámán felül részesedik Erdély termőföldjéből s mindazokból a lehetőségekből, amelyek a földdel s ennek birtoklásával függnek össze. Ez az új nemzetiségpolitika nem lehet érzéketlen a társadalmi és gazdasági kérdések iránt s főként nem tévesztheti szem elől a gazdaságstatistikának azt az adatsorát, amely rámutat, hogy a magyar mezőgazdasági kultúra háttérbe-szorítása miként idézte elő a román uralom két évtizedében az erdélyi mezőgazdaság és állattenyésztés katasztrófális pangását és visszafejlődését.

Az erdélyi helyzet azonban más szempontból is tanulságos jövőt formáló terveinkben. Az erdélyi magyar gazdátársadalom a közel múltban nemcsak azzal bizonyította be értékes mivoltát, hogy háttérbe szorítása magának a mezőgazdaságnak a színvonal-süllyedését idézte elő, hanem azzal is, amit e hátrányos helyzetben tett és tenni képes volt. Amikor a többi társadalmi rétegek az őket érő csapások súlya alatt összeroppannak, akkor a gazdátársadalom példátlan önerőről tanuskodva magaslik az életét veszélyező örvények fölé. Hiába semmizik ki a földreformból, hiába hagyják ki az állami akciókból, hiába sújtják képtelenül magas adókkal és hiába raknak a vállára olyan közterheket is, amelyeket másutt az állam visel, nem hagyja magát, s ha az állam irányításába nincs is beleszólása, a maga területén igyekszik menteni a menthetőt. Tudjuk: minő sodrással ömlik ez a megriasztott gazdatömeg az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület medrébe s minő erőt képvisel — előbb csak a magyarság körén belül, de később országrészünk egész gazdasági életében. Az állami elnyomással szemben a társadalmi ellenállás szerveződik meg, s ez is jellemző: politikai szolamok nélkül, csupán a gazdasági erőgyűjtés nagy munkájában. A gazdakör élő szervezet, a tanfolyam szabad-iskola, a termelési versenybe való bekapcsolódás daccal teli vetélkedés. És nemcsak az egyesület és nemcsak az egyleti vezetőség érdeme ez a fellendülés, hanem elsősorban magáé a társadalomé, melyből fölfakadtak a rejtett belső erők. Az egyesület csak keretet adott a nagy mozgalomnak és szabályozta, hogy az erők összhangosan hassanak és célirányosan működjenek.

Ezért sem téveszthetjük egy percre sem szem elől az erdélyi helyzetet. Népünknek ezt a megújhodott öntudatát most az ország javára akarjuk gyümölcsöztetni. Érthető szavakkal azt akarjuk, hogy az erdélyi történeti jóvátétel úgy menjen végbe, hogy ez az öntudat ne veszítsen lendületéből. A jóvátétel tehát ne legyen jótékony beavatkozás, mely lustává és tespedővé teszi a javakban részesülőt, hanem ebben a *jóvátételben népünk is tevékenyen*

*vegyen részt, éppen olyan lendülettel és magabizással, mint amilyenel a kisebbségi esztendőnkben a mentő munkát végezte. El akarjuk kerülni azt, hogy népünk egysége újból széttöredezzék — csak azért, mert most már nincs szükség (látszólag) a társadalmi erő naponkénti bizonyítására. Együtt akarjuk tartani Erdély gazdátársadalmát, mert tudjuk, hogy *érdekvédelme* éppen az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület keretei közt a leginkább biztosított, de a legeredményesebb is.*

Mélyen Tisztelt Közgyűlés!

Népi szervezet vagyunk és az is akarunk maradni. Közgyűlésünk helye ezért a székely főváros: ott akarunk munkánkról beszámolni, ott akarjuk terveinket előadni, ahol népi tömegeink élnek. Közgyűlésünk ez évben elsősorban a székely gazdátársak közgyűlése: amikor szakítunk a kolozsvári közgyűlések szokásával, először a székelység közé megyünk, hogy e lépésünk jelképesen kifejezze hálánkat a székely gazdátársadalom mindig élenjáró hűségéért s egyben felhívja az ország figelmét, hogy ma Erdély kulcsfontja a Székelyföld. A székelység viszontagságos évszázadainak nagy történeti tanulságai, újabkori elhagyatottságának intő példái és mégis mindig bátor kitartásának tanubizonyosságai állanak előttünk e nehéz napokban. A székelyt költői a magányos fenyőhöz hasonlították, ki árral, viharral, pusztulással egykedvűen dacol. E magányos fenyőtől akarunk bátorítást nyerni a küzdelmekhez, melyeknek sodrában új világ születik.

Az EMGE egy évi munkájának adatait az ügyosztályok, EMGE kirendeltségi és gazdaköri beszámolókból vettük.

*

Arra törekedtünk, hogy főbb vonalakban érintsük a F. M. erdély-részi kirendeltsége munkáját is, hiszen a visszatért területek mezőgazdasági helyzetének megítélését, egy év végzett munkáját és jövő feladatait csak egyöntetű képből lehet tisztán látni.

*

Az 1. fejezet, illetőleg a 9-ik oldal 15-ik sorában említett térkép a 63-ik oldalon található.

Szerk.

T A R T A L O M

	Oldal.
Bevezető — — — — —	3
Az igazgató-választmány jelentése — — — — —	7
I. Erdély mezőgazdaságának helyzetképe — — — — —	8
II. Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület munkája az elmúlt egy esztendő folyamán — — — — —	15
A szervezet fejlődése — — — — —	15
Egyéni tagmozgalom — — — — —	15
Gazdakörök — — — — —	18
Gazdaválasztmányok — — — — —	44
Kirendeltségek — — — — —	47
Szervezeti központ — — — — —	49
A központ mozgalmi élete — — — — —	50
Az EMGE kapcsolatai — — — — —	55
EMGE szakosztályok — — — — —	56
Birtokpolitika — — — — —	64
Erdészet — — — — —	66a—66d
A gazdasági népnevelés — — — — —	67
Az Erdélyi Gazda — — — — —	67
Az Erdélyi Gazda naptúra — — — — —	67
Szakirodalmi munka — — — — —	67
EMGE tanfolyamok — — — — —	68
Egy év munkája — — — — —	69
Elismerés a tanfolyam előadóinak — — — — —	70
Gépkezelői tanfolyamok — — — — —	70
Ifjú gazdák cseremozgalma — — — — —	71
Állami szakoktatás Erdélyben — — — — —	71
A kolozsvári Gazdasági Akadémia — — — — —	71
Középfoku gazdasági tanintézetek — — — — —	71
Alsófoku gazdasági iskolák — — — — —	72
Az erdélyi kirendeltség tanfolyamai — — — — —	72
Háztartási tanfolyamok — — — — —	72
Az EMGE téli gazdasági tanfolyamainak kimutatása — — — — —	73
A gazdálkodás közvetlen irányítása — — — — —	74
A földművelés és növénytermesztés — — — — —	74
Talajviszonyok — — — — —	74
Talajerő fenntartás — — — — —	74
Főbb szántóföldi növények — — — — —	83
Búza — — — — —	83
Az EMGE búzaakciója — — — — —	83
Rozs — — — — —	85

	Oldal.
Arpa — — — — —	86
Zab — — — — —	88
Kukorica — — — — —	90
Cukorrépa — — — — —	95
Bab — — — — —	95
Lencse — — — — —	96
Kender és len — — — — —	96
Napraforgó — — — — —	96
Szójabab — — — — —	97
Lóhere — — — — —	97
Lucerna — — — — —	98
Egyéb takarmánynövények — — — — —	98
Borsó — — — — —	98
Mák — — — — —	99
Dohány — — — — —	99
EMGE mozgalmak — — — — —	99
Mintaistállók építése — — — — —	99
Kukoricagórék építése — — — — —	99
Silóépítés — — — — —	100
Az erdélyi növényegészségügyi szolgálat — — — — —	101
Gyümölcsfaápolási tanfolyamok — — — — —	101
Gyűjteménytárak létesítése — — — — —	101
Permetező mesterképző tanfolyam — — — — —	102
Erdélyi kísérletügyi intézmények — — — — —	102
Allattenyésztés:	
Irányelvek és akciók — — — — —	106
Az állattenyésztési ügyosztály munkája — — — — —	107
Lótenyésztés — — — — —	107
Kancaakció — — — — —	109
Szarvasmarhatenyésztés — — — — —	110
Vármegyei állattenyésztő egyesületek — — — — —	113
Szarvasmarhaakció — — — — —	114
Juhtenyésztés — — — — —	116
Allategészségügy — — — — —	118
Köztágóhid, húsvizsgálat — — — — —	120
Sertésenyésztés — — — — —	121
Baromfitenyésztés — — — — —	121
Baromfiakciók — — — — —	122
Distol-Express akció — — — — —	123
Allattenyésztési ellenőrök kiképeztetése — — — — —	125
Legelő mintagazdaság — bikanevelőtelep — — — — —	125
Bivalyértékesítés — — — — —	125
Abraktakarmányellátás — — — — —	126
Tejellátás — — — — —	126
Állandó feladatok — — — — —	127
Zöldmező mozgalom — — — — —	129
Zöldmezőnapok — — — — —	129
Kiállítási részvétel — — — — —	129
Tanfolyamok — — — — —	129

	Oldal.
Gyepnövénymagnemesítés és termesztés — — — — —	130
Magvetés útján történő gyeptelenítés — — — — —	130
Mészporakció — — — — —	131
Egyéb munkák — — — — —	131
III. Az EMGE érdekképviselési szerepe — — — — —	132
Kamarai megbízatás — — — — —	132
Kamarai vagyonkezelés — — — — —	132
Kamarai feladatok — — — — —	132
Érdekképviselési javaslat — — — — —	133
EMGE megbízatások — — — — —	134
Kamarai tanulmányutak — — — — —	135
Közellátás — árpolitika — értékesítés — — — — —	135
Segítő szándék — — — — —	136
A termelés irányítása — — — — —	136
Nehány tanulság — — — — —	136
Vetőmagkérdés — — — — —	139
A bércséplés kérdése — — — — —	140
Az ármegállapítás módszere — — — — —	141
Bőrértékesítés — — — — —	142
Tájékoztató szolgálat — — — — —	143
Állatértékesítés — — — — —	144
Az értékesítés rendszere — — — — —	144
Utia padó — — — — —	145
Guruló hitel — — — — —	146
Állatértékesítő kirendeltség — — — — —	146
A magyar kereskedelemért — — — — —	146
Takarmányellátás — — — — —	147
IV. Függelék.	
Személyi változások — — — — —	149
Az erdélyi magyar és német gazdák együttműködése — — — — —	150
Az EMGE-tisztviselők munkája — — — — —	151
Az EMGE anyagi viszonyai — — — — —	151
A számvizsgáló bizottság jelentése — — — — —	151
Az EMGE 1941. évi mérlege — — — — —	152
A közgyűlési jelentés befejező része — — — — —	154
Tartalom — — — — —	159

